I Z V J E Š T A J

O ANALIZI DOKUMENTACIJE PO ZAHTJEVU „CRNOGORSKOG ELEKTROPRENOSNOG SISTEMA"AD PODGORICA ZA UTVRĐIVANJE REGULATORNO DOZVOLjENOG PRIHODA I CIJENA ZA REGULATORNI PERIOD OD 01.01.2027. DO 31.12.2029. GODINE, SA PREDLOGOM REGULATORNO DOZVOLjENOG PRIHODA

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**
T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me **www.regagen.co.me**
PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

SADRŽAJ

UVOD **3**

ZAHTIJEVANI REGULATORNI PRIHOD ZA REGULATORNI PERIOD 01.01.2027-01.12.2029. GODINA **46**

ANALIZA ZAHTJEVA SA PREDLOGOM REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA **50**

A. TROŠKOVI POSLOVANJA ZA ENERGETSKU DJELATNOST **50**

1) Troškovi poslovanja na koje se može uticati 51
2) Troškovi poslovanja koji se mogu djelimično kontrolisati 115
3) Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati 119

B. TROŠAK AMORTIZACIJE **183**

C. POVRAT NA SREDSTVA **184**

D. KOREKCIJE PRETHODNOG PERIODA **190**

E. OSTALI PRIHODI **231**

F. PREDLOG REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA **241**

Uvod

U skladu sa članom 34 stav 1 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za korišćenje prenosnog sistema električne energije („Službeni list CG", broj 97/26) (u daljem tekstu: Metodologija za prenos), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) je pripremila Izvještaj o analizi dokumentacije po Zahtjevu „Crnogorskog elektroprenosnog sistema" AD Podgorica (u daljem tekstu: CGES) za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za regulatorni period od 01.01.2027. do 31.12.2029. godine, sa predlogom regulatorno dozvoljenog prihoda, broj 26/2883-14 od 02.11.2026. godine, koji će biti objavljen na internet stranici Agencije, radi davanja primjedbi, predloga i sugestija od strane zainteresovanih lica.

Na osnovu člana 250 stav 5 Zakona o energetici (''Službeni list CG'', br. 28/25 i 3/26) (u daljem tekstu: Zakon) i čl. 32 i 33 Metodologije za prenos, CGES je Agenciji podnio Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za period 01.01.2027-31.12.2029. godina, broj 300-D/26-2500/2 od 28.08.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-1 od 31.08.2026. godine (u daljem tekstu: Zahtjev).

Uz Zahtjev je dostavljena sljedeća dokumentacija:

Obrazac P; Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica za period 01.01.2027. – 31.12.2029. godine (u daljem tekstu: Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda); Popunjena tabela sa obračunom regulatorne osnove sredstava iz člana 13. Metodologije – Obrazac za ROS; Plan korišćenja prihoda od zagušenja za regulatorni period 2027–2029. godine; Registar osnovnih sredstava na dan 31.12.2025. godine; (Registar osnovnih sredstava iz KD sa stanjem na dan 31.12.2025. godine; Popis svih dugoročnih i kratkoročnih kredita; Studija gubitaka električne energije u prenosnoj mreži elektroenergetskog sistema Crne Gore; Izvještaj o reviziji Studije gubitaka električne energije u prenosnoj mreži elektroenergetskog sistema Crne Gore; Zaključni list za 2025. godinu; Troškovi poslovanja za četiri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva; Kontrolisani troškovi 2022, 2023, 2024, 2025: Bruto bilans za period 01.01.2022-31.12.2022. godina; analitičke kartice računa za period 01.01.2022-31.12.2022. godine (55930 – Troškovi pomoćni koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 51100 - Troškovi sirovina i osnovnog materijala, 51220 – Troškovi rezervnih djelova, 51230 – Troškovi alata i inventara, 51250 – Troškovi materijala utrošenog za održavanje opreme, 51390 – Drugi troškovi goriva i energije, 51391 – Drugi troškovi za mazivo, 51330 – Troškovi goriva za vozila, 51210 – Troškovi kancelarijskog materijala, 51232 – Troškovi HTZ opreme, 51330 – Troškovi električne energije, 53200 – Troškovi usluga za tekuće održavanje, 53201 – Troškovi usluga održavanje vozila, 53310 – Troškovi zakupa

transportnih sredstava koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53350 – Troškovi zakupa parkinga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53900 – Troškovi usluga obezbjeđenja, 53190 – Drugi troškovi transportnih usluga, 53110 – Troškovi usluga prevoza u inostranstvu, 53121 – Troškovi telefonskih računa, 53120 – Troškovi PTT usluga u zemlji, 53122 – Troškovi TF vod, vpn, internet, DHL, 53123 – Drugi PTT troškovi za usluge, 55200 – Troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava, 55240 – Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada, 55270 – Drugi troškovi premije osiguranja, 55300 – Troškovi platnog prometa u zemlji, 550900 – Troškovi drugih neproizvodnih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55060 – Troškovi registracije vozila koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55000 – Troškovi zdravstvenih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55020 – Troškovi usluga čišćenja koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55030 – Troškovi usluga računovodstva i revizije koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55011 – Troškovi usluga notara koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 550910 – Troškovi usluga kopiranja i koričenja, 550920 – Troškovi CDA i berze koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55960 – Ostale usluge špedicije koje su u funkciji regulisane djelatnosti, 57940 – Troškovi prethodnih godina); Bruto bilans za period 01.01.2023-31.12.2023. godina; analitičke kartice računa za period 01.01.2023-31.12.2023. godine (51100 - Troškovi sirovina i osnovnog materijala, 51220 – Troškovi rezervnih djelova, 51230 – Troškovi alata i inventara, 51250 – Troškovi materijala utrošenog za održavanje opreme, 51390 – Drugi troškovi goriva i energije, 51391 – Drugi troškovi za mazivo, 51330 – Troškovi goriva za vozila, 51240 – Troškovi ostalog materijala, 51231 – Troškovi auto guma, 51210 – Troškovi kancelarijskog materijala, 51232 – Troškovi HTZ opreme, 51330 – Troškovi električne energije, 53200 – Troškovi usluga za tekuće održavanje, 53201 – Troškovi usluga održavanje vozila, 53310 – Troškovi zakupa transportnih sredstava koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53350 – Troškovi zakupa parkinga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53900 – Troškovi usluga obezbjeđenja, 53190 – Drugi troškovi transportnih usluga, 53110 – Troškovi usluga prevoza u inostranstvu, 53121 – Troškovi telefonskih računa, 53120 – Troškovi PTT usluga u zemlji, 53122 – Troškovi TF vod, vpn, internet, DHL, 53123 – Drugi PTT troškovi za usluge, 55200 – Troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava, 55240 – Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada, 55270 – Drugi troškovi premije osiguranja, 55300 – Troškovi platnog prometa u zemlji, 550900 – Troškovi drugih neproizvodnih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55060 – Troškovi registracije vozila koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55000 – Troškovi zdravstvenih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55020 – Troškovi usluga čišćenja koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55030 – Troškovi usluga računovodstva i revizije koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55010 – Troškovi advokatskih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55011 – Troškovi usluga notara koji su u funkciji

regulisane djelatnosti, 550910 – Troškovi usluga kopiranja i koričenja, 550920 – Troškovi CDA i berze koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55960 – Ostale usluge špedicije koje su u funkciji regulisane djelatnosti, 51340 – Troškovi vode, 51200 – Troškovi materijala za održavanje higijene, 57940 – Troškovi prethodnih godina); Bruto bilans za period 01.01.2024-31.12.2024. godina; analitičke kartice računa za period 01.01.2024-31.12.2024. godine (55930 – Troškovi pomoćni koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 51100 - Troškovi sirovina i osnovnog materijala, 51220 – Troškovi rezervnih djelova, 51230 – Troškovi alata i inventara, 51250 – Troškovi materijala utrošenog za održavanje opreme, 51390 – Drugi troškovi goriva i energije, 51391 – Drugi troškovi za mazivo, 51330 – Troškovi goriva za vozila, 51231 – Troškovi auto guma, 51240 – Troškovi ostalog materijala, 51210 – Troškovi kancelarijskog materijala, 51232 – Troškovi HTZ opreme, 51330 – Troškovi električne energije, 53200 – Troškovi usluga za tekuće održavanje, 53201 – Troškovi usluga održavanje vozila, 53310 – Troškovi zakupa transportnih sredstava koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53350 – Troškovi zakupa parkinga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53900 – Troškovi usluga obezbjeđenja, 53190 – Drugi troškovi transportnih usluga, 53110 – Troškovi usluga prevoza u inostranstvu, 53121 – Troškovi telefonskih računa, 53120 – Troškovi PTT usluga u zemlji, 53123 – Drugi PTT troškovi za usluge, 55200 – Troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava, 55240 – Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada, 55270 – Drugi troškovi premije osiguranja, 55300 – Troškovi platnog prometa u zemlji, 550900 – Troškovi drugih neproizvodnih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55060 – Troškovi registracije vozila koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55000 – Troškovi zdravstvenih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55020 – Troškovi usluga čišćenja koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55010 – Troškovi advokatskih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55011 – Troškovi usluga notara koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 550910 – Troškovi usluga kopiranja i koričenja, 550920 – Troškovi CDA i berze koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55960 – Ostale usluge špedicije koje su u funkciji regulisane djelatnosti, 51340 – Troškovi vode, 51200 – Troškovi materijala za održavanje higijene, 57940 – Troškovi prethodnih godina); Bruto bilans za period 01.01.2025-31.12.2025. godina; analitičke kartice računa za period 01.01.2025-31.12.2025. godine (55930 – Troškovi pomoćni koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 51100 - Troškovi sirovina i osnovnog materijala, 51220 – Troškovi rezervnih djelova, 51230 – Troškovi alata i inventara, 51250 – Troškovi materijala utrošenog za održavanje opreme, 51390 – Drugi troškovi goriva i energije, 51391 – Drugi troškovi za mazivo, 51330 – Troškovi goriva za vozila, 51231 – Troškovi auto guma, 51240 – Troškovi ostalog materijala, 51210 – Troškovi kancelarijskog materijala, 51330 – Troškovi električne energije, 53200 – Troškovi usluga za tekuće održavanje, 53201 – Troškovi usluga održavanje

vozila, 53310 – Troškovi zakupa transportnih sredstava koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53350 – Troškovi zakupa parkinga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 53900 – Troškovi usluga obezbjeđenja, 53190 – Drugi troškovi transportnih usluga, 53110 – Troškovi usluga prevoza u inostranstvu, 53121 – Troškovi telefonskih računa, 53122 – Troškovi TF vod, vpn, internet, DHL, 53123 – Drugi PTT troškovi za usluge, 55200 – Troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava, 55240 – Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada, 55270 – Drugi troškovi premije osiguranja, 55300 – Troškovi platnog prometa u zemlji, 550900 – Troškovi drugih neproizvodnih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55060 – Troškovi registracije vozila koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55000 – Troškovi zdravstvenih usluga koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55020 – Troškovi usluga čišćenja koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55030 – Troškovi usluga računovodstva i revizije koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55011 – Troškovi usluga notara koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 550910 – Troškovi usluga kopiranja i koričenja, 550920 – Troškovi CDA i berze koji su u funkciji regulisane djelatnosti, 55960 – Ostale usluge špedicije koje su u funkciji regulisane djelatnosti, 51340 – Troškovi vode, 57940 – Troškovi prethodnih godina); Djelimično kontrolisani troškovi 2022, 2023, 2024, 2025: analitičke kartice računa za period 01.01.2022-31.12.2022. godine (50190 – Nabavna vrijednost prodate robe – gubici u prenosnom sistemu); analitičke kartice računa za period 01.01.2023-31.12.2023. godine (50190 – Nabavna vrijednost prodate robe – gubici u prenosnom sistemu); analitičke kartice računa za period 01.01.2024-31.12.2024. godine (50190 – Nabavna vrijednost prodate robe – gubici u prenosnom sistemu); analitičke kartice računa za period 01.01.2025-31.12.2025. godine (50190 – Nabavna vrijednost prodate robe – gubici u prenosnom sistemu); Nekontrolisani troškovi 2022, 2023, 2024, 2025: analitičke kartice računa za period 01.01.2022-31.12.2022. godine (55509506 – Troškovi poreza na imovinu koji se ne mogu kontrolisati, 55519506 – Troškovi naknada za licence koji se ne mogu kontrolisati, 55539506 – Troškovi korišćenja gradskog zemljišta koji se ne mogu kontrolisati, 53950506 – Troškovi komunalnih usluga (smeće, deponija) koje se ne može kontrolisati, 55580506 – Troškovi ostalih taksi koji ne mogu biti kontrolisani, 50191506 – Raspoloživost sekundarne regulacije, 50192506 – Raspoloživost tercijarne regulacije, 55520506 – Troškovi zaštite životne sredine koji se ne mogu kontrolisati, 55599506 – Ostali troškovi iz kto 555 koji se ne mogu kontrolisati u skladu sa zakonom (reg. 55590506), 57930506 – Naknade šteta drugim licima koje nije moguće kontrolisati, 55910506 – Troškovi javnog oglašavanja koje nije moguće kontrolisati, 53909506 – Troškovi usluga zaštite i ispitivanja koji se ne mogu kontrolisati, 57940 – Troškovi prethodnih godina); analitičke kartice računa za period 01.01.2023-31.12.2023. godine (55509506 – Troškovi poreza na imovinu koji se ne mogu kontrolisati, 55519506 – Troškovi

naknada za licence koji se ne mogu kontrolisati, 55539506 – Troškovi korišćenja gradskog zemljišta koji se ne mogu kontrolisati, 53950506 – Troškovi komunalnih usluga (smeće, deponija) koji se ne može kontrolisati, 55580506 – Troškovi ostalih taksi koji ne mogu biti kontrolisani, 50191506 – Raspoloživost sekundarne regulacije, 50192506 – Raspoloživost tercijarne regulacije, 55520506 – Troškovi zaštite životne sredine koji se ne mogu kontrolisati, 55599506 – Ostali troškovi iz kto 555 koji se ne mogu kontrolisati u skladu sa zakonom (reg. 55590506), 57930506 – Naknade šteta drugim licima koje nije moguće kontrolisati, 55910506 – Troškovi javnog oglašavanja koje nije moguće kontrolisati, 53909506 – Troškovi usluga zaštite i ispitivanja koji se ne mogu kontrolisati, 57940 – Troškovi prethodnih godina); analitičke kartice računa za period 01.01.2024-31.12.2024. godine (55509506 – Troškovi poreza na imovinu koji se ne mogu kontrolisati, 55519506 – Troškovi naknada za licence koji se ne mogu kontrolisati, 55539506 – Troškovi korišćenja gradskog zemljišta koji se ne mogu kontrolisati, 53950506 – Troškovi komunalnih usluga (smeće, deponija) koji se ne može kontrolisati, 55580506 – Troškovi ostalih taksi koji ne mogu biti kontrolisani, 50191506 – Raspoloživost sekundarne regulacije, 50192506 – Raspoloživost tercijarne regulacije, 55520506 – Troškovi zaštite životne sredine koji se ne mogu kontrolisati, 55599506 – Ostali troškovi iz kto 555 koji se ne mogu kontrolisati u skladu sa zakonom (reg. 55590506), 54900 – Troškovi ostalih dugoročnih rezervisanja – za sudske sporove, 57930506 – Naknade šteta drugim licima koje nije moguće kontrolisati, 55910506 – Troškovi javnog oglašavanja koje nije moguće kontrolisati, 53909506 – Troškovi usluga zaštite i ispitivanja koji se ne mogu kontrolisati, 57940 – Troškovi prethodnih godina); analitičke kartice računa za period 01.01.2025-31.12.2025. godine (55509506 – Troškovi poreza na imovinu koji se ne mogu kontrolisati, 55519506 – Troškovi naknada za licence koji se ne mogu kontrolisati, 55539506 – Troškovi korišćenja gradskog zemljišta koji se ne mogu kontrolisati, 53950506 – Troškovi komunalnih usluga (smeće, deponija) koji se ne može kontrolisati, 55580506 – Troškovi ostalih taksi koji ne mogu biti kontrolisani, 50191506 – Raspoloživost sekundarne regulacije, 50192506 – Raspoloživost tercijarne regulacije, 55520506 – Troškovi zaštite životne sredine koji se ne mogu kontrolisati, 55599506 – Ostali troškovi iz kto 555 koji se ne mogu kontrolisati u skladu sa zakonom (reg. 55590506), 54900 – Troškovi ostalih dugoročnih rezervisanja – za sudske sporove, 57930506 – Naknade šteta drugim licima koje nije moguće kontrolisati, 55910506 – Troškovi javnog oglašavanja koje nije moguće kontrolisati, 53909506 – Troškovi usluga zaštite i ispitivanja koji se ne mogu kontrolisati, 57940 – Troškovi prethodnih godina); Ostali prihodi 2022, 2023, 2024, 2025: analitičke kartice računa za period 01.01.2022-31.12.2022. godine (65901 – Prihodi po osnovu prefakturisanja troškova, 67020 – Prihodi od zakupa optičnih vlakana, 67910 – Ostali prihodi po osnovu napl.: penala, kapare, izg, dobiti,

prihoda po osnovu naknade štete i dr., 69200 – Prihodi iz prethodnih izvještajnih perioda, 61222 – ITC (CBT), 612294 – Neadekvatnost i neraspoloživost isporuke energije po osnovu tercijarne regulacije, 61224 – Nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne el.energije, 61220511 – Prihodi od alokacija kapaciteta); analitičke kartice računa za period 01.01.2023-31.12.2023. godine (65901 – Prihodi po osnovu prefakturisanja troškova, 67020 – Prihodi od zakupa optičnih vlakana, 69200 – Prihodi iz prethodnih izvještajnih perioda, 61222 – ITC (CBT), 612294 – Neadekvatnost i neraspoloživost isporuke energije po osnovu tercijarne regulacije, 61224 – Nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne el.energije, 61220511 – Prihodi od alokacija kapaciteta); analitičke kartice računa za period 01.01.2024-31.12.2024. godine (65901 – Prihodi po osnovu prefakturisanja troškova, 67020 – Prihodi od zakupa optičnih vlakana, 69200 – Prihodi iz prethodnih izvještajnih perioda, 61222 – ITC (CBT), 612294 – Neadekvatnost i neraspoloživost isporuke energije po osnovu tercijarne regulacije, 61224 - Nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne el.energije, 61220511 – Prihodi od alokacija kapaciteta); analitičke kartice računa za period 01.01.2025-31.12.2025. godine (65901 – Prihodi po osnovu prefakturisanja troškova, 67020 – Prihodi od zakupa optičnih vlakana, 67040 – Prihod od zakupa elektronske komunikacione infrastrukture, 67910 – Ostali prihodi po osnovu napl. penala, kapare, izg, dobiti, prihoda po osnovu naknade štete i dr., 69200 – Prihodi iz prethodnih izvještajnih perioda, 61222 – ITC (CBT), 612294 – Neadekvatnost i neraspoloživost isporuke energije po osnovu tercijarne regulacije, 61224 - Nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne el.energije, 61220511 – Prihodi od alokacija kapaciteta); Osnovni prihodi 2022, 2023, 2024, 2025: analitičke kartice računa za period 01.01.2022-31.12.2022. godine (61220510 – Prihodi od korišćenje mreže (D komp), 61223510 – Prenešena električna energija, 61228510 – Naknada za angažovanje prenosnog kapaciteta (G komp) 61220505 – Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka); analitičke kartice računa za period 01.01.2023-31.12.2023. godine (61220510 – Prihodi od korišćenje mreže (D komp), 61223510 – Prenešena električna energija, 61228510 – Naknada za angažovanje prenosnog kapaciteta (G komp), 61220505 – Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka); analitičke kartice računa za period 01.01.2024-31.12.2024. godine (61220510 – Prihodi od korišćenje mreže (D komp), 61223510 – Prenešena električna energija, 61228510 – Naknada za angažovanje prenosnog kapaciteta (G komp), 61220505 – Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka); analitičke kartice računa za period 01.01.2025-31.12.2025. godine (61220510 – Prihodi od korišćenje mreže (D komp), 61223510 – Prenešena električna energija, 61228510 – Naknada za angažovanje prenosnog kapaciteta (G komp), 61220505 – Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka); Ugovor o javnoj nabavci usluga čišćenja i održavanja higijene u objektima CGES-a, broj 203/3-JN/22-1519/21

od 15.11.2022. godine, zaključen između CGES-a i Higijena prostora d.o.o.; Ugovor o javnoj nabavci usluga čišćenja i održavanja higijene u objektima CGES-a, broj 203/3-JN/23-2732/12 od 25.01.2024. godine, zaključen između CGES-a i Higijena prostora d.o.o.; Ugovor o javnoj nabavci usluga čišćenja i održavanja higijene u objektima CGES-a, broj 1021-JN/24-3276/6 od 30.01.2025. godine, zaključen između CGES-a i Higijena prostora d.o.o.; Ugovor o javnoj nabavci usluga čišćenja i održavanja higijene u objektima CGES-a, broj 1021/4-JN/25-3804/10 od 26.01.2026. godine, zaključen između CGES-a i Higijena prostora d.o.o.; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja GE SCADA i EMS sistema u NDC-u i RDC-u, broj 11974/1 od 15.12.2021. godine, zaključen između CGES-a i Konzorcijuma IMP Automatika DOO Beograd i Efusion DOO Nikšić; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja GE SCADA i EMS sistema u NDC-u i RDC-u, broj 203-JN/22-2825/12 od 02.02.2023. godine, zaključen između CGES-a i Konzorcijuma Institut Mihajlo Pupin – Automatika preduzeće za automatsko upravljanje procesima i sistemima doo Beograd (Zvezdara) i Efusion Društvo za inženjering, konsalting i usluge doo Nikšić; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja GE SCADA i EMS sistema u NDC-u i RDC-u, broj 203/5-JN/24-99/14 od 09.05.2024. godine, zaključen između CGES-a i Konzorcijuma IMP-Automatika d.o.o. Beograd i Efusion d.o.o. Nikšić; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja GE SCADA i EMS sistema u NDC-u i RDC-u, broj 1021/2-JN/25-996/15 od 11.06.2025. godine, zaključen između CGES-a i Konzorcijuma IMP Automatika DOO Beograd i Efusion DOO Nikšić(folder na serveru mi se ne otvara); Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja SGM sistema, broj 203/3-JN/23-2947/5 od 05.02.2024. godine, zaključen između CGES-a i Pro Integris d.o.o.; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja SGM sistema, broj 203/3-JN/23-2947/5 od 05.02.2024. godine, zaključen između CGES-a i Pro Integris d.o.o.; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja SGM sistema, broj 1021/3-JN/25-521/9 od 14.04.2025. godine, zaključen između CGES-a i Pro Integris d.o.o.; Ugovor o javnoj nabavci usluga redovnog održavanja SGM sistema, broj 8482 od 16.09.2021. godine, zaključen između CGES-a i Pro Integris d.o.o.; Ugovor o jednostavnim nabavkama usluge ovjere ispitnih uređaja, broj 203/5-JN/24-2685/6 od 02.12.2024. godine, zaključen između CGES-a i DOO „Baranka Export-Import Pejanović"; Ugovor o javnoj nabavci usluge redovnog održavanja sistema AMR, broj 6528 od 09.07.2021. godine, zaključen između CGES-a i Baranka Export-Import Pejanović doo; Ugovor o javnoj nabavci usluge redovnog održavanja sistema AMR, broj 203-JN/22-1192/11 od 03.08.2022. godine, zaključen između CGES-a i Baranka Export-Import Pejanović doo; Ugovor o javnoj nabavci usluge redovnog održavanja sistema AMR, broj 203/3-JN/23-3035/7 od 24.01.2024. godine, zaključen između CGES-a i Baranka Export-Import Pejanović doo; Ugovor o jednostavnoj nabavci usluge redovnog održavanja AMR sistema, broj 1021/4-JN/25-2299/8 od 10.09.2025. godine, zaključen između CGES-a i DOO „Baranka Export-

Import Pejanović"; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 2319 od 24.02.2020. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 7187 od 31.05.2019. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 3596 od 01.04.2019. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 1959 od 01.03.2021. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 1021/3-JN/25-4127/12 od 17.03.2026. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 203/5-JN/22-3192/12 od 14.02.2023. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 1475 od 21.02.2022. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a, broj 203/5-JN/23-3281/12 od 20.02.2024. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; broj 1021/3-JN/24-3106/15 od 17.02.2025. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga fizičkog obezbjeđenja poslovnih zgrada, trafostanica i pripadajućih objekata, broj 203-JN/22-60/16 od 17.10.2022. godine, zaključen između CGES-a i Nikšić Guard Security d.o.o.; Ugovor o nabavci usluga fizičkog obezbjeđenja poslovnih zgrada, trafostanica i pripadajućih objekata, broj 203-JN/23-1202/17 od 31.07.2023. godine, zaključen između CGES-a i Nikšić Guard Security d.o.o.; Ugovor o nabavci usluga fizičkog obezbjeđenja poslovnih zgrada, trafostanica i pripadajućih objekata, broj 203/3-JN/24-1719/6 od 22.07.2024. godine, zaključen između CGES-a i Nikšić Guard Security d.o.o.; Ugovor o nabavci usluga fizičkog obezbjeđenja poslovnih zgrada, trafostanica i pripadajućih objekata, broj 1021/4-JN/25-2151/11 od 25.07.2025. godine, zaključen između CGES-a i Nikšić Guard Security d.o.o.; Ugovor o nabavci usluga osiguranja zaposlenih CGES-a, broj 203/5-JN/24-699/13 od 27.05.2024. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja zaposlenih CGES-a, broj 203-JN/22-135/6 od 25.05.2022. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja zaposlenih CGES-a, broj 4965 od 31.05.2021. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja zaposlenih CGES-a, broj 1021/3-JN/25-782/12 od 08.05.2025. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Ugovor o nabavci usluga osiguranja zaposlenih CGES-a, broj 203/3-JN/23-609/6 od 07.04.2023. godine, zaključen između CGES-a i "Lovćen osiguranje" AD Podgorica; Faktura broj 4-1315/2022, izdata od strane "Centralno klirinško depozitarno društvo" AD Podgorica; Faktura broj 2-

353/2022, izdata od strane "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica; Faktura broj 4-1500/2023, izdata od strane "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica; Faktura broj 4-87/2025 izdata od strane "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica; Faktura broj 2-1123/2024, izdata od strane "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica; Faktura broj 2-940/2024, izdata od strane "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica; Faktura broj 4-87/2025 izdata od strane "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica; Faktura broj 2-62/2025, izdata od strane "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica; Cjenovnik "Centralnog klirinškog depozitarnog društva" AD Podgorica ("Službeni list Crne Gore", br. 41/21 i 1/23); Narudžbenica broj 203-JN/22-1761/2 od 10.08.2022. godine Službi za javne nabavke CGES-a; Odluka o donošenju Politike naknada CGES broj 10-00-7297 od 30.06.2016. godine i Politika naknada CGES broj 10-00-7297/1 od 30.06.2016. godine; Politika naknada CGES-a, broj 1-1-D/22-876/18 od 30.06.2022. godine; Račun br. 318/2023 od 05.07.2023. godine za uslugu izrade izvještaja o transfernim cijenama izdata od strane Računovođa d.o.o.; Ugovor o jednostavnoj nabavci usluge izrade studije o transfernim cijenama, broj 203/3-JN/23-973/8 od 31.05.2023. godine, zaključen između CGES-a i DOO Računovođa d.o.o.; Narudžbenica, broj 203-JN/22-2852/1 od 10.11.2022. godine Službi za javne nabavke CGES-a; Račun, br. Qp203vh714/433/2023/sf714mj238 od 28.12.2023. godine za uslugu podrške pri analizi efekata i načina priznavanja regulatornih prihoda i rashoda u knjigama kompanije u skladu sa zakonom o računovodstvu i računovodstvenim propisima u Crnoj Gori, izdata od strane Ernst & Young Montenegro d.o.o. Podgorica; Narudžbenica, broj 200-JN/23-2541/1 od 10.10.2023. godine Službi za javne nabavke CGES-a (Analiza usklađenosti postojećih internih akata o računovodstvu i računovodstvenih politika sa pozitivnim pravnim propisima kojima je uređena predmetna oblast); Račun, br. 352/2024 od 26.11.2024. godine za uslugu izrade Analize usklađenosti i izrada računovodstvenih politika; Ugovor o pružanju usluga revizije, broj 003 od 10.01.2024. godine, zaključen između CGES-a i Ernst & Young Montenegro; Ugovor o pružanju usluga revizije, broj 10-D/24-2935/1 od 04.11.2024. godine, zaključen između CGES-a i Ernst & Young Montenegro; Ugovor o pružanju usluga revizije, broj 2021/1-D/25-3696/1 od 21.11.2025. godine, zaključen između CGES-a i Ernst & Young Montenegro; Ugovor o pružanju usluga revizije, broj 10416 od 08.11.2021. godine, zaključen između CGES-a i PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica; Ugovor o pružanju usluga revizije, broj 200-RN/22-3321/1 od 26.12.2022. godine, zaključen između CGES-a i PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica; Amendment Agreement to the License and Services Agreement for FSKar Data Sharing on Transparency Platform; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja i ažuriranja modula za dostavljanje podataka na transparency platform, broj 5786/1 od

18.06.2021. godine, zaključen između CGES-a i Novita doo; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja i ažuriranja modula za dostavljanje podataka na transparency platform, broj 203/3-JN/23-1524/6 od 25.08.2023. godine, zaključen između CGES-a i Novita doo; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja i ažuriranja modula za dostavljanje podataka na transparency platform, broj 1021/4-JN/24-2972/17 od 26.02.2025. godine, zaključen između CGES-a i Novita doo; Ugovor o javnoj nabavci usluga održavanja i ažuriranja modula za dostavljanje podataka na transparency platform, broj 203-JN/22-862 od 22.06.2022. godine, zaključen između CGES-a i Novita doo; Grid Incident in South-East Europe on 21 June 2024, ICS Investigation Expert Panel » Final Report » 25 February 2025; Račun br. 123/2023 od 20.12.2023. godine za uslugu prosjeka šume i šikare u trasama dalekovoda, izdata od strane „Eurozox" DOO Danilovgrad; Ugovor o javnoj nabavci za nabavku usluge prosjeka šume i šikare u trasama dalekovoda, zaključen između CGES-a i „Eurozox" DOO Danilovgrad; Račun M, br. 0218546 od 11.10.2023. godine za pregled elektronskih brojila, izdata od strane Zavoda za metrologiju; Račun M br. 0219234 od 14.02.2024. godine za pregled elektronskih brojila, izdata od strane Zavoda za metrologiju; Račun M br. 0220740 od 22.11.2024. godine, za pregled elektronskih brojila, izdata od strane Zavoda za metrologiju; Specifikacija troškova, br. UPI-03-041/25-431-01, na ime naknade za pregled elektronskih brojila, izdata od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje br UPI-03-041/24-81-05 od 14.02.2024. godine, kojim se usvaja zahtjev CGES-a za ovjeravanje brojila, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje, br UPI-03-041/23-975-05 od 12.07.2023. godine, kojim se usvaja zahtjev CGES-a za ovjeravanje brojila, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje, broj UPI-03-041/25-431-02 od 19.03.2025. godine, kojim se usvaja zahtjev CGES-a za ovjeravanje brojila, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje, br. UPI-03-041/25-744-02 od 19.05.2025. godine, kojim se usvaja zahtjev CGES-a za ovjeravanje brojila, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje, br. UPI-03-041/25-1827-02 od 18.11.2025. godine, kojim se usvaja zahtjev CGES-a za ovjeravanje brojila, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje o dopuni rješenja o troškovima postupka, br UPI-03-041/22-1722-05 od 23.03.2023. godine, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje o troškovima postupka, br UPI-03-041/22-1722-02 od 13.12.2022. godine, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Specifikacija troškova, br. UPI-03-041/24-564-01 od 04.04.2024. godine, na ime naknade za pregled elektronskih brojila, izdata od strane Zavoda za metrologiju; Rješenje o troškovima postupka, br UPI-03-041/24-564-02 od 04.04.2024. godine, izdato od strane Zavoda za metrologiju; Račun, br. 25-381-00057 od 29.12.2025. godine, za upgrade telefonskog sistema Alcatel-Lucent, izdata od strane TRS; Narudžbenica broj 502-JN/25-3405/1 od 22.10.2025. godine Odjeljenju za javne nabavke CGES-a (intervencija na unapređenju sistema IP telefonije u CGES-u); Ugovor o

jednostavnoj nabavci usluge obezbjeđenja redundanse za TK sistem-Mateševo, broj 1-5315 od 25.03.2025. godine, zaključen između CGES-a i Crnogorski Telekom a.d. Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge obezbjeđenja redundanse za TK sistem-CGES-a, broj 203-JN/22-2367/9 od 18.11.2022. godine, zaključen između CGES-a i Radio difuznog centra d.o.o. Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge obezbjeđenja redundanse za TK sistem-CGES-a, broj 203-JN/23-3123/13 od 23.02.2024. godine, zaključen između CGES-a i Radio difuznog centra d.o.o. Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge obezbjeđenja redundanse za TK sistem-CGES-a, broj 1021/3-JN/24-3192/12 od 11.03.2025. godine, zaključen između CGES-a i Radio difuznog centra d.o.o. Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge obezbjeđenja redundanse za TK sistem-CGES-a, broj 1021/2-JN/25-3871/15 od 20.03.2026. godine, zaključen između CGES-a i Radio difuznog centra d.o.o. Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge održavanja software ERP MS Dynamics 365 DC, broj 203/10-JN/24-2641/12 od 02.12.2024. godine, zaključen između CGES-a i Konzorcijum kompanije NPS preduzeće za savjetovanje i usluge u informatici d.o.o.; Narudžbenica broj 6011/3-JN/23-2872/1 od 08.11.2023. godine Odjeljenju za javne nabavke CGES-a(servisiranje i remont dizel aparata); Faktura br. 3-23-22567 od 28.12.2023. godine, na ime servisiranja i remonta dizel agregata, izdata od strane Comtrade distribution d.o.o. Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci usluge servisiranja dizel agregata, broj 203/5-JN/24-2447/6 od 04.11.2024. godine, zaključen između CGES-a i Comtrade distribution d.o.o. Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci usluge servisiranja dizel agregata, broj 1021/4-JN/25-2237/9 od 14.08.2025. godine, zaključen između CGES-a i Comtrade distribution d.o.o. Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci usluge servisiranja i remonta dizel agregata, broj 11980 od 15.12.2021. godine, zaključen između CGES-a i Baranka Export-Import Pejanović d.o.o.; Ugovor o jednostavnoj nabavci usluge servisiranja i remonta dizel agregata, broj 203-JN/22-2889/7 od 13.12.2022. godine, zaključen između CGES-a i "Novi Sjever Mont" d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za periode 16.12.2024.-22.12.2024. godine i 01.01.2025.-31.01.2025. godine, broj 4021-D/24-3285/5 od 16.12.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2025.-31.12.2025. godine, broj 402-D/24-2046/5 od 09.09.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 11.08.2025.-17.08.2025. godine, broj 402-D/25-2564/4 od 08.08.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 15.09.2025.-28.09.2025.

godine, broj 4021-D/25-2840/5 od 26.09.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 27.10.2025.-02.11.2025. godine, broj 402-D/25-3397/5 od 24.10.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 10.11.2025.-30.11.2025. godine, 03.11.2025.-30.11.2025. godine i 01.12.2025.-31.11.2025. godine., broj 402-D/25-3494/5 od 26.11.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2025.-31.12.2025. godine, broj 402-D/24-729/15 od 20.11.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.07.2025.-31.08.2025. godine, broj 4021-D/25-2114/5 od 11.07.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 29.09.2025.-05.10.2025. godine, broj 4021-D/25-3019/5 od 26.09.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 13.10.2025.-26.10.2025. godine, broj 402-D/25-3206/6 od 20.10.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 03.02.2025.-09.02.2025. godine, broj 4021-D/25-534/5 od 31.01.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Motor Oil Renewable Energy Single Member S.A.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.04.2025.-30.06.2025. godine, broj 4021-D/25-1143/5 od 16.04.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Motor Oil Renewable Energy Single Member S.A.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 04.08.2025.-10.08.2025. godine, broj 4021-D/25-2474/5 od 07.08.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Motor Oil Renewable Energy Single Member S.A.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 17.03.2025.-30.03.2025. godine, broj 4021-D/25-1056/5 od 03.04.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 14.04.2025.-27.04.2025. godine, broj 4021-D/25-1375/5 od 14.04.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze

električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 02.09.2025.-14.09.2025. godine, broj 402-D/25-2737/5 od 12.09.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.12.2025.-07.12.2025. godine, broj 4021-D/25-3762/5 od 16.12.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 06.10.2025.-12.10.2025. godine, broj 4021-D/25-3019/6 od 03.10.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Green balancing Group DOO Podgorica; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 13.10.2025.-26.10.2025. godine, broj 402-D/25-3206/5 od 20.10.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Hifa Oil CG d.o.o. Zeta; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 10.11.2025.-30.11.2025. godine, 03.11.2025.-30.11.2025. godine i 01.12.2025.-31.12.2025. godine, broj 402-D/25-3494/6 od 01.12.2025. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Hifa Oil CG d.o.o. Zeta; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2024.-31.12.2024. godine(Partija VII) i 01.01.2024.-31.12.2024. godine(Partija VIII), broj 402-D/23-631/21 od 19.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2024.-31.03.2024. godine (IQ-2024), broj 402-D/23-3264/5 od 21.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 19.02.2024.-25.02.2024. godine (Partija II), broj 402-D/24-296/6 od 16.02.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.07.2024.-30.09.2024. godine, broj 402-D/24-729/5 od 26.05.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.10.2024.-31.12.2024. godine, broj 402-D/24-729/10 od 15.08.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2024.-07.01.2024. godine, broj 402-D/23-3264/6 od 21.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za

pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 12.02.2024.-18.02.2024. godine(Partija I), broj 402-D/24-296/5 od 09.02.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.04.2024.-14.04.2024. godine, broj 4021/1-D/24-817/5 od 29.03.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 22.04.2024.-05.05.2024. godine, broj 4021-D/24-1040/5 od 15.04.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 06.05.2024.-12.05.2024. godine, broj 402-D/24-1123/5 od 26.04.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 03.06.2024.-09.06.2024. godine, broj 4021/3-D/24-1420/5 od 31.05.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 10.06.2024.-23.06.2024. godine, broj 4021-D/24-1492/5 od 07.06.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 24.06.2024.-07.07.2024. godine, broj 4021-D/24-1637/5 od 24.06.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 08.07.2024.-14.07.2024. godine, broj 402-D/24-1732/5 od 03.07.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 15.07.2024.-21.07.2024. godine, broj 4021-D/24-1754/5 od 11.07.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 12.08.2024.-18.08.2024. godine, broj 402-D/24-2011/5 od 14.08.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 02.09.2024.-08.09.2024. godine, broj 4021-D/24-2215/5 od 21.10.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 09.12.2024.-15.12.2024. godine, broj 4021-D/24-3213/6 od 10.12.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 16.12.2024.-22.12.2024.

godine i 01.01.2025.-31.01.2025. godine, broj 4021-D/24-3285/6 od 16.12.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 08.01.2024.-14.01.2024. godine, broj 402-D/23-3264/9 od 29.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 15.01.2024.-21.01.2024. godine(Partija I) i 22.01.2024.-28.01.2024. godine(Partija II), broj 4021/1-D/24-3/6 od 12.01.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 29.01.2024.-04.02.2024. godine(Partija I) i 05.02.2024.-11.02.2024. godine(Partija II), broj 4021/1-D/24-130/5 od 26.01.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 26.02.2024.-10.03.2024. godine(Partija I 26.02.2024.-03.03.2024.) (Partija II 04.03.2024.-10.03.2024.), broj 4021/1-D/24-451/5 od 23.02.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 11.03.2024.-17.03.2024. godine, broj 402-D/24-625/5 od 08.03.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 18.03.2024.-31.03.2024. godine, broj 4021/1-D/24-675/5 od 15.03.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 15.04.2024.-21.04.2024. godine, broj 4021/1-D/24-966/5 od 12.04.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 13.05.2024.-19.05.2024. godine, broj 402-D/24-1226/5 od 21.06.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 20.05.2024.-02.06.2024. godine, broj 4021-D/24-1296/5 od 21.06.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 22.07.2024.-28.07.2024. godine, broj 4021-D/24-1794/6 od 25.07.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 29.07.2024.-04.08.2024. godine, broj 4021-D/24-1912/5 od 31.07.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 05.08.2024.-11.08.2024. godine, broj 402-D/24-1959/5 od 23.09.2024. godine, zaključen između CGES-a,

Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 19.08.2024.-25.08.2024. godine, broj 402-D/24-2073/5 od 23.09.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 26.08.2024.-01.09.2024. godine, broj 4021-D/24-2143/6 od 29.08.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i VITOL GAS AND POWER B.V.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 02.12.2024.-08.12.2024. godine, broj 4021-D/24-3122/5 od 02.12.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Strategic Energy Training SA.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 09.12.2024.-15.12.2024. godine, broj 4021-D/24-3213/5 od 09.12.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Strategic Energy Training SA.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 23.12.2024.-31.12.2024. godine, broj 4021-D/24-3315/5 od 26.12.2024. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Strategic Energy Training SA.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2023.-31.01.2023. godine, broj 402-D/22-3329/5 od 30.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.02.2023.-28.02.2023. godine i 01.02.2023.-07.02.2023. godine, broj 402-D/23-159/7 od 31.01.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.02.2023.-28.02.2023. godine, broj 402-D/23-100/5 od 25.01.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 08.02.2023.-14.02.2023. godine, broj 402-D/23-233/5 od 07.02.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 15.02.2023.-21.02.2023. godine, broj 402-D/23-304/5 od 14.02.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 22.02.2023.-28.02.2023. godine, broj 402-D/23-369/5 od 21.02.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.03.2023.-31.03.2023. godine, broj 402-D/23-369/6 od 27.02.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.03.2023.-31.03.2023.

godine, broj 402-D/23-304/6 od 23.02.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 13.03.2023.-19.03.2023. godine, broj 402-D/23-549/5 od 09.03.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 20.03.2023.-26.03.2023. godine, broj 402-D/23-607/5 od 16.03.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 27.03.2023.-02.04.2023. godine, broj 402-D/23-686/5 od 24.03.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 03.04.2023.-09.04.2023. godine, broj 402-D/23-796/5 od 31.03.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.05.2023.-07.05.2023. godine, broj 402-D/23-1017/5 od 28.04.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 08.05.2023.-14.05.2023. godine, broj 402-D/23-1017/6 od 08.05.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 15.05.2023.-21.05.2023. godine, broj 402-D/23-1174/5 od 12.05.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 22.05.2023.-28.05.2023. godine, broj 402-D/23-1174/6 od 19.05.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 05.06.2023.-11.06.2023. godine, broj 402-D/23-1373/5 od 05.06.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 12.06.2023.-18.06.2023. godine, broj 402-D/23-1373/7 od 09.06.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 19.06.2023.-25.06.2023. godine, broj 402-D/23-1522/5 od 16.06.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 26.06.2023.-02.07.2023. godine, broj 402-D/23-1522/6 od 23.06.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 03.07.2023.-30.07.2023. godine, broj 402-D/23-1616/5 od 03.07.2023. godine, zaključen između CGES-a,

Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 31.07.2023.-06.08.2023. godine (Partija I) i 07.08.2023.-13.08.2023. godine (Partija II), broj 402-D/23-1818/5 od 28.07.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 04.09.2023.-10.09.2023. godine, broj 4021/1-D/23-2183/5 od 01.09.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 25.09.2023.-01.10.2023. godine (Partija I) i 02.10.2023.-08.10.2023. godine (Partija II), broj 402-D/23-2344/5 od 22.09.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 16.10.2023.-22.10.2023. godine (Partija II), broj 4021/1-D/23-2454/6 od 06.10.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 23.10.2023.-29.10.2023. godine (Partija I), broj 4021/1-D/23-2569/5 od 17.10.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 06.11.2023.-12.11.2023. godine (Partija I), broj 4021/1-D/23-2785/5 od 03.11.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 13.11.2023.-19.11.2023. godine (Partija I), broj 402-D/23-2843/5 od 09.11.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 20.11.2023.-26.11.2023. godine (Partija I) i 27.11.2023.-03.12.2023. godine (Partija II), broj 4021/1-D/23-2888/6 od 17.11.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 11.12.2023.-17.12.2023. godine (Partija I), broj 4021/1-D/23-3124/6 od 08.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 18.12.2023.-24.12.2023. godine (Partija I) i 25.12.2023.-31.12.2023. godine (Partija II), broj 402-D/23-3210/5 od 15.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.03.2023.-12.03.2023. godine, broj 402-D/23-439/5 od 28.02.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 10.04.2023.-16.04.2023. godine, broj 402-D/23-876/5 od 07.04.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze

električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 29.05.2023.-04.06.2023. godine, broj 402-D/23-1267/5 od 26.05.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 14.08.2023.-20.08.2023. godine (Partija I) i 21.08.2023.-27.08.2023. godine (Partija II), broj 402-D/23-1996/5 od 11.08.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 28.08.2023.-03.09.2023. godine, broj 402-D/23-2128/5 od 25.08.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 11.09.2023.-17.09.2023. godine (Partija I) i 18.09.2023.-24.09.2023. godine (Partija II), broj 402-D/23-2238/5 od 08.09.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 09.10.2023.-15.10.2023. godine (Partija I), broj 4021/1-D/23-2454/7 od 06.10.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 30.10.2023.-05.11.2023. godine (Partija II), broj 4021/1-D/23-2569/6 od 27.10.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 04.12.2023.-10.12.2023. godine (Partija I), broj 4021/1-D/23-3032/5 od 01.12.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Danske Commodities A/S; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.04.2023.-30.06.2023. godine, broj 402-D/23-631/7 od 29.03.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 17.04.2023.-23.04.2023. godine, broj 402-D/23-948/5 od 13.04.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 24.04.2023.-30.04.2023. godine, broj 402-D/23-970/5 od 20.04.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.07.2023.-30.09.2023. godine, broj 402-D/23-631/14 od 14.06.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o

nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.10.2023.-31.12.2023. godine, broj 402-D/23-631/17 od 13.09.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i GEN-I, trgovanje i prodaja električne energije, d.o.o.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 20.11.2023.-26.11.2023. godine (Partija I), broj 4021/1-D/23-2888/5 od 17.11.2023. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i Future Energy and Trading and Exchange Dynamics sh.p.k.; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2022.-31.12.2022. godine (Partija I) i 01.01.2022.-31.01.2022. godine (Partija II), broj 11937 od 14.12.2021. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2022.-31.01.2022. godine (Partija III), broj 12868 od 31.12.2021. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.01.2022.-31.01.2022. godine, broj 12270 od 21.12.2021. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 01.02.2022.-28.02.2022. godine i 01.02.2022.-31.12.2022. godine, broj 733 od 31.01.2022. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 15.08.2022.-31.08.2022. godine, broj 402-D/22-1750/5 od 17.08.2022. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za period 04.12.2022.-31.12.2022. godine, broj 402-D/22-2975/5 od 07.12.2022. godine, zaključen između CGES-a, Berze električne energije d.o.o. i EPCG; Ugovor o javnoj nabavci za produženje pretplate na security servise za opremu i softver Check Point, broj 203/5-JN/23-1479/12 od 06.09.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za produženje pretplate na security servise za opremu i softver Check Point, broj 203/5-JN/24-1852/13 od 24.10.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za produženje pretplate na security servise za opremu i softver Check Point, broj 1021/2-JN/25-1404/16 od 25.06.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za produženje security servisa za opremu i softver Check Point i zamjenu postojećeg NGTP Check Point SG1140 SCADA firewalla sa novim modelom, broj 203-JN/22-32/16 od 11.07.2022. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licenci za EPLAN, broj 1021/3-JN/25-2607/6 od 16.09.2025. godine, zaključen između CGES-a i Društva za proizvodnju, promet i usluge, export-import „Universal

Engineering“ DOO Podgorica; Faktura, broj 52/2025 od 29.09.2025. godine, izdata od strane Društva za proizvodnju, promet i usluge, export-import „Universal Engineering“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za obnovu godišnje licence za korporativnu Endpoint zaštitu, mail antispam zaštitu i Endpoint Detection and Response sa tehničkom podrškom za potrebe naručioca, broj 203/5-JN/23-2137/7 od 05.10.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za obnovu godišnje licence za korporativnu Endpoint zaštitu, mail antispam zaštitu i Endpoint Detection and Response sa tehničkom podrškom za potrebe naručioca, broj 203-JN/22-1260/6 od 06.10.2022. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci licenci za korporativni antivirusni softver i Endpoint Detection and Response, broj 1021/4-JN/25-563/14 od 13.05.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci licenci za korporativni antivirusni softver i Endpoint Detection and Response, broj 203/10-JN/24-2845/15 od 23.12.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 36/2025 od 13.02.2025. godine, izdat od strane „Ing-Pro“ DOO Podgorica; Račun, broj 001-107 od 26.01.2023. godine, izdat od strane „Pravni ekspert“ DOO Podgorica; Račun, broj 199/2023 od 21.12.2023. godine, izdat od strane „Ing-Pro“ DOO Podgorica; Račun, broj 001-116 od 01.02.2022. godine, izdat od strane „Pravni ekspert“ DOO Podgorica; Nalog za knjiženje Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD, broj 21741 od 22.02.2022. godine; Račun, broj 1160/2022 od 26.07.2022. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 23-3600-000493 od 01.08.2023. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Faktura, broj 359464157 od 20.07.2024. godine, izdata od „GoTo Technologies Ireland Unlimited Company“, Dablin; Račun, broj 25-3600-000498 od 01.08.2025. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za pružanje usluga Security Operations Center (SOC), broj 1021/3-JN/25-3933/7 od 20.02.2026. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licenci za Adobe Acrobat Pro, broj 1021/3-JN/25-2707/6 od 30.09.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za isporuku i instalaciju licenci za Adobe Acrobat Pro, broj 203/5-JN/24-2895/6 od 23.12.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci licence za AutoCAD, broj 1021/2-JN/25-1417/27 od 05.08.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Interactive“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci licence za AutoCAD, broj 1021/4-JN/26-323/16 od 19.05.2026. godine, zaključen između CGES-a i „Interactive“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licence za IPS funkcionalnost, broj 1021/4-JN/25-3090/8 od 03.11.2025. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za isporuku i instalaciju licenci za IPS funkcionalnost, broj

203/5-JN/23-2926/7 od 19.01.2024. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za isporuku i instalaciju licenci za IPS funkcionalnost, broj 203/5-JN/24-2808/6 od 22.11.2024. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci IPS funkcionalnosti, broj 203-JN/22-181/16 od 27.10.2022. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licenci za Microsoft 365, broj 1021/5-JN/26-534/7 od 09.04.2026. godine, zaključen između CGES-a i „Logosoft“ DOO Sarajevo; Račun, broj 25-3600-000680 od 03.10.2025. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 932/2022 od 14.06.2022. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 23-3000-000999 od 08.11.2023. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 24-3600-000485 od 19.08.2024. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licence za back up ključnih radnih stanica, broj 1021/4-JN/25-2411/9 od 13.08.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za usluge održavanja softvera ERP MS Dynamics 365 BC, broj 1021/4-JN/26-666/18 od 04.05.2026. godine, zaključen između CGES-a i konzorcijuma koji čine „NPS“ DOO Beograd i „Visol“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za usluge održavanja softvera ERP MS Dynamics 365 BC, broj 203/10-JN/24-2641/12 od 02.12.2024. godine, zaključen između CGES-a i konzorcijuma koji čine „NPS“ DOO Beograd i „Visol“ DOO Bar; Ugovor o javnoj nabavci za usluge održavanja softvera ERP MS Dynamics 365 BC, broj 1021/3-JN/25-4381/12 od 10.04.2025. godine, zaključen između CGES-a i konzorcijuma koji čine „NPS“ DOO Beograd i „Visol“ DOO Bar; Ugovor o jednostavnoj nabavci i implementaciji MDM (Mobile Device Management) softvera za zaštitu mobilnih uređaja, broj 1021/4-JN/25-3093/8 od 10.11.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za uslugu obnove licenci za PLS-CADD i PLS-POLE, broj 1021/4-JN/25-1617/9 od 11.06.2025. godine, zaključen između CGES-a i „KV-Technologies“ DOO Podgorica; Faktura, broj 8/2025 od 28.06.2025. godine, izdata od strane „KV-Technologies“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci i implementaciji PAM softvera, broj 203/5-JN/24-2728/6 od 22.11.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci licenci za Privileged Access Management, broj 1021/4-JN/25-2759/15 od 24.11.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licenci za Boldon James Data Classification i McAfee DLP, broj 1021/4-JN/25-1549/8 od 13.06.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licence za klasifikaciju podataka i DLP, broj 1021/5-JN/26-1404/6 od 08.06.2026. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj DK173EY360/157/2022/CE954QR066 od 30.08.2022. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO

Podgorica; Račun, broj 23-3600-000524 od 28.08.2023. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 24-3600-000501 od 29.08.2024. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 25-3600-000527 od 26.08.2025. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 22-3000-000104 od 07.06.2022. godine, izdat od strane „IT Security“ DOO Podgorica; Račun, broj 23-3000-000160 od 06.07.2023. godine, izdat od strane „IT Security“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za isporuku i instalaciju McAfee licenci, broj 203/3-JN/24-2051/5 od 26.09.2024. godine, zaključen između CGES-a i „4SEC“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci McAfee licence, broj 1021/4-JN/25-2298/8 od 12.08.2025. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security“ DOO Podgorica; Račun, broj 24-3000-000409 od 24.04.2024. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o nabavci softverskog rješenja za multifaktorsku autentifikaciju (MFA), broj 203/5-JN/22-3068/7 od 13.02.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za usluge održavanja licence za multifaktorsku autentifikaciju (MFA), broj 1021/4-JN/25-938/7 od 01.04.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge korišćenja softvera SCALAR, broj 2803 od 25.03.2021. godine, zaključen između CGES-a i „Elektroinštitut Milan Vidmar“ Ljubljana; Račun, broj 111-20220016 od 29.07.2022. godine, izdat od strane „Elektroinštitut Milan Vidmar“ Ljubljana; Račun, broj 111-2023009 od 31.03.2023. godine, izdat od strane „Elektroinštitut Milan Vidmar“ Ljubljana; Račun, broj 111-20250015 od 30.06.2025. godine, izdat od strane „Elektroinštitut Milan Vidmar“ Ljubljana; Ugovor o javnoj nabavci za korišćenje softvera SCALAR, broj 203/3-JN/24-147/9 od 10.05.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Elektroinštitut Milan Vidmar“ Ljubljana; Ugovor o javnoj nabavci za korišćenje softvera SCALAR, broj 1021/3-JN/25-417/8 od 03.03.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Elektroinštitut Milan Vidmar“ Ljubljana; Ugovor o jednostavnoj nabavci za održavanje licenci za DMS, broj 1021/4-JN/25-3156/8 od 24.11.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o nabavci usluge održavanja licenci za DMS, broj 203/2-JN/22-3175/7 od 27.01.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci usluge održavanja licenci za DMS, broj 203/5-JN/24-3087/6 od 19.12.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci godišnjih licenci za sistemski softver, broj 1021/3-JN/25-2674/16 od 28.11.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci godišnjih licenci za sistemski softver, broj 203-JN/22-143/23 od 07.12.2022. godine, zaključen između CGES-a i konzorcijuma koji čine „Interactive“ DOO Podgorica i „Logosoft“ DOO Sarajevo; Ugovor o javnoj nabavci godišnjih licenci za sistemski softver, broj 203/3-JN/23-2932/15 od 26.01.2024. godine, zaključen između CGES-a i konzorcijuma koji čine

„Interactive“ DOO Podgorica i „Logosoft“ DOO Sarajevo; Ugovor o javnoj nabavci godišnjih licenci za sistemski softver, broj 1021-JN/24-2975/6 od 30.01.2025. godine, zaključen između CGES-a i konzorcijuma koji čine „Interactive“ DOO Podgorica i „Logosoft“ DOO Sarajevo; Ugovor o nabavci softvera za arhiviranje mejlova, broj 203-JN/22-1857/10 od 14.11.2022. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 23-3000-000947 od 27.10.2023. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci za isporuku i instalaciju licenci za softver za arhiviranje mejlova, broj 203/3-JN/24-1971/6 od 26.09.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licence za softver za arhiviranje mejlova, broj 1021/4-JN/25-2899/8, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Narudžbenica za nabavku licence za arhiviranje mejlova, broj 5013-JN/23-2514/1 od 09.10.2023. godine; Račun, broj 23-3000-000295 od 23.11.2023. godine, izdat od strane „IT Security“ DOO Podgorica; Račun, broj 22-3000-000219 od 23.11.2022. godine, izdat od strane „IT Security“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci i instalaciji licenci za SolarWinds, broj 203/5-JN/24-2891/6 od 22.11.2024. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licence za SolarWinds SAM AL150, broj 1021/5-JN/26-685/6 od 17.04.2026. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security“ DOO Podgorica; Račun, broj 25-3600-000528 od 26.08.2025. godine, izdat od strane „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 3266596614 od 29.08.2024. godine, izdat od strane „GoDaddy.com, LLC“, 2155 E. GoDaddy Way, Tempe, Arizona 85284, United States; Faktura, broj 111760 od 26.09.2022. godine, izdata od strane „Iconics“, Foxborough, MA 02035, USA; Faktura, broj 111761 od 26.09.2022. godine, izdata od strane „Iconics“, Foxborough, MA 02035, USA; Faktura, broj 111759 od 26.09.2022. godine, izdata od strane „Iconics“, Foxborough, MA 02035, USA; Ugovor o nabavci licenci za softver za monitoring mreže, broj 203/2-JN/23-1481/9 od 03.08.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci licence za softver za monitoring mreže, broj 1021/4-JN/25-1677/8 od 25.06.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o nabavci licence za softver za monitoring mreže, broj 203/9-JN/24-1450/7 od 12.07.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Ugovor o nabavci licence za softver za monitoring mreže, broj 203-JN/22-643/10 od 10.06.2022. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom“ DOO Podgorica; Račun, broj 74/2023 od 22.02.2023. godine, izdat od strane „Digit Montenegro“ DOO Podgorica; Rješenje o godišnjoj naknadi za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija za 2025. godinu, broj 0203-3431/4 od 16.07.2025. godine, izdato od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost; Faktura, broj 001-234 od 04.07.2023. godine, izdata od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost; Rješenje o

godišnjim naknadama za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija za 2024. godinu, broj 0203-3472/3 od 17.07.2024. godine, izdato od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost; Rješenje o utvrđivanju godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija za 2023. godinu, broj 0203-3755/4 od 29.06.2023. godine, izdato od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za četvrti kvartal 2023. godine, broj 23/3829-2 od 04.10.2023. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za četvrti kvartal 2024. godine, broj 24/3439-2 od 04.10.2024. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za drugi kvartal 2023. godine, broj 23/1538-2 od 03.04.2023. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za drugi kvartal 2024. godine, broj 24/1350-2 od 02.04.2024. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za drugi kvartal 2025. godine, broj 25/1293-2 od 03.04.2025. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za drugi kvartal 2026. godine, broj 26/1271-2 od 02.04.2026. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za prvi kvartal 2023. godine, broj 23/69-2 od 04.01.2023. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za prvi kvartal 2024. godine, broj 24/69-2 od 04.01.2024. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za prvi kvartal 2025. godine, broj 25/115-2 od 10.01.2025. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za prvi kvartal 2026. godine, broj 26/87-2 od 12.01.2026. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za treći kvartal 2023. godine, broj 23/2855-2 od 04.07.2023. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za treći kvartal 2024. godine, broj 24/2514-2 od 04.07.2024. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za treći kvartal 2025. godine, broj 25/2483-2 od 02.07.2025. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za četvrti kvartal 2022. godine, broj 22/3539-2 od 03.10.2022. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za četvrti kvartal 2025. godine, broj 25/3502-2 od 02.10.2025. godine, izdato od strane Agencije; Nalog za knjiženje Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD, broj 23695 od 19.04.2022. godine; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za drugi kvartal 2022. godine, broj 22/1371-2 od 04.04.2022. godine, izdato od strane Agencije; Nalog za knjiženje Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD, broj 21507 od 14.02.2022. godine; Rješenje o utvrđivanju iznosa naknada za licence za prvi kvartal 2022. godine, broj 22/12-2 od 04.01.2022. godine, izdato od strane Agencije; Rješenje o utvrđivanju iznosa

naknada za licence za treći kvartal 2022. godine, broj 22/2514-2 od 04.07.2022. godine, izdato od strane Agencije; Ugovor o javnoj nabavci korporativnih licenci za softver backup, broj 1021/4-JN/25-2393/14 od 18.09.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci i instalaciji licenci za softver backup sa uključenom tehničkom podrškom i obukom korisnika, broj 203/5-JN/23-1350/7 od 28.07.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci licenci za softver backup, broj 203/10-JN-1086/13 od 11.09.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za obnovu godišnjih licenci za web proxy server sa tehničkom podrškom za potrebe naručioca, broj 203-JN/22-2692/3 od 05.12.2022. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za obnovu godišnjih licenci za web proxy server sa tehničkom podrškom za potrebe naručioca, broj 203/5-JN/24-2830/6 od 02.12.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za obnovu godišnjih licenci za web proxy server sa tehničkom podrškom za potrebe naručioca, broj 203/5-JN/23-2887/13 od 13.02.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci za produženje licenci za web proxy server, broj 1021/4-JN/25-3391/8 od 25.11.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o nabavci Veeam licenci za potrebe naručioca, broj 203-JN/22-686/9 od 06.06.2022. godine, zaključen između CGES-a i „Interactive" DOO Podgorica; Ugovor o nabavci Veeam licence, broj 112 od 12.01.2021. godine, zaključen između CGES-a i „IT Security" DOO Podgorica; Ugovor o jednostavnoj nabavci Veeam licenci, njihovoj instalaciji i konfiguraciji i pružanju tehničke podrške, broj 1021/2-JN/26-917/9 od 12.05.2026. godine, zaključen između CGES-a i „Interactive" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci VMware licence, broj 203-JN/22-2647/10 od 13.01.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci VMware licence, broj 9908/1 od 26.10.2021. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge produženja važenja licenci za postojeći Web Application Firewall (WAF), broj 203-JN/22-2635/9 od 30.01.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge produženja važenja licenci za postojeći Web Application Firewall (WAF), broj 203/3-JN/23-2342/11 od 27.12.2023. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge produženja važenja licenci za postojeći Web Application Firewall (WAF), broj 203/1-JN/24-2282/14 od 26.11.2024. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci usluge produženja važenja licenci za postojeći Web Application Firewall (WAF), broj 1021/3-JN/25-2465/11 od 09.10.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; „OPDE Agreement for the Minimum Viable Solutions", od 14.

januara 2017. godine, sa izmjenama (01. decembar 2021 – V.2; 01. januar 2022 – V.3 i V.4; 01. oktobar 2022 – V.4.1; 01. januar 2023- V.4.2; 01 jul 2023 - V.4.3; 01. septembar 2023 - V.4.4; 01 januar 2024 – V.5.0), zaključen između ENTSO-E i više ugovornih strana; „JAO Service Level Agreement for Explicit Allocation (Adherence Form of a new Party)" za CGES, od 4 novembra 2025. godine (CGES broj 402-D/25-3325/1 od 22.10.2025. godine); „EAS Data Exchange and Delivery Agreement (DEDA)", od 7. februara 2013. godine, zaključen ENTSO-E i više ugovornih strana; „Annex 10- Provisions regarding NG ESO, TEIAS and NPC „UKRENERGO"", od 1. decembra 2024. godine; „Verification Platform Multilateral Agreement" od 01.01.2020. godine, sa izmjenama (01.01.2022- VP MLA 2.0; 01.01.2024 – VP MLA 3.0; 01.11.2024-VP MLA 4.0; 01.01.2025-VP MLA 4.1; 01.07.2025-VP MLA 5.0), zaključen između ENTSO-E i više ugovornih strana; „Verification Platform Multilateral Agreement" od 01.01.2020. godine, sa izmjenama (01.01.2022; 01.01.2024; 01.11.2024), zaključen između ENTSO-E i više ugovornih strana; „Verification Platform Multilateral Agreement" od 01.01.2020. godine, zaključen između ENTSO-E i više ugovornih strana; „Verification Platform Multilateral Agreement" od 01.01.2020. godine, sa izmjenama (01.01.2022; 01.01.2024), zaključen između ENTSO-E i više učesnika; „Amendment Agreement to the Verification Platform Multilateral Agreement" od 01.01.2020. godine, zaključen između ENTSO-E i više učesnika; ENTSO-E AISBL faktura, broj 92/2026/299 od 24.04.2026. godine; „RCC Task Multilateral Agreement", od 16. marta 2020. godine, sa izmjenama (06. avgust 2020 – V.2.0; 30. septembar 2020 – V.3.0; 01. decembar 2020 – V.4.0; 14. decembar 2020 – V.5.0; 15. jul 2022 – V.6.0; 01. septembar 2023, 01. januar 2024 – V.7.0; 01. jun 2024 – V.8.0), zaključen između ENTSO-E i više ugovornih strana; „3rd Amendment tp the Operational Agreement for the Price Coupling of the Day-Ahead and Intraday Auctions Markets of the Italian Borders – IBWT OA and Adherence Agreement", sa propratnim aktom Num./Date/HenEx: 2306 od 12.12.2025 (ENEX); ENTSO-E dopis (Broj 882-200 od 3.2.2022. godine) – „ENTSO-E Membership fees 2022", sa fakturama ENTSO-E i nalozima za knjiženje CGES; ENTSO-E dopis od 14. decembra 2022. godine – „ENTSO-E Membership fees 2023", sa aneksima 1, 2 i 3 (fakture ENTSO-E); ENTSO-E dopis od 15. decembra 2023. godine – „ENTSO-E Membership fees 2024", sa aneksima 1, 2 i 3 (fakture ENTSO-E); ENTSO-E dopis od 04. decembra 2024. godine – „ENTSO-E Membership fees 2025", sa aneksima 1, 2 i 3 (fakture ENSTO-E); ENTSO-E dopis od 15. decembra 2025. godine – „ENTSO-E Membership fees 2026", sa aneksima 1 i 2 (fakture ENSTO-E); Mediterranean Transmission System Operators (Med-TSO), dopis Prot. ME/P2022/0015 od 19.01.2022. godine – članarina za 2022. godinu, sa fakturom i nalogom za knjiženje CGES; Mediterranean Transmission System Operators (Med-TSO), dopis Prot. ME/P2023/0014 od 19.01.2023. godine – članarina za 2023. godinu, sa fakturom; Mediterranean Transmission System

Operators (Med-TSO), dopis Prot. ME/P2023/0096 od 05.12.2023. godine – članarina za 2024. godinu, sa fakturom; Mediterranean Transmission System Operators (Med-TSO), dopis Prot. ME/P2025/0008 od 08.01.2025. godine – članarina za 2025. godinu, sa fakturom; Mediterranean Transmission System Operators (Med-TSO), dopis Prot. ME/P2025/0085 od 03.12.2025. godine – članarina za 2026. godinu, sa fakturom; „Coordinated Auction Office in South East Europe (SEE CAO) – Agreement for Services", version 8.0, zaključen između SEE CAO i više ugovornih strana, SEE CAO broj 2790/1 od 30.11.2021. godine; „Coordinated Auction Office in South East Europe (SEE CAO) – Agreement for Services", version 9.0, zaključen između SEE CAO i više ugovornih strana, SEE CAO broj 2200-1 od 29.11.2022. godine; „Coordinated Auction Office in South East Europe (SEE CAO) – Agreement for Services", version 10.0, zaključen između SEE CAO i više ugovornih strana, SEE CAO broj 742-1 od 15.11.2023. godine; „Coordinated Auction Office in South East Europe (SEE CAO) – Agreement for Services", version 11.0, zaključen između SEE CAO i više ugovornih strana, SEE CAO broj 474/1 od 19.11.2024. godine; „Coordinated Auction Office in South East Europe (SEE CAO) – Agreement for Services", version 12.0, zaključen između SEE CAO i više ugovornih strana, SEE CAO broj 427 od 26.11.2025. godine; SEE CAO faktura, broj 26-3600-000041 od 30.06.2026. godine; Sporazum o radu kontrolnog SMM bloka, zaključen između CGES, JP Elektromreža Srbije i A.D. MEPSO, broj 1/297 od 23.09.2015. godine; Račun A.D. „Elektromreža Srbije", broj 90077289 od 01.06.2026. godine – usluga koordinacije SMM bloka; „Invoicing Service Agreement for the „FSKAR" Process", zaključen između Joint Allocation Office (JAO) i više ugovornih strana, broj 9453 od 13.10.2021. godine; „Annex 8 – Signature Validation Form" za „Invoicing Service Agreement for the „FSKAR" Process", potpisan od strane ovlašćenog lica CGES, od 21.11.2025. godine; „Invoicing Service Agreement for the „FSKAR" Process", zaključen između Joint Allocation Office (JAO) i više ugovornih strana, od 28.09.2021. godine; „Join Allocation Office (JAO) – Fee Application Report 2025"; „Synchronous Area Framework Agreement (SAFA) of Regional Group Continental Europe", zaključen između ENTSO-E i više ugovornih strana; ENTSO- E AISBL faktura, broj 92/2026/13 od 15.01.2026. godine – „CN MLA Q1/2026"; ENTSO- E AISBL faktura, broj 92/2026/225 od 14.04.2026. godine -„CN MLA Q2/2026"; Ugovor zaključen između CGES i DOO „ISO MONT" Podgorica, za nabavku usluga revizije MVS audit-a, broj 203-JN/22-147/8 od 18.07.2022. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES-a i DOO „ISO MONT" Podgorica, za nabavku usluga eksterne revizije IT sigurnosti, broj 203/5-JN/23-1250/7 od 03.07.2023. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES-a i DOO „ISO MONT" Podgorica, za nabavku usluga eksterne revizije IT sigurnosti, broj 203/5-JN/24-1439/6 od 04.07.2024. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES-

a i DOO „ISO MONT“ Podgorica, za nabavku usluga eksterne revizije IT sigurnosti, broj 1021/4-JN/25-2392/8 od 25.08.2025. godine; Joint Allocation Office (JAO) faktura, broj 813-2026 od 29. aprila 2026. godine; Joint Allocation Office (JAO) faktura, broj 3032-2025 od 31. decembra 2025. godine; Joint Allocation Office (JAO) faktura, broj 392-2026 od 18. februara 2026. godine; Joint Allocation Office (JAO) faktura, broj 1894-2025 od 17. septembra 2025. godine; „RCC Task Multilateral Agreement“, od 16. marta 2020. godine, sa izmjenama (06. avgust 2020 – V.2.0; 30. septembar 2020 – V.3.0; 01. decembar 2020 – V.4.0; 14. decembar 2020 – V.5.0; 15. jul 2022 – V.6.0; 01. septembar 2023, 01. januar 2024 – V.7.0; 01. jun 2024 – V.8.0), zaključen između ENTSO-E i više ugovornih strana; ENTSO- E AISBL faktura, broj 92/2026/181 od 31.03.2026. godine; ENTSO- E AISBL faktura, broj 92/2026/361 od 16.06.2026. godine; „JAO Service Level Agreement for Explicit Allocation (Adherence Form of a new Party)“ za CGES, od 4 novembra 2025. godine (CGES br. 402/D/25-3325/1 i 402/D/25-3325/2 od 22.10.2025.); Projekcija troškova i izdataka NEMO-a za 2027. godinu, DOO „Berza električne energije“ broj 277/2026 od 30.06.2025. godine; Ugovor o plaćanju naknade za rad Operatora tržišta za 2026. godinu, zaključen između CGES-a i DOO „Crnogorski operator tržišta električne energije“, broj 402-D/25-4195/1 od 31.12.2025. godine; Ugovor o plaćanju naknade za rad Operatora tržišta za 2025. godinu, zaključen između CGES-a i DOO „Crnogorski operator tržišta električne energije“, broj 402-D/24-3475/1 od 27.12.2024. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES-a i DOO „KPMG“ Beograd, za nabavku usluga pripreme i izrade ESG izvještaja, broj 1021/3-JN/26-434/6 od 13.03.2026. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES-a i DOO „Hemosan“ Bar, za nabavku usluga preuzimanja i zbrinjavanja opasnog otpada, broj 1021/5-JN/26-1099/6 od 19.05.2026. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES-a i DOO „EcoEnergy Consulting“ Podgorica, za nabavku usluga izrade izvještaja o emisijama CO2 u 2025. godini, broj 1021/5-JN/26-215/6 od 06.03.2026. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES i DOO „EcoEnergy Consulting“ Podgorica, za nabavku usluga monitoring biodiverziteta nakon izgradnje DV 400 kV Čevo-Pljevlja, broj 1021/5-JN/26-276/6 od 10.03.2026. godine; Rješenje o utvrđivanju godišnje naknade za stvaranje i deponovanje opasnog otpada za 2025. godinu, broj 02-UPI-916/3 od 30.03.2026. godine, izdato od strane Agencije za zaštitu životne sredine; Rješenje o ispravci grešaka u rješenju, broj 02-UPI-916/4 od 07.04.2026. godine, izdato od strane Agencije za zaštitu životne sredine; Rješenje o davanju saglasnosti na Plan upravljanja otpadom CGES, broj 03-UPI-1794/17 od 24.02.2025. godine, izdato od strane Agencije za zaštitu životne sredine; „Contract on mutual delivery or tertiary control energy for providing system services from abroad for electric power systems of Montenegro and Albania“, zaključen između CGES

i Korporata Elektroenergjetike Shiptare sh.a, Broj 402-D/24-3476/1 od 27.12.2024. godine; Ugovor o nabavci pomoćnih usluga i balansne energije, zaključen između CGES-a i „Elektroprivreda Crne Gore" AD Nikšić, broj 402-D/24-3469/1 od 26.12.2024. godine; Ugovor o nabavci pomoćnih usluga i balansne energije, zaključen između CGES-a i „Elektroprivreda Crne Gore" AD Nikšić, broj 402-D/23-3406/1 od 29.12.2023. godine; Ugovor o nabavci pomoćnih usluga i balansne energije, zaključen između CGES-a i „Elektroprivreda Crne Gore" AD Nikšić, broj 402-D/22-3386/1 od 30.12.2022. godine; Ugovor o nabavci pomoćnih usluga i balansne energije, zaključen između CGES-a i „Elektroprivreda Crne Gore" AD Nikšić, broj 12862 od 31.12.2021. godine; Aneks br. 1 Ugovora o nabavci pomoćnih usluga i balansne energije, br. 12862 od 31.12.2021. godine (CGES) i br. 61391 od 30.12.2021. godine (EPCG), broj 4022-D/22-1695/3 od 2907.2022. godine; Zahtjev za jednostavnu nabavku za ispitivanje kolektivnih sredstava zaštite na radu, broj 203-JN/23-324/1 od 13.02.2023. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci zaključen između CGES i „Institut Sigurnost" DOO i „Institut za crnu metalurgiju" AD, za nabavku usluga ispitivanja sredstava kolektivne zaštite, broj 1021/1-JN/25-700/6 od 13.03.2025. godine; Ugovor o nabavci zaključen između CGES i „Institut za razvoj i istraživanje u oblasti zaštite na radu", za nabavku usluga ispitivanja sredstava kolektivne zaštite na radu, broj 3112 id 07.04.2022. godine; Ugovor zaključen između CGES i „Institut Sigurnost" DOO, za nabavku usluga ispitivanja elektroizolacione opreme (sredstava za rad), broj 100-1-D/23-1388/1 od 01.06.2023. godine; Ugovor o nabavci zaključen između CGES i „Institut za razvoj i istraživanje u oblasti zaštite na radu", za nabavku usluga ispitivanja sredstava kolektivne zaštite na radu, broj 5901 id 23.06.2021. godine; Ugovor o javnoj nabavci zaključen između CGES i Institut Sigurnost" DOO i „Institut za crnu metalurgiju" AD, broj 203/9-JN/24-603/6 od 14.05.2024. godine, za nabavku usluga ispitivanja sredstava kolektivne zaštite na radu; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci zaključen između CGES i „Institut Sigurnost" DOO, za nabavku usluga ispitivanja sistema za dojavu požara, broj 1021/4-JN/25-1193/14 od 23.05.2025. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci zaključen između CGES i „Koving" DOO Podgorica, za nabavku i implementaciju sistema za dojavu požara, broj 203/5-JN/23-2135/6 od 27.09.2023. godine; „Institut za crnu metalurgiju" AD, račun broj 13100/2023/U od 10.10.2023. godine, za ispitivanje uzemljenja i galvanske povezanosti; „Institut za crnu metalurgiju" AD, račun broj 13254/2023/U od 19.10.2023. godine, za ispitivanje uzemljenja i galvanske povezanosti; „Institut za crnu metalurgiju" AD, račun broj 12356/2023/U od 25.09.2023. godine, za ispitivanje uzemljenja i galvanske povezanosti; Narudžbenica CGES-a, broj 6011/3-JN/23-2177/1 od 29.08.2023. godine, za ispitivanje sistema uzemljenja TS Mojkovac, TS Nikšić i TS Herceg Novi; Ugovor zaključen između CGES i DOO „Putin" Pljevlja, za nabavku usluga ispitivanja i servisiranja PP aparata i hidrantskih

mreža, broj 4611 od 19.05.2021. godine; Ugovor zaključen između CGES i DOO „Vatrostop" Danilovgrad, za nabavku usluga ispitivanja i servisiranja PP aparata i hidrantskih mreža, broj 203-JN/22-118/6 od 31.05.2022. godine; DOO „Vatrostop" Danilovgrad, račun 001-970 od 08.06.2025. godine, za tehnički pregled PP aparata i hidrantskih mreža; DOO „Vatrostop" Danilovgrad, račun 001-2346 od 09.12.2025. godine, za tehnički pregled PP aparata i hidrantskih mreža; Ugovor o javnoj nabavci zaključen između CGES i Elektrotehničkog instituta Nikola Tesla A.D., za nabavku usluga analize ulja iz energetskih transformatora, broj 203/2-JN/22-3149/11 od 14.02.2023. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES i Elektrotehničkog instituta Nikola Tesla A.D, za nabavku usluga analize ulja iz energetskih transformatora, broj 203/3-JN/24-860/6 od 16.05.2024. godine; Ugovor o jednostavnoj javnoj nabavci, zaključen između CGES i Elektrotehničkog instituta Nikola Tesla A.D, za nabavku usluga analize ulja iz energetskih transformatora, broj 1021/4-JN/25-931/7 od 11.04.2025. godine; JP Nacionalni parkovi CG, faktura broj 4/90/2021 od 14.01.2021. godine; JP Nacionalni parkovi CG, faktura broj 874/90/2022 od 14.01.2022. godine; JP Nacionalni parkovi CG, faktura broj 26/90/2020 od 16.03.2020. godine; Sporazum o poslovno tehničkoj saradnji, zaključen između CGES i Crnogorski komitet CIGRE, broj 100-D/23-18/2; Komisija za tržište kapitala, račun broj 247-2026 od 30.06.2026. godine; „Berza električne energije" DOO, račun broj 26-3600-000003 od 12.01.2026. godine; Ugovor o registraciji na berzanskom tržištu električne energije u Crnoj Gori, zaključen između CGES i „Berza električne energije" DOO, broj 402-D/24-506/1 od 22.02.2024. godine; „Berza električne energije" DOO, Iznos naknada v.1.4; Unija poslodavaca Crne Gore, račun broj 1213/23 od 05.04.2023. godine – članarina; Unija poslodavaca Crne Gore, račun broj 24-3600-000037 od 16.01.2024. godine – članarina; Unija poslodavaca Crne Gore, račun broj 25-3600-000036 od 23.01.2025. godine – članarina; Unija poslodavaca Crne Gore, pristupnica za CGES, broj 100-D/23-749/2 od 23.03.2023. godine; Zahtjev za preusmjeravanje budžetskih sredstava, broj 100-D/23-749/1 od 23.03.2023. godine

U skladu sa članom 33 Metodologije za prenos, CGES je navedenu dokumentaciju dostavio u pisanoj i elektronskoj formi.

Za potrebe sprovođenja postupka utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda CGES-a i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije, Agencija je CGES-u dostavila dopis, broj 26/2883-2 od 11.09.2026. godine, kojim je od CGES-a zatraženo da dostavi sljedeću dokumentaciju, odnosno pojašnjenja:

1. Ugovor o javnoj nabavci usluge korišćenja softvera SCALAR, broj 2803 od 25.03.2021. godine, zaključen između CGES-a i „Elektroinštitut Milan Vidmar" Ljubljana, potpisan od obje ugovorne strane;

2. Ugovor o javnoj nabavci usluge obezbjeđenja redundanse za TK sistem-CGES-a, broj 1021/3-JN/24-3192/12 od 11.03.2025. godine, zaključen između CGES-a i Radio difuznog centra d.o.o. Podgorica, potpisan od obje ugovorne strane;
3. Ugovor o jednostavnoj nabavci licence za softver za arhiviranje mejlova, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica, broj 1021/4-JN/25-2899/8 od 2025. godine, potpisan od obje ugovorne strane;
4. Ugovor o javnoj nabavci korporativnih licenci za softver backup, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica, broj 1021/4-JN/25-2393/14 od 18.09.2025. godine, potpisan od obje ugovorne strane;
5. Ugovor o javnoj nabavci za nabavku usluga ispitivanja sredstava kolektivne zaštite na radu, zaključen između CGES i „Institut Sigurnost" DOO i „Institut za crnu metalurgiju" AD, broj 203/9-JN/24-603/6 od 14.05.2024. godine, potpisan od ugovornih strana;
6. Rješenje o godišnjoj naknadi za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija za 2025. godinu, broj 0203-3431/4 od 16.07.2025. godine, izdato od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost;
7. Analitičke kartice br. 55549506 i 55588506 koje se odnose na poreze na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom, za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu;
8. Analitičke kartice br. 55400506, 55079506, 55079507 koje proizlaze iz međunarodnih ugovora, za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu;
9. Spisak ostvarenih troškova poslovanja na koje se može uticati (tabela) za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu, sa nazivima troškova i broja konta;
10. Analitičke kartice za Ostale prihode koji su prikazani u dokumentu *Korekcije RDP* list *5. Ostali prihodi*, pod nazivima: *Prihodi od donacija, Prihodi iz ranijih godina – osim naplate potraživanja iz ranijih godina, Prihod po osnovu realizacije međunarodnih ugovora osim ITC, Prihodi od premije, subvencija i sl., Prihodi od naplate štete, Prihodi od ukidanja rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i eksproprijacije, Prihodi po osnovu naknade za priključenje, Prihod od zakupnina, Prihodi od priključenja na prenosni sistem, Ostali poslovni prihodi, Prihodi po osnovu takse za učešće na tenderu, i Povraćaj viška sredstava po osnovu balansnog mehanizma*;
11. za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu, obrazloženje iznosa prikazanih u excel dokumentu *Korekcije RDP, list 5. Ostali prihodi*, pod nazivom *NET ITC (Prihodi ITC – Rashodi ITC – gubici transit)*. Takođe, navedeno je da je potrebno međusobno uskladiti podatke koji se odnose na troškove za pokrivanje gubitaka usljed tranzita, prikazane u Obrascu P na listu Ostali prihodi i u excel dokumentu *Korekcije RDP,* list 5.5 Gubici tranzit, kao i dostaviti za navedene godine analitičke kartice za ostvarene ITC troškove;

12. Pojašnjenje razlike između PDF i excel dokumenta „Registar OS - Maslinjak TS Lastva“, s obzirom da je razlika u iznosima 29.280€;
13. Prosječnu ponderisanu cijena električne energije ostvarenu na aukcijama za nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na crnogorskom berzanskom tržištu u godinama 2023, 2024. i 2025. godinu (C^{pros}) i godišnje prosječne ponderisane cijene električne energije ostvarene na aukcijama za nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na crnogorskom berzanskom tržištu u 2023, 2024. i 2025. godini (C^{p}_{2023}, C^{p}_{2024} i C^{p}_{2025}), uključujući tabelarni prikaz svih podataka korišćenih za proračun navedenih cijena, neophodne za utvrđivanje cijene električne energije iz člana 8 stav 6 Metodologije;

Pored navedenog, predmetnim dopisom Agencije je navedeno da je potrebno uskladiti iznose (i izvršiti odgovarajuće izmjene u detaljnom obračunu iz člana 32 stav 3 tačka 1 Metodologije za prenos):

14. u excel dokumentu *Korekcije RDP* , list *2. Nekontrolisani*, stavka *Troškovi rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije*, konto 54900 za 2022, 2024. i 2025. godinu, sa iznosom navedenim u dostavljenoj analitičkoj kartici 54900, Troškovi ostalih dugoročnih rezervisanja – za sudske sporove;
15. u excel dokumentu *Korekcije RDP* , list *2. Nekontrolisani*, stavka *troškovi poreza na imovinu*, konto: 55509506 za 2024. godinu, sa iznosom navedenim u dostavljenoj analitičkoj kartici 55509506 – Troškovi poreza na imovinu koji se ne mogu kontrolisati;
16. u excel dokumentu *Korekcije RDP* , list *2. Nekontrolisani*, stavka *troškovi taksi*, konto: 55580506 za 2022. godinu, sa iznosom navedenim u dostavljenoj analitičkoj kartici 55580506 – Troškovi ostalih taksi koji ne mogu biti kontrolisani;
17. u excel dokumentu *Obrazac P, list Ostali prihodi, Prihod od zakupa optičkih vlakana,* za 2025. godinu, sa iznosima navedenim u dostavljenim analitičkim karticama broj 67020 Prihod od zakupa optičkih vlakana i 67030 Prihod od usluga održavanja optičkih vlakana. Takođe je potrebno dostaviti analitičke kartice koje se odnose na troškove zakupa optičkih vlakana za 2023, 2024. i 2025. godinu, koji su iskazani u navedenom dokumentu, kao i analitičku karticu koja se odnosi na troškove zakupa optičkih vlakana za 2022. godinu.
18. u excel dokumentu *Korekcije RDP* , *list 5. Ostali prihodi*, pod nazivom *Neto prihod prekomjerno preuzete reaktivne el.energije*,), za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu sa iznosima navedenim u dostavljenim analitičkim karticama broj 61224 Nadoknada prekomjerno preuzete reaktivne el. energije.

Postupajući u skladu sa zahtjevom Agencije, broj 26/2883-2 od 11.09.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/3 od 21.09.2026. godine, koji je u Agenciji zaveden pod brojem broj 26/2883-3 od 22.09.2026. godine, dostavio zahtijevanu dokumentaciju i obrazloženja, i to: Ugovor o javnoj nabavci usluge korišćenja softvera SCALAR, broj 2803 od 25.03.2021. godine zaključen između CGES-a i „Elektroinštituta Milan Vidmar" Ljubljana; Ugovor o javnoj nabavci usluge obezbjeđenja redundanse za TK sistem CGES-a, broj 1020/3-JN/24-3192/12 od 11.03.2025. godine, zaključen između CGES-a i Radio difuznog centra d.o.o Podgorica; Ugovor o javnoj jednostavnoj nabavci licence za softver za arhiviranje elektronske pošte, broj 1021/4-JN-2393/14 od 18.09.2025. godine, zaključen između CGES-a i „Čikom" DOO Podgorica; Ugovor o javnoj nabavci korporativnih licenci za softver za backup, broj 203/9-JN/24-603/6 od 14.05.2024. godine, zaključen između CGES-a i Instituta „Sigurnost" DOO i „Instituta za crnu metalurgiju" AD; Rješenje o godišnjoj naknadi za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija za 2025. godinu, broj 0203-3431/4 od 16.07.2025. godine, koje je izdala Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost; Analitičku karticu konta 55579506 za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu, kao i analitičku karticu konta 55588506 za 2023. i 2024. godinu; Analitičke kartice konta 55400506 i konta 55079506 za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu; Faktura broj 2022-0134 od 29.06.2022. godine, izdata od strane ENTSO-E za Communication Network 2022; Faktura broj 2024-107 od 16.02.2024. godine, izdata od strane ENTSO-E za Regional Group Continental Europe support – RGCE; Faktura broj 2024-53 od 29.01.2024. godine izdata od strane ENTSO-E za održavanje ENTSO-E platforme; Tabelarni pregled ostvarenih troškova poslovanja na koje se može uticati za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu, sa nazivima troškova i brojevima konta; Analitičke kartice konta: 69200 za period 2022 – 2025. godina, 65902 za period 2023 – 2025. godina, 64000 za period 2022, 2023. i 2025. godina, 67840 za period 2023. i 2025. godina, 61220513 za period 2023 – 2025. godina, 65090509 za 2022. godinu, 61225 za period 2023 – 2025. godina; Faktura broj IF0124-00128 od 20.03.2024. godine izdata COTEE-u; Faktura broj IF0125-00055 od 03.03.2025. godine izdata COTEE-u; Prihodi i troškovi od ITC mehanizma i troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka usljed tranzita za 2022. godinu; Prihodi i troškovi od ITC mehanizma i troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka usljed tranzita za 2024. godinu; Prihodi i troškovi od ITC mehanizma i troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka usljed tranzita za 2025. godinu; Fakture po osnovu ITC mehanizma za period 2022 – 2025. godina; Analitičku karticu konto 50499506 – Nabavna vrijednost prodate robe – ITC koje nije moguće kontrolisati za 2023. i 2025. godinu; Korigovani Excel dokument „Registar osnovnih sredstava" sa stanjem na dan 31.12.2025. godine; Tabelarni prikaz sa proračunom prosječne ponderisane cijene električne energije za 2023, 2024. i 2025. godinu, kao i za cjelokupan period 2023 – 2025.; Troškovi po osnovu parničkih postupaka sa zaposlenima, koji su prilikom pripreme Zahtjeva isključeni iz Excel

dokumenta „Korekcije RDP“ list 2. Nekontrolisani, stavka Troškovi rezervisanja po sudskim sporovima; Rješenje o porezu na nepokretnost Opštine Kolašin, izdato 20.02.2023. godine; Analitička kartica konta 55580 – Lokalne komunalne takse za 2022. godinu; Analitičke kartice konto 57060 – Optička vlakna u mreži za period 2022 – 2025. godina; Analitičku karticu konto 67040 – Prihod od zakupa elektronske komunikacione infrastrukture za 2022. godinu; Analitičke kartice konto 501992 – Trošak za prekomjerno preuzetu reaktivnu električnu energiju za period 2022 – 2025. godina; i Analitičke kartice konto 57940 – Troškovi prethodnih godina za period 2022 – 2025. godina.

Nadalje, Agencija je dopisom, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, od CGES-a zatražila da dostavi sljedeću dokumentaciju, odnosno pojašnjenja:

1. Analitičku karticu broj 55040 za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu;
2. Analitičku karticu broj 55030 za 2024. godinu;
3. Pojašnjenje na koji način su u CGES-u bili organizovani poslovi koji se odnose na prekograničnu razmjenu električne energije i međunarodnu saradnju prije stupanja na snagu propisa iz tačaka a.1 Razvoj i povezivanje tržišta električne energije i a.2 Operativno upravljanje i planiranje “Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda“, uključujući broj sistematizovanih radnih mjesta koji se odnosio na ove poslove i broj zaposlenih;
4. Izvod iz Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta CGES-a, usvojen u decembru 2025. godine, kojim je formirana Jedinica za unutrašnju reviziju, uključujući pojašnjenje na koji način su bili organizovani poslovi unutrašnje revizije (organizaciona struktura, broj sistematizovanih radnih mjesta i zaposlenih radnika) prije stupanja na snagu Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 89/2025); informaciju da li su, i kada ako jesu, u Jedinici za unutrašnju reviziju popunjena radna mjesta Starijeg i Mlađeg unutrašnjeg revizora; iz tačke a.8 Jedinica za unutrašnju reviziju “Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda“;
5. Izvod iz izmjena i dopuna Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta CGES-a, kojim je formirana Služba za korporativnu bezbjednost i zaštitu kritične infrastrukture, uključujući pojašnjenje na koji način su bili organizovani poslovi informacione bezbjednosti (organizaciona struktura, broj sistematizovanih radnih mjesta i broj zaposlenih) prije stupanja na snagu Zakona o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG“, br. 113/2024); obavještenje nadležnog ministarstva o uključivanju CGES-a na Listu ključnih i važnih subjekata, iz člana 23 Zakona o informacionoj bezbjednosti; analize rizika, pravila postupanja sa incidentima, plan kontinuiteta poslovanja, akte o

bezbjednosti lanca snabdijevanja i akte o uspostavljanju, razvoju i održavanju mrežnih i informacionih sistema, donijeti u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti; iz tačke a.9 Podizanje nivoa bezbjednosti i pouzdanosti sistema "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";

6. Izvještaje o transfernim cijenama za 2023, 2024 i 2025. godinu, dostavljene Poreskoj upravi, iz tačke a.13 Izvještaj o transfernim cijenama "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
7. Obrazloženje načina utvrđivanja utvrđenih troškova za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu, prikazanih u poglavlju „c. Parametar Zs" tač. c.1, c.2, c.3, c.4 i c.5 iz "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
8. Fakture izdate CGES-u od strane „Centralnog klirinško depozitarnog društva" AD Podgorica za usluge navedene u Odluci o dopuni Cjenovnika „Centralnog klirinško depozitarnog društva" AD Podgorica („Službeni list CG", broj 1/23 od 04.01.2023. godine), iz tačke c.4 Troškovi po osnovu usluga Centralnog klirinškog depozitarnog društva "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
9. Ugovor o javnoj nabavci, br. 203-JN/22-3170/34 od 28.4.2023. godine, potpisan od strane obje ugovorne strane, iz tačke b.1 Troškovi usluga za tekuće održavanje "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
10. Za tačku b. Troškovi pomoćnih usluga iz "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda" dostaviti:
    a. Detaljan proračun troškova zakupa rezervi FCR, aFRR i mFRR, po godinama regulatornog perioda, sa obrazloženjem načina obračuna i izvodom korišćenih berzanskih kotacija;
    b. Studiju „Podrška CGES-u u razvoju mehanizma za formiranje cijena zakupa balansne rezerve zasnovanog na prognozi oportunitetnih troškova", Elektroenergetskog koordinacionog centra d.o.o. Beograd, iz avgusta 2026. godine, sa pripadajućim prilozima;
    c. Godišnje proračune zahtijevanih troškova regulacije napona i injektiranja reaktivne energije, kao i usluge ponovnog pokretanja elektroenergetskog sistema iz beznaponskog stanja (black start); i
    d. Studiju zajedničkog dimenzionisanja FRR rezerve u SMM bloku i ugovor o radu SMM regulacionog bloka;
11. Podatke o javnoj nabavci za licencu OVS (Microsoft), navedene u tački a.2.2. Godišnja rata za OVS (Microsoft) "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";

12. Ugovor o javnoj nabavci za nabavku licence za softver za monitoring mreže za 2026. godinu, iz tačke a.2.3. Troškovi licenci za monitoring mreže "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", ukoliko postoji;
13. Informacije dobijene istraživanjem tržišta, iz tačke a.2.4. Naknada za korišćenje softvera SCALAR (Ins Milan Vidmar) "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
14. Ugovor, br. 1021/2-JN/26-158/14 od 11.05.2026. godine, iz tačke a.2.10. Korporativni antivirus softver i Endpoint Direction and Response "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
15. Informaciju o povećanju broja implementiranih sertifikata iz tačke a.2.12. SSL sertifikat "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
16. Ugovor, br. 1021/4-JN/25-2298/8 iz 2026. godine, iz tačke a.2.15. Mc Afee licence "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
17. Detaljnije pojašnjenje o načinu promjene licenciranja Veeam Backup and Replication softvera iz tačke a.2.17 Veeam licenca "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
18. Ugovor o javnoj nabavci za obnovu licence za PLS Cadd i PLS Pole za 2026. godinu, iz tačke a.2.21. Licence za PLS Cadd i PLS Pole "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", ukoliko postoji;
19. Detaljnije pojašnjenje procjene troška iz tačke a.2.22 Licence - IPS Check Point "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", uključujući i podatke o istraživanju tržišta, ukoliko postoje;
20. Detaljnije pojašnjenje procjene troškova za BI licencu (cijena na tržištu i broj korisnika), iz tačke a.2.25 Trošak licenci za BI "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", uključujući pojašnjenje razlike između ove licence i licence iz tačke a.2.37;
21. Detaljnije pojašnjenje procjene troškova za licencu za Multifaktorsku autentifikaciju (MFA) (cijena na tržištu i broj korisnika), iz tačke a.2.26 Licenca-Multifaktorska autentifikacija (MFA) "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
22. Rješenja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost o utvrđivanju godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija za 2026. godinu, iz tačke a.2.27 Troškovi licence za elektronsku komunikaciju "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", ukoliko postoji;

23. Podatke o istraživanju tržišta za licencu MDM (cijena na tržištu i broj korisnika), iz tačke a.2.38 Licence za MDM "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
24. Podatke o istraživanju tržišta za licencu Vulnerability Scanner (cijena na tržištu i broj korisnika), iz tačke a.2.40 Licenca - Vulnerability skener "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
25. Rješenja o naknadama za korišćenje javnih puteva, koja su izdata u prvoj polovini 2026. godine, iz tačke a.3 Troškovi korišćenja gradskog zemljišta "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", ukoliko postoje;
26. Uskladiti predloženi iznos troškova taksi iz tačke a.4 Troškovi komunalnih usluga "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", s obzirom da ne postoji naknada za ažuriranje investicionog plana;
27. Dokaz o trošku učešća u inicijativi „Southeast Europe Cooperation Initiative Transmission System Planning Project (SECI TSP)" iz tačke c.1 Trošak članarine u ENTSO-E i SECI "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
28. Ugovor o javnoj nabavci za 2026. godinu za pružanje usluga iz tačke c.6 Troškovi eksterne revizije MVS Audit ENTSO-E "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", ukoliko postoji;
29. Procjenu posebne podgrupe RGCE-a za CGES iz tačke c.7 Kontinentalna Evropa (Regional Group Continental Europe support) "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
30. Detaljnije pojašnjenje troškova IBWT – Italian border work table iz tačke c.9 "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", za 2027. godinu, imajući u vidu da aktivnosti na LIP projektu ne mogu početi prije pozitivne ocjene transpozicije EIP od strane Evropske komisije;
31. Detaljnije pojašnjenje troškova International Grid Control Cooperation (IGCC) iz tačke c.13 "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", za 2027. godinu, imajući u vidu trenutni status ocjene transpozicije EIP od strane Evropske komisije, uključujući i pojašnjenje planiranja ovih troškova u odnosu na troškove *„koje će vezano pristup IGCC platformi imati Elektromreža Srbije"*.
32. Detaljnije pojašnjenje predloženih planiranih troškova po godinama (2027-2029.) u odnosu na navedene ugovore i zakonske obaveze za te godine, iz tačke d. Troškovi za zaštitu životne sredine "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";

33. Pojašnjenje da li su iz troškova iz tačaka f. Troškovi rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije i g.1 Troškovi naknade štete drugim licima iz "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", isključeni troškovi iz člana 6 stav 3 tačka 2 Metodologije za prenos;
34. Pojašnjenje da li su iz troškova iz analitičkih kartica br. 54900, 57930506 isključeni troškovi iz člana 6 stav 3 tačka 2 Metodologije za prenos;
35. Detaljnije pojašnjenje promjene *„sudske prakse u postupcima koji se odnose na naknadu po osnovu konstituisanja zakonske stvarne službenosti izgradnjom dalekovoda"*, kao i dostavljanje Odluke U-III 1196/20 od 28.11.2020. godine, iz tačke f. Troškovi rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije iz "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
36. Detaljnije pojašnjenje troška iz tačke g.1. Troškovi naknade štete drugim licima "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda" imajući u vidu dato obrazloženje: *„CGES je u međuvremenu usvojio internu proceduru sječe šume, te izvršio intenzivnu sječu u koridorima dalekovoda, sa akcentom na 400 kV mrežu, što je dovelo do većeg ostvarenja ovog troška u 2025. godini";*
37. Detaljnije pojašnjenje obračuna troška g.2. Troškovi po osnovu javnog oglašavanja iz "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", u pogledu troškova koji se odnose na: *„stupanja na snagu Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa (Sl. list 2/2026 od 05.01.2026.godine), gdje je propisano da je operator prenosnog sistema nadležan za donošenje seta opštih akata i metodologija"*. Takođe, navedeno je da je potrebno citirati odredbe važećeg Pravilnika o naknadama za rad Komisije za tržište kapitala – Cjenovnikom („Službeni list Crne Gore", br. 144/25 i 044/26), koje se odnose na naknade;
38. Detaljnije pojašnjenje predloženih planiranih troškova po godinama (2027-2029.) za tačku h.2. Usluge JAO spajanje tržišta "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
39. Potrebno je dokumentovati u pogledu iznosa predloženi planirani iznos troškova iz tačke h.4. Usluge JAO alokacija kapaciteta (ME-IT, ME-SR) "Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda";
40. Uskladiti podatke o količini električne energije planirane energetskim bilansom za isporuku iz prenosnog sistema na mjestima isporuke ostalim korisnicima i operatorima za skladištenje električne energije $\boldsymbol{E_{t+n}^{OK+S}}$ (obrazac P) sa podacima iz Dugoročnog

energetskog bilansa Crne Gore za period 2027–2029. godine, kao i po izvršenom usklađivanju dostaviti i podatke o količini aktivne električne energije planirane za isporuku ostalim korisnicima i operatorima skladišta tokom trajanja više i niže dnevne tarife, za svaku godinu regulatornog perioda;

41. Pojašnjenje zašto ostvareni iznos *„Troškova zarada, naknada zarada i ostalih lični rashodi" iz „Tabele 2. Pregled utvrđenih i ostvarenih troškova na koje se može uticati u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci"*, za period 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu, nije u skladu sa iznosima iz dostavljenog „Bruto bilansa" za navedeni period;
42. Uskladiti iznos „troškova ostalih transportnih usluga" u dostavljenom Excel dokumentu „Kontrolisani 2022-2025" sa analitičkim karticama broj 53190 i 53110 za 2022. godinu;
43. Detaljno obrazložiti ispunjenost uslova iz člana 37 stav 4 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, u odnosu na:
    a. Prioritetne operativne troškove iz tačke 7 i priloga B dokumenta „Plan korišćenja prihoda od zagušenja za regulatorni period 2027-2029. godine",
    b. investicije iz tač. 8.2 i 8.3 dokumenta „Plan korišćenja prihoda od zagušenja za regulatorni period 2027-2029. godine";
44. Dokumentaciju dostavljenu uz dopis CGES-a, broj 300/D/26-2500/3. od 21.09.2026. godine, dostaviti i na CD-u.

Postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio tražena pojašnjenja i dokumentaciju, i to: analitičku karticu broj 55040 za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu; analitičku karticu broj 55030 za 2024. godinu; Izmjene i dopune Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, decembar 2023. godine (Informacija o Predlogu izmjena i dopuna Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 100-D/23-3256/1 od 13.12.2023. godine, tabelarni pregled sistematizovanih radnih mjesta sa listovima radnih mjesta); Informacija o Predlogu izmjena i dopuna Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 300-D/25-3917/1 od 08.12.2025. godine; Odluka o donošenju Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/25-4017/13 od 16.12.2025. godine; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/25-4017/14 od 16.12.2025. godine; Odluka o imenovanju Rukovodioca Jedinice za unutrašnju reviziju, broj 1-1-D/25-4017/17 od 16.12.2025. godine; Odluka o donošenju Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/24-3341/14 od 17.12.2024.

godine; Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/24-3341/15 od 17.12.2024. godine, sa tabelarnim pregledom radnih mjesta; Procedura – Administracija računske mreže, broj 10155 id 1.11.2021. godine; Metodologija za procjenu, analizu i tretman rizika, broj 500-QMS/22-3095/2 od 06.12.2022. godine; Politika sigurnosti informacija za odnose sa dobavljačima, broj 9642/7 od 18.09.2020. godine; Procedura za upravljanje poslovnim kontinuitetom, broj 9642 od 18.09.2020. godine; Izvještaji o transfernim cijenama za 2023., 2024. i 2025. godinu; Fakture „Centralnog klirinško depozitarnog društva" AD Podgorica; Cjenovnik Centralnog klirinško depozitarnog društva AD Podgorica ("Službeni list CG", broj 124/24); Ugovor o javnoj nabavci, br. 203-JN/22-3170/34 od 28.04.2023. godine; Studija „Podrška CGES-u u razvoju mehanizma za formiranje cijena zakupa balansne rezerve zasnovanog na prognozi oportunitetnih troškova", Elektroenergetskog koordinacionog centra d.o.o. Beograd, iz avgusta 2026. godine; SMM LFC Block Operational Agreement od 14. decembra 2020. godine; Tenderska dokumentacija za otvoreni postupak javne nabavke godišnje licence za sistemski softver; Ugovor o javnoj nabavci br. 1021/3-JN/25-2674/16 od 28.11.2025. godine; Ugovor o javnoj nabavci za nabavku licence za softver za monitoring mreže za 2026. godinu, broj 1021/4-JN/26-1673/8 od 07.07.2026. godine; Ugovor za nabavku licence za korporativni Antivirusni softver i Endpoint Detection and Response, br. 1021/2-JN/26-158/14 od 11.05.2026. godine; Ugovor za licencu MC Afee, br. 1021/4-JN/25-2298/8 iz 2026. godine; Ugovor o javnoj nabavci za obnovu licence za PLS Cadd i PLS Pole za 2026. godinu, broj 1021/4-JN/26-1136/9 od 20.05.2026. godine; Rješenje Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Nikšić, br. UP/Io broj 11-444-3 od 04.02.2026. godine; Rješenje Sekretarijata za finansije Opštine Tivat br. 08-419/25-UPI-28996 od 26.06.2025. godine, Rješenje Sekretarijata za finansije Opštine Tivat, br. 08-419/26-upl-29437 od 10.08.2026. godine; Rješenje Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Berane, br. 12-420/26-14 od 06.03.2026. godine; Rješenje Uprave javnih prihoda Opštine Bijelo Polje, br. UPI-08-419/26-29-374 od 23.02.2026. godine; Rješenje Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Berane br.12-420/25-14 od 10.03.2025. godine; analitička kartica broj 55539506; Ugovor o javnoj nabavci za 2026. godinu za pružanje usluga eksterne revizije MVS Audit ENTSO-E, broj 1021/5-JN/26-1906/8 od 28.08.2026. godine; ENTSO-E-Electricity-Balancing-Cost-Report-2025; Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj: 02-UPI-916/3 od 30.03.2026. godine I 02-UPI-916/4 od 07.04.2026. godine; Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj 06-UPI-893/3 od 10.03.2025. godine; Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj 06-UPI-775/2 od 04.04.2024. godine; Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj 06-UPI-655/2 od 13.04.2023. godine; Rješenje o ispravci grešaka u rješenju, broj 02-UPI-916/4 od 07.04.2026. godine; Rješenje Vrhovnog suda Crne Gore Už-Rev.br. 2/25 od 07.10.2025. godine; Interna procedura CGES-a za sječu rastinja u trasama dalekovoda, br. 600-D/25-2356/2 od 30.12.2025. godine; Pravilnik o naknadama za rad Komisije za tržište kapitala, Cjenovnikom („Službeni list Crne Gore", br. 144/25, 044/26 i 067/26); JAO Fee Principles – New fee principles based on adjusted scenario 6; ENTSO-E CACM Cost Report 2025; JAO fakture za period januar

- oktobar 2026. godine; JAO Fee Application Report 2025; analitička kartica konta 53190509 za 2022. godinu.

Agencija je dopisom, broj 26/2883-6 od 16.10.2026. godine, od CGES-a zahtijevala da pojasni razlike između iznosa iskazanih u dostavljenim excel dokumentima „Registar OS odobreni od RAE", u stavci „Knjig. vrijednost 31.12.25", i „Obrascu ROS", u stavci „Neto vrijednost na kraju 2025 (EUR)", nakon čega je CGES uz dopis, broj 300-D/26-2500/7 od 20.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-7 od 20.10.2026. godine, dostavio traženo pojašnjenje. Takođe, Agencija je dopisom, broj 26/2883-6 od 16.10.2026. godine, od CGES-a zahtijevala da je povratno informiše da li u dokumentaciji dostavljenoj u ovom postupku postoje akta koja su od strane CGES-a ili drugih lica označena odgovorajućim stepenom povjerljivosti, čijim objelodanjivanjem, u skladu sa članom 34 st. 1 i 2 Metodologije za prenos, bi mogle nastupiti štetne posljedice, te da uz eventualni spisak navedenih akata dostavi i odgovorajuće odluke, donijete u skladu sa zakonom, kojima se ta akta označavaju povjerljivim. S tim u vezi, CGES je dopisom, broj 300/D-26/2500-12 od 29.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-11 od 29.10.2026. godine, predložio da se u postupku javne raspave o ovom izvještaju, u skladu sa članom 3 Pravila o čuvanju povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema („Službeni list CG", broj 73/25), ne objavljuju: ugovori o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, koji sadrže komercijalne podatke ugovoren strane; ugovori i sporazumi sa JAO, SEE CAO, ENSTO-E, kao i ugovori o pomoćnim uslugama.

Pored navedenog, Agencija je dopisom, broj 26/2883-9 od 26.10.2026. godine, od CGES-a zatražila da izvrši korekcije u Obrascu P, u skladu sa sljedećim zahtjevima:

1. Kategorizacija integracionih dalekovoda TE Pljevlja

Članom 4 stav 1 tačka 7 Metodologije za prenos integracioni dalekovod definisan je kao „prenosni dalekovod kojim se ostvaruje veza između postrojenja na koje je elektrana priključena, a kojim upravlja operator sistema, i druge trafostanice elektroprenosnog sistema u koju je predmetni dalekovod priključen".

Kada je u pitanju priključenje TE Pljevlja, ista je povezana na 220 kV postrojenje kojim upravlja CGES, a koje je povezano na trafostanicu 400/220/110 kV. Imajući u vidu navedeno, dalekovodi 400 kV Lastva–Pljevlja 2 i 400 kV Ribarevine–Pljevlja 2, koji su priključeni na 400 kV postrojenje povezano sa 220 kV postrojenjem preko transformatora 400/220 kV, dok je dalekovod 110 kV Pljevlja 1–Pljevlja 2 priključen na 110 kV postrojenje, koje je sa 220 kV postrojenjem povezano transformacijom 220/110 kV, se ne mogu smatrati integracionim, već

unutarsistemskim dalekovodima. Navedene izmjene je potrebno izvršiti u Obrascu P za sve tri godine regulatornog perioda.

Dodatno, napominjemo da je dalekovod 400 kV Lastva–Pljevlja 2 dio Transbalkanskog koridora i ima značajnu ulogu u jačanju unutrašnje 400 kV mreže („prsten“) i regionalnom povezivanju, a ne integrisanju TE Pljevlja, koja je priključena na prenosni sistem mnogo prije njegove izgradnje. Ova šira sistemska funkcija dodatno potkrepljuje unutarsistemski tretman ovog voda, uz prethodno opisano razgraničenje naponskih postrojenja.

Vezano za dalekovod 220 kV Pljevlja 2–Mojkovac, potrebno je preispitati njegovu kategorizaciju kao integracioni/unutarsistemski dalekovod, o čemu je potrebno dostaviti obrazloženje i, po potrebi, izmijeniti Obrazac P.

2. Kategorizacija 110 kV dalekovoda Nikšić–Bileća

U radnom listu „Gkomp_CAPEX 3“ vod Nikšić–Bileća svrstan je među unutarsistemske dalekovode, iako povezuje prenosne sisteme Crne Gore i Bosne i Hercegovine. U radnom listu „Gkomp_CAPEX 4“ ovaj vod već je uključen u obračun interkonektorskog udjela TS Nikšić. Potrebno je ovaj vod za sve tri godine regulatornog perioda svrstati u kategoriju interkonektora, sa pripadajućim vrijednostima opreme i zemljišta, te shodno tome korigovati ukupne vrijednosti interkonektora i unutarsistemskih dalekovoda.

3. Izostavljen udio voda Pljevlja 2–Bistrica u obračunu za TS Pljevlja 2

U radnom listu „Gkomp_CAPEX 4“, za 2029. godinu, iz interkonektorskog udjela TS Pljevlja 2 izostavljen je udio voda 220 kV Pljevlja 2–Bistrica, iako je iskazan u radnom listu „Gkomp_CAPEX 2“. Zbog toga je interkonektorski dio vrijednosti TS Pljevlja 2 iskazan u iznosu manjem za 299.065,91 €. Potrebno je uključiti izostavljeni udio i korigovati obračun u radnom listu „Gkomp_CAPEX 4“.

4. Izostavljeno zemljište voda 110 kV Brezna–Žabljak

U radnom listu „Gkomp_CAPEX 3“, za 2028. i 2029. godinu, vrijednost zemljišta voda Brezna–Žabljak od 11.156,70 € iskazana je pojedinačno, ali nije uključena u zbir zemljišta unutarsistemskih dalekovoda 110 kV. Potrebno je uključiti ovaj iznos u odgovarajući zbir za svaku od navedene dvije godine i korigovati ukupnu vrijednost dalekovoda.

CGES je uz dopis, broj 300/D-26/2500-11 od 29.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem, 26/2883-10 od 29.10.2026. godine, dostavio korigovani Obrazac P u skladu sa zahtjevom Agencije.

Uvidom u podnijeti Zahtjev i dokumentaciju dostavljenu u toku postupka utvrđeno je da dokumentacija potpuna i uredna, te da se može pristupiti analizi Zahtjeva.

ZAHTIJEVANI REGULATORNI PRIHOD ZA REGULATORNI PERIOD 01.01.2027-31.12.2029. GODINA

CGES je zahtijevao regulatorno dozvoljeni prihod za period od 01.01.2027 - 31.12.2029. godina u sljedećem iznosu:

1. regulatorna godina (2027. godina) – **56.603.650,42 €**,
2. regulatorna godina (2028. godina) – **51.036.821,21 €**;
3. regulatorna godina (2029. godina) – **56.227.507,58 €.**

CGES je zahtijevao regulatorno dozvoljeni prihod koji se transponuje u tarife za period od 01.01.2027 - 31.12.2029. godina u sljedećem iznosu:

1. regulatorna godina (2027. godina) – **42.952.625,64 €,**
2. regulatorna godina (2028. godina) – **43.018.273,51 €,**
3. regulatorna godina (2029. godina) – **44.307.989,50 €.**

Struktura zahtijevanog regulatorno dozvoljenog prihoda data je u Tabeli 1.

Tabela 1. Struktura zahtijevanog regulatorno dozvoljenog prihoda

Br.	Kategorija obračuna	2027. (€)	2028. (€)	2029. (€)
a)	**UKUPNI TROŠKOVI POSLOVANJA (1+2+3)**	42.546.051,74	41.651.269,91	40.997.297,06
1.	**Troškovi poslovanja na koje se može uticati**	9.353.429,51	9.334.329,11	9.315.267,72
2.	**Troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati**	12.361.829,24	13.116.893,81	13.304.322,37
3.	**Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati**	20.830.792,99	19.200.046,99	18.377.706,98
4.	Troškovi koji se odnose na poreze na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom	2.058.189,20	2.058.189,20	2.058.189,20
5.	Troškovi licenci	1.157.640,00	1.166.140,00	1.181.640,00
6.	Troškovi pomoćnih usluga	12.850.434,44	11.226.972,07	10.464.956,68
7.	Troškovi učešća na evropskim platformama za balansiranje	25.360,00	25.360,00	25.360,00
8.	Troškovi koji nastaju na osnovu međunarodnih ugovora	1.320.015,23	1.324.589,13	1.329.537,39
9.	Troškovi za zaštitu životne sredine	75.000,00	100.000,00	55.000,00
10.	Naknada za rad subjekta odgovornog za organizaciju i upravljanje tržištem	220.675,44	220.675,44	220.675,44

11.	Troškovi rezervisanja sudskih sporova	450.000,00	450.000,00	450.000,00
12.	Troškovi jedinstvenog povezivanja dan-unaprijed i unutardnevnog tržišta	47.800,00	130.800,00	130.800,00
13.	Troškovi/izdaci koje operator pokriva NEMO-u	168.343,00	168.343,00	168.343,00
14.	Ostali troškovi poslovanja na koje se ne može uticati	2.457.335,69	2.328.978,15	2.293.205,27
b)	**TROŠAK AMORTIZACIJE**	11.053.270,85	10.672.010,94	9.654.553,84
c)	**POVRAT NA SREDSTVA**	18.004.327,83	17.213.540,35	17.075.656,68
d)	**KOREKCIJE IZ PRETHODNOG PERIODA**	15.000.000,00	18.500.000,00	11.500.000,00
REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD (a+b+c-d)		56.603.650,42	51.036.821,21	56.227.507,58
e)	**OSTALI PRIHODI**	13.651.024,78	8.018.547,70	11.919.518,08
TARIFNI REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD (a+b+c-d-e)		**42.952.625,64**	**43.018.273,51**	**44.307.989,50**

CGES je Zahtjevu naveo sljedeće:

Troškovi na koje se može uticati obračunati su u iznosu **9.353.429,51 €** za 2027. godinu, **9.334.329,11 €** za 2028. godinu i **9.315.267,72 €** za 2029. godinu, u skladu sa članom 7 Metodologije za prenos. Istaknuto je da su iznosi obračunati polazeći od utvrđenih troškova poslovanja na koje se može uticati za godinu podnošenja zahtjeva (2026. godina), uz primjenu parametara Zs i Zj, faktora efikasnosti izračunatog u skladu sa članom 7 stav 8 Metodologije za prenos, kao i projektovane stope inflacije koja je za 2027., 2028. i 2029. godinu preuzeta iz dokumenta „Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period od 2026–2029. godine" (izvor: Ministarstvo finansija, 2026).

CGES navodi da je faktor efikasnosti (X), izračunat u skladu sa članom 7 stav 8 Metodologije za prenos, kao zbir mjere neefikasnosti (X1) i mjere efikasnosti postignute primjenom novih tehnologija (X2), pri čemu je mjera neefikasnosti X1 izračunata kao odnos prosječno ostvarenih (13.586.402,43 €) i prosječno utvrđenih (7.972.270,32 €) troškova poslovanja na koje se može uticati u posljednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, podijeljen sa 100, i iznosi 0,017042 (13.586.402,43 €/7.972.270,32 €/100), dok mjera efikasnosti X2, u skladu sa članom 7 stav 8 Metodologije za prenos, iznosi 0,005. Faktor efikasnosti X, kao zbir X1 i X2, iznosi 0,022042 (0,017042 + 0,005).

Dalje, u Zahtjevu je istaknuto da su troškovi poslovanja na koje se može djelimično uticati (troškovi gubitaka električne energije u prenosnom sistemu) obračunati u skladu sa članom

8 Metodologije za prenos, u iznosu od **12.361.829,24 €** za 2027. godinu, **13.116.893,81 €** za 2028. godinu i **13.304.322,37 €** za 2029. godinu.

CGES navodi da, u skladu sa članom 8 stav 6 Metodologije, cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za regulatorne godine 2027–2029. iznosi 107,1029 €/MWh, a obračunata je kao prosjek prosječne ponderisane cijene električne energije ostvarene na aukcijama za nabavku gubitaka u prenosnom sistemu na crnogorskom berzanskom tržištu u protekle tri godine i aritmetičke sredine koeficijenata promjene tih cijena u uzastopnim godinama (t-3, t-2 i t-1), u iznosu od 107,1029 €/MWh, pri čemu je primjenom formule iz člana 8 stav 6 Metodologije za prenos, cijena Ceut izračunata na osnovu prosječne ponderisane cijene električne energije ostvarene na aukcijama za nabavku gubitaka u prenosnom sistemu na crnogorskom berzanskom tržištu za 2023, 2024. i 2025. godinu, koja iznosi 140,7985 €/MWh (Cp(t-3)), 125,8989 €/MWh (Cp(t-2)) i 104,4332 €/MWh (Cp(t-1)), i čiji prosjek (Cpros) iznosi 124,2725 €/MWh, korigovane aritmetičkom sredinom koeficijenata promjene tih cijena u uzastopnim godinama: Ceut = Cpros × ((Cp(t-2)/Cp(t-3)) + (Cp(t-1)/Cp(t-2))) / 2 = 124,2725 × ((125,8989/140,7985) + (104,4332/125,8989)) / 2 = 107,1029 €/MWh.

U nastavku Zahtjeva se navodi da su stope dozvoljenih gubitaka u prenosnom sistemu električne energije za svaku godinu regulatornog perioda obračunate na osnovu dokumenta "Studija gubitaka električne energije u prenosnoj mreži elektroprenosnog sistema Crne Gore", broj 4576/2026 od avgusta 2026. godine i da iznose 3,70% za 2027. godinu, 3,90% za 2028. godinu i 3,93% za 2029. godinu.

Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati obračunati su od strane CGES-a u iznosu **20.830.792,99 €** za 2027. godinu, **19.200.046,99 €** za 2028. godinu, i **18.377.706,98 €** za 2029. godinu, u skladu sa članom 9 Metodologije.

CGES je obračunao trošak amortizacije u iznosu od **11.053.270,85 €** za 2027. godinu, **10.672.010,94** € za 2028. godinu i **9.654.553,84** € za 2029. godinu, a u skladu sa članom 11 Metodologije za prenos kao vrijednost amortizacije za regulatornu godinu obračunata na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju godine t+n-2 (za 2027. godinu vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2025. godine, za 2028. godinu vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2026. godine i za 2029. godinu vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2027. godine). Takođe je navedeno da je u predloženi trošak amortizacije uključena i amortizacija sredstava koja su stečena putem kapitalnih doprinosa, kao i amortizacija sredstava čije je stavljanje u upotrebu planirano za godinu t+n-2, u skladu sa članom 11 stav 1 Metodologije.

Povrat na sredstva obračunat je u iznosu od **18.004.327,83 €** za 2027. godinu, **17.213.540,35 €** za 2028. godinu i **17.075.656,68 €** za 2029. godinu, a izračunat je primjenom stope od 7,54% na vrijednost regulatorne osnove sredstava od 238.632.348,59 € za 2027. godinu, 228.151.120,19 € za 2028. godinu i 226.323.587,06 € za 2029. godinu.

Nadalje se navodi da se regulatorna osnova sredstava, obračunata u skladu sa članom 13 Metodologije, sastoji od:

1. Neto vrijednosti osnovnih sredstava na dan 31.12.2025. godine u iznosu od 222.217.647,27 €, i radnog kapitala za regulatornu 2027. godinu u iznosu od 3.390.196,06 €, koji je određen kao 1/12 ukupnih troškova poslovanja iz člana 6 Metodologije za prenos, isključujući troškove poreza na dobit pravnih lica iz člana 9 stav 4 Metodologije za prenos.
2. Neto vrijednosti osnovnih sredstava na dan 31.12.2026. godine u iznosu od 224.828.667,82 € i radnog kapitala za regulatornu 2028. godinu u iznosu od 3.322.452,37 €, koji je određen kao 1/12 ukupnih troškova poslovanja iz člana 6 Metodologije za prenos, isključujući troškove poreza na dobit pravnih lica iz člana 9 stav 4 Metodologije za prenos.
3. Neto vrijednosti osnovnih sredstava na dan 31.12.2027. godine u iznosu od 214.796.443,02 € i radnog kapitala za regulatornu 2029. godinu u iznosu od 3.269.144,04 €, koji je određen kao 1/12 ukupnih troškova poslovanja iz člana 6 Metodologije za prenos, isključujući troškove poreza na dobit pravnih lica iz člana 9 stav 4 Metodologije za prenos.

U nastavku Zahtjeva, CGES navodi da su ostali prihodi, uključujući dio prihoda od zagušenja namijenjen za umanjenje RDP-a, u skladu sa Planom za korišćenje prihoda od zagušenja, iz člana 37 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa ("Službeni list Crne Gore", broj 2/2026) i člana 15 Metodologije za prenos, obračunati u iznosu od **13.651.024,78 €** za 2027. godinu, **8.018.547,70 €** za 2028. godinu, **11.919.518,08 €** za 2029. godinu.

Troškovi za korišćenje prenosnog kapaciteta koji se alociraju na proizvođače, obračunati su, prema navodima CGES-a, kao zbir dijela troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koja se alociraju na proizvođače, dijela troškova amortizacije i povrata na sredstva koj se alociraju na proizvođače i dijela troškova gubitaka koji se alociraju na proizvođače, u skladu sa Metodologijom za prenos i iznose 21.541.319,15 € za 2027. godinu, 21.910.616,64 € za 2028. godinu i 22.603.778,84 € za 2029. godinu.

U dijelu koji se odnosi na cijene za korišćenje prenosnog sistema, CGES u Zahtjevu navodi da:

- cijene za korišćenje prenosnog sistema koje plaćaju proizvođači koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa aktivna električna energija, iznose 0,40573 c€/kWh za 2027. godinu, 0,39799 c€/kWh za 2028. godinu i 0,39995 c€/kWh za 2029. godinu,
- cijene za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koje se naplaćuju po osnovu tarifnog elementa maksimalno raspoloživa aktivna snaga iznose 638,00 €/MW/mjesec za 2027. godinu, 548,73 €/MW/mjesec za 2028. godinu i 492,18 za €/MW/mjesec za 2029. godinu, u skladu sa članom 22 Metodologije za prenos,

– cijene za angažovani kapacitet koji plaćaju ostali korisnici shodno članu 1 stav 2 tačka 3 Metodologije za prenos, iznose 2.610,60 €/MW/mjesec za 2027. godinu, 2.494,39 €/MW/mjesec za 2028. godinu i 2.482,87 €/MW/mjesec za 2029. godinu i obračunate su u skladu sa članom 24 Metodologije za prenos.

Pored navedenog, CGES ističe da su troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se alociraju na ostale korisnike obračunati tako što su troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u tarife umanjeni za troškove poslovanja za energetsku djelatnost koji se alociraju na proizvođače i dio kapitalnih troškova poslovanja za energetsku djelatnost koji se alociraju na proizvođače, u skladu sa članom 23 Metodologije za prenos, dok se troškovi nabavke električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu raspoređuju na proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem i ostale korisnike.

Učešće ostalih korisnika u plaćanju dijela obračunatih troškova gubitaka iznosi 5.668.697 € za 2027. godinu, 5.795.007 € za 2028. godinu i 6.157.619 € za 2029. godinu, pri čemu CGES navodi da cijena opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu za ostale korisnike iznosi 0,18846 c€/kWh za 2027. godinu, 0,19187 c€/kWh za 2028. godinu i 0,20291 c€/kWh za 2029. godinu.

ANALIZA ZAHTJEVA SA PREDLOGOM REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA

Članom 5 stav 1 Metodologije za prenos propisano je da regulatorno dozvoljeni prihod, koji se ostvaruje obavljanjem energetske djelatnosti na godišnjem nivou, predstavlja zbir troškova poslovanja za energetsku djelatnost, amortizacije i povrata na sredstva, umanjen za korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetskih i finansijskih veličina od utvrđenih, koje se izračunavaju u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija.

Članom 6 stav 1 Metodologije za prenos propisano je da troškovi poslovanja za energetsku djelatnost obuhvataju tehno-ekonomski opravdane troškove koji su u funkciji obavljanja energetske djelatnosti, utvrđene za svaku regulatornu godinu, dok je stavom 4 ovog člana propisano da se, za potrebe utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i radi stvaranja uslova za povećanje efikasnosti, troškovi poslovanja dijele na troškove poslovanja na koje se: može uticati, djelimično može uticati i ne može uticati.

Primjenom Metodologije za prenos, Agencija je izvršila analizu svih elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda, i utvrdila ga na način kako slijedi:

A. Troškovi poslovanja za energetsku djelatnost

Članom 6 stav 5 Metodologije za prenos propisano je da se troškovi poslovanja za energetsku djelatnost utvrđuju na osnovu dokumentacije iz člana 32, kao i dokumentacije i podataka

kojima raspolaže Agencija. Saglasno stavu 2 navedenog člana Metodologije za prenos, operator prenosnog sistema je dužan da troškove poslovanja evidentira u skladu sa regulatornim kontnim planom i dokaže ih računovodstvenom dokumentacijom i evidencijama koje se vode u skladu sa zakonom kojim je uređeno računovodstvo, računovodstvenim standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama operatora.

Članom 6 Zakona o računovodstvu (''Službeni list CG'', broj 84/25) propisano je da su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, popis imovine i obaveza, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i objelodanjivanje informacija u finansijskim i drugim izvještajima vrše u skladu sa ovim zakonom, primjenjujući pri tome međunarodne standarde finansijskog izvještavanja kao i osnovna načela knjigovodstva, dok je članom 12 stav 3 ovog zakona propisano da je pravno lice dužno da vodi poslovne knjige koje čine dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige (evidencije). Troškove poslovanja iskazane računovodstvenom dokumentacijom energetski subjekti evidentiraju na odgovarajućim analitičkim karticama glavne knjige.

Članom 2 Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru (''Službeni list CG'', broj 89/25) propisano je da se javnim sektorom smatraju: državni organi, ministarstva i organi uprave, državne agencije i fondovi, pravna lica koja se finansiraju iz budžeta Crne Gore, jedinice lokalne samouprave, organi lokalne uprave, pravna lica koja se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave, nezavisna regulatorna tijela, privredna društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave, direktno ili indirektno, ima većinski vlasnički udio. Članom 11 ovog zakona propisano je, između ostalog, da je unutrašnja kontrola proces koji sprovode rukovodioci i zaposleni, kako bi se pružilo razumno uvjeravanje da se u ostvarivanju misije subjekta postižu sljedeći ciljevi: pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno poslovanje; jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva; poštovanje važećih zakona i propisa; zaštita resursa od gubitaka koji mogu nastati zbog neodgovarajućeg upravljanja i korišćenja resursa, neopravdanog trošenja, kao i drugih nepravilnosti i prevara; potpuno i blagovremeno interno i eksterno finansijsko i nefinansijsko izvještavanje. Unutrašnja kontrola obuhvata: organizacionu strukturu, standarde, politike, zadatke i druge mjere, pri čemu se sprovodi u skladu sa ovim zakonom i okvirom za unutrašnju kontrolu.

Shodno citiranim odredbama navedenih zakona, CGES je odgovoran za tačnost računovodstvenih evidencija, obračuna, izvještaja i podataka dostavljenih uz Zahtjev.

1. Troškovi poslovanja na koje se može uticati

CGES je zahtijevao troškove poslovanja na koje se može uticati za period od 01.01.2027 - 31.12.2029. godina u sljedećem iznosu:

1. regulatorna godina (2027. godina) – **9.353.429,51€**,

2. regulatorna godina (2028. godina) – **9.334.329,11 €**,
3. regulatorna godina (2029. godina) – **9.315.267,72 €**.

Na osnovu računovodstvene dokumentacije dostavljene uz Zahtjev, utvrđeno je da su troškovi poslovanja na koje se može uticati u posljednjoj godini prethodnog regulatornog perioda (2022. godina) i svim godinama tekućeg regulatornog perioda koje postoje konačni podaci (2023, 2024. i 2025. godina) ostvareni u iznosu od 45.333.333,26 €, što je za 13.444.253,25 €, odnosno 42,16% više u odnosu na sumu utvrđenih troškova na koje se može uticati koja iznosi 31.889.080,01 €.

Tabela 2. Pregled utvrđenih i ostvarenih troškova na koje se može uticati u 2022,20232024. i 2025. godini

Troškovi poslovanja na koje se može uticati		Utvrđeno (€)	Ostvareno (€)	Razlika (€)	Razlika (%)
		1.	2.	2.-1.	(2./1.)-1
1.	2022. godina	7.674.172,00	9.754.846,29	2.080.674,29	27,11%
2.	2023. godina	8.062.240,45	10.276.130,42	2.213.889,97	27,46%
3.	2024. godina	8.065.042,72	12.411.479,91	4.346.437,19	53,89%
4.	2025. godina	8.087.624,84	12.890.876,64	4.803.251,80	59,39%
UKUPNO 1+2+3+4		31.889.080,01	45.333.333,26	13.444.253,25	42,16%

Članom 7 stav 3 Metodologije za prenos je propisano da ako je suma ukupnih troškova poslovanja na koje se može uticati u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, ostvarena u iznosu većem od sume utvrđenih, troškovi iz stava 1 ovog člana za prvu godinu regulatornog perioda utvrđuju se na osnovu sljedeće formule:

$$\mathbf{TPu_{t+1} = (TPu_t^{ut} \pm Z_s \pm R) * (1 + I_{t+1} - X) \pm Z_j}$$

gdje je:

$\mathbf{TPu_t^{ut}}$ - utvrđeni troškovi poslovanja na koje se može uticati za godinu podnošenja zahtjeva za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, (€);

$\mathbf{Z_s}$ - trajna promjena troškova poslovanja na koje se može uticati nastala usljed promjena zakona u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove u odnosnim godinama, a sastoji se od zbira parametra $\mathbf{Z_s^{tz}}$, koji se odnosi na troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode, i parametra $\mathbf{Z_s^0}$, koji se odnosi na troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode, (€);

R - trajna promjena troškova usluga tekućeg održavanja sredstava, troškova usluga obezbjeđenja i troškova premija osiguranja nastala usljed realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija dala saglasnost, u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove tekućeg održavanja sredstava, troškove usluga obezbjeđenja i troškove premija osiguranja, (€);

X - faktor efikasnosti;

$\mathbf{Z_j}$ - jednokratna promjena troškova na koje se može uticati nastala usljed više sile, odnosno okolnosti koje operator nije mogao predvidjeti, spriječiti i kontrolisati, u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove u odnosnim godinama (€).

S tim u vezi, članom 36 tačka 1 Metodologije za prenos je propisano da za potrebe utvrđivanja regulatornog perioda koji počinje 1. januara 2027. godine, tekući regulatorni period je regulatorni period utvrđen od strane Agencije Odlukom o trajanju regulatornog perioda za regulisane elektroenergetske subjekte, broj 22/840-2 od 24.02.2022. godine, kojom je propisano da regulatorni period traje od 01.01.2023. godine do 31.12.2025. godine. Članom 4 tačka 13 Metodologije za prenos propisano je da je prethodni regulatorni period regulatorni period koji prethodi tekućem regulatornom periodu.

Imajući u vidu citirane odredbe člana 7 stav 3, člana 36 tačka 1 i člana 4 tačka 13 Metodologije za prenos:

- trajna promjena troškova poslovanja $\mathbf{Z_s}$ $(\mathbf{Z_s^{tz}} + \mathbf{Z_s^0})$ se odnosi na promjenu zakona nastalu u periodu 01.01.2022-31.12.2025. godine,
- trajna faktora R se odnosi na trošak usljed realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija dala saglasnost u periodu 01.01.2022-31.12.2025. godine,
- jednokratna promjena troškova Z_j se odnosi na djelovanje više sile, odnosno okolnosti koje operator nije mogao predvidjeti, spriječiti i kontrolisati u periodu 01.01.2022-31.12.2025. godine.

U nastavku su prikazani zahtijevani iznosi prethodno prikazanih elemenata na osnovu kojih se izračunavaju troškovi poslovanja na koje se može uticati, obrazloženja CGES-a, kao i iznosi utvrđeni od strane Agencije primjenom člana 7 Metodologije za prenos:

- Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za period 2023-2025. godina ("Službeni list Crne

Gore", broj 66/19), odnosno Odlukom o privremenim cijenama za korišćenje prenosnog sistema el. energije 2026. godine ("Službeni list Crne Gore", broj 136/25) utvrđeni su ukupni troškovi poslovanja na koje se može uticati za 2026. godinu ($\mathbf{TPu_t^{ut}}$) u iznosu od **8.087.624,84 €.**

- CGES je, u dokumentu "Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", predložio i obrazložio više parametara $\mathbf{Z_s}$ $(\mathbf{Z_s^{tz}} + \mathbf{Z_s^0})$ koji se odnose na pojedinačne kategorije troškova poslovanja na koje se može uticati. Predloženi pojedinačni parametri se odnose na troškove zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije, a čija je trajna promjena nastala usljed promjena zakona u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove u odnosnim godinama

Saglasno članu 7 stav 4 Metodologije za prenos, parametar $\mathbf{Z_s}$ $(\mathbf{Z_s^{tz}} + \mathbf{Z_s^0})$ predlaže operator, a utvrđuje Agencija na sljedeći način:

Parametar $\mathbf{Z_s^{tz}}$ koji se odnosi na troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode utvrđuje se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{Z_s^{tz}} = \sum \mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^u}$$

gdje je:

$\mathbf{FTE^{akt}}$ - ostvareni dodatni radni angažman (full-time equivalent) koji se kreće od 0 do 1, prikazan po aktivnostima koje su zahtijevale dodatni angažman zaposlenih, a koje su uslovljene promjenom zakona;

$\mathbf{PZ^u}$ - prosječni godišnji trošak zarada po zaposlenom utvrđen za posljednju godinu prethodnog regulatornog perioda (2022. godina) i sve godine tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci (2023, 2024. i 2025. godina), koji iznosi **€ 16.953,48 €**;

Parametar $\mathbf{Z_s^0}$, koji se odnosi na troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode, utvrđuje se kao razlika između prosjeka ostvarenih troškova u posljednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda, za koje postoje konačni podaci, i prosjeka utvrđenih troškova u odnosnim godinama, za svaku kategoriju troškova pojedinačno.

CGES je, takođe, predložio i obrazložio više parametara **R** koji predstavljaju trajnu promjenu troškova usluga tekućeg održavanja sredstava, troškova usluga obezbjeđenja i troškova premija osiguranja nastalu usljed realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija

dala saglasnost, u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove tekućeg održavanja sredstava, troškove usluga obezbjeđenja i troškove premija osiguranja.

CGES nije predložio parametara $\mathbf{Z_j}$ koji se odnose na jednokratnu promjenu troškova na koje se može uticati nastalu usljed više sile, odnosno okolnosti koje operator nije mogao predvidjeti, spriječiti i kontrolisati.

U nastavku je prikazana analiza zahtijevanih parametara $\mathbf{Z_s^{tz}}$, $\mathbf{Z_s^{O}}$ i **R** i način njihovog utvrđivanja:

1.1. Parametar $\mathbf{Z_s^{tz}}$ koji se odnosi na troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode

CGES je predložio parametre $\mathbf{Z_s^{tz}}$ u iznosu od **581.644,55 €**, po osnovu dodatnog radnog angažovanja zaposlenih iskazanog kroz **33,0 FTE**. Pri obračunu navedenog parametra korišćeni su podaci o utvrđenim troškovima zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda za period 2022–2025. godine koji iznose 5.410.537,59 €, 5.710.659,81 €, 5.738.070,98 €, 5.754.137,58 €, respektivno, kao i podatak o broju zaposlenih od 312 za 2022. godinu, i 323,6 zaposlenih za 2023. i 2024. i 2025. godinu. Na osnovu utvrđenog troška zarada i broja zaposlenih za referentni period, prema navodima CGES-a dolazi se do parametra $\mathbf{PZ^u}$ - ponderisanog prosječnog godišnjeg troška zarada po zaposlenom za period 2022–2025 godina u iznosu od 17.625,59 €

U Zahtjevu je navedeno da ostvarenje navedenih troškova u 2022. godini iznosi 6.718.345,26 € u 2023. godini 7.027.976,37 €, u 2024. godini 8.921.084,18 €, u 2025. godinu iznosi 9.062.683,86€, dok prosječno ostvarenje za navedeni period iznosi 7.932.522,42 €.

Međutim, nakon analize predloženog parametra $\mathbf{PZ^u}$ - ponderisanog prosječnog godišnjeg utvrđenog troška zarada po zaposlenom, **Agencija je utvrdila da ovaj parametar iznosi 16.953,48 €.** Naime, pri obračunu navedenog parametra korišćeni su podaci o utvrđenim troškovima zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda koji iznose 5.411.162,61 € za 2022. godinu, 5.711.295,96 € za 2023. godinu, 5.738.710,18 € za 2024. godinu i 5.754.778,57 € za 2025. godinu, kao i podatak o broju zaposlenih od 316[1] u 2022. godini, 324[2] u 2023. godini, 341[3] u 2024. godini i 353[4] u 2025. godini.

[1] Izvor: IRMS Portal. *Statistički Aneks za 2022. godinu*. Link: https://irms.tax.gov.me/public/search-register/business-entities/30659
[2] Izvor: IRMS Portal. *Statistički Aneks za 2023. godinu*. Link: https://irms.tax.gov.me/public/search-register/business-entities/30659
[3] Izvor: IRMS Portal. *Statistički Aneks za 2024. godinu*. Link: https://irms.tax.gov.me/public/search-register/business-entities/30659
[4] Izvor: IRMS Portal. *Statistički Aneks za 2025. godinu*. Link: https://irms.tax.gov.me/public/search-register/business-entities/30659

U dokumentu "Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda" navedeno je da su predloženi iznosi parametara $\mathbf{Z}_{\mathbf{s}}^{\mathbf{tz}}$ uslovljeni promjenom zakona, odnosno primjenom važećih zakonskih propisa, i to:

i. **Razvoj i povezivanje tržišta električne energije; Normativni okvir: Odluka Ministarskog savjeta Energetske zajednice 2022/03/MC-EnC i Procedurni akt 2022/01/MC-EnC od 15.12.2022. godine, Zakon o energetici („Sl. list CG", br. 28/2025), Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa.**

CGES u Zahtjevu navodi da je decembra 2022. godine, Ministarski savjet Energetske zajednice usvojio Paket za integraciju električne energije (Electricity Integration Package), koji obuhvata ključne evropske uredbe i direktive: Uredbu (EU) 2019/943 o unutrašnjem tržištu električne energije, Direktivu (EU) 2019/944, mrežno pravilo CACM (Uredba (EU) 2015/1222), mrežno pravilo FCA (Uredba (EU) 2016/1719), mrežno pravilo SO GL (Uredba (EU) 2017/1485) i mrežno pravilo EB GL (Uredba (EU) 2017/2195). Usvajanjem Odluke 2022/03/MC-EnC, Ministarski savjet je odredio da se navedeni Paket, u dijelu koji se odnosi na operatore prenosnih sistema, primjenjuje po principu rane implementacije, odnosno da operatori prenosnih sistema ugovornih strana Energetske zajednice preduzimaju pripremne i implementacione radnje i prije nego što nadležni nacionalni zakonodavac formalno transponuje odgovarajuće uredbe i direktive u domaće zakonodavstvo. CGES-u je, kao operatoru prenosnog sistema, već od decembra 2022. godine nametnuta obaveza da priprema, periodično revidira i usaglašava sve neophodne podzakonske akte, metodologije, pravila i interne akte radi implementacije tog Paketa.

Nadalje se navodi da se odluke Ministarskog savjeta Energetske zajednice donose na osnovu Ugovora o osnivanju Energetske zajednice i obavezujuće su za ugovorne strane, uključujući Crnu Goru, od trenutka njihovog usvajanja, nezavisno od naknadnog toka formalne nacionalne transpozicije. Usvajanje Odluke 2022/03/MC-EnC, prema CGES-u, predstavlja promjenu pravno obavezujućeg regulatornog okvira u smislu člana 7 stav 3 Metodologije već od 15.12.2022. godine, a ne tek od momenta kasnijeg preslikavanja njenog sadržaja u Zakon o energetici i Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa (2024–2025. godine), ta naknadna nacionalna transpozicija samo potvrđuje, a ne uslovljava, postojanje obaveze koja je za CGES nastala ranije.

Na osnovu navedenog CGES ističe da je, u periodu od 2022. do 2025. godine, usljed promjene regulatornog okvira izazvane usvajanjem Odluke 2022/03/MC-EnC i Procedurnog akta 2022/01/MC-EnC, nametnut niz imperativnih obaveza koje direktno proizilaze iz preuzetih međunarodnih obaveza Crne Gore u okviru Energetske zajednice. Ove obaveze nalažu CGES-u proaktivno uspostavljanje regionalnog tržišta i integraciju u jedinstveno tržište električne energije EU, čime je operativna kompleksnost poslovanja višestruko uvećana, a što je

naknadno (2024–2025. godine) formalizovano i kroz nacionalno zakonodavstvo, Zakon o energetici („Sl. list CG", br. 28/2025), koji u članu 87 stav 1 tačka 23 izričito propisuje da operator prenosnog sistema sarađuje sa operatorima prenosnog sistema, berzama električne energije i drugim relevantnim zainteresovanim stranama u cilju integrisanja u jedinstveno tržište električne energije Evropske unije i donosi akta kojima se uređuju ovi odnosi, kao i novi Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa.

Prema CGES-u, ove nove nadležnosti zahtijevaju intenzivnu pripremu, donošenje i kontinuiranu implementaciju podzakonskih akata, metodologija i pravila bez kojih nije moguće garantovati usklađenost sa mrežnim pravilima CACM i FCA, što uključuje izradu i usaglašavanje pravila za alokaciju prekograničnih kapaciteta na svim granicama (Albanija, Kosovo, BiH, Srbija, Italija putem MONITA kabla), kao i metodologija za raspodjelu prihoda od zagušenja.

Pored toga, CGES tvrdi da obaveze obuhvataju pravnu pripremu za spajanje crnogorskog tržišta električne energije sa Jedinstvenim dnevnim tržištem (SDAC) i Jedinstvenim intradnevnim tržištem (SIDC) Evropske unije, uključujući ugovornu koordinaciju sa operatorom tržišta BELEN, aukcijskim kućama SEE CAO i JAO te susjednim operatorima prenosnih sistema. Dodatno, obaveza je i revizija Grid Code-a (Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije, „Sl. list CG" br. 80/17) i Tržišnih pravila radi usklađivanja sa SO GL i EB GL obavezama u dijelu balansne odgovornosti, nabavke pomoćnih usluga i FSkar mehanizma, te priprema akata koji uređuju postupanje u vanrednim situacijama i obnavljanje sistema.

Dalje, navodi se da dosadašnji resursi zaposlenih pravne i tehničke struke nijesu bili dovoljni za obradu ovako obimne i specijalizovane materije uz istovremeno obavljanje redovnih poslova, što je rezultiralo dodatnim angažovanjem zaposlenih u CGES-u, objašnjenim u tabeli ispod.

Tabela 3. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na razvoju i povezivanju tržišta el. energije u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje FTE^{akt}_{1}
1.	Priprema i izrada podzakonskih akata (metodologije i pravila) proisteklih iz mrežnih pravila CACM (Uredba EU 2015/1222) i FCA (Uredba EU 2016/1719): izrada Pravila za alokaciju prekograničnih kapaciteta na svim granicama CGES-a, Pravila za koordinisane proračune kapaciteta i metodologija za raspodjelu prihoda od zagušenja, u koordinaciji sa REGAGEN-om, SEE CAO i JAO.	2,0 FTE
2.	Aktivnosti na spajanju tržišta električne energije (Market Coupling — SDAC i SIDC): izrada i usaglašavanje višestranih ugovornih aranžmana sa operatorom tržišta BELEN, aukcijskim kućama SEE CAO i JAO i susjednim operatorima prenosnih sistema, te priprema pravnog okvira za funkcionisanje spojenog tržišta i usklađivanje tehničkih specifikacija u skladu sa obavezama CACM uredbe.	1,0 FTE
3.	Priprema revizije Grid Code-a i Tržišnih pravila radi usklađivanja sa mrežnim	0,5 FTE

	pravilima SO GL (Uredba EU 2017/1485) i EB GL (Uredba EU 2017/2195): izrada izmjena i dopuna akata koji uređuju rad prenosnog sistema, balansnu odgovornost, nabavku pomoćnih usluga, FSkar mehanizam i postupanje u vanrednim situacijama i obnavljanje sistema.	
4.	Priprema i usaglašavanje akata sa nadležnim institucijama u okviru implementacije obaveza iz Odluke 2022/03/MC-EnC: izrada predloga akata i regulatornih metodologija, obrada primjedbi sa javnih rasprava, priprema izjašnjenja i usklađivanje dokumentacije pred REGAGEN-om, te pravno-tehnička redakcija akata koji se dostavljaju resornom ministarstvu i Vladi Crne Gore.	0,5 FTE
5.	Učešće u Radnoj grupi za implementaciju tržišnih mehanizama (RG ITME): izrada IBWT i LIP metodologija i TCM-ova tokom 2025. godine, u koordinaciji sa REGAGEN-om i regionalnim TSO-ima.	2,0 FTE
	Ukupno:	**6 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $\mathbf{Z_{s1}^{tz}}$ u iznosu od 105.753,56 € ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 6 * 17.625,59 €).

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio tražena pojašnjenja načina organizovanja poslova koji se odnose na prekograničnu razmjenu električne energije i međunarodnu saradnju prije stupanja na snagu propisa na čiju promjenu se CGES poziva, uključujući broj sistematizovanih radnih mjesta koji se odnosio na ove poslove i broj zaposlenih.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u navedenom periodu (2022-2025. godina) od strane Ministarskog savjeta Energetske zajednice donijeta Odluka 2022/03/MC-EnC i Procedurni akt 2022/01/MC-EnC od 15.12.2022. godine. Predmetnom odlukom je usvojen „Paket za integraciju tržišta električne energije" (eng. Electricity Integration Package – u daljem tekstu: „EIP") koji se sastoji od sljedećih propisa:

– Regulativa (EU) 2019/941 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju van snage Direktive 2005/89/EZ,
– Regulativu (EU) 2019/942 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o osnivanju EU Agencije za saradnju energetskih regulatora,
– Regulativu (EU) 2019/943 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o unutrašnjem tržištu električne energije,
– Direktivu (EU) 2019/944 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU,
– Regulativu Evropske komisije (EU) 2016/1719 o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (FCA),

– Regulativu Evropske komisije (EU) 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (CACM),
– Regulativu Evropske komisije (EU) 2017/2195 o uspostavljanju smjernica za balansiranje (EBGL),
– Regulativu Evropske komisije (EU) 2017/2196 o uspostavljanju mrežnog koda za poremećeni pogon i obnovu elektroenergetskih sistema (ERNC),
– Regulativu Evropske komisije (EU) 2017/1485 o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema (SOGL).

Usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa EIP-om izvršeno je kroz donošenje:

– Zakona o energetici („Službeni list CG", br. 28/25 i 3/26), koji je stupio na snagu 27. marta 2025. godine, a kojim je transponovana Direktiva (EU) 2019/944;
– Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG", broj 2/26), koji je stupio na snagu 13. januara 2026. godine, a kojim su transponovane Regulativa (EU) 2019/941, Regulativa (EU) 2019/942, Regulativa (EU) 2019/943, FCA, CACM i EBGL;
– Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad sistema u havarijskom i stanju oporavka sistema („Službeni list CG", broj 27/26), koja je stupila na snagu 10. marta 2026. godine, a kojom je transponovana ERNC regulativa;
– Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema („Službeni list CG", broj 27/26), koja je stupila na snagu 10. marta 2026. godine, a kojom je transponovana SOGL regulativa.

S tim u vezi, trajna promjena troškova poslovanja parametra Z_s^{tz} se može odnositi na promjene nastale donošenjem Zakona o energetici, koji je stupio na snagu 27. marta 2025. godine, dok se eventualne promjene nastale donošenjem Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije, Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad sistema u havarijskom i stanju oporavka sistema i Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema, ne mogu prihvatiti kao opravdane, s obzirom da su ovi propisi stupili na snagu tek u 2026. godini, tj. van posmatranog perioda (2022-2025. godina).

S obzirom da aktivnosti navedene u *Tabeli 3. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na razvoju i povezivanju tržišta el. energije u periodu 2022–2025. godine* proizlaze iz Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije, Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad sistema u havarijskom i stanju oporavka sistema i Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema, zahtijevani parametar $Z_{s_1}^{tz}$, u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan.**

ii. Operativno upravljanje i planiranje; Normativni okvir: Odluka 2022/03/MC-EnC i Procedurni akt 2022/01/MC-EnC Energetske zajednice (15.12.2022), Uredba

(EU) 2017/1485 (SOGL), formiranje regiona za proračun kapaciteta (Capacity Calculation Region), Zakon o energetici

U Zahtjevu je navedeno da su članom 87 stav 1 Zakona propisane obaveze operatora prenosnog sistema električne energije, te da je tačkom 1 propisano da je operator dužan da obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom električne energije, odnosno da obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine, dok je tačkom 16 propisano da operator obezbjeđuje sigurnost rada elektroenergetskog sistema.

CGES navodi da se usvajanjem Odluke 2022/03/MC-EnC i Procedurnog akta 2022/01/MC-EnC od strane Ministarskog savjeta Energetske zajednice, 15.12.2022. godine, Crna Gora obavezala na primjenu principa rane implementacije Elektroenergetskog integracionog paketa, uključujući SOGL (Uredba EU 2017/1485), prije formalne nacionalne transpozicije. SOGL uređuje granice operativne sigurnosti (operational security limits), uključujući N-1 kriterijum za sva pogonska stanja sistema, kao i koordinaciju planiranja rada sistema na regionalnom nivou, uključujući usaglašavanje planova remonta. Nadalje, CGES tvrdi da je u periodu 2022–2025. godine došlo, po ovom osnovu, do značajnog povećanja obima poslova neophodnih za izvršavanje operativnih obaveza operatora prenosnog sistema, usljed formiranja regiona za proračun kapaciteta (CCR), intenziviranja regionalne koordinacije rada prenosnih sistema i povećanih zahtjeva u pogledu sigurnosti i pouzdanosti rada sistema koji proizlaze iz SOGL.

Sprovođenje ovih obaveza, prema CGES, dodatno je operativno zahtjevno usljed toga što je u istom periodu izvršeno i uvođenje daljinskog upravljanja svim postrojenjima u prenosnom sistemu, čime su operativne manipulacije, koordinacija sa terenskim ekipama i pravovremeno reagovanje u svim pogonskim stanjima sistema postali dio redovnog izvršavanja gore navedenih, zakonom i SOGL-om propisanih obaveza.

Dalje se navodi da je istovremeno, u skladu sa Zakonom i zahtjevima evropskog regulatornog okvira, posebno Uredbe Komisije (EU) 2017/1485 (SOGL), CGES u periodu 2022–2025. godine, a prije stupanja na snagu Odluke ACER-a br. 10/2025 od 16.12.2025. godine (obrazložene u stavci a.3 „Detaljnog obračuna predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda"), CGES pristupio formiranju regiona za proračun kapaciteta (Capacity Calculation Region) sa susjednim operatorima prenosnih sistema, uključujući izradu i usaglašavanje zajedničke metodologije za proračun kapaciteta (CCM), što je značajno povećalo obim aktivnosti koje se odnose na kontinuirano sprovođenje analiza sigurnosti rada elektroenergetskog sistema. Ove aktivnosti obuhvataju analize pogonskih stanja, N-1 analize sigurnosti za dan unaprijed i u realnom vremenu, koordinaciju sa regionalnim koordinacionim centrima i operatorima prenosnih sistema u interkonekciji, kao i blagovremeno preduzimanje preventivnih i korektivnih mjera radi očuvanja sigurnog rada sistema. Radi izbjegavanja dvostrukog

računanja sa stavkom a.3 iz dokumenta „Detaljni obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda" (tačka iii ovog izvještaja), CGES napominje da ova stavka obuhvata isključivo obim poslova koji je nastao formiranjem regiona za proračun kapaciteta u periodu do 16.12.2025. godine, dok stavka a.3 obuhvata isključivo dodatni obim poslova nastao nakon te odluke, usljed prelaska sa jednog/dva na tri paralelna CCR regiona. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 4. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na operativnom upravljanju i planiranju u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1.	Sprovođenje analiza sigurnosti rada sistema (N-1 analize za dan unaprijed i u realnom vremenu), u skladu sa SOGL (Uredba EU 2017/1485)	1,5 FTE
2.	Upravljanje energetskim tokovima	1,0 FTE
3.	Balansiranje sistema i nabavka pomoćnih usluga na efikasan i ekonomičan način	0,5 FTE
4.	Regulacija frekvencije i snage razmjene	0,5 FTE
5.	Planiranje rada prenosnog sistema, u saradnji sa operatorom tržišta i operatorima drugih sistema (član 87 stav 1 tačka 13 Zakona o energetici)	0,4 FTE
6.	Razmjena neophodnih podataka i dokumenata sa operatorima sistema u interkonekciji (član 87 stav 1 tačka 14 Zakona o energetici)	0,5 FTE
7.	Koordiniranje izrade planova remonta prenosnih objekata i postrojenja korisnika sistema (član 87 stav 1 tačka 17 Zakona o energetici)	0,4 FTE
8.	Izmjene plana angažovanja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti funkcionisanja elektroenergetskog sistema, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti (član 87 stav 1 tačka 19 Zakona o energetici)	0,1 FTE
9.	Učešće u formiranju regiona za proračun kapaciteta (Capacity Calculation Region) i izradi zajedničke metodologije za proračun kapaciteta (CCM), te utvrđivanje i dodjela raspoloživog prekograničnog kapaciteta, u saradnji sa operatorima sistema u interkonekciji (član 87 stav 1 tačka 21 Zakona o energetici)	1,5 FTE
	Ukupno:	**6,4 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $\boldsymbol{Z^{tz}_{s_2}}$ u iznosu od 112.803,79 €. $(\mathbf{FTE^{akt} * PZ^{u}} = 6.4 * 17.625{,}59$ €).

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio tražena pojašnjenja načina organizovanja poslova koji se odnose na prekograničnu razmjenu električne energije i međunarodnu saradnju prije stupanja na snagu propisa na čiju promjenu se CGES poziva, uključujući broj sistematizovanih radnih mjesta koji se odnosio na ove poslove i broj zaposlenih.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina od strane Ministarskog savjeta Energetske zajednice donijeta Odluka 2022/03/MC-EnC i Procedurni akt 2022/01/MC-EnC od 15.12.2022. godine. Predmetnom odlukom je EIP koji se sastoji od sljedećih propisa:

- Regulativa (EU) 2019/941 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju van snage Direktive 2005/89/EZ,
- Regulativu (EU) 2019/942 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o osnivanju EU Agencije za saradnju energetskih regulatora,
- Regulativu (EU) 2019/943 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o unutrašnjem tržištu električne energije,
- Direktivu (EU) 2019/944 Evropskog parlamenta i Savjeta EU o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU,
- Regulativu Evropske komisije (EU) 2016/1719 o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (FCA),
- Regulativu Evropske komisije (EU) 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (CACM),
- Regulativu Evropske komisije (EU) 2017/2195 o uspostavljanju smjernica za balansiranje (EBGL),
- Regulativu Evropske komisije (EU) 2017/2196 o uspostavljanju mrežnog koda za poremećeni pogon i obnovu elektroenergetskih sistema (ERNC),
- Regulativu Evropske komisije (EU) 2017/1485 o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema (SOGL).

  Usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa EIP-om izvršeno je kroz donošenje:

- Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 28/25 i 3/26), koji je stupio na snagu 27. marta 2025. godine, a kojim je transponovana Direktiva (EU) 2019/944;
- Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG“, broj 2/26), koji je stupio na snagu 13. januara 2026. godine, a kojim su transponovane Regulativa (EU) 2019/941, Regulativa (EU) 2019/942, Regulativa (EU) 2019/943, FCA, CACM i EBGL;
- Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad sistema u havarijskom i stanju oporavka sistema („Službeni list CG“, broj 27/26), koja je stupila na snagu 10. marta 2026. godine, a kojom je transponovana ERNC regulativa;
- Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema („Službeni list CG“, broj 27/26), koja je stupila na snagu 10. marta 2026. godine, a kojom je transponovana SOGL regulativa.

  S tim u vezi, trajna promjena troškova poslovanja parametra Z_S^{tz} se može odnositi na promjene nastale donošenjem Zakona o energetici, koji je stupio na snagu 27. marta 2025. godine, dok su eventualne promjene nastale donošenjem Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije, Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad sistema u

havarijskom i stanju oporavka sistema i Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema, ne mogu prihvatiti kao opravdane, s obzirom da su ovi propisi stupili na snagu tek u 2026. godini, tj. van posmatranog perioda (2022-2025. godina).

CGES se u *Tabeli 4. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na operativnom upravljanju i planiranju u periodu 2022–2025. godine*, poziva na aktivnosti i dodatno radno angažovanje, koje proizilaze iz odredaba važećeg Zakona o energetici (tač. 2 do 9). Međutim, analizom navedenih aktivnosti, odnosno odredbi važećeg Zakona o energetici na koji se CGES poziva, u odnosu na odredbe Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24) koji je prestao da važi, zaključuje se da nije došlo do propisivanja novih ili promjene postojećih obaveza operatora prenosnog sistema, koje mogu uticati na trajnu promjenu troškova poslovanja u posmatranom periodu. Naime, aktivnosti iz tač. 2 do 9 iz predmetne tabele su takođe bile propisane članom 112 stav 1 tač. 5, 10, 11, 12, 13, 16, 18 i 20 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24) koji je prestao da važi.

U dijelu koji se odnosi na aktivnost *„Sprovođenje analiza sigurnosti rada sistema (N-1 analize za dan unaprijed i u realnom vremenu), u skladu sa SOGL (Uredba EU 2017/1485)"*, predmetna regulativa je transponovana donošenjem Uredbe o uspostavljanju smjernica za rad elektroprenosnog sistema („Službeni list CG", broj 27/26), koja je stupila na snagu 10. marta 2026. godine, dakle van posmatranog perioda 2022-2025. godina.

Imajući u vidu navedeno, zahtijevani parametar $Z_{s_2}^{tz}$, u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan.**

iii. Reorganizacija operativnih i tržišnih procesa usljed Odluke ACER-a br. 10/2025 o izmjeni određivanja regiona za proračun kapaciteta; Normativni okvir: Odluka Agencije za saradnju energetskih regulatora (ACER) br. 10/2025 od 16.12.2025. godine o izmjeni određivanja regiona za proračun kapaciteta (CCR), donesena na osnovu člana 15(1) Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 (CACM)

U Zahtjevu je navedeno da je 16.12.2025. godine, Agencija za saradnju energetskih regulatora (ACER) donijela Odluku br. 10/2025 kojom je izmijenjeno određivanje regiona za proračun kapaciteta (CCR) na nivou Evropske unije i Energetske zajednice, na osnovu prijedloga svih operatora prenosnih sistema od 2.7.2025. godine i sprovedene javne konsultacije. Ovom odlukom je, pored spajanja regiona Core i Italy North u jedinstveni region Centralna Evropa, proširen postojeći region Jugoistočna Evropa (CCR SEE) i uspostavljena tri nova regiona: Istočna-Centralna Evropa (CCR ECE), Italija-Crna Gora (CCR ITME) i Istočna Evropa (CCR EE).

CGES navodi da je predmetnom Odlukom, odnosno njenim prilozima kojima se određuju granice bilansnih zona po regionima, izričito naveden kao jedan od operatora prenosnih sistema na koje se novo određivanje regiona odnosi: granica CGES–EMS (sa Elektromrežom

Srbije) pripisana je novoustanovljenom regionu Istočna-Centralna Evropa (CCR ECE), dok je granica CGES–Terna, odnosno podmorski kabl prema Italiji, ostala u okviru zasebnog regiona Italija-Crna Gora (CCR ITME); preostale granice CGES-a sa operatorima prenosnih sistema ugovornih strana Energetske zajednice ostaju u okviru proširenog regiona Jugoistočna Evropa (CCR SEE).

Time je, kako to tvrdi CGES, kao operator prenosnog sistema, prvi put istovremeno operativno i pravno prisutan u tri odvojena, paralelna regiona za proračun kapaciteta, umjesto u jednom odnosno dva regiona u ranijem periodu. Odluka je stupila na snagu unutar referentnog perioda (16.12.2025. godine) i predstavlja neposrednu promjenu regulatornog okvira, vremenski i sadržinski različitu od ranije faze formiranja regiona za proračun kapaciteta obuhvaćene stavkom a.2 Zahtjeva.

Nadalje, CGES napominje, radi izbjegavanja dvostrukog računanja, da su troškovi vezani za osnovno učešće u jednom, odnosno dva regiona za proračun kapaciteta u periodu prije 16.12.2025. godine, kao i troškovi pripreme CACM/FCA akata, revizije Grid Code-a i spajanja tržišta (SDAC/SIDC), već obuhvaćeni stavkama a.1 i a.2 dokumenta „Detaljni obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda" i ne ponavljaju se ovdje, dok ova stavka obuhvata isključivo dodatno radno angažovanje koje je nastalo kao neposredna posljedica prelaska sa jednog/dva na tri paralelna CCR regiona, odnosno one aktivnosti koje se od 16.12.2025. godine moraju obavljati u trostrukom, umjesto u jednostrukom ili dvostrukom obimu: paralelnu pripremu i validaciju modela mreže, paralelnu koordinaciju sa tri odvojena regionalna koordinaciona centra (RCC), paralelnu analizu korektivnih mjera u realnom vremenu i paralelno održavanje tehničke infrastrukture za razmjenu podataka sa tri regiona. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 5. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na reorganizaciji operativnih i tržišnih procesa u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost		Ostvareno dodatno radno angažovanje FTE^{akt}_{1}
1.	Svakodnevna izrada i validacija modela mreže (IGM) u tri paralelna formata i vremenska okvira, po jedan za svaki od CCR ECE, CCR SEE i CCR ITME regiona (umjesto jednog objedinjenog modela ranije)		1,5 FTE
2.	Dnevna koordinacija liste kritičnih mrežnih elemenata i zagušenja (CBCO) i usaglašavanje proračuna prekograničnih kapaciteta (NTC/Flow-Based) sa tri odvojena regionalna koordinaciona centra (RCC)		1,0 FTE
3.	Analiza i validacija korektivnih mjera (redispečing, kontratrgovina) koje u realnom vremenu i unutar-dnevnom horizontu stižu paralelno iz tri odvojena RCC-a, radi sprječavanja prenošenja zagušenja na crnogorsku mrežu		1,0 FTE
4.	Razvoj, testiranje i održavanje tehničke (API/IT) infrastrukture za paralelnu automatizovanu razmjenu podataka sa tri regionalne platforme (RCC čvorišta), uključujući integraciju u domaći SCADA/EMS sistem		1,0 FTE
5.	Operativna obuka dispečera za primjenu tri odvojena regionalna operativna priručnika i izvještavanje REGAGEN-u i ACER-u o realizaciji obaveza po sva tri regiona		0,5 FTE

Ukupno:		**5 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{s_3}^{tz}$ u iznosu od 88.127,96 € ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 5 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Kako je Odluka ACER-a, broj 10/2025 donijeta krajem 2025. godine, ocijenjeno je da za 15-ak dana iz decembra navedene godine nijesu mogle biti realizovane predložene vrijednosti dodatno ostvarenog angažovanja zaposlenih na reorganizaciji operativnih i tržišnih procesa, zbog čega je utvrđeno da je predloženi $Z_{s_3}^{tz}$ **neopravdan**, u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos.

iv. Razvoj i planiranje mreže; Normativni okvir: Zakon o energetici („Sl. list CG", br. 28/2025), član 87 stav 1 tač. 29 i 31 i član 89; Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora („Sl. list CG", br. 82/2024, stupio na snagu 31.8.2024), član 72; Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema („Sl. list CG", br. 35/2025 od 2.4.2025. godine, u primjeni od 3.4.2025. godine), čl. 5 i 6.

U Zahtjevu je navedeno da je donošenjem novih zakonskih i podzakonskih akata, proširen obim planskih aktivnosti operatora prenosnog sistema u dijelu razvoja mreže i dugoročnog planiranja. Naime, CGES navodi da Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, u okviru Glave IX („Zajednice obnovljivih izvora energije"), članom 72 uređuje pravo zajednice obnovljivih izvora energije da proizvodi, troši, skladišti i prodaje električnu energiju, kao i da pristupi tržištu energije direktno ili putem agregacije. Ovi novi učesnici i tehnologije u elektroenergetskom sistemu (energetska skladišta, agregacija, energetske zajednice) zahtijevaju njihovo uključivanje u procese planiranja razvoja prenosnog sistema. Istovremeno, član 87 stav 1 tačka 29 Zakona propisuje obavezu operatora da desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema uskladi sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planovima razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu.

Nadalje, CGES navodi da član 5 Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja nalaže operatoru da pri izradi plana razvoja uzme u obzir, između ostalog, Nacionalni energetski i klimatski plan, planove razvoja susjednih prenosnih sistema i obezbjeđenje uslova za priključenje novih potrošačkih i proizvodnih objekata, dok član 6 stav 1 istih pravila propisuje da plan razvoja mora sadržati razrađene scenarije usklađene sa NECP-om, kao i sistemsku analizu prenosnog sistema. Za objekte za skladištenje električne energije koje operator prenosnog sistema izgradi kao integrisanu mrežnu komponentu, član 89 stav 4 Zakona o

energetici, u vezi sa članom 33 stav 7 tačka 13 istog zakona, nalaže dostavljanje detaljnog opisa namjene tih objekata.

CGES takođe obrazlaže da član 6 stav 1 tačka 6 Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja propisuje da sistemska analiza uz plan razvoja obuhvata proračun tokova snaga i opterećenosti elemenata sistema, naponsko-reaktivne prilike, proračun struja kratkih spojeva, dinamičku stabilnost sistema, gubitke električne energije, prenosne moći i zagušenja i pokazatelje kvaliteta isporuke električne energije, dok član 87 stav 1 tačka 31 Zakona o energetici propisuje da operator, prilikom izrade plana razvoja i investicionog plana, uzima u obzir potencijal za upravljanje potrošnjom, objekte za skladištenje električne energije ili druge resurse kao alternativu za razvoj prenosnog sistema, kao i mjere za obezbjeđivanje adekvatnosti sistema i sigurnosti snabdijevanja utvrđene zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa. U investicioni plan za investicije koje se odnose na izgradnju novih elemenata prenosnog sistema, dodaju se rezultati sistemske analize koji pokazuju pojedinačni uticaj ovih investicija na sistem. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 6. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih po osnovu razvoja i planiranja mreže u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1	Prikupljanje ulaznih podataka	0,15 FTE
2	Razrada scenarija razvoja	0,15 FTE
3	Sistemske analize prekograničnih projekata	0,2 FTE
4	Analiza adekvatnosti resursa i sigurnosti snabdijevanja	0,15 FTE
5	Analiza uticaja novih tehnologija i korisnika	0,2 FTE
6	Učešće u izradi sistemskih analiza novih investicija	0,15 FTE
Ukupno:		**1 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z^{tz}_{S_4}$ u iznosu od 17.625,59 € ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 1 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina donijet Zakon o energetici („Sl. list CG", broj 28/25), Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora („Sl. list CG", br. 82/2024) i Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema („Sl. list CG", br. 35/2025).

Međutim, analizom navedenih propisa, u odnosu na propise koji su prestali da važe donošenjem ovih propisa, zaključuje se da nije došlo do propisivanja novih ili promjene

postojećih obaveza operatora prenosnog sistema, koje mogu uticati na trajnu promjenu troškova poslovanja u posmatranom periodu.

Naime, Agencija je postupajući po zahtjevu CGES-a, donijela Odluku 25/2031-12 od 26.12.2025. godine, kojom se djelimično usvaja zahtjev CGES-a broj 300-RAE/25-1834/1 od 26.5.2025. godine, tj. kojom se daje saglasnost na „Ažurirani plan razvoja prenosnog sistema električne energije za period 2023-2032. godine", broj 7011-D/25-3919/1 od 08.12.2025. godine, koji je utvrđen Odlukom Odbora direktora „Crnogorskog elektroprenosnog sistema" AD Podgorica, broj 1-1-D/25-4017/9 od 16.12.2025. godine. Predmetni Ažurirani plan razvoja ne sadrži bilo kakve odredbe u odnosu na Zajednice obnovljivih izvora električne energije iz člana 72 Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, na koje se CGES poziva, niti su ove zajednice učestvovale u javnoj raspravi održanoj u postupku utvrđivanja Ažuriranog plana, s obzirom da ova pravna lica u Crnoj Gori nijesu ni osnovana. Navedeno se odnosi i na druge subjekte na koje se CGES poziva u Zahtjevu – *„energetska skladišta, agregacija, energetske zajednice".*

U dijelu koji se odnosi na usklađivanje planova razvoja prenosnog sistema sa strateškim dokumentima, nesporno je da član 87 stav 1 tačka 29 Zakona o energetici („Sl. list CG", broj 28/25) propisuje obavezu operatora da desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema uskladi sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planovima razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu, kao i da prilikom izrade ovog plana sprovede obaveze propisane tačkom 31 stava 1 ovog člana zakona. Međutim, navedene obaveze su takođe bile propisane članom 111 stav 1 tač. 27 i 29 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24), koji je prestao da važi.

Nadalje, odobreni „Ažurirani plan razvoja prenosnog sistema električne energije za period 2023-2032. godine":

1) nije usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, već sa Strategijom razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine, s obzirom da nacionalni plan nije bio donesen u vrijeme izrade Ažuriranog plana razvoja (član 18 Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema („Sl. list CG", br. 35/2025));
2) sadrži sistemske analize iz člana 6 stav 1 tačka 6 Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema („Sl. list CG", br. 35/2025), na koje se CGES poziva. Međutim, ove analize su bile propisane kao sastavni dio plana

razvoja u skladu sa članom 6 stav 1 tačka 6 Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja prenosnog sistema električne energije ("Službeni list Crne Gore", broj 51/21), tako da i u ovom dijelu nema osnova za primjenu parametra Z_s iz člana 7 stav 3 Metodologije za prenos.

Imajući u vidu navedeno, zahtijevani parametar $\boldsymbol{Z_{s_4}^{tz}}$, u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan.**

v. Priključenje obnovljivih izvora i baterijskih skladišta električne energije; Normativni okvir: Zakon o energetici („Sl. list CG", br. 28/2025), član 89; Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora („Sl. list CG", br. 82/2024, stupio na snagu 31.8.2024), član 72

U Zahtjevu se navodi da je donošenjem Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora i Zakona o energetici, uspostavljen novi regulatorni okvir za priključenje i integraciju obnovljivih izvora energije i sistema za skladištenje električne energije na elektroenergetski sistem.

Naime, CGES navodi da član 89 Zakona o energetici po prvi put detaljnije uređuje odnos operatora prenosnog sistema prema objektima za skladištenje električne energije: iako operator prenosnog sistema po opštem pravilu (stav 1) ne može posjedovati, graditi niti upravljati takvim objektima, izuzetno (stav 2 i 3) to može učiniti ako se radi o potpuno integrisanoj mrežnoj komponenti i ako je Agencija dala saglasnost na plan razvoja, odnosno investicioni plan kojim se planira izgradnja tog objekta, a operator je u tom slučaju dužan (stav 4) da dostavi detaljan opis namjene objekta i (stav 5) da kvartalno izvještava Agenciju o njegovom korišćenju. Dodatno, navodi se da član 87 stav 1 tačka 6 Zakona nalaže operatoru da obezbijedi dostupnost svih neophodnih pomoćnih usluga, uključujući i one koje se pružaju u okviru upravljanja potrošnjom i objekata za skladištenje energije, na efikasan i ekonomičan način, što prvi put stavlja operatore objekata za skladištenje u istu kategoriju davalaca pomoćnih usluga kao i tradicionalne izvore. Istovremeno, zakonodavni okvir značajno proširuje obaveze operatora u dijelu procjene mogućnosti priključenja novih proizvodnih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije, utvrđivanja uticaja na rad sistema i definisanja potrebnih mrežnih pojačanja. Pored toga, novi regulatorni okvir zahtijeva kontinuirano praćenje razvoja projekata obnovljivih izvora energije i baterijskih skladišta, koordinaciju sa investitorima i nadležnim institucijama, kao i obezbjeđivanje usklađenosti procesa priključenja sa tehničkim pravilima i zahtjevima operatora prenosnog sistema. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 7. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na priključenju obnovljivih izvora i baterijskih skladišta u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1	Učešće u izradi studija priključenja skladišta energije	0,1 FTE
2	Priprema tehničkih uslova za priključenje skladišta	0,1 FTE
3	Revizija projektno-tehničke dokumentacije	0,25 FTE
4	Praćenje realizacije predmetnih projekata priključenja	0,15 FTE
	Ukupno:	**0,6 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{S_5}^{tz}$ u iznosu od 10.575,36 $\mathbf{(FTE^{akt} * PZ^{u}}$ = 0,6 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina donijet Zakon o energetici („Sl. list CG", broj 28/25) i Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora („Sl. list CG", br. 82/2024).

Međutim, analizom navedenih propisa, u odnosu na propise koji su prestali da važe donošenjem ovih propisa, zaključuje se da nije došlo do propisivanja novih ili promjene postojećih obaveza operatora prenosnog sistema, koje mogu uticati na trajnu promjenu troškova poslovanja u posmatranom periodu.

Naime, Agencija je postupajući po zahtjevu CGES-a, donijela Odluku 25/2031-12 od 26.12.2025. godine, kojom se djelimično usvaja zahtjev CGES-a broj 300-RAE/25-1834/1 od 26.5.2025. godine, tj. kojom se daje saglasnost na „Ažurirani plan razvoja prenosnog sistema električne energije za period 2023-2032. godine", broj 7011-D/25-3919/1 od 08.12.2025. godine, koji je utvrđen Odlukom Odbora direktora „Crnogorskog elektroprenosnog sistema" AD Podgorica, broj 1-1-D/25-4017/9 od 16.12.2025. godine. Predmetni Ažurirani plan razvoja ne sadrži investicije koje se odnose na objekte za skladištenje električne energije iz člana 89 Zakona o energetici („Sl. list CG", broj 28/25), na koje se CGES u Zahtjevu poziva.

Nadalje, neutemeljeno je pozivanje CGES-a na član 87 stav 1 tačka 6 Zakona o energetici („Sl. list CG", broj 28/25), kao osnova za trajnu promjenu parametra $\mathbf{Z_S^{tz}}$ **,** s obzirom da mogućnost pružanja pomoćnih usluga od strane operatora skladišta ne uvodi dodatne obaveze za CGES, već proširuje opseg pružalaca ovih usluga, pri čemu u posmatranom periodu ne postoji niti

jedno izgrađeno skladište električne energije u Crnoj Gori, tj. operator skladišta kao pravno lice.

U dijelu koji se odnosi na pozivanje CGES-a o proširivanju obaveza oko procjene mogućnosti priključenja novih proizvodnih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije, utvrđivanja uticaja na rad sistema i definisanja potrebnih mrežnih pojačanja, kontinuiranog praćenja razvoja projekata obnovljivih izvora energije i baterijskih skladišta, koordinacije sa investitorima i nadležnim institucijama, utvrđeno je da su navedene obaveze bile sadržane i u članu 112 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24), koji je prestao da važi. Takođe, u skladu sa članom 51 Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", br. 149/22), trošak analiza priključenja koje izrađuje CGES snosi podnosilac zahtjeva, čime CGES nadoknađuje sve troškove koje ima po osnovu izrade predmetnih analiza.

Imajući u vidu navedeno, zahtijevani parametar $Z_{S_5}^{tz}$, u smislu člana 7 stava 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan.**

vi. Priprema, vođenje i praćenje realizacije investicionih projekata; Normativni okvir: Zakon o energetici („Sl. list CG“, br. 28/2025), Zakon o uređenju prostora („Sl. list CG“, br. 19/2025 od 4.3.2025, na snazi od 5.3.2025), čl. 15 i 145, Zakon o izgradnji objekata („Sl. list CG“, br. 19/2025), čl. 11, 12, 34, 84–86, Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema električne energije („Sl. list CG“, br. 35/2025 od 2.4.2025. godine, u primjeni od 3.4.2025. godine)

CGES u Zahtjevu navodi da su donošenjem Zakona o energetici, Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema električne energije, Zakona o uređenju prostora i Zakona o izgradnji objekata, značajno proširene i dodatno formalizovane obaveze operatora prenosnog sistema u dijelu planiranja, pripreme, realizacije i praćenja infrastrukturnih investicija.

Prema CGES-u važeći regulatorni okvir zahtijeva, osim izrade i ažuriranja investicionih planova, praćenje njihove realizacije, analizu odstupanja u odnosu na planirane rokove i finansijske pokazatelje, kao i pripremu izvještaja za različite organe i institucije. Tranzicija ka zelenoj energiji znači povećanje obaveza u dijelu izgradnje prenosne mreže koju nije moguće pripremiti i realizovati bez odgovarajućih resursa u dijelu kompanije koja se bavi investicijama.

Takođe se tvrdi da je, pored obaveza koje proizlaze iz energetskih propisa, novi zakonski okvir u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata uspostavio detaljnije procedure i veći broj aktivnosti u svim fazama realizacije infrastrukturnih projekata. Navedeni propisi zahtijevaju intenzivniju koordinaciju sa organima državne uprave, jedinicama lokalne samouprave, obrađivačima planskih dokumenata, projektantima, revidentima, izvođačima radova i drugim učesnicima u procesu pripreme i realizacije investicija. Dodatno, povećan je obim poslova vezanih za usklađivanje investicionih projekata sa planskom dokumentacijom, pribavljanje potrebnih saglasnosti, odobrenja i dozvola, kao i praćenje ispunjenosti regulatornih uslova tokom čitavog investicionog ciklusa.

Nadalje se navodi da Zakon o uređenju prostora, članom 15, svrstava distributivne i prenosne elektroenergetske objekte (nadzemne i podzemne elektrovode, rasklopna postrojenja i trafostanice) naponskog nivoa 35 kV i više, dakle sve objekte prenosnog sistema CGES-a u državne objekte od opšteg interesa, te da ovaj status, prema članu 145 istog zakona, povlači da se urbanističko-tehnički uslovi za izgradnju takvih objekata, do donošenja odgovarajućih planskih dokumenata, izdaju aktom Vlade, a ne (kao za ostale investitore) aktom jedinice lokalne samouprave, čime se za CGES-ove infrastrukturne projekte uvodi dodatni nivo usaglašavanja sa državnim organima koji za druge investitore nije potreban.

Pored navedenog, CGES ističe da čl. 11 i 12 Zakona o izgradnji objekata jasno razdvajaju idejni projekat (koji se, prema članu 11, izrađuje isključivo za potrebe investitora radi utvrđivanja koncepta izvodljivosti i troškova izgradnje) od glavnog projekta (koji se, prema članu 12, izrađuje za potrebe izdavanja građevinske dozvole), dok član 34 istog zakona propisuje da se građevinska dozvola izdaje na osnovu glavnog, a ne idejnog projekta, uz obavezan izvještaj o pozitivnoj reviziji glavnog projekta i saglasnost glavnog državnog odnosno gradskog arhitekte, čime je, prema CGES-u, u odnosu na raniji režim, povećan obim tehničke dokumentacije i broj koraka koji prethode otvaranju glavnih radova. Dodatno, čl. 84–86 Zakona o izgradnji objekata uvode obavezu izvođača radova da prije početka građenja odredi rukovodioca građenja i odgovornog inženjera građenja po vrsti radova, uz propisane uslove stručne spreme i licence koje ta lica moraju ispunjavati, i dostavi Ministarstvu obavještenje o njihovom imenovanju, obaveza koja ranije nije postojala u ovom obliku. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 8. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na pripremi, vođenju i praćenju realizacije investicionih projekata u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1	Usklađivanje prostorno-planske dokumentacije	0,2 FTE
2	Koordinacija rada sa lokalnim i državnim organima	0,4 FTE
3	Pribavljanje uslova, saglasnosti i dozvola	0,4 FTE
4	Priprema projektnih zadataka i tehničkih uslova	0,2 FTE
5	Koordinacija rada projektanata i revidenata	0,3 FTE
6	Koordinacija rada izvođača i nadzora	0,4 FTE
7	Izvještavanje različitim institucijama i organima	0,1 FTE
	Ukupno:	**2 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z^{tz}_{s_6}$ u iznosu od 35.251,19 € **($\mathbf{FTE^{akt} * PZ^{u}}$** = 2 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina donijet Zakon o energetici („Sl. list CG", broj 28/25), Zakon o uređenju prostora („Sl. list CG", broj 19/25), Zakon o izgradnji objekata („Sl. list CG", br. 19/2025), i Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema električne energije („Sl. list CG", br. 35/2025).

Međutim, analizom navedenih propisa, u odnosu na propise koji su prestali da važe donošenjem ovih propisa, zaključuje se da nije došlo do propisivanja novih ili promjene postojećih obaveza operatora prenosnog sistema, koje mogu uticati na trajnu promjenu troškova poslovanja.

Naime, Zakon o energetici („Sl. list CG", broj 28/25) i Pravila za izradu i praćenje realizacije planova razvoja i investicionih planova prenosnog sistema električne energije („Sl. list CG", br. 35/2025) nijesu propisali nove, odnosno izmijenili postojeće obaveze CGES u posmatranom periodu u dijelu koji se odnosi na pripremu, vođenje i praćenje realizacije investicionih projekata.

U odnosu na pozivanje CGES-a na čl. 15 i 145 Zakona o uređenju prostora („Sl. list CG", broj 19/25), utvrđeno je da su stupanjem na snagu ovog zakona (član 154) prestale da važe, između ostalog, i odredbe čl. 218a i 218c Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata

("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 82/20, 86/22 i 4/23), kojima je materija izdavanja urbanističko tehničkih uslova za objekte od opšteg interesa, u koje spadaju i objekti energetike, bila propisana na istovjetan način.

Takođe, u odnosu na pozivanje CGES-a na čl. 11, 12 i 34 Zakona o izgradnji objekata („Sl. list CG", br. 19/2025), utvrđeno je da su stupanjem na snagu ovog zakona prestale da važe odredbe čl. 77, 78, 91, 92 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 82/20, 86/22 i 4/23) koje su uređivale predmetnu materiju na istovjetan način. Nadalje, čl. 84–86 Zakona o izgradnji objekata („Sl. list CG", br. 19/2025), propisuju uslove koji se odnose na izvođače radova, a ne na CGES kao investitora radova.

Imajući u vidu navedeno, zahtijevani parametar $Z_{s_6}^{tz}$, u smislu člana 7 stava 3 Metodologije za prenos, **je ocijenjen kao neopravdan**.

vii. Praćenje usklađenosti poslovanja (Compliance funkcija); Normativni okvir: Zakon o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa („Sl. list CG", br. 1/2022 od 10.1.2022. godine, stupio na snagu 18.1.2022. godine), čl. 7, 8, 9, 10, 11, 13 i 14

CGES u Zahtjevu navodi da se predmetni trošak odnosi na uspostavljanje nove organizacione funkcije u Društvu, koja ima za cilj obezbjeđenje kontinuirane regulatorne usklađenosti sa obavezama koje neposredno i isključivo proizilaze iz Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa („Sl. list CG", br. 1/2022 od 10.1.2022. godine, stupio na snagu 18.1.2022. godine - u daljem tekstu: REMIT zakon), upravljanje regulatornim rizicima koji iz ove obaveze proizilaze i jačanje mehanizama korporativnog upravljanja koji su neophodni za njeno izvršavanje.

Nadalje se navodi da se stupanje na snagu REMIT zakona (18.1.2022. godine) gotovo u potpunosti poklapa sa početkom referentnog perioda za ovaj zahtjev (2022. godina). Prije stupanja na snagu ovog zakona, CGES kao učesnik na veleprodajnom tržištu i operator prenosnog sistema nije podlijegao obavezama koje se odnose na integritet i transparentnost veleprodajnog tržišta energije, praćenje zloupotrebe tržišta ili zaštitu insajderskih informacija - čitav regulatorni okvir REMIT-a, uključujući obavezu uspostavljanja interne funkcije koja kontinuirano prati usklađenost poslovanja sa njim, u cjelosti je nov i ranije nepostojeći.

CGES tvrdi da mu je REMIT zakonom, kao učesniku na veleprodajnom tržištu i operatoru prenosnog sistema, nametnut niz kontinuiranih, prethodno nepostojećih obaveza, koje su,

uzete zajedno, po svom obimu i kompleksnosti zahtijevale uspostavljanje posebne, stalne organizacione funkcije:

- obaveza upisa i ažuriranja u evidenciji učesnika na veleprodajnom tržištu (član 7), što podrazumijeva kontinuirano praćenje tačnosti i ažurnosti podataka koje CGES vodi kod nadležnog regulatora tržišta;
- obaveza objavljivanja insajderskih informacija bez odlaganja (čl. 8 i 9), što zahtijeva uspostavljanje internog mehanizma za identifikaciju informacija koje imaju status insajderskih, procjenu momenta kada takva informacija nastaje i obezbjeđivanje da bude objavljena bez odlaganja, na način koji ne dovodi u pitanje integritet tržišta;
- zabrana trgovanja na osnovu insajderskih informacija prije njihovog objavljivanja, uz izuzetak (član 10 stav 2 tačka 2) koji operatoru prenosnog sistema izričito dozvoljava transakcije preduzete radi obezbjeđenja sigurnog i pouzdanog rada sistema, ali samo uz obavezu (član 10 stav 5) da o svakoj takvoj transakciji obavijesti Agenciju u roku od 24 časa od njenog izvršenja, što zahtijeva sistematsko praćenje i razgraničenje operativnih transakcija CGES-a od redovnih tržišnih transakcija;
- obaveza vođenja spiska lica sa pristupom insajderskim informacijama, njegovog redovnog ažuriranja, dostavljanja Agenciji u roku od 24 časa od sačinjavanja odnosno ažuriranja, i čuvanja najmanje šest godina (član 11), što predstavlja kontinuiranu administrativno-pravnu obavezu koja zahtijeva trenutnu reakciju pri svakoj promjeni radnog mjesta, ovlašćenja ili pristupnih prava zaposlenih;
- obaveza da se Agenciji, najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, dostave podaci o svim izvršenim transakcijama veleprodajnim energetskim proizvodima (kupljene i prodate količine, cijene, učesnici, datum i vrijeme), uz vođenje evidencija na trajnom mediju koji omogućava rekonstrukciju svih faza obrade transakcije, čuvanje tih evidencija najmanje šest godina i omogućavanje neposredne kontrole u poslovnim prostorijama CGES-a na zahtjev Agencije (član 13);
- obaveza postupanja po ovlašćenjima Agencije u vršenju nadzora nad primjenom REMIT zakona (član 14), što podrazumijeva spremnost CGES-a da u svakom trenutku omogući i olakša sprovođenje nadzornih ovlašćenja Agencije, uključujući pripremu tražene dokumentacije i davanje objašnjenja u razumnim rokovima.

Dalje se ističe da je nepostupanje po bilo kojoj od navedenih obaveza sankcionisano novčanim kaznama za pravno lice, a pojedine povrede (poput zloupotrebe insajderskih informacija ili manipulacije tržištem) tretiraju se kao teže povrede, zloupotreba tržišta sa odgovarajućim, znatno strožijim sankcionim posljedicama.

Takođe se navodi da poslovi praćenja usklađenosti sa REMIT zakonom zahtijevaju kombinaciju pravne, tržišne i operativne ekspertize koja nije bila obuhvaćena dotadašnjom sistematizacijom CGES-a, te da bi raspodjela ovih poslova na zaposlene koji neposredno učestvuju u tržišnim ili operativnim transakcijama bila suprotna samoj svrsi REMIT zakona, jer bi dovela do toga da isto lice istovremeno učestvuje u transakcijama i nadzire njihovu usklađenost, što je upravo situacija konflikta interesa koju odredbe o sprječavanju zloupotrebe tržišta imaju za cilj da spriječe. Funkcionalna nezavisnost lica zaduženog za praćenje usklađenosti od poslova čiju usklađenost nadzire stoga nije organizaciona preferencija CGES-a, već je neposredna posljedica same svrhe REMIT zakona.

CGES tvrdi da ove obaveze, po svom kontinuiranom, operativnom i pravno osjetljivom karakteru, nijesu mogle biti izvršavane u okviru postojećih organizacionih kapaciteta CGES-a bez rizika po usklađenost poslovanja, već su zahtijevale uspostavljanje posebne, stalne funkcije praćenja usklađenosti, ostvarene u referentnom periodu, počev od 18.01.2022. godine, kada je REMIT zakon stupio na snagu. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 9. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na praćenju usklađenosti poslovanja u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1	Kontinuirano praćenje ispunjenosti obaveza iz REMIT-a (upis i ažuriranje u evidenciji učesnika na tržištu, rokovi objavljivanja insajderskih informacija, dostavljanje podataka Agenciji)	0,2 FTE
2	Upravljanje regulatornim rizicima koji proizilaze iz REMIT obaveza, uključujući procjenu izloženosti sankcijama i preporuke za otklanjanje nedostataka	0,2 FTE
3	Sprječavanje zloupotrebe insajderskih informacija i konflikta interesa u vezi sa pristupom komercijalno osjetljivim podacima o radu prenosnog sistema	0,2 FTE
4	Koordinacija redovnog i vanrednog regulatornog izvještavanja Agenciji u skladu sa čl. 10 i 13 REMIT zakona	0,2 FTE
5	Podrška postupcima nadzora Agencije nad primjenom REMIT zakona (član 14), uključujući pripremu dokumentacije i komunikaciju sa nadzornim organom	0,2 FTE
	Ukupno:	**1 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{S_7}^{tz}$ u iznosu od 17.625,59 € ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 1 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina donijet Zakon o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG", broj 1/22), koji je stupio na snagu 18. januara 2022. godine, čime je ispunjena obaveza transponovanja Regulative (EU) 1227/2011 od 25. oktobra 2011. godine o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta (REMIT), u crnogorsko zakonodavstvo. Ovim zakonom se uređuje ponašanje učesnika na veleprodajnom tržištu, odnosno njihove obaveze, zabrane zloupotreba na veleprodajnom tržištu, kao i nadležnosti i ovlašćenja Agencije, koja vrši nadzor nad veleprodajnim tržištem, pri čemu ova materija prethodno nije bila regulisana u Crnoj Gori.

S obzirom da se, u skladu sa članom 3 Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, CGES kao operator prenosnog sistema smatra učesnikom na veleprodajnom tržištu, on je i upisan u Evidenciju učesnika na veleprodajnom tržištu električne energije i prirodnog gasa u Crnoj Gori.

Na osnovu odredbi ovog zakona, CGES je dužan između ostalog da: objavljuje insajderske informacije (član 9), informiše Agenciju o trgovanju na osnovu insajderskih informacija (član 10 stav 5), sačini listu lica koja imaju pristup insajderskim informacijama (član 11), dostavlja mjesečne izvještaje o izvršenim transakcijama na veleprodajnom tržištu (član 13 stav 1).

S tim u vezi, parametar $Z_{s_7}^{tz}$ je ocijenjen kao djelimično opravdan, u dijelu koji se odnosi na aktivnosti CGES-a date u tabeli 9. *Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na praćenju usklađenosti poslovanja u periodu 2022–2025. godine,* pod br. 2, 3 i 4. Međutim, aktivnost broj 1 data u navedenoj tabeli – upis u Evidenciju učesnika na veleprodajnom tržištu električne energije i prirodnog gasa u Crnoj Gori, predstavlja jednokratnu aktivnost, a ne trajnu aktivnost (promjenu), pri čemu su i rokovi objavljivanja insajderskih informacija propisani ovim zakonom, dok CGES u posmatranom periodu nije obavještavao Agenciju o trgovanju na osnovu insajderskih informacija, zbog čega je navedeni parametar u tom dijelu neopravdan. Takođe, u dijelu opisa aktivnosti iz tačke 5 predmetne tabele, član 14 Zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa propisuje ovlašćenja i obaveze Agencije u vršenju nadzora, a ne CGES-a, te stoga ovaj član ne može biti osnov za priznavanje parametra $Z_{s_7}^{tz}$.

Uzimajući u obzir navedeno, a polazeći od odredbe člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **parametar $Z_{s_7}^{tz}$ je ocijenjen kao djelimično opravdan** i utvrđen je, u skladu sa članom 7 stav 4 tačka 1 Metodologije za prenos u iznosu od **10.172,09 €** ($FTE^{akt} * PZ^{u}$ = 0,6 * 16.953,48 €).

viii. Jedinica za unutrašnju reviziju; Normativni okvir: Zakon o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru („Sl. list CG", br. 89/2025 od 5.8.2025. godine, stupio na snagu 13.8.2025. godine)

U Zahtjevu se navodi da je, u cilju usklađivanja poslovanja sa Zakonom o upravljanju,

unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru, CGES pristupio formiranju Jedinice za unutrašnju reviziju, kao posebne organizacione cjeline direktno odgovorne organu upravljanja. Predmetnim Zakonom je propisano da se njegove odredbe primjenjuju i na privredna društva u kojima država ili jedinica lokalne samouprave, neposredno ili posredno, ima većinski vlasnički udio, čime je CGES obuhvaćen krugom subjekata na koje se zakon primjenjuje (član 2).

Takođe se navodi da član 21 ovog zakona propisuje način uspostavljanja unutrašnje revizije kod subjekata javnog sektora, gdje je eksplicitno navedeno da Jedinica za unutrašnju reviziju u velikom pravnom licu mora imati najmanje tri unutrašnja revizora uključujući rukovodioca, dok član 22 propisuje da je organ upravljanja odgovoran za uspostavljanje jedinice za unutrašnju reviziju koja je funkcionalno nezavisna i organizaciono odvojena od drugih organizacionih jedinica subjekta, sa direktnim izvještavanjem organu upravljanja. Isti član izričito propisuje da rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizor ne mogu biti otpušteni niti raspoređeni na drugo radno mjesto zbog iznošenja činjeničnog stanja ili davanja preporuka, niti mogu obavljati bilo koje druge poslove osim unutrašnje revizije, čime zakon isključuje mogućnost da se ove poslove obavlja kroz preraspodjelu na postojeće zaposlene koji, po prirodi svojih redovnih poslova, ne bi mogli ispuniti ovaj uslov potpune funkcionalne odvojenosti.

Polazeći od navedenih zakonskih obaveza, CGES ističe da je preduzeo aktivnosti na njihovom ispunjavanju kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, usvojen u decembru 2025. godine, kojim je formirana nova organizaciona jedinica direktno odgovorna organu upravljanja, Jedinica za unutrašnju reviziju, sa radnim mjestima Rukovodioca, Starijeg i Mlađeg unutrašnjeg revizora, čime je stvoren normativni osnov za njeno funkcionisanje.

Uspostavljanjem ove funkcije CGES ističe da potvrđuje opredijeljenost za primjenu principa dobrog korporativnog upravljanja, transparentnosti, odgovornog upravljanja javnim resursima i usklađenosti sa važećim zakonskim okvirom. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 10. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na jedinici za unutrašnju reviziju u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje FTE^{akt}_{1}
1	Stariji unutrašnji revizor	1,0 FTE

2	Mlađi unutrašnji revizor	1,0 FTE
	Ukupno:	**2 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{s_8}^{tz}$ u iznosu od 35.251,19 € $(\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 2 * 17.625,59 €).

Pored navedenog, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio pojašnjenje na koji način su bili organizovani poslovi unutrašnje revizije (organizaciona struktura, broj sistematizovanih radnih mjesta i zaposlenih radnika) prije stupanja na snagu Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru („Sl. list CG", br. 89/2025), kao i sljedeću dokumentaciju: Informacija o Predlogu izmjena i dopuna Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 300-D/25-3917/1 od 08.12.2025. godine; Odluka o donošenju Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/25-4017/13 od 16.12.2025. godine; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/25-4017/14 od 16.12.2025. godine; Odluka o imenovanju Rukovodioca Jedinice za unutrašnju reviziju, broj 1-1-D/25-4017/17 od 16.12.2025. godine. U predmetnom dopisu je između ostalog navedeno sljedeće:

„Prije izmjene akta o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta CGES-a, iz decembra 2025. godine, za obavljanje poslova unutrašnje revizije bila su sistematizovana dva radna mjesta: Rukovodilac Jedinice za unutrašnju reviziju i Mlađi unutrašnji revizor. Radna mjesta bila su direktno odgovorna Odboru direktoru. Radno mjesto Rukovodioca Jedinice bilo je popunjeno, dok se mjesto Mlađeg unutrašnjeg revizora popunilo u decembru 2025. godine. Shodno prethodno navedenom, ističemo da je funkcija unutrašnje revizije postojala i prije decembra 2025. godine, odnosno prije stupanja na snagu Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru („Službeni list Crne Gore", broj 89/25).

Radi usaglašavanja sa novim normativnim okvirom, u okviru Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, donesenog u decembru 2025. godine, formirana je Jedinica za unutrašnju reviziju, kao organ Društva. Navedenom izmjenom i dopunom predmetnog Pravilnika utvrđena je sadašnja organizaciona struktura Jedinice za unutrašnju reviziju, koja obuhvata ukupno 3 sistematizovana radna mjesta:

1. Rukovodilac Jedinice za unutrašnju reviziju;

2. Stariji unutrašnji revizor i

3. Mlađi unutrašnji revizor.

Od ukupno tri sistematizovana radna mjesta, popunjena su dva radna mjesta – Rukovodilac Jedinice i Mlađi unutrašnji revizor, dok je radno mjesto Starijeg unutrašnjeg revizora ostalo upražnjeno."

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina donijet Zakon o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru („Sl. list CG", br. 89/2025), koji u članu 21 stav 2 propisuje da jedinica za unutrašnju reviziju u velikom pravnom licu mora da ima najmanje tri unutrašnja revizora uključujući rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju. Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD, usvojenim Odlukom Odbora direktora, broj 1-1-D/23-3323/7 od 21.12.2023. godine, koji je Agenciji dostavljen u postupku izdavanja licence za vršenje poslova prenosa električne energije, utvrđeno je da je CGES, u okviru organizacione jedinice Odbor direktora, sistematizovao radna mjesta: Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i Mlađi unutrašnji revizor, što je i potvrđeno od strane CGES-a u dopisu broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine .

S tim u vezi, trajna promjena parametra $Z_{S_8}^{tz}$ je ocijenjena kao opravdana u pogledu predloženog parametra broj 1. Stariji unutrašnji revizor iz *Tabele 10. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na jedinici za unutrašnju reviziju u periodu 2022–2025. godine*, dok je u pogledu predloženog parametra broj 2. Mlađi unutrašnji revizor iz navedene tabele, predložena promjena parametra ocijenjena kao neopravdana, iz razloga jer je ovo mjesto već bilo predviđeno sistematizacijom CGES-a prije stupanja na snagu Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru („Sl. list CG", br. 89/2025).

Uzimajući u obzir navedeno, a polazeći od odredbe člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **parametar $Z_{S_8}^{tz}$ je ocijenjen kao djelimično opravdan** i utvrđen je, u skladu sa članom 7 stav 4 tačka 1 Metodologije za prenos u iznosu od **16.953,48 €** ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 1 * 16.953,48 €).

ix. Podizanje nivoa bezbjednosti i pouzdanosti sistema; Normativni okvir: Zakon o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG", br. 113/2024, objavljen 27.11.2024. godine, stupio na snagu 5.12.2024. godine), član 19 tačka 1, čl. 13–16

CGES u Zahtjevu navodi da su usvajanjem novog Zakona o informacionoj bezbjednosti iz 2024. godine, usklađenog sa evropskom NIS 2 direktivom, obaveze CGES-a podignute na znatno viši i stroži nivo. Član 19 tačka 1 ovog zakona izričito svrstava sektor energetike, uključujući električnu energiju, u sektore u okviru kojih se određuju ključni subjekti, dok je CGES je, kao operator prenosnog sistema električne energije, ključni subjekt u smislu ovog zakona.

Takođe se navodi da član 13 ovog zakona nalaže ključnim subjektima zaštitu od sajber prijetnji i incidenata kroz fizičku zaštitu, zaštitu mrežnog i informacionog sistema i upravljanje rizicima u oblasti sajber bezbjednosti, dok član 16 konkretizuje upravljanje rizicima kroz

obavezu izrade analize rizika, donošenja pravila postupanja sa incidentima, plana kontinuiteta poslovanja, akata o bezbjednosti lanca snabdijevanja i akata o uspostavljanju, razvoju i održavanju mrežnih i informacionih sistema, uz primjenu kriptografske zaštite gdje priroda poslova to zahtijeva. Zakon propisuje ove obaveze na nivou opštih kategorija, dok je bliži sadržaj mjera, u skladu sa članom 17 zakona, prepušten propisu Vlade Crne Gore. Radi ispunjenja ovako postavljenih zakonskih kategorija, CGES tvrdi da je, kao operator kritične infrastrukture, sproveo prelazak sa reaktivnog na proaktivno održavanje sistema kroz sljedeća tehnička rješenja: integraciju NGFW i IDS/IPS sistema uz obaveznu segmentaciju mreže (zaštita mrežnog i informacionog sistema - član 15), enkripciju, MFA i PAM (upravljanje rizicima - član 16), redovan patch menadžment i Backup/Disaster Recovery rješenja (kontinuitet poslovanja - član 16 tačka 3), te centralizovani SIEM sistem za proaktivni nadzor i detekciju prijetnji u realnom vremenu (upravljanje incidentima - član 16 tačka 2).

Sve navedeno je zahtijevalo dodatni radni angažman zaposlenih, dva Cyber Security Inženjera i dva Cyber Security Analitičara, na način kako je to CGES dao u tabelama ispod.

Tabela 11. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na podizanju nivoa bezbjednosti i pouzdanosti sistema u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje FTE^{akt}_{1}
1	Konfigurisanje, administracija i ažuriranje naprednih zaštitnih sistema (Next-Gen Firewall, IDS/IPS, VPN, WAF). Segmentacija mreže i zaštita kritičnih segmenata infrastrukture.	0,4 FTE
2	Redovno skeniranje sistema u potrazi za propustima, analiza ranjivosti i primjena bezbjednosnih zakrpa (patches) na serverima, mrežnoj opremi i aplikacijama.	0,3 FTE
3	Implementacija i održavanje sistema za enkripciju i upravljanje višefaktorskom autentifikacijom (MFA) i PAM sistemima za privilegovane korisnike.	0,3 FTE
4	Podešavanje, optimizacija i praćenje alarma unutar SIEM sistema. Analiza sumnjivih aktivnosti i prepoznavanje potencijalnih napada.	0,4 FTE
5	Aktivno učešće u suzbijanju sajber napada kada se oni dogode (Incident Response). Sprovođenje i redovno testiranje sistema za izolovani backup podataka.	0,3 FTE
6	Priprema tehničkih dokaza o usklađenosti za potrebe CISO-a i inspekcije, vođenje evidencije o promjenama na sistemu i saradnja sa eksternim revizorima / Agencijom za sajber bezbjednost.	0,3 FTE
	Ukupno:	**2 FTE**
R.br.	**Aktivnost**	**Ostvareno dodatno radno angažovanje FTE^{akt}_{1}**
1	Svakodnevno praćenje bezbjednosnih upozorenja (alarma) unutar SIEM sistema. Kategorizacija i odvajanje lažnih uzbuna (false positives) od stvarnih bezbjednosnih prijetnji.	0,6 FTE

2	Preliminarna analiza potvrđenih incidenata, izolacija ugroženih radnih stanica ili naloga, i hitna eskalacija složenijih napada prema Cyber Security Inženjerima i CISO-u.	0,4 FTE
3	Praćenje globalnih i regionalnih izvještaja o novim sajber prijetnjama, ranjivostima i taktikama hakera, i provjera da li je infrastruktura organizacije ranjiva na njih.	0,3 FTE
4	Proaktivna analiza mrežnih i sistemskih logova kako bi se uočili suptilni, skriveni znaci kompromitacije koje automatizovani sistemi možda nisu prepoznali.	0,3 FTE
5	Priprema dnevnih, nedjeljnih i mjesečnih izvještaja o bezbjednosnom stanju sistema, broju blokiranih napada i uočenim trendovima za potrebe menadžmenta i eksternih revizora.	0,2 FTE
6	Učešće u simulacijama sajber napada (npr. phishing testovi nad zaposlenima) i saradnja u provjeri internih procedura kako bi se skratilo vrijeme reakcije organizacije na stvarne napade.	0,2 FTE
	Ukupno:	**2 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{S_9}^{tz}$ u iznosu od 70.502,37 € ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 4 * 17.625,59 €).

Agencija je dopisom, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, od CGES-a zatražila Izvod iz izmjena i dopuna Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta CGES-a, kojim je formirana Služba za korporativnu bezbjednost i zaštitu kritične infrastrukture, uključujući pojašnjenje na koji način su bili organizovani poslovi informacione bezbjednosti (organizaciona struktura, broj sistematizovanih radnih mjesta i broj zaposlenih) prije stupanja na snagu Zakona o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG", br. 113/2024); obavještenje nadležnog ministarstva o uključivanju CGES-a na Listu ključnih i važnih subjekata, iz člana 23 Zakona o informacionoj bezbjednosti; analize rizika, pravila postupanja sa incidentima, plan kontinuiteta poslovanja, akte o bezbjednosti lanca snabdijevanja i akte o uspostavljanju, razvoju i održavanju mrežnih i informacionih sistema, donijeti u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti. Postupajući u skladu sa navedenim dopisom, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio traženo pojašnjenje, u kojem se između ostalog navodi:

„Prije stupanja na snagu Zakona o informacionoj bezbjednosti poslovi informacione bezbjednosti su bili u nadležnosti Službe za korporativnu bezbjednost i zaštitu kritične infrastrukture. Šef službe je organizovao izvršavanje poslova informacione bezbjednosti unutar službe. Novi Zakon o informacionoj bezbjednosti je jasno propisao obavezu primjene mjera informacione bezbjednosti da organi i drugi subjekti koji su određeni kao ključni subjekti dužni su da odrede zaposleno lice za praćenje primjene mjera informacione bezbjednosti i radi sprovođenja mjera informacione bezbjednosti. Napominjemo da lice za praćenje primjene mjera informacione bezbjednosti svoje poslove mora da obavlja funkcionalno nezavisno u odnosu na zaposlene odgovorne za operativnu implementaciju mjera koje su predmet praćenja.

Akt o procjeni, analizi i tretmanu rizika informacione bezbjednosti CGES-a je akt koji se ažurira na godišnjem nivou i sadrži procjenu svih ranjivosti i rizika informacione bezbjednosti CGES-a, i kao takav sadrži vrlo osjetljive podatke i neovlašćeno dijeljenje i pristup tom aktu direktno bi ugrozio bezbjednost CGES-a. Akt se priprema prema važećoj proceduri za procjenu rizika, koju vam dostavljamo.

Pravila postupanja sa incidentima, kontinuitet poslovanja, akt o bezbjednosti lanca snabdijevanja i akti o uspostavljanju, razvoju i održavanju mrežnih i informacionih sistema se sprovode u skladu sa dokumentima uspostavljenog Sistema upravljanja informacionom bezbjednošću a u skladu sa standardom ISO 27001. U toku je usvajanje akata koji su ažurirani i prilagođeni novoj verziji standarda 2022, i ta akta vam možemo dostaviti nakon 31. oktobra kada se planira njihovo usvajanje. Dostavljamo vam važeća akta urađena prema verziji standarda 2013.

Crnogorski elektroprenosni sistem je aktom Ministarstva energetike broj: INT-01-011-26-3/5 od 06.02.2026. obaviješten da je uvršten u Listu ključnih i važnih subjekata. U pitanju je akt klasifikovan stepenom tajnosti Interno.

Pored toga, prilažemo i Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD, br.1-1-D/24-3341/15 od 17.12.2024. godine, Odluku o donošenju Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD, br. 1-1-D/24-3341/14 od 17.12.2024. godine, kao tabelarni pregled sistematizovanih radnih mjesta u Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica."

U skladu sa navedenim, CGES je uz predmetni dopis dostavio i sljedeću dokumentaciju: Odluku o donošenju Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/24-3341/14 od 17.12.2024. godine; Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 1-1-D/24-3341/15 od 17.12.2024. godine, sa tabelarnim pregledom radnih mjesta; Proceduru – Administracija računske mreže, broj 10155 id 1.11.2021. godine; Metodologiju za procjenu, analizu i tretman rizika, broj 500-QMS/22-3095/2 od 06.12.2022. godine; Politiku sigurnosti informacija za odnose sa dobavljačima, broj 9642/7 od 18.09.2020. godine; Proceduru za upravljanje poslovnim kontinuitetom, broj 9642 od 18.09.2020. godine

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godine donijet Zakon o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG", br. 113/2024), čijim stupanjem na snagu je stavljen van snage Zakon o informacionoj bezbjednosti ("Službeni list CG", br. 14/10, 40/16 i 67/21).

Članom 19 tačka 1 važećeg Zakona o informacionoj bezbjednosti, na čiju se promjenu CGES poziva, propisani su ključni subjekti iz sektora energetike (električna energija, daljinsko grijanje i hlađenje, nafta, gas i vodonik), koji su dužni da primjenjuju mjere informacione bezbjednosti iz čl. 11 do 16 ovog zakona. Članom 13 ovog zakona je propisano da zaštita od

sajber prijetnji i incidenata obuhvata fizičku zaštitu, zaštitu mrežnog i informacionog sistema i upravljanje rizicima u oblasti sajber bezbjednosti, dok je članom 14 propisano da fizička zaštita obuhvata zaštitu objekta, prostora i uređaja u kojem se nalazi mrežni i informacioni sistem. Članom 15 zakona je propisano da zaštita mrežnog i informacionog sistema obuhvata zaštitu podataka koji se obrađuju, skladište ili prenose u mrežnom i informacionom sistemu, kao i zaštitu povjerljivosti, cjelovitosti i dostupnosti podataka u procesu planiranja, projektovanja, izgradnje, upotrebe, održavanja i prestanka rada tog sistema. Nadalje, članom 16 Zakona je propisano da upravljanje rizicima u oblasti sajber bezbjednosti obuhvata: izradu analize rizika i bezbjednosti mrežnog i informacionog sistema; donošenje pravila postupanja sa incidentima (sprečavanje, otkrivanje i odgovor na incidente); donošenje plana kontinuiteta poslovanja i postupanja u sajber krizama; donošenje akta kojim se uređuje bezbjednost lanca snabdijevanja između organa, odnosno drugog subjekta koji upravlja mrežnim i informacionim sistemom i dobavljača ili pružaoca usluga; donošenje akata kojima se uređuje uspostavljanje, razvoj i održavanje mrežnih i informacionih sistema, kao i informacionu bezbjednost mrežnih i informacionih sistema; primjenu kriptografske zaštite podataka, ako priroda poslova iz nadležnosti organa, odnosno drugog subjekta to zahtijeva; donošenje pravila postupanja prilikom procjene efikasnosti mjera iz tač. 1 do 6 ovog člana.

S druge strane, članom 3 Zakona o informacionoj bezbjednosti ("Službeni list CG", br. 14/10, 40/16 i 67/21) je bilo propisano da su po ovom zakonu obavezni da postupaju državni organi, organi državne uprave, organi jedinica lokalne samouprave, pravna lica sa javnim ovlašćenjima i druga pravna i fizička lica koja ostvaruju pristup ili postupaju sa podacima. Članom 6 ovog zakona je bilo propisano da se mjere informacione bezbjednosti utvrđuju u skladu sa vrstom podatka, rizicima za njegovu bezbjednost i vrstom zaštite, dok je članom 7 propisano da informaciona bezbjednost obuhvata mjere za: fizičku zaštitu; zaštitu podatka; zaštitu informacionog sistema. Članom 8 ovog zakona je bilo propisano da zaštita podatka obuhvata prevenciju i otklanjanje štete od gubitka, otkrivanja ili neovlašćene izmjene podataka, koja obuhvata: pravila za postupanje sa podacima; sadržaj i način vođenja evidencije o izvršenim pristupima podacima; i nadzor bezbjednosti podataka. Članom 9 ovog zakona je bilo propisano da zaštita informacionog sistema obuhvata zaštitu podataka koji se obrađuju, skladište ili prenose u informacionom sistemu, kao i zaštitu povjerljivosti, cjelovitosti i dostupnosti informacionog sistema u procesu planiranja, projektovanja, izgradnje, upotrebe, održavanja i prestanka rada tog sistema.

S tim u vezi, u odnosu na član 19 tačka 1 važećeg Zakona o informacionoj bezbjednosti na koji ukazuje CGES, evidentno je da je CGES bio obveznik primjene i Zakona o informacionoj bezbjednosti ("Službeni list CG", br. 14/10, 40/16 i 67/21), koji je prestao da važi, dok su odredbe čl. 13, 14 i 15 važećeg zakona sadržane u čl. 6,7,8 i 9 zakona koji je prestao da važi.

Takođe, saglasno ranije važećem Zakonu o informacionoj bezbjednosti, član 10 stav 1, postojala je obaveza CGES-a da, na osnovu Uredbe o mjerama informacione bezbjednosti („Službeni list CG", br. 58/10 i 55/15), donosi akta koji se odnose na upravljanje rizikom

informacione bezbjednosti, o čemu svjedoče i akti koje je CGES dostavio, a koji su donijeti u periodu 2020-2022. godine, dakle, prije stupanja na snagu Zakona o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG", br. 113/2024).

Iz pregleda aktivnosti sadržanih u Tabeli 11. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na podizanju nivoa bezbjednosti i pouzdanosti sistema u periodu 2022–2025. godine se ne može zaključiti da su ove aktivnosti posljedica novih obaveza propisanih Zakonom o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG", br. 113/2024).

Na osnovu navedenog, parametar $Z_{s_9}^{tz}$, u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan**.

x. Obaveza primjene mjera informacione bezbjednosti; Normativni okvir: Zakon o informacionoj bezbjednosti iz 2024. godine („Sl. list CG", br. 113/2024), član 19 tačka 1 i član 18 st. 3–6

CGES u Zahtjevu ističe da je krajem 2024. godine usvojen novi Zakon o informacionoj bezbjednosti, prema kojem se CGES, kao operator prenosnog sistema u sektoru energetike (član 19 tačka 1), svrstava u kategoriju ključnih subjekata i dužan je da primjenjuje mjere informacione bezbjednosti iz čl. 11 do 16 ovog zakona, odnosno da sprovede sljedeće nove obaveze iz člana 18:

- da (stav 3) odredi zaposleno lice za praćenje primjene mjera informacione bezbjednosti;
- da (stav 4) ispunjava uslove u skladu sa važećim crnogorskim standardom za upravljanje informacionom bezbjednošću MEST ISO/IEC 27001, odnosno da implementira sve kontrole standarda;
- da (stav 5) od akreditovanog pravnog lica pribavi sertifikat kojim se potvrđuje ispunjenost uslova iz standarda MEST ISO/IEC 27001;
- da (stav 6) periodično zahtijeva od akreditovanog pravnog lica provjeru ispunjenosti uslova iz standarda, čime se obaveza sertifikacije pretvara u kontinuiranu, a ne jednokratnu obavezu.

Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 12. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na primjeni mjera informacione bezbjednosti u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje FTE^{akt}_{1}

1.	Praćenje sprovođenja mjera informacione bezbjednosti propisanih Zakonom o informacionoj bezbjednosti. Sprovođenje internog audita informacione bezbjednosti.	0,4 FTE
2.	Priprema svih potrebnih dokumenata prema zahtjevima standarda MEST ISO/IEC 27001. Priprema svih dokaza za sertifikaciju CGES-a za standard MEST ISO/IEC 27001.	0,3 FTE
	Ukupno:	**0,70 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{s_{10}}^{tz}$ u iznosu od 12.337,91 € ($\mathbf{FTE^{akt} * PZ^{u}}$ = 0,7 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Članom 18 st. 3 do 6 Zakona o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG", br. 113/2024) je propisano sljedeće:

„Organi i drugi subjekti dužni su da odrede zaposleno lice za praćenje primjene mjera informacione bezbjednosti u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

Radi sprovođenja mjera informacione bezbjednosti, organi i drugi subjekti koji su u skladu sa ovim zakonom određeni kao ključni subjekti moraju da ispunjavaju uslove u skladu sa važećim crnogorskim standardom za upravljanje informacionom bezbjednošću MEST ISO/IEC 27001.

O ispunjenosti uslova iz stava 4 ovog člana ključnim subjektima akreditovano pravno lice izdaje certifikat.

Ključni subjekti dužni su da od akreditovanog pravnog lica zahtijevaju periodičnu provjeru ispunjenosti uslova u skladu sa standardom iz stava 4 ovog člana."

Takođe, saglasno ranije važećem Zakonu o informacionoj bezbjednosti, član 10 stav 2, postojala je obaveza CGES-a da, na osnovu Pravilnika o standardima informacione bezbjednosti ("Službeni list CG", broj 19/13), za sprovođenje mjera informacione bezbjednosti primjenjuje propisane standarde.

Na osnovu navedenog, parametar $\boldsymbol{Z_{s_{10}}^{tz}}$, u smislu člana 7 stava 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan**.

xi. Nove obaveze koje proističu iz Instrukcije za sprovođenje carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije (Akt Uprave carina br. I/1-1315/1-24 od 7.2.2024. godine, u primjeni od 1.4.2024. godine); Normativni okvir: Zakon o carinskoj službi, član 10 stav 1 tačka 4; Uredba o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti, član 450

U Zahtjevu se navodi da je u cilju primjene odredbi Carinskog zakona i Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti, a koje se odnose na

sprovođenje carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije, a na osnovu člana 10 stav 1 tačka 4 Zakona o carinskoj službi („Sl. list CG" br. 3/16 i 80/17), Uprava carina aktom broj I/1-1315/1-24 od 7.2.2024. godine donijela Instrukciju za sprovođenje carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije, koja se primjenjuje od 1.4.2024. godine, a kojom se bliže uređuje način i postupak carinskog organa kod prekograničnog prometa električne energije. CGES i Crnogorski operator tržišta električne energije DOO Podgorica vode evidenciju o ukupnom prometu električne energije i evidenciju podataka o prometu električne energije na nivou balansne grupe (registrovanom učesniku na tržištu).

Pored navedenog, CGES ističe da je Instrukcija uvela obavezu redovnog mjesečnog evidentiranja i dostavljanja podataka Carinskoj ispostavi Nikšić, na ukupno osam propisanih obrazaca (potvrde P1 i P2, izvještaji o uvozu, izvozu i tranzitu - Obrasci 1–3, i evidencije uvoza, izvoza i tranzita - Obrasci E1–E3), uz precizno propisane mjesečne rokove: CGES je dužan da svakom registrovanom učesniku na tržištu ispostavi potvrdu o realizovanom prometu (Obrazac P2) najkasnije petog radnog dana u mjesecu za prethodni mjesec, dok su balansno odgovorne strane dužne da CGES-u i COTEE-u dostave mjesečni izvještaj najkasnije sedmog radnog dana, nakon čega CGES i COTEE potvrđuju te izvještaje i dostavljaju ih nazad balansno odgovornoj strani. Uvoznici i izvoznici potom podnose carinsku deklaraciju do desetog radnog dana u mjesecu, uz prilaganje kompletne dokumentacije (fakture, potvrda P2, ovjereni izvještaj, evidencija). Za tranzit, koji je posebno uređen članom 450 Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti („Sl. list CG", br. 26/23 od 6.3.2023. godine), postupak se okončava ovjerom Obrasca 3 od strane nadzorne carinske ispostave, takođe u roku do desetog radnog dana u mjesecu. Ovim je, kako to tvrdi CGES, CGES-u i Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica nametnuta nova, ranije nepostojeća administrativna obaveza, sa strogo propisanim mjesečnim ciklusom rokova. Takođe se navodi da prije donošenja ove Instrukcije, nije postojao nijedan propis kojim je bila uspostavljena obaveza redovnog mjesečnog izvještavanja carinskog organa o prekograničnom prometu električne energije po balansnim grupama, te da je CGES promet evidentirao isključivo za sopstvene, unutrašnje potrebe, bez propisanog formata i roka dostavljanja.Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 13. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih povodom obaveza koje proističu iz Instrukcija carinskih formalnosti u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje FTE^{akt}_{1}
1.	Evidentiranje prekograničnog prometa električne energije (uvoz, izvoz, tranzit)	0,3 FTE
2.	Prikupljanje i obrada podataka	0,3 FTE

3.	Izrada mjesečnih izvještaja	0,3 FTE
4.	Dostavljanje podataka Upravi carina	0,1 FTE
	Ukupno:	**1 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{s_{11}}^{tz}$ u iznosu od 17.625,59 €. **($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$** = 1 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u navedenom periodu (2022-2025. godina) Uprava carina aktom broj I/1-1315/1-24 od 7.2.2024. godine donijela Instrukciju za sprovođenje carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije, koja se primjenjuje od 1.4.2024. godine, kao i da iz ove instrukcije proizlaze nove obaveze za CGES, kao operatora prenosnog sistema.

S tim u vezi, parametar $Z_{s_{11}}^{tz}$ je ocijenjen kao djelimično opravdan u dijelu koji se tiče aktivnosti opisanih u tač. 3. i 4. iz *Tabele 13. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih povodom obaveza koje proističu iz Instrukcija carinskih formalnosti u periodu 2022–2025. godine,* dok je u dijelu aktivnosti iz tač. 1 i 2 predmetne tabele ovaj parametar ocijenjen kao neopravdan, iz razloga jer je CGES, kao operator prenosnog sistema, u skladu sa odredbama Zakona o energetici, dužan da evidentira prekograničnu razmjenu električne energije, te da prikuplja i obrađuje podatke o tome.

Uzimajući u obzir navedeno, a polazeći od odredbe člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **parametar $Z_{s_{11}}^{tz}$ je ocijenjen kao djelimično opravdan** i utvrđen je, u skladu sa članom 7 stav 4 tačka 1 Metodologije za prenos u iznosu od **6.781,39 €** ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 0,4 * 16.953,48 €).

xii. Primjena novih MSFI; Normativni okvir: Zakon o računovodstvu, u vezi sa Obavještenjem o primjeni MRS/MSFI Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore

CGES navodi da su, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, velika pravna lica i pravna lica koja su subjekti od javnog interesa dužna da sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Na osnovu Uredbe Vlade Crne Gore o povjeravanju poslova državne uprave nadležnog za poslove računovodstva i revizije („Sl. list RCG", br. 44/07 i „Sl. list CG", br. 33/10), poslove utvrđivanja i objavljivanja prevoda MRS i MSFI vrši Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore. Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore je u svom Obavještenju o primjeni MRS/MSFI utvrdio i objavio da su, od 01.01.2024. godine, u Crnoj Gori u zvaničnoj primjeni sljedeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja: MSFI 9 (Finansijski instrumenti) i MSFI 15 (Prihodi od ugovora sa kupcima).

MSFI 9 - Finansijski instrumenti uveo je novi model klasifikacije i mjerenja finansijske imovine, kao i model očekivanih kreditnih gubitaka, koji zahtijeva pravovremeno procjenjivanje i priznavanje rizika od nenaplativosti potraživanja. Njegova primjena podrazumijeva redovno prikupljanje i analizu podataka, izradu procjena i dokumentovanje pretpostavki. Za potrebe procjene očekivanih kreditnih gubitaka CGES koristi matrice ispravke vrijednosti formirane na bazi istorijskog kretanja naplativosti potraživanja. CGES sprovodi detaljne analize efekata koje primjena ECL modela ima na vrijednosti finansijskih sredstava.

MSFI 15 - Prihodi po ugovorima s kupcima uspostavio je jedinstven model priznavanja prihoda zasnovan na analizi ugovornih obaveza i trenutku prenosa kontrole nad robom ili uslugama na kupca. Njegova primjena zahtijeva detaljniju analizu ugovora, identifikaciju pojedinačnih obaveza izvršenja i kontinuirano praćenje realizacije ugovora. MSFI 15 takođe definiše računovodstveni tretman inkrementalnih troškova sticanja ugovora i troškova koji se mogu direktno povezati sa izvršenjem ugovora, uz odgovarajuća obavezna objelodanjivanja u finansijskim iskazima.

U skladu sa navedenim, CGES ističe da primjena MSFI 9 i MSFI 15 zahtijeva proaktivniji pristup procjeni rizika i priznavanju prihoda, kao i redovne analize i procjene, koje u značajnoj mjeri povećavaju analitički karakter računovodstvenih poslova, što je dovelo do dodatnog angažovanja zaposlenih na sprovođenju aktivnosti navedenih u tabeli ispod.

Tabela 14. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih na primjeni novih MSFI u periodu 2022-2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1.	MSFI 9 - Klasifikacija finansijske imovine	0,1 FTE
2.	MSFI 9 - Izrada ECL modela i efekti na vrijednosti finansijskih sredstava	0,5 FTE
3.	MSFI 15 - Identifikovanje i utvrđivanje obaveza po osnovu ugovora sa kupcima	0,1 FTE
4.	MSFI 15 - Utvrđivanje i raspored cijena na konkretne obaveze iz ugovora	0,2 FTE
5.	MSFI 15 - Priznavanje prihoda	0,1 FTE
	Ukupno:	**1 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z^{tz}_{S_{12}}$ u iznosu od 17.625,59 € ($\mathbf{FTE^{akt} * PZ^{u}}$ = 1 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije

Članom 5 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 i 152/22), koji je prestao da važi je bilo propisano da pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove

finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Takođe, članom 26 stav 1 važećeg Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", broj 84/25) je propisano da su velika pravna lica i pravna lica koja su subjekti od javnog interesa dužna da sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Institut sertifikovanih računovođa je, u skladu sa Uredbom Vlade Crne Gore o povjeravanju poslova organa državne uprave nadležnog za poslove računovodstva i revizije ("Službeni list RCG", broj 44/07 i Službeni list CG", broj 33/10), dao Obavještenje, broj 93-22 od 12.07.2022. godine[5], u kojem je navedeno da će od 01.01.2024. godine u Crnoj Gori biti u zvaničnoj primjeni sljedeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 9 – Finansijski instrumenti i MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima.
Uzimajući u obzir navedeno, a polazeći od odredbe člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **parametar $Z_{s_{12}}^{tz}$ je ocijenjen kao opravdan** i utvrđen je, u skladu sa članom 7 stav 4 tačka 1 Metodologije za prenos u iznosu od **16.953,48 €** ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 1 * 16.953,48 €).

xiii. Izvještaj o transfernim cijenama; Normativni okvir: Zakon o porezu na dobit pravnih lica, čl. 38, 38a, 38b i 38c (uvedeni Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica, „Sl. list CG“, br. 146/2021 od 31.12.2021. godine, u primjeni od 01.01.2022. godine)

U Zahtjevu se navodi da je, u skladu sa odredbama članova 38, 38a, 38b i 38c Zakona o porezu na dobit pravnih lica, koji se odnose na transferne cijene, od 01.01.2022. godine poreski obveznik koji ima jednu ili više transakcija sa povezanim licima dužan da utvrdi oporezivu dobit na način koji je u skladu sa principom „van dohvata ruke“. Poreska osnovica obveznika koji ima jednu ili više transakcija sa povezanim licima u skladu je sa principom „van dohvata ruke“ ako se uslovi pod kojima se transakcije sa povezanim licima ne razlikuju od uslova koji bi bili primjenljivi između nepovezanih lica. Veliki poreski obveznik, razvrstan u skladu sa propisom kojim se uređuju kriterijumi za određivanje velikih poreskih obveznika, koji obavlja transakcije sa povezanim licima, dužan je da dostavi i dokumentaciju o transfernim cijenama na osnovu koje se može utvrditi da li su uslovi transakcije sa povezanim licima u skladu sa principom „van dohvata ruke“.

CGES ističe da su navedeni čl. 38, 38a, 38b i 38c uvedeni Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica, koji je objavljen u „Službenom listu Crne Gore“, broj

[5] https://www.isrcg.org/aktuelnosti/obavjestenje-o-primjeni-mrs-msfi

146/2021 od 31.12.2021. godine, i koji se, prema izričitoj odredbi njegovog člana 18, primjenjuje od 1. januara 2022. godine.

CGES ističe da godišnje priprema Izvještaj o transfernim cijenama i dostavlja ga Poreskoj upravi, te da su navedene zakonske izmjene dovele do dodatnog angažovanja zaposlenih na sprovođenju aktivnosti datih u tabeli ispod.

Tabela 15. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih povodom Izrade Izvještaja o transfernim cijenama u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1.	Analiza grupe povezanih lica	0,1 FTE
2.	Analiza djelatnosti	0,1 FTE
3.	Funkcionalna analiza	0,4 FTE
4.	Izbor metoda za provjeru usklađenosti transfernih cijena sa cijenama utvrđenim po principu „van dohvata ruke“	0,4 FTE
	Ukupno:	**1 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar Z^{tz}_{13} u iznosu od 17.625,59 €.($\mathbf{FTE^{akt} * PZ^{u}}$ = 1 * 17.625,59 €).

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio Izvještaje o transfernim cijenama za 2023, 2024. i 2025. godinu;

Utvrđivanje od strane Agencije

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina donijet Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Službeni list CG“, broj 146/2021) koji se primjenjuje od 1. januara 2022. godine i kojim su uvedene nove zakonske obaveze za CGES, koje prethodno nijesu bile propisane.

Uzimajući u obzir navedeno, a polazeći od odredbe člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **parametar $Z^{tz}_{s_{13}}$ je ocijenjen kao djelimično opravdan**. Kod ovakve ocjene Agencija se vodila činjenicom da je CGES u 2023. godini raspisao javnu nabavku za izradu studije o transfernim cijenama[6], na osnovu koje je zaključio Ugovor o jednostavnoj nabavci za izradu studije o transfernim cijenama, broj 203/3-JN/23-973/8 od 31.05.2023. godine, sa DOO „Računovođa“ Podgorica, čija je vrijednost 9.990,00 EUR, bez PDV-a. S tim u vezi, polazeći od vrijednosti

[6] https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/45570

navedenog ugovora, parametar $Z_{s_{13}}^{tz}$ utvrđen je u skladu sa članom 7 stav 4 tačka 1 Metodologije za prenos u iznosu od **10.172,09 €** ($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 0,6 * 16.953,48 €).

xiv. Nove obaveze koje proističu iz Zakona o šumama; Normativni okvir: Zakon o šumama (Sl.list CG 77/24, 92/25 i 59/26), Zakon o energetici

CGES u Zahtjevu ističe da Zakon o energetici, član 225 stav 3, propisuje da je operator sistema na čijem se području nalazi energetski objekat dužan da redovno uklanja drveće i drugo rastinje koje ugrožava rad tog objekta, uz obavezu plaćanja naknade štete vlasniku nepokretnosti po tom osnovu. Kako bi se ova obaveza realizovala navodi se da je neophodno poštovati Zakon o šumama koji je, između ostalog, precizirao obaveze u dijelu aktivnosti koje je neophodno realizovati kako prije tako i nakon sječe šume. Prema članu 19a predviđena je izrada izvođačkog projekta kojim se za pojedino odjeljenje, odnosno odsjek utvrđuju mjere sječe i drugi radovi koje donosi privredno društvo za gazdovanje šumama najkasnije do 15. decembra tekuće za narednu godinu, uz zaduživanje stručnog lica za doznaku stabala i nadzor nad radovima. Da bi se ove aktivnosti realizovale, CGES tvrdi da je neophodno da se pripreme podaci koji podrazumijevaju definisanje površina na kojima je neophodno izvršiti sječu šume, obilježavanje, pripremu odgovarajućih nacrta i njihovo dostavljanje nadležnom organu. Godišnja površina za koju je potrebno pripremiti podatke je oko 1.000.000 m^2 na cijeloj teritoriji Crne Gore. Nakon izrade izvođačkog projekta neophodno je obaviti nadzor na doznačavanju stabala, izvođenju radova i otpremi posječene šume. Dodatno za sječu šume u privatnom vlasništvu je neophodno prethodno pribaviti saglasnost vlasnika šume što pored definisanja količine šume koju je neophodno posjeći podrazumijeva i procjenu štete koja će nastati sječom. Pregled aktivnosti i dodatnog radnog angažovanja dat je u tabeli ispod.

Tabela 16. Dodatno ostvareno angažovanje zaposlenih u održavanju dalekovoda u periodu 2022–2025. godine

R.br.	Aktivnost	Ostvareno dodatno radno angažovanje $\mathbf{FTE^{akt}_1}$
1.	**Priprema podataka za izradu Izvođačkih projekata za sječu šume u trasama dalekovoda**	**0,8 FTE**
2.	Saradnja sa nadležnim institucijama u cilju obezbjeđenja saglasnosti za sječu šume u vlasništvu Crne Gore	0,1 FTE
3.	Pribavljanje saglasnosti vlasnika šume u privatnom vlasništvu	0,1 FTE
4.	Praćenje doznačavanja i otpreme posječene šume	0,1 FTE
5.	Učešće u komisijama za procjenu štete nastale sječom šume	0,2 FTE
	Ukupno:	**1,3 FTE**

U skladu sa navedenom tabelom, CGES je po ovom osnovu predložio parametar $Z_{s_{13}}^{tz}$ = u iznosu od 22.913,27 €.($\mathbf{FTE^{akt}} * \mathbf{PZ^{u}}$ = 1,3 * 17.625,59 €).

Utvrđivanje od strane Agencije

Nesporno je da je u navedenom periodu (2022-2025. godina) donijet Zakon o šumama („Sl. list CG" br. 77/24, 92/25 i 59/26) i Zakon o energetici („Sl. list CG", broj 28/25).

Međutim, analizom navedenih propisa, u odnosu na propise koji su prestali da važe donošenjem ovih propisa, zaključuje se da nije došlo do propisivanja novih ili promjene postojećih obaveza za operatora prenosnog sistema, koje mogu uticati na trajnu promjenu troškova poslovanja.

Konkretno, u dijelu koji se odnosi na pozivanje CGES-a na član 225 stav 3 Zakona o energetici, predmetna odredba je takođe bila propisana članom 221 stav 3 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24), koji je prestao da važi.

Takođe, po pitanju navođenja odredbe člana 19a Zakona o šumama („Sl. list CG" br. 77/24, 92/25 i 59/26), obaveza izrade izvođačkog projekta je bila propisana i članom 15 Zakona o šumama ("Službeni list CG", br. 74/10 i 47/15), koji je prestao da važi, s tim da je ovaj zakon propisivao da izvođački projekat izrađuje i donosi nadležni organ uprave, dok je članom 19a važećeg Zakona o šumama propisano da izvođački projekat izrađuje korisnik šuma. Imajući u vidu da se, u skladu sa članom 98a stav 2 Zakona o šumama, odredba člana 19a primjenjuje tek od 1. januara 2026. godine, predloženi parametar, sa aspekta perioda u kojem je morao nastati (01.01.2022-31.12.2025. godine), u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan**.

* * *

Parametar $\mathbf{Z_s^{tz}}$ koji se odnosi na troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode

CGES je obračunao i predložio parametar $\mathbf{Z_s^{tz}}$ koji se odnosi na troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode, u iznosu od **581.644,55 €** (105.753,56 + 112.803,79 + 88.127,96 + 17.625,59 +10.575,36 + 35.251,19 + 17.625,59 + 35.251,19 + 70.502,37 + 12.337,91 + 17.625,59 + 17.625,59 + 17.625,59 + 22.913,27)

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, Agencija je u skladu sa članom 7 stav 3 i članom 7 stav 4 tačka 1 Metodologije za prenos utvrdila **parametar $\mathbf{Z_s^{tz}}$** koji se odnosi na troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode, u iznosu od **61.032,53 €** (10.172,09 € + 16.953,48 € + 6.781,39 € + 16.953,48 € + 10.172,09 €).

* * *

1.2. Parametar Z_s^0 koji se odnosi na troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode

CGES je predložio parametre Z_s^0 u ukupnom iznosu od **208.618,19 €**, koji se odnose na troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode, za koje je dostavio obrazloženja sadržana u dokumentu "Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda", i to:

1.2.1 Troškovi usluga za tekuće održavanje – 53200

ii. Trošak sječe stabala i rastinja u trasama dalekovoda

CGES u Zahtjevu ističe da su troškovi za sječu šuma u trasama dalekovoda utvrđeni od strane Agencije u iznosu od 52.000,00 € godišnje za svaku od godina 2022–2025, dok je ostvarenje ovog troška bilo, kako se vidi iz tabele ispod, u sve četiri godine znatno više od utvrđenog iznosa, jer je stvarno stanje na terenu, praćeno dinamičkim promjenama u zakonodavstvu i na tržištu rada, zahtijevalo obimnije i učestalije intervencije, što je dovelo do drastičnog odstupanja realizovanih u odnosu na utvrđene troškove:

Tabela 17. Utvrđeni i ostvareni troškovi sječe šuma u periodu 2022–2025. godina

Godina	*Utvrđeni trošak (€)*	*Ostvareni trošak (€)*
2022.	52.000,00	289.108,18
2023.	52.000,00	298.567,60
2024.	52.000,00	253.798,56
2025.	52.000,00	127.828,10
Prosjek	52.000,00	242.325,61

Nadalje se navodi da je prosjek ostvarenog troška veći od prosjeka utvrđenog troška za **190.325,61 €** godišnje, pri čemu dio ove razlike koji proizilazi iz promjene zakonodavnog okvira u referentnom periodu, nezavisno od uticaja povećanog fizičkog obima mreže, iznosi **147.730,61 €** i predlaže se kao parametar Zs_{01}, u skladu sa članom 7 st. 1 i 4 tačka 2 Metodologije za prenos. Ovakva raspodjela, prema CGES-u, nije proizvoljna, već proizilazi iz preciznog razgraničenja dva odvojena uzroka odstupanja: dio razlike u iznosu od 42.595,00 €, koji se odnosi isključivo na sječu u koridorima novoizgrađenih dalekovoda, već je obuhvaćen parametrom R1 kao trajna promjena nastala usljed realizacije investicija (tačka

b.1 obračuna iz dokumenta „Detaljni obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda“), te se ne ponavlja ovdje, dok preostali dio od 147.730,61 € (190.325,61 € – 42.595,00 €) predstavlja dio odstupanja koji se ne može pripisati širenju mreže, već isključivo promjeni zakonodavnog i regulatornog okvira opisanoj u nastavku.

CGES ističe da pravni osnov ove stavke čini Završni izvještaj Ekspertskog panela ENTSO-E o havariji u Jugoistočnoj Evropi od 21. juna 2024. godine, objavljen 25.2.2025. godine i sačinjen po članu 37 Uredbe (EU) 2019/943, po metodologiji koju je odobrio ACER. Izvještaj utvrđuje da je jedan od uzrok kaskadnog ispada koji je zahvatio prenosne sisteme Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske bila nedovoljna udaljenost vegetacije od provodnika dalekovoda. Izvještaj takođe (poglavlje 6.2.2) sadrži preporuku R2401 (“Delivery Owner: All ENTSO-E member TSOs„, “Priority: High„) kojom se nalaže provjera, a po potrebi i revizija, nacionalne politike i operativnog procesa kontrole rasta vegetacije u blizini dalekovoda.

Prema CGES-u, obaveza da primjenjuje pravila i preporuke ENTSO-E proizilazi iz člana 87 stav 1 tačka 22 Zakona o energetici, koji propisuje da operator prenosnog sistema primjenjuje pravila i učestvuje u radu ENTSO-E, pri čemu je Agencija istovjetan pravni mehanizam već primijenila u Odluci broj 22/3136-25 od 30.11.2022. godine, kada je kao parametar Zs priznala trošak nastao usljed obaveza koje su proizašle iz preporuka ENTSO-E Komiteta za operativno upravljanje, donesenih nakon panevropskog poremećaja od 8. januara 2021. godine. Pored toga, član 225 stav 3 Zakona o energetici propisuje da je operator sistema na čijem se području nalazi energetski objekat dužan da redovno uklanja drveće i drugo rastinje koje ugrožava rad tog objekta, uz obavezu plaćanja naknade štete vlasniku nepokretnosti po tom osnovu.

Nadalje se ističe da je postupak sječe i uspostavljanja šumskog reda u koridorima dalekovoda koji prolaze kroz šume dodatno uslovljen dinamikom planiranja propisanom Zakonom o šumama (Sl.list CG 77/24, 92/25 i 59/26), jer prema članu 19a ovog zakona, izvođački projekat kojim se za pojedino odjeljenje, odnosno odsjek utvrđuju mjere sječe i drugi radovi donosi privredno društvo za gazdovanje šumama najkasnije do 15. decembra tekuće za narednu godinu, uz zaduživanje stručnog lica za doznaku stabala i nadzor nad radovima. Sječa vegetacije u koridorima koji prolaze kroz državne a i privatne šume, van slučajeva neposredne opasnosti, po pravilu se ne može sprovesti van ovog godišnjeg ciklusa planiranja, što predstavlja dodatno ograničenje u odnosu na sječu. Crnogorski propisi o šumama pritom ne predviđaju poseban, pojednostavljen status za šume u koridorima

dalekovoda, što potvrđuje i ENTSO-E izvještaj (poglavlje 6.2.2), navodeći da svaka intervencija u tim područjima zahtijeva istu proceduru odobravanja kao i svaka druga sječa.

Na osnovu iznesenog, odnosno preporuke R2401 iz ENTSO-E izvještaja o havariji od 21. juna 2024. godine, obaveze primjene pravila ENTSO-E i obaveze uklanjanja rastinja iz Zakona o energetici, te dinamike planiranja propisane Zakonom o šumama, CGES predlaže da se navedeni iznos od 147.730,61 € prizna kao parametar $\mathbf{Z}_{\mathbf{s}}^{\mathbf{0}}{}_{1}$.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje načina utvrđivanja ovog troška za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nesporno je da je u periodu 2022-2025. godina donijet Zakon o šumama („Sl. list CG" br. 77/24, 92/25 i 59/26) i Zakon o energetici („Sl. list CG", broj 28/25).

Međutim, analizom navedenih propisa, u odnosu na propise koji su prestali da važe donošenjem ovih propisa, zaključuje se da nije došlo do propisivanja novih ili promjene postojećih obaveza operatora prenosnog sistema, koje mogu uticati na trajnu promjenu troškova poslovanja.

Konkretno, u dijelu koji se odnosi na pozivanje CGES-a na član 225 stav 3 Zakona o energetici, predmetna odredba je takođe bila propisana članom 221 stav 3 Zakona o ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24), koji je prestao da važi.

Takođe, po pitanju navođenja odredbe člana 19a Zakona o šumama („Sl. list CG" br. 77/24, 92/25 i 59/26), obaveza izrade izvođačkog projekta je bila propisana i članom 15 Zakona o šumama ("Službeni list CG", br. 74/10 i 47/15), koji je prestao da važi, s tim da je ovaj zakon propisivao da izvođački projekat izrađuje i donosi nadležni organ uprave, dok je članom 19a važećeg Zakona o šumama propisano da izvođački projekat izrađuje korisnik šuma. Imajući u vidu da se, u skladu sa članom 98a stav 2 Zakona o šumama, odredba člana 19a primjenjuje tek od 1. januara 2026. godine, parametar $\mathbf{Z}_{\mathbf{s}}^{\mathbf{0}}{}_{1}$, sa aspekta perioda u kojem je morao nastati (01.01.2022-31.12.2025. godine), u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, **ocijenjen je kao neopravdan.**

iii. Usluge održavanje i ažuriranja - transparency platform

CGES u Zahtjevu ističe da je u skladu sa Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije, odnosno Pravilnikom o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema

električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije („Sl. list CG", broj 14/18), obavezan da prikuplja, obrađuje i dostavlja sve relevantne podatke od značaja za tržište električne energije na ENTSOe transparency platformu. Predmetni podaci se dostavljaju u tačno predefinisanim vremenskim okvirima i formatima u skladu sa Regulativom 543/2013. Dalje se ističe da je CGES 2022. godine, kao i svi ostali operatori prenosnih sistema u ENTSO-E, zaključio ugovor pod nazivom: Amendment Agreement to the License and Services Agreement for FSKar Data Sharing on Transparency Platform, kojim se kroz korišćenje posebnog dijela ENTSO-E Transparency Platforme CGES obavezuje da obezbijedi pristup FSkar podacima, a kao posljedica primjene FSkar Metodologije koju je usvojio ACER.

Ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 19.999,92 €, u 2023. godini 16.666,60 €, u 2024. godini 13.333,28 €, dok je u 2025. godini iznosilo 16.666,60 €.

CGES navodi da je prosječno ostvarenje ovog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo 16.666,60 €, dok je navedeni trošak utvrđen u iznosu od 9.999,99 €. Povećanje navedenog troška za iznos od 6.666,61 €, kao razlika između prosječnog ostvarenja u odnosu na utvrđen iznos, predstavlja trajnu promjenu nastalu usljed promjena zakona, odnosno parametar Z_S^0 i iskazuje se kroz $\mathbf{Z_s^0}_2$.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje načina utvrđivanja ovog troška za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da u periodu 2022-2025. godina nije došlo do izmjena Pravilnika o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije („Službeni list CG", broj 14/18), u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, parametar $\mathbf{Z_s^0}_2$ **ocijenjen je kao neopravdan.**

1.2.2 Troškovi usluga čišćenja - 55020

CGES u Zahtjevu navodi da su troškovi usluga čišćenja utvrđeni od strane Agencije u 2022. godini u iznosu od 105.455,70 €, u 2023. godini u iznosu od 107.332,81 €, u 2024. godini u

iznosu od 107.848,01 €, te u 2025. godini u iznosu od 108.149,98 €, dok prosjek utvrđenog iznosa u posmatranom periodu od 2022. do 2025. godine iznosi 107.196,63 €.

Sa druge strane, ostvarenje navedenih troškova u 2022. godini iznosilo je 94.303,81 €, u 2023. godini 152.167,50 €, u 2024. godini 155.274,30 €, dok je u 2025. godini ostvaren trošak u iznosu od 185.612,00 €, tako da je prosječno ostvarenje troškova usluga čišćenja u navedenom periodu iznosilo 146.839,40 €.

CGES ističe da je značajan rast ovih troškova direktna posljedica uvođenja programa Evropa sad 2 kroz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu („Sl. list Crne Gore", br. 86/2024 od 10. 9. 2024. godine), kojim je izmijenjen član 101, stav 2 i 3, čime je izvršeno obavezno povećanje minimalne zarade za zaposlene sa 450 € neto (578 € bruto) na 600 € neto (677 € bruto) za radna mjesta do V nivoa kvalifikacije obrazovanja. Primjena ove odredbe stupila je na snagu 1. oktobra 2024. godine.

Navedene zakonske izmjene uslovile su nužan porast troškova čišćenja prostorija, usljed rasta minimalnih zarada radnika na održavanju higijene kod izvršioca ugovora, i to za 2.556,30 € bez PDV-a na mjesečnom nivou. Ovo je posljedično uticalo na uvećanje predmetnih troškova na godišnjem nivou za 30.675,60 € bez PDV-a, odnosno za 37.117,48 € sa PDV-om. Shodno navedenom, CGES iznosi da se privredno društvo „Higijena prostora" obratilo dana 21. oktobra 2024. godine sa zahtjevom br. 22/24 za izmjenu Ugovora o javnoj nabavci za čišćenje i održavanje higijene u objektima CGES-a (br. 203/3-JN/23-2732/12 od 25. 1. 2024. godine), pri čemu se zahtjev odnosio na povećanje vrijednosti zaključenog ugovora za 20%, odnosno za prethodno navedeni iznos. Nakon sprovedene procedure, sačinjen je Aneks br. 1 navedenog ugovora (br. 100-D/24-3214/2 od 10. 12. 2024. godine), kojim je vrijednost osnovnog ugovora uvećana za traženi iznos.

Imajući u vidu da ovo povećanje troškova zarada predstavlja striktno zakonski uslovljen rashod nastao usljed izmjena Zakona o radu, CGES zahtijeva uvećanje odobrenih sredstava za usluge čišćenja prostorija, jer su ovi troškovi u direktnoj i nedvosmislenoj vezi sa rastom obaveznih minimalnih zarada radnika na održavanju higijene, te kao takvi predstavljaju u potpunosti opravdan i neizbježan trošak poslovanja.

CGES navodi da je prosjek ostvarenog troška veći u odnosu na prosjek utvrđenog troška u navedenom periodu za iznos od 39.642,77 €. Povećanje navedenog troška predstavlja trajnu promjenu i predstavlja parametar Z_S^0 jer je posljedica promjene zakona u periodu 2022–2025 i čini sastavni dio vrijednosti $\mathbf{Z_S^0}$[3].

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje načina utvrđivanja ovog troška za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da je u periodu 2022-2025. godina došlo do izmjena Zakona o radu, tj. do donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu („Sl. list Crne Gore", br. 86/2024) kojim se propisuju iznosi minimalnih zarada, uvažavajući dato obrazloženje CGES-a, parametar $\mathbf{Z}_{\mathbf{s}}^{\mathbf{0}}{}_{3}$. je u skladu sa članom 7 stav 3 i stav 4 tačka 2 Metodologije za prenos **ocijenjen kao opravdan u iznosu od 39.642,77 €.**

1.2.3 Troškovi revizorskih usluga – 55030

U Zahtjevu je navedeno da su troškovi revizorskih usluga utvrđeni od strane Agencije u iznosima od 10.101,12 € u 2022. godini, 20.772,48 € u 2023. godini, 20.872,19 € u 2024. godini, te 20.930,63 € u 2025. godini, dok prosjek utvrđenog iznosa u posmatranom periodu iznosi 18.169,11 €.

Ostvareni troškovi u posmatranom periodu iznosili su 39.000,00 € u 2022. godini, 8.500,00 € u 2023. godini, 25.000,00 € u 2024. godini i 50.000,00 € u 2025. godini, pri čemu prosječno ostvareni godišnji trošak iznosi 30.625,00 €.

CGES ističe da je ovo uvećanje prvenstveno rezultat početka obavezne zvanične primjene Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 15 (MSFI 15) – Prihodi od ugovora sa kupcima u Crnoj Gori, počev od 1. januara 2024. godine, jer je navedeni standard uveo jedinstveni, kompleksniji model priznavanja prihoda zasnovan na pet koraka. Prelazak na ovaj model zahtijevao je dodatne i opsežne analize ugovora sa kupcima, suštinsko usklađivanje računovodstvenih politika i znatno proširenje revizorskih procedura.

Konkretno, implementacija je zahtijevala detaljnu primjenu sljedećih relevantnih odredbi standarda: ***Tačke 9–21 MSFI 15***: Identifikacija ugovora sa kupcem i procjena ispunjenosti uslova za priznavanje ugovora; ***Tačke 22–30 MSFI 15***: Identifikacija pojedinačnih obaveza izvršenja u ugovoru i procjena da li su roba ili usluge zasebno prepoznatljive; ***Tačke 47–72 MSFI 15:*** Određivanje cijene transakcije, uključujući procjenu varijabilne naknade i drugih elemenata koji utiču na iznos prihoda; ***Tačke 73–90 MSFI 15:*** Raspodjela cijene transakcije na pojedinačne obaveze izvršenja na osnovu relativnih samostalnih prodajnih cijena; ***Tačke***

31–45 MSFI 15: Priznavanje prihoda u trenutku ili tokom perioda u kojem je obaveza izvršenja ispunjena, odnosno kada kupac stiče kontrolu nad robom ili uslugom.

Primjena navedenih zahtjeva, prema CGES, podrazumijevala je detaljan pregled postojećih ugovora sa kupcima, složenu procjenu obaveza izvršenja, analizu modela priznavanja prihoda i opsežne dodatne provjere od strane nezavisnih revizora radi potvrde usklađenosti, tako da je sve navedeno direktno uticalo na povećanje obima poslova u oblasti finansijskog izvještavanja i revizije u odnosu na period prije primjene ovog standarda.

CGES ističe da je poređenjem prosječno ostvarenih i prosječno utvrđenih troškova utvrđena razlika u iznosu od 12.455,89 €, koja predstavlja trajno povećanje troškova nastalo usljed okolnosti koje ispunjavaju uslove propisane Metodologijom za prenos za priznavanje trajnih promjena operativnih troškova, pa ista predstavlja vrijednost parametra $\mathbf{Z}_{\mathbf{s}}^{\mathbf{0}}{}_{4}$.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje načina utvrđivanja ovog troška za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Članom 5 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 i 152/22), koji je prestao da važi je bilo propisano da pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Takođe, članom 26 stav 1 važećeg Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", broj 84/25) je propisano su velika pravna lica i pravna lica koja su subjekti od javnog interesa dužna da sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Institut sertifikovanih računovođa je, u skladu sa Uredbom Vlade Crne Gore o povjeravanju poslova organa državne uprave nadležnog za poslove računovodstva i revizije ("Službeni list RCG", broj 44/07 i „Službeni list CG", broj 33/10), dao Obavještenje, broj 93-22 od 12.07.2022. godine[7], u kojem je navedeno da će od 01.01.2024. godine u Crnoj Gori biti u zvaničnoj

[7] https://www.isrcg.org/aktuelnosti/obavjestenje-o-primjeni-mrs-msfi

primjeni sljedeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 9 – Finansijski instrumenti i MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima.
Uvažavajući dato obrazloženje CGES-a, parametar $\mathbf{Z}_{\mathbf{S}}^{\mathbf{0}}{}_{4}$ je u skladu sa članom 7 stav 3 i stav 4 tačka 2 Metodologije za prenos **ocijenjen kao opravdan u iznosu od 12.455,89 €.**

1.2.4 Troškovi po osnovu usluga Centralnog klirinškog depozitarnog društva (CKDD) – 550920

U Zahtjevu je navedeno da su troškovi usluga CKDD utvrđeni od strane Agencije u iznosu od 6.900,77 € u 2022. godini, 11.389,12 € u 2023. godini, 11.443,79 € u 2024. godini, dok su u 2025. godini utvrđeni u iznosu od 11.475,83 €, pri čemu prosječni utvrđeni iznos ovih troškova u navedenom periodu iznosi 10.302,37 €.

CGES ističe da je ostvarenje ovih troškova u 2022. godini iznosilo 10.389,60 €, u 2023. godini 11.189,69 €, u 2024. godini 11.122,60 € i 2025. godini 13.287,80€. Prosječno ostvarenje ovih troškova u navedenom periodu iznosi 11.497,42€. Troškovi po osnovu usluga CKDD u navedenom periodu u prosjeku su veći za 1.195,05 € u odnosu na prosječno utvrđene troškove.

Takođe, CGES navodi da na osnovu člana 374 Zakona o tržištu kapitala („Sl. list Crne Gore", br. 1/18), CKDD usvaja cjenovnik („Službeni list CG", broj 41/21 od 20.04.2021. godine) i Odluku o dopuni Cjenovnika Centralnog klirinško depozitarnog društva AD Podgorica („Službeni list CG", broj 1/23 od 04.01.2023. godine) te naplaćuje naknadu po pojedinim vrstama usluga koje vrši u svom poslovanju. Pravni osnov zasnovan je i na Ugovoru o članstvu u Centralnoj depozitarnoj agenciji (broj 72 od 2. 4. 2009. godine), zaključenom između CGES-a kao emitenta i člana CDA, te AD „Centralna depozitarna agencija" Podgorica. Na osnovu ovog ugovora, CGES je u obavezi da plaća naknadu za usluge održavanja registra, E-računa za emitente, kao i registra za kapital.

Osim navedenog, CKDD pruža i usluge obračuna iznosa dividende koji pripada svakom pojedinačnom akcionaru, a koja se u posljednjih pet godina redovno isplaćuje u CGES-u. Ova usluga je u potpunosti neophodna kako bi isplata dividende bila sprovedena blagovremeno, tačno i u skladu sa zakonom.

CGES ističe da su troškovi po osnovu usluga Centralne depozitarne agencije u navedenom periodu u prosjeku veći za 1.195,05 € u odnosu na prosječno utvrđene troškove usljed navedene promjene cjenovnika i predstavljaju parametar $\mathbf{Z}_{\mathbf{s}}^{\mathbf{O}}{}_{5}$, odnosno trajnu promjenu poslovanja, nastalu usljed promjene zakona u periodu 2022–2025. godina.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje načina utvrđivanja ovog troška za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu, fakture „Centralnog klirinško depozitarnog društva" AD Podgorica i Cjenovnik Centralnog klirinško depozitarnog društva AD Podgorica ("Službeni list CG", broj 124/24).

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da je u periodu 2022-2025. godina došlo do izmjena (dopune), odnosno do donošenja novog Cjenovnika Centralnog klirinško depozitarnog društva AD Podgorica, uvažavajući dato obrazloženje CGES-a, parametar $\mathbf{Z}_{\mathbf{s}}^{\mathbf{O}}{}_{5}$ je u skladu sa članom 7 stav 3 i stav 4 tačka 2 Metodologije za prenos **ocijenjen kao opravdan u iznosu od 1.195,05 €**.

1.2.5 Troškovi po osnovu špediterskih usluga – 55960

U Zahtjevu je navedeno da su troškovi po osnovu špediterskih usluga utvrđeni od strane Agencije u 2022. godini u iznosu od 202,02 €, u 2023. godini u iznosu od 205.62 €, u 2024. godini u iznosu od 206,61 € i u 2025. godini u iznosu od 207,18 €, kao i da prosjek utvrđenog iznosa u periodu od 2022. do 2025. godine iznosi 205,36 €.

Sa druge strane, CGES ističe da su navedeni troškovi u 2022. godini ostvareni u iznosu od 416,52 €, u 2023. godini u iznosu od 649,78 €, u 2024. godini u iznosu od 3.244,03 €, u 2025. u iznosu od 220,15 €, tako da prosječno ostvarenje troškova špediterskih usluga u navedenom periodu iznosi 1.132,62 €. Prema CGES, prosjek ostvarenog troška veći je u odnosu na prosjek utvrđenog troška u navedenom periodu za iznos od **927,26 €** i predstavlja trajnu promjenu navedenog troška, odnosno parametar $\mathbf{Z_{S06}}$.

CGES tvrdi da je do povećanja predmetnog troška došlo usljed novih obaveza sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije, koje su svi učesnici na tržištu električne energije u Crnoj Gori (među kojima je i CGES) dužni da sprovode. U cilju primjene odredbi Carinskog zakona i Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti, koje se odnose na sprovođenje

carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije, a na osnovu člana 10 stav 1 tačka 4 Zakona o carinskoj službi („Sl. list CG" br. 3/16 i 80/17), Uprava carina je aktom broj I/1-1315/1-24 od 7.2.2024. godine donijela Instrukciju za sprovođenje carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije, koja se primjenjuje od 1.4.2024. godine, kojom se bliže uređuje način i postupak carinskog organa kod prekograničnog prometa električne energije.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje načina utvrđivanja ovog troška za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da je periodu 2022-2025. godina Uprava carina aktom broj I/1-1315/1-24 od 7.2.2024. godine donijela Instrukciju za sprovođenje carinskih formalnosti kod prekograničnog prometa električne energije, koja se primjenjuje od 1.4.2024. godine, kao i da iz ove instrukcije proizlaze nove obaveze za CGES, kao operatora prenosnog sistema, uvažavajući dato obrazloženje CGES-a, parametar $\mathbf{Z_{S06}}$ je u skladu sa članom 7 stav 3 i stav 4 tačka 2 Metodologije za prenos **ocijenjen kao opravdan u iznosu od 927,26 €.**

* * *

Parametar $\mathbf{Z_s^o}$ koji se odnosi na troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode

CGES je obračunao i predložio parametar $\mathbf{Z_s^o}$ koji se odnosi na troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode, u iznosu od **208.618.19 €** (147.730,61 € + 6.666,61 € + 39.642,77 € + 12.455,89 € + 1.195,05 € + 927,26 €).

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, Agencija je u skladu sa članom 7 stav 3 i stav 4 tačka 2 Metodologije za prenos utvrdila **parametar $\mathbf{Z_s^o}$** koji se odnosi na troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode, u iznosu od **54.220,97 €** (39.642,77 € + 12.455,89 € + 1.195,05 € + 927,26 €).

* * *

1.3. Parametar R koji se odnosi na trajnu promjenu troškova usluga tekućeg održavanja sredstava, troškova usluga obezbjeđenja i troškova premija osiguranja nastala usljed realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija dala saglasnost, u poslednjoj

godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove tekućeg održavanja sredstava, troškove usluga obezbjeđenja i troškove premija osiguranja

CGES je predložio parametar **R** koji se odnosi na troškove usluga tekućeg održavanja sredstava, troškova usluga obezbjeđenja i troškova premija osiguranja nastala usljed realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija dala saglasnost, u ukupnom iznosu od **447.956,35** €, za koje je dostavio obrazloženja sadržana u dokumentu "Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda".

1.3.1. Troškovi usluga za tekuće održavanje – 53200

CGES u Zahtjevu navodi da su troškovi usluga tekućeg održavanja sredstava utvrđeni od strane Agencije u periodu od 2022. do 2025. godine u iznosima od 276.748,94 €, 324.134,58 €, 289.793,95 € i 290.605,37 €, respektivno, što čini prosječni trošak od 295.320,71 €, dok je evidentirano ostvarenje navedenih troškova iznosilo 932.754,65 € u 2022. godini, 820.414,97 € u 2023. godini, 744.136,41 € u 2024. godini i 653.342,53 € u 2025. godini, tako da prosjek ostvarenog troška u navedenom periodu iznosi 787.662,14 **€,** što je za **492.341,43** € više u odnosu na prosjek utvrđenih sredstava. Povećanje je rezultat realizacije niza specifičnih projekata i obaveza, čije analiza je data u nastavku:

i. Trošak sječe stabala i rastinja u trasama dalekovoda

CGES u Zahtjevu navodi da je u periodu 2022–2025. godine stavio u pogon ukupno 125,1 km novih dalekovoda i dionica, čime je ukupna površina koridora koje je CGES obavezan redovno čistiti i održavati uvećana za 2.434.000 m^2. Prema procjeni CGES-a, zasnovanoj na podacima iz projektne dokumentacije (u kojoj se u uzdužnim profilima trase i stubnim listama definiše kategorija terena kojom prolaze dalekovodi) kao i poznavanju terena i konfiguracije predmetnih trasa, oko 70% novih koridora prolazi kroz šumska područja, odnosno 1.703.800 m^2. Primjenom cijene sječe, krčenja i uspostavljanja šumskog reda od 0,50 €/m^2, utvrđene Ugovorom o javnoj nabavci br. 203-JN/22-3170/34 od 28.4.2023. godine, trošak potpune sječe novih koridora iznosi **851.900,00 €,** što uz standardni ciklus ponovne sječe od 20 godina, godišnji trošak koji je posljedica realizacije ovih investicija iznosi **42.595,00 €,** koji predstavlja parametar R i ulazi u vrijednost R_1.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja CGES-a, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o trajnoj promjeni troškova koja nastaje usljed realizacije investicija u prenosni sistem u peridu 2022-2025. godine, na koje je Agencija dala saglasnost, u smislu člana 7 stav 3 Metodologije za prenos, vrijednost R_1, u odnosu na trošak sječe stabala i rastinja u trasama dalekovoda, utvrđen je u predloženom iznosu od **42.595,00 €** i ulazi u ukupnu vrijednost parametra R1.

ii. Trošak za redundansu za TK sistem CGES-a

CGES u Zahtjevu navodi da je ovaj trošak realizovan zbog potrebe da se novom telekomunikacionom sistemu obezbijede rezervni telekomunikacioni putevi na šest lokacija (TS Herceg Novi, TS Vilusi, TS Danilovgrad, TS Berane, TS Mojkovac, TS Andrijevica), radi veće pouzdanosti sistema daljinskog upravljanja, što je ostvareno kao jedan od potprojekata NDC126 - Novi telekomunikacioni prenosni sistem, na koji je Agencija dala saglasnost. Ističe se da u 2022. godini nije bilo ostvarenja, da je trošak u 2023. godini iznosio 1.561,00 €, a u 2024. i 2025. godini po 18.736,00 €, tako da je prosjek ostvarenog troška veći u odnosu na prosjek utvrđenih troškova u periodu 2022–2025. za iznos od **13.011,00** €, što predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i ulazi u vrijednost **R_1.** Pored toga, CGES navodi da je novo obezbjeđenje redundanse za TK sistem Mateševo realizovano sa istim ciljem za navedenu lokaciju, s tim da je ovaj trošak evidentiran isključivo u 2025. godini u iznosu od **3.165,80 €,** te kao takav predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i ulazi u vrijednost **R_1.**

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je prikazano prosječno ostvarenje ovog troška, te stoga predložena vrijednost, u odnosu na trošak za redundansu za TK sistem CGES-a, nije **nije opravdana i ne ulazi u ukupnu vrijednost R_1** .

iii. Intervencija na unapređenju sistema IP telefonije

U Zahtjevu je istaknuto da je ovaj trošak ostvaren u iznosu od **900,00 €** u 2025. godini, zbog redovnog ažuriranja telefonske centrale i svih komponenti sistema na najnoviju verziju. Novi IP telefonski sistem je nastao kao realizacija jednog od potprojekata projekta NDC126 - Novi telekomunikacioni prenosni sistem, na koje je Agencija dala saglasnost. CGES navodi da je ovaj trošak evidentiran isključivo u 2025. godini u iznosu od 900,00 €, te kao takav predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i ulazi u vrijednost **R_1.**

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je prikazano prosječno ostvarenje ovog troška, te stoga predložena vrijednost **R_1**, u odnosu na trošak koji se tiče intervencija na unapređenju sistema IP telefonije, **nije opravdana i ne ulazi u ukupnu vrijednost R_1**.

iv. Trošak održavanja ERP softvera MS Dynamics 365 Business Central

CGES u Zahtjevu navodi da je ovaj trošak nastao usljed uspješno realizovanog projekta nabavke i implementacije ERP sistema (NDC120), koji čini okosnicu operativnog poslovanja. Ostvarenje ovog troška iznosilo je 30.000,00 € u 2024. godini i 45.000,00 € u 2025. godini, sa prosječnim ostvarenjem od **37.500,00 €** i predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i ulazi u vrijednost **R_1.**

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je prikazano prosječno ostvarenje ovog troška, te stoga predložena vrijednost **R_1**, u odnosu na trošak održavanja ERP softvera MS Dynamics 365 Business Central, **nije opravdana i ne ulazi u ukupnu vrijednost R_1**.

v. Održavanje GE SCADA i EMS sistema u NDC-u i RDC-u

CGES u Zahtjevu navodi da je ovaj trošak nastao usljed realizacije investicije u prenosni sistem na koji je Agencija dala saglasnost (NDC005c - SCADA za novi dispečerski centar sa EMS sistemom (uključujući i procjenu N-1 faktora sigurnosti u EES u realnom vremenu) -II faza). Kao posljedica nabavke i implementacije SCADA i EMS sistema u NDC-u i RDC, neophodan je trošak održavanja istih. Dalje se ističe da je ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo 99.990,00 €, u 2023. godini 100.000,00 €, u 2024. godini 88.320,00 €, dok je u 2025. godini iznosilo 58.440,00 €, tako da je prosječno ostvarenje ovog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo **86.687,50 €** i predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i čini sastavni dio vrijednosti **R_1.**

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je prikazano prosječno

ostvarenje ovog troška, te stoga predložena vrijednost **R_1**, u odnosu na trošak koji se tiče održavanja GE SCADA i EMS sistema u NDC-u i RDC-u, **nije opravdana i ne ulazi u ukupnu vrijednost R_1**.

vi. Održavanje SGM sistema

CGES u Zahtjevu ističe da je ovaj trošak nastao usljed realizacije investicije u prenosni sistem na koji je Agencija dala saglasnost (NDC114b - Realizacija sistema za daljinski pristup procesnim mrežama i uključenje novih objekata u NDC SCADA sistem -II faza). Navedenim projektom je realizovan daljinski pristup procesnim mrežama i SGM sistem (Smart Grid Management System - Asset Management System). Navodi se da je ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo 15.562,49 €, u 2023. godini 19.158,37 €, u 2024. godini 25.941,63 €, dok je u 2025. godini iznosilo 27.690,97 €, tako da je prosječno ostvarenje ovog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo **22.088,37 €,** što predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i ulazi u vrijednost R_1.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je prikazano prosječno ostvarenje ovog troška, te stoga navedena vrijednost **R_1,** u odnosu na trošak koji se tiče održavanje SGM sistema, **nije opravdana i ne ulazi u ukupnu vrijednost R_1**,

vii. Servisiranje dizel agregata

U Zahtjevu se navodi da je trošak za objekte TS Žabljak, TS Lastva, TS Pljevlja, TS Mrke i TS Mateševo nastao usljed realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija dala saglasnost (IPI013 - Izgradnja TS 110/35kV Žabljak, IPI007 - Izgradnja TS 400/110 /35 kV Lastva i IPI018 - Rekonstrukcija i proširenje TS 110/35kV Pljevlja1, IPI053 - Projekti za napajanje auto-puta), te da se servis dizel agregata vrši radi održavanja njegove tehničke ispravnosti i pouzdanosti, sprečavanja kvarova i obezbjeđenja neprekidnog rezervnog napajanja nužnih potrošača u slučaju nestanka električne energije. Ostvarenje ovog troška za navedene objekte u 2022. godini je iznosilo je 0 €, u 2023. godini 880,00 €, u 2024. godini 0 €, dok je u 2025. godini iznosilo 3.270,00 €, tako da je prosječno ostvarenje ovog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo **1.037,50 €,** što prema CGES predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i ulazi u vrijednost **R_1**.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je prikazano prosječno ostvarenje ovog troška, te stoga navedena vrijednost **R_1,** u odnosu na trošak koji se tiče servisiranja dizel agregata, **nije opravdana i ne ulazi u ukupnu vrijednost R_1**.

viii. Troškovi vezani za AMR

CGES navodi da su ovi troškovi nastali usljed realizacije investicije u prenosni sistem na koji je Agencija dala saglasnost (NDC119b, Proširenje i unapređenje sistema daljinskog očitavanja brojila (AMR) - II faza), kao i da je navedenim projektom obuhvaćena nabavka brojila koja se uključuju u AMR sistem (sistem za daljinsko očitavanje brojila), kao i nadogradnje samog AMR sistema.

U odnosu na ovjeru brojila za AMR, CGES navodi da su ove ovjere zakonska obaveza i da su troškovi redovne ovjere brojila neophodni kako bi se brojila mogla koristiti za obračun električne energije. Ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 775,00 €, u 2023. godini 1.607,00 €, u 2024. godini 2.156,00 €, dok je u 2025. godini iznosilo 2.234,00 €, tako da je prosječno ostvarenje ovog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo **1.693,00 €, što** prema CGES predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i ulazi u vrijednost R_1.

Ovjera ispitnih uređaja za AMR - Troškovi ovjere ispitnih uređaja su neophodni jer se ispitni uređaji koriste za provjeru tačnosti brojila. CGES navodi da se Pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema, kao i ugovorima koje CGES ima sa CEDIS-om, EPCG-om, velikim potrošačima i proizvođačima električne energije, kao i bilateralnim sporazumima sa prenosnim sistemima u okruženju sa kojima CGES dijeli dalekovode, nalaže da se ove provjere vrše za svako brojilo jednom godišnje. Prema CGES ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 0 €, u 2023. godini 0 €, u 2024. godini 0 €, dok je u 2025. godini iznosilo 6.380,00 €, tako da je prosječno ostvarenje ovog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo **1.595,00 €**, što predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i čini sastavni dio vrijednosti R_1.

Redovno održavanje AMR sistema – CGES navodi da je redovno održavanje AMR sistema neophodno za normalno funkcionisanje za prikupljanje, kontrolu, distribuciju i arhiviranje podataka sa brojila, kao i da održavanje AMR sistema sprovodi osoblje proizvođača softvera, sa kojim CGES zaključuje godišnje ugovore o održavanju. Ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 6.995,00 €, u 2023. godini 13.990,00 €, u 2024. godini 13.990,00 €, dok je u

2025. godini iznosilo 6.995,00 €, tako da je prosječno ostvarenje ovog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo **10.492,50 €,** što predstavlja trajnu promjenu, odnosno parametar R i čini sastavni dio vrijednosti **R_1**.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je prikazano prosječno ostvarenje ovog troška, te stoga navedena vrijednost **R_1**, u odnosu na troškove vezane za AMR**, nije opravdana i ne ulazi u ukupnu vrijednost R_1**.

***

U skladu sa navodima iz Zahtjeva CGES-a, ukupna vrijednost R_1 (trajna promjena troškova usluga tekućeg održavanja sredstava nastala usljed realizacije investicija) **iznosi 220.765,67 €,** i ulazi u vrijednost parametra **R_1**

Na osnovu izloženog, Agencija je ocjenjujući predložene trajne promjene troškova usluga tekućeg održavanja sredstava nastale usljed realizacije investicija, u prenosni sistem u periodu 2022-2025. godina, na koje je Agencija dala saglasnost, vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je djelimično uvažavajući priloženu dokumentaciju i obrazloženja, **ukupnu vrijednost R_1** utvrdila u iznosu od **42.595,00 €**.

***

1.3.2. Troškovi usluga obezbjeđenja objekata

CGES u Zahtjevu navodi da troškovi obezbjeđenja predstavljaju zakonski obavezujuću i pogonski neophodnu komponentu za stabilno i bezbjedno funkcionisanje elektroprenosne mreže, kao i da ova obaveza proističe iz Zakona o zaštiti lica i imovine („Sl. list Crne Gore", br. 43/18, 89/2025), koji objekte za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije razvrstava u kategoriju obavezno štićenih objekata. Nadalje se navodi da analiza utvrđenih i ostvarenih troškova u proteklom regulatornom periodu ukazuje na značajan i kontinuiran rast izdataka za ove namjene, čiji prosjek za period 2022-2025. godina iznosi 353.864,16 €, a koji je prvenstveno uslovljen eksternim tržišnim kretanjima, rastom cijene rada u sektoru zaštite i proširenjem fizičkog obima prenosne mreže. Takođe, CGES ističe da je pored tržišnih kretanja, primarni uzrok povećanja troškova obezbjeđenja fizičko proširenje prenosne infrastrukture CGES-a, Naime, prema CGES-u u periodu od 2022. do 2025. godine, prenosni

sistem je fizički uvećan stavljanjem u pogon i integracijom novih kapitalnih elektroenergetskih objekata koji po automatizmu zahtijevaju uvođenje novih, neprekidnih čuvarskih mjesta, te da je u konkretnome riječ o trafostanicama **TS 110/20 kV Mrke** i **TS 110/20 kV Mateševo**, koje je CGES otkupio i preuzeo radi napajanja prve dionice autoputa Bar–Boljare, kao i **TS 110/35 kV Žabljak**. Finansijska opravdanost i tačan iznos povećanja troškova za navedene nove objekte su dokumentovani zaključenim Ugovorom o javnoj nabavci usluga fizičkog obezbjeđenja br. 1021/4-JN/25-2151/11 od 25.07.2025. godine, zaključenim sa ponuđačem Nikšić Guard Security d.o.o. Budva, kojim je ugovoreno da trošak angažovanja neprekidnog 24-časovnog obezbjeđenja na godišnjem nivou iznosi:

- TS 110/20 kV Mrke - 49.800,00 € (odnosno 4.150,00 € mjesečno bez PDV-a),
- TS 110/20 kV Mateševo - 49.800,00 € (4.150,00 € mjesečno bez PDV-a)
- TS 110/35 kV Žabljak - 46.800,00 € (3.900,00 € mjesečno bez PDV-a).

S tim u vezi, uvođenje ova tri nova objekta u sistem zaštite stvara direktan i trajan dodatni trošak od 146.400,00 € na godišnjem nivou.

CGES ističe da, imajući u vidu da je riječ o fizičkom proširenju prenosne infrastrukture koja se nalazi u funkciji obavljanja osnovne djelatnosti, nastali troškovi u iznosu od 146.400,00 € predstavljaju trajnu promjenu troškova usluga obezbjeđenja nastalu usljed realizacije investicija, odnosno parametar R_2 i ulaze u vrijednost R.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o trajnoj promjeni troškova koji nastaju usljed realizacije investicija u prenosni sistem u periodu 2022 – 2025. godina, na koje je Agencija dala saglasnost, parametar **R_2** koji se odnosi na troškove usluga obezbjeđenja objekata, utvrđen u predloženom iznosu od **146.400,00 €,** u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos.

1.3.3. Troškovi premija origuranja

i. Trošak premija osiguranja

CGES u Zahtjevu predlaže da se, u dijelu koji se odnosi na troškove premija osiguranja osnovnih sredstava (konto 55200), parametar R utvrdi u iznosu od **75.434,93 €.** Naime, GCES ističe da kontinuirano proširuje imovinsku bazu kroz realizaciju investicionih planova na koje Agencija daje prethodnu saglasnost, pri čemu svaki novoizgrađeni ili rekonstruisani objekat prenosnog sistema: dalekovod, trafostanica, telekomunikaciona i sistemska infrastruktura, po pravilu odmah po puštanju u rad ulazi u obuhvat polisa imovinskog osiguranja. Dalje se

ističe da realizacija odobrenih investicija direktno uvećava neto vrijednost osnovnih sredstava evidentiranu u poslovnim knjigama, koja ujedno predstavlja i osnov za utvrđivanje osigurane sume u polisama imovinskog osiguranja, a ta razlika neto vrijednosti je upravo veličina koju sama Metodologija za prenos koristi kao mjeru realizovanih investicija za potrebe parametra R, pa ne zahtijeva posebno dokazivanje. Za kvantifikaciju koliko tačno rast osigurane sume prevodi u rast premije, umjesto procijenjene ili paušalne stope, CGES navodi da koristi stopu koja proizilazi iz stvarno sprovedenog i okončanog postupka javne nabavke: Ugovora o javnoj nabavci usluga osiguranja imovine CGES-a broj 1021/3-JN/24-3106/15 od 17.02.2025. godine, u kojem je premija u iznosu od 479.145,09 € utvrđena u odnosu na osiguranu imovinsku bazu od 209.493.004 € (stanje na dan 31.10.2024. godine, korišćeno kao osnov za sprovođenje tendera), kroz postupak sa više učesnika u kojem je izabrana ekonomski najpovoljnija ponuda. Na osnovu ovog odnosa, premijska stopa iznosi *479.145,09 € / 209.493.004 € = 0,22872%.* Izračunati iznos od 75.434,93 € prema CGES-u predstavlja konzervativnu, donju granicu opravdanog rasta troška uzrokovanog isključivo rastom imovinske baze, a ne uvećanu ili gornju procjenu stvarno nastalog troška.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljene dokumentacije i obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da nijesu navedene investicije koje su realizovane u periodu 2022-2025. godina, uz prethodnu saglasnost Agencije, već je parametar R obračunat na osnovu, kako navodi CGES, „*kontinuiranog proširenja imovinske baze kroz realizaciju investicionih planova na koje je Agencija dala saglasnost*". Imajući u vidu navedeno, u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, predložena vrijednost parametra **R_3,** u dijelu koji se odnosi na trošak premija osiguranja, **nije opravdana, i ne ulazi u ukupnu vrijednost parametra R_3**.

ii. Troškovi kasko osiguranja

CGES u Zahtjevu ističe da su troškovi kasko osiguranja utvrđeni od strane Agencije u iznosima od 4.366,05 € u 2022. godini, 4.443,76 € u 2023. godini, 4.465,09 € u 2024. godini i 4.477,60 € u 2025. godini, dok se navedeno povećanje najvećim dijelom odnosi na osam novih službenih vozila nabavljenih u okviru regulatorno odobrenog investicionog projekta IPD024 – Motorna vozila, koja nijesu nabavljena kao zamjena za postojeći vozni park, već predstavljaju dodatna sredstva rada neophodna usljed povećanog obima aktivnosti. Dalje se navodi da su vozila namjenski raspoređena za potrebe Službe za gazdovanje i upravljanje trafostanicama i analitiku, kao i Službe održavanja (Odjeljenje za dalekovodne ekipe), te da obuhvataju:

- Dacia Spring (PG MA 848), TS Ulcinj – premija kasko osiguranja u 2025. godini: 721,49 €;
- Dacia Duster (PG MB 147), TS Pljevlja – premija kasko osiguranja u 2025. godini: 690,25 €;
- Dacia Duster (PG MB 036), TS Nikšić – premija kasko osiguranja u 2025. godini: 690,25 €;
- Dacia Duster (PG MA 959), TS Ribarevine – premija kasko osiguranja u 2025. godini: 690,29 €;
- Dacia Duster (PG MA 845), TS Mojkovac – premija kasko osiguranja u 2025. godini: 690,61 €;
- Toyota Hilux (PG LP 109), Odjeljenje za dalekovodne ekipe – kasko osiguranje: 630,59 € (2024) i 566,02 € (2025);
- Dacia Duster (PG LR 557), Odjeljenje za dalekovodne ekipe – premija kasko osiguranja u 2025. godini: 681,50 €;
- Dacia Duster (PG LR 937), Odjeljenje za dalekovodne ekipe – premija kasko osiguranja u 2025. godini: 681,50 €.

Ističe se da su vozila Službe za gazdovanje trafostanicama angažovana na projektima zamjene visokonaponske opreme (IPR034), nabavke energetskog transformatora u TS Nikšić (IPR087), rekonstrukcije i proširenja TS Pljevlja 1 (IPI018), te na drugim objektima obuhvaćenim odobrenim investicionim ciklusom, a da su vozila Odjeljenja za dalekovodne ekipe neposredno angažovana na projektima rekonstrukcije i revitalizacije prenosne mreže, što obuhvata rekonstrukciju DV 110 kV Podgorica 2 – Virpazar (IPR059), revitalizaciju DV Podgorica 1 – Perućica (vodovi II i III - IPR090), rekonstrukciju DV 110 kV Podgorica – Danilovgrad – Perućica (IPR089), kao i izgradnju 110 kV DV Podgorica 5 – Virpazar (IPI051).

CGES navodi da prosjek utvrđenih troškova u periodu 2022–2025. godine iznosi 4.437,75 €, dok su s druge strane ostvareni troškovi u istom periodu iznosili 4.349,42 € u 2022. godini, 7.200,35 € u 2023. godini, 12.912,31 € u 2024. godini i 14.713,00 € u 2025. godini, pri čemu prosječno ostvareni godišnji trošak iznosi 9.793,50 €. Poređenjem prosječno ostvarenih i prosječno utvrđenih troškova utvrđena je razlika u iznosu od **5.355,75 €.** S obzirom na to da navedena razlika, prema CGES-u, predstavlja trajnu promjenu troškova nastalu kao posljedica realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija dala saglasnost, uključuje se u vrijednost parametra R_3, koji obuhvata trajne promjene troškova premija osiguranja.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Na osnovu dostavljenog obrazloženja CGES-a, ocijenjeno je da trajna promjena troška nije utvrđena u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, već je navedeni trošak utvrđen

na osnovu njegovog prosječnog ostvarenja, zbog čega predložena vrijednost parametra R_3 **nije opravdana, i ne ulazi u ukupnu vrijednost parametra R_3**.

***

CGES predlaže ukupnu vrijednost parametra R_3 odnosno trajnu promjenu troškova premije osiguranja nastalu usljed realizacije investicija na koje je Agencija dala saglasnost (75.434,93 €+5.355,75 €) u iznosu od **80.790,68 €.**

Agencija je ocjenjujući predložene trajne promjene troškova premije osiguranja nastale usljed realizacije investicija na koje je Agencija dala saglasnost, vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je imajući u vidu prethodno izloženo, **ukupnu vrijednost R_3 utvrdila u iznosu od 0,00 €.**

***

Parametar R koji se odnosi na trajnu promjenu troškova usluga tekućeg održavanja sredstava, troškova usluga obezbjeđenja i troškova premija osiguranja nastalih usljed realizacije investicija u prenosni sistem na koje je Agencija dala saglasnost, u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove tekućeg održavanja sredstava, troškove usluga obezbjeđenja i troškove premija osiguranja, CGES je obračunao i predložio u ukupnom iznosu od 447.956,35 € (220.765,67 € + 146.400,00 € + 80.790,68 €) , za koje je dostavio obrazloženja sadržana u dokumentu "Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda".

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, Agencija je u skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos utvrdila parametar R koji se odnosi na trajnu promjenu troškova usluga tekućeg održavanja sredstava, troškova usluga obezbjeđenja i troškova premija osiguranja nastalu usljed realizacije investicija u prenosni sistem u periodu 2022-2025. godine, na koje je Agencija dala saglasnost, **u ukupnom iznosu od 188.995,00 €** (R_1. 42.595,00 € + R_2. 146.400,00 € + R_3. 0,00 €).

***

Parametar Zj koji se odnosi na jednokratnu promjenu troškova na koje se može uticati nastalu usljed više sile, odnosno okolnosti koje operator nije mogao predvidjeti, spriječiti i kontrolisati

CGES je obračunao i predložio parametar **Zj** koji se odnosi na jednokratnu promjenu troškova na koje se može uticati nastalu usljed više sile, odnosno okolnosti koje operator nije mogao predvidjeti, spriječiti i kontrolisati, u iznosu od **0,00 €**.

Uvažavajući navedeni predlog CGES-a, Agencija utvrdila **parametar Zj**, u iznosu od **0,00 €**.

***

Projektovana inflacija ($\mathbf{I_{t+1}}$) u skladu sa članom 4 stav 1 tačka 6 i članom 7 stav 3 Metodologije za prenos predstavlja projektovanu inflaciju u Crnoj Gori, koju objavljuje nadležna institucija. Prema podacima objavljenih od strane Ministarstva finansija u dokumentu „Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period od 2026-2029. godine'', projektovana inflacija iznosi **2,50%** za 2027. godinu, **2,00%** za 2028. godinu i **2,00%** za 2029. godinu.[8]

Faktor efikasnosti ($\mathbf{X}$) se, u skladu sa članom 8 stav 8 Metodologije za prenos, izračunava primjenom formule:

$$\mathbf{X = X_1 + X_2}$$

gdje je:

$\mathbf{X_1}$ - mjera neefikasnosti koji se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{X_1 = \frac{TPu^{os}}{TPu^{ut}} * \frac{1}{100}}$$

gdje je:

$\mathbf{TPu^{os}}$ - prosječno ostvareni troškovi poslovanja na koje se može uticati u posljednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci,

$\mathbf{TPu^{ut}}$ - prosječno utvrđeni troškovi poslovanja na koje se može uticati za posljednju godinu prethodnog regulatornog perioda i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci,

$\mathbf{X_2}$ - mjera efikasnosti postignuta primjenom novih tehnologija i iznosi 0,005.

Prosječno ostvareni troškovi poslovanja na koje se može uticati u posljednjoj godini prethodnog regulatornog perioda (2022. godina) i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci (2023, 2024. i 2025. godina) ($\mathbf{TPu^{os}}$) iznose **11.333.333,32 €**, a izračunati su na osnovu analitičkih kartica troškova i druge dokumentacije dostavljene uz Zahtjev.

Prosječno utvrđeni troškovi poslovanja na koje se može uticati za posljednju godinu prethodnog regulatornog perioda (2022. godina) i za sve godine tekućeg regulatornog perioda za koje postoje konačni podaci (2023, 2024. i 2025. godina) ($\mathbf{TPu^{ut}}$) iznose

[8] Izvor: https://www.gov.me/dokumenta/f7504639-fa22-45f9-994a-266633efff05

7.972.270,00 €, u skladu sa Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije za period 01.01.2020 – 31.12.2022. godina ("Službeni list Crne Gore", broj 66/19) (u daljem tekstu: Odluka za period 2020-2022. godine) i Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije za period 01.01.2023 – 31.12.2025. godina ("Službeni list Crne Gore", broj 131/22) (u daljem tekstu: Odluka za period 2023-2025. godine).

Na osnovu navedenog, a u skladu sa članom 7 stav 8 Metodologije za prenos, izračunata je mjera neefikasnosti (X_1) u iznosu od **0,0142** (11.333.333,32 € / 7.972.270,00 € * 1/100), kao i faktor efikasnosti (X) u iznosu od **0,0192** (0,0142 + 0,005).

***

U skladu sa članom 7 stav 3 Metodologije za prenos, a na osnovu elemenata izračunatih u ovom poglavlju, prikazanih u tabeli 18., utvrđeni su troškovi poslovanja na koje se može uticati za prvu godinu regulatornog perioda (TPu_{t+1}) u iznosu od **8.440.546,20 €**.

U narednoj tabeli prikazani su utvrđeni troškovi poslovanja na koje se može uticati za 2027. godinu.

Tabela 18. Utvrđeni troškovi poslovanja na koje se može uticati za prvu godinu regulatornog perioda

Elementi za utvrđivanje troškova poslovanja na koje se može uticati za 2027.		**Utvrđeno (€)**
1	TPu_t^{ut}	8.087.624,84
2	Z_s	115.253,50
3	R	188.995,00
4	I_{t+1}	0.025
5	X	0,0192
6	Z_j	0,00
$TPu_{t+1} = (TPu^{ut} \pm Z_s \pm R) * (1 + I_{t+1} - X) \pm Z_j$		**8.440.546,20**

U skladu sa članom 7 stav 6 Metodologije za prenos, utvrđeni su troškovi poslovanja na koje se može uticati za drugu godinu regulatornog perioda (TPu_{t+2}) u iznosu od **8.447.298,64 €** ((8.440.546,20 € ∓ 0,00 €)*(1+0,0200 – 0,0192)).

U skladu sa članom 8 stav 7 Metodologije za prenos, utvrđeni su troškovi poslovanja na koje se može uticati za treću godinu regulatornog perioda (TPu_{t+3}) u iznosu od **8.454.056,48 €** ((8.447.298,64 € *(1+0,0200 – 0,0192)).

U Tabeli 19. je dat pregled predloženih i utvrđenih troškova na koje se može uticati za regulatorni period 01.01.2027-31.12.2029. godina.

Tabela 19. Pregled zahtijevanih i utvrđenih troškova poslovanja na koje se može uticati za period 2027-2029. godina

Troškovi poslovanja na koje se može uticati	Predloženo (€)	Utvrđeno (€)	Razlika (€)	Razlika (%)
	1.	2.	2.-1.	(2./1.)-1
1. godina regulatornog perioda (2027. godina)	9.353.429,51	8.440.546,20	-912.883,31	-9,76%
2. godina regulatornog perioda (2028. godina)	9.334.329,11	8.447.298,64	-887.030,47	-9,50%
3. godina regulatornog perioda (2029. godina)	9.315.267,72	8.454.056,48	-861.211,24	-9,25%
Ukupno	**28.003.026,34**	**25.341.901,32**	**-2.661.125,02**	**-9,50**

2. Troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati

CGES je zahtijevao troškove poslovanja na koje se djelimično može uticati za period od 01.01.2026 - 31.12.2029. godina u sljedećem iznosu:

1. regulatorna godina (2027. godina) – **12.361.829,24 €**,
2. regulatorna godina (2028. godina) – **13.116.893,81 €**,
3. regulatorna godina (2029. godina) – **13.304.322,37 €**.

Članom 8 stav 1 Metodologije za prenos propisano je da troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati obuhvataju trošak za nabavku električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu, dok je stavom 2 ovog člana propisano da se troškovi opravdanih gubitaka izračunavaju primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{TPg_{t+n}} = \mathbf{Ce^{ut}_{t+n}} * \frac{\mathbf{g_p}}{\mathbf{100 - g_p}} * \mathbf{E^{OK+S}_{t+n}}$$

gdje je:

$\mathbf{Ce^{ut}_{t+n}}$ - cijena električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka iz stava 6 ovog člana, koja je predmet korekcija u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija, (€/MWh);

$\mathbf{g_p}$ - opravdana stopa gubitaka u prenosnom sistemu, koja ne uključuje gubitke po osnovu tranzita električne energije, (%);

$\mathbf{E_{t+n}^{OK+S}}$ - količina električne energije planirana energetskim bilansom za svaku kalendarsku godinu regulatornog perioda za isporuku iz prenosnog sistema na mjestima isporuke ostalim korisnicima i operatorima za skladištenje električne energije. Količina električne energije za isporuku iz prenosnog sistema operatoru distributivnog sistema se izračunava na osnovu veličina planiranih energetskim bilansom kao zbir količina električne energije za potrebe ostalih korisnika priključenih na distributivni sistem, električne energije preuzete od strane objekata za skladištenje električne energije priključenih na distributivni sistem i električne energije za pokrivanje ukupnih gubitaka u distributivnom sistemu, umanjeno za količine električne energije proizvedene u objektima priključenim na distributivni sistem i električne energije predate od strane objekata za skladištenje električne energije priključenih na distributivni sistem, (MWh);

n - 1, 2, ..., k;

k - broj godina regulatornog perioda.

U skladu sa članom 8 stav 6 Metodologije za prenos, za potrebe utvrđivanja troškova opravdanih gubitaka koristi se cijena električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka za svaku godinu regulatornog perioda koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{Ce^{ut}} = \boldsymbol{C^{pros}} \frac{\left(\mathbf{C_{t-2}^{p}}/\mathbf{C_{t-3}^{p}}\right) + \left(\mathbf{C_{t-1}^{p}}/\mathbf{C_{t-2}^{p}}\right)}{\mathbf{2}}$$

gdje je:

$\boldsymbol{C^{pros}}$ - prosječna ponderisana cijena električne energije ostvarena na aukcijama za nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na crnogorskom berzanskom tržištu u godini t-1, t-2 i t-3;

$\mathbf{C_{t-n}^{p}}$ godišnja prosječna ponderisana cijena električne energije ostvarena na aukcijama za nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na crnogorskom berzanskom tržištu;

n - 1, 2, 3.

Na osnovu podataka koje je CGES dostavio Agenciji dopisom broj 300-D/26-2500/3 od 21.09.2026. godine, zavedenim u Agenciji pod brojem 26/2883-3 od 22.09.2026. godine, odnosno podataka iz tabele „Tabelarni prikaz nabavke gubitaka“, izračunata je godišnja prosječna ponderisana cijena električne energije ostvarena na aukcijama za nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na crnogorskom berzanskom

tržištu, koja je iznosila **140,7985 €/MWh** u 2023. godini, **125,8989 €/MWh** u 2024. godini i **104,4334 €/MWh** u 2025. godini, dok je prosječna ponderisana cijena električne energije za pokrivanje gubitaka za period 2023–2025. godine iznosila **124,2726 €/MWh**.

S tim u vezi, primjenom formule iz člana 8 stav 6 Metodologije za prenos, za potrebe utvrđivanja troškova opravdanih gubitaka, cijena električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka izračunata je u vrijednosti od **107,1031 €/MWh**[9] za 2027, 2028. i 2029. godinu.

Članom 8 stav 3 Metodologije za prenos propisano je da opravdanu stopu gubitaka u prenosnom sistemu za svaku godinu regulatornog perioda Agencija utvrđuje uzimajući u obzir rezultate studije gubitaka, revidovane i ažurirane u skladu sa Zakonom, koju je operator dužan da dostavi uz zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda. CGES je uz Zahtjev dostavio „Studiju gubitaka električne energije u prenosnoj mreži elektroenergetskog sistema Crne Gore", izrađenu od strane „Elektroenergetskog koordinacionog centra" DOO Beograd (u daljem tekstu: Studija gubitaka), u julu 2026. godine, sa „Izvještajem o reviziji Studije gubitaka električne energije u prenosnoj mreži elektroenergetskog sistema Crne Gore", izrađenim od strane „Instituta za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu" Podgorica (u daljem tekstu: Izvještaj o reviziji). Studijom je utvrđeno da nivo tehničkih (opravdanih) gubitaka u prenosnom sistemu za 2027. godinu iznosi **3,66%,** za 2028. godinu **3,87%**, dok za 2029. godinu iznosi **3,93%** od bruto električne energije prenesene za potrebe konzuma u Crnoj Gori u odnosnim godinama.

Za potrebe obračuna troškova opravdanih gubitaka, primjenom formule iz člana 8 stav 2 Metodologije za prenos, koriste se opravdana stopa gubitaka u prenosnom sistemu, koja ne uključuje gubitke po osnovu tranzita električne energije, utvrđena na osnovu Studije gubitaka i količina električne energije planirana za isporuku iz prenosnog sistema na mjestima isporuke ostalim korisnicima i operatorima za skladištenje električne energije.

Dopisom broj 300-D/26-2500/6 od 9. oktobra 2026. godine, zavedenim u Agenciji pod brojem 26/2883-6 istog dana, CGES je pojasnio razliku između količine električne energije planirane za potrošnju kupaca priključenih na prenosni sistem u Obrascu P i odgovarajuće količine iskazane u Odluci o dugoročnom energetskom bilansu Crne Gore za period 2027–2029. godine („Službeni list CG", broj 102/26) (u daljem tekstu: Dugoročni energetski bilans).

[9] Ulazne godišnje ponderisane cijene i cijena C^{pros} zaokružene su na četiri decimalna mjesta, a energetske veličine i stope gubitaka na dva decimalna mjesta. Dalji proračun izvršen je bez međukoračnog zaokruživanja. Izračunata cijena Ce^{ut} prikazana je na četiri decimalna mjesta, dok je pri obračunu troškova korišćena njena nezaokružena vrijednost.

U Obrascu P za potrošnju kupaca priključenih na prenosni sistem planirano je **39.106,00 MWh** godišnje, dok je Dugoročnim energetskim bilansom za ovu namjenu planirano **38.761,00 MWh** godišnje (za svaku godinu regulatornog perioda). Prema pojašnjenju CGES-a, razlika se gotovo u cijelosti odnosi na procijenjenu sopstvenu potrošnju VE Gvozd.

Prema navodima CGES-a, sopstvena potrošnja VE Gvozd nije obuhvaćena podacima o sopstvenoj potrošnji elektrana u Dugoročnom energetskom bilansu, iako su u tom dokumentu planirani proizvodnja i snaga VE Gvozd za sve tri godine regulatornog perioda. Budući da VE Gvozd, kada je u pogonu, preuzima električnu energiju iz prenosnog sistema za sopstvene potrebe na mjestu priključenja, CGES je ovu količinu uključio u količinu električne energije planiranu za isporuku ostalim korisnicima. Navedena količina procijenjena je na osnovu izmjerene sopstvene potrošnje VE Gvozd u periodu od aprila do septembra 2026. godine, svedene na godišnji nivo.

Imajući u vidu navedeno pojašnjenje CGES-a, za potrebe predmetnog obračuna prihvaćeni su podaci iskazani u Obrascu P. Prema podacima iz ovog obrasca, količina električne energije planirana za isporuku iz prenosnog sistema operatoru distributivnog sistema iznosi **2.968.523,78 MWh** za 2027. godinu, **2.981.969,41 MWh** za 2028. godinu i **2.995.339,90 MWh** za 2029. godinu.

Uzimajući u obzir navedene količine i količinu električne energije planiranu za isporuku kupcima priključenim na prenosni sistem od **39.106,00 MWh** za svaku godinu regulatornog perioda, količina električne energije planirana za isporuku ostalim korisnicima iz člana 1 stav 2 tačka 3 Metodologije za prenos utvrđena je u iznosu od **3.007.629,78 MWh** za 2027. godinu, **3.021.075,41 MWh** za 2028. godinu i **3.034.445,90 MWh** za 2029. godinu.

Primjenom formule iz člana 8 stav 2 Metodologije za prenos, na osnovu opravdanih stopa gubitaka iz Studije gubitaka i prihvaćenih količina isporučene električne energije iz Obrasca P, količine električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka utvrđene su u iznosu od **114.261,21 MWh** za 2027. godinu, **121.622,41 MWh** za 2028. godinu i **124.132,12 MWh** za 2029. godinu.

***

Na kraju, primjenom formule iz člana 8 stav 2 Metodologije za prenos na prethodno utvrđene veličine, troškovi opravdanih gubitaka utvrđuju se u iznosu od:

- **12.237.729,09 € za 2027. godinu**,
- **13.026.135,87 € za 2028. godinu i**

- **13.294.933,63 € za 2029. godinu.**

Troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati podliježu korekcijama u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 1 i članom 11 Pravila za korekcije cijena i naknada („Službeni list Crne Gore", broj 110/26). Korekcije se utvrđuju u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena, za godine za koje postoje konačni podaci, saglasno članu 9 stav 1 navedenih pravila.

3. Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati

CGES je zahtijevao troškove poslovanja na koje se ne može uticati za period 01.01.2027 - 31.12.2029. godina u sljedećem iznosu:

1. regulatorna godina (2027. godina) – **20.830.792,99 €**,
2. regulatorna godina (2028. godina) – **19.200.046,99 €**,
3. regulatorna godina (2029. godina) – **18.377.706,98 €**.

U skladu sa članom 9 Metodologije za prenos troškovi poslovanja na koje se ne može uticati izračunavaju se kao zbir:

- troškova koji se odnose na poreze na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom;
- troškova licenci;
- troškova pomoćnih usluga;
- troškova koji proizlaze iz učešća na evropskim platformama za balansiranje;
- troškova koji nastaju na osnovu međunarodnih ugovora;
- troškova za zaštitu životne sredine;
- troškova koji se odnose na naknadu za rad subjekta odgovornog za organizaciju i upravljanje tržištem električne energije;
- troškova rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije;
- troškova koji nastaju po osnovu jedinstvenog povezivanja dan-unaprijed i unutardnevnog povezivanja tržišta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa;
- troškova ili dio troškova i izdaci ili dio izdataka, koji nastaju povezivanjem tržišta dan-unaprijed i unutardnevnih tržišta, koje operator pokriva nominovanom operatoru tržišta električne energije (NEMO);
- troškova obezbjeđenja garancija validnosti prekozonskog kapaciteta;

- troškova povezani sa aktivnostima regionalnih koordinacionih centara;
- ostalih troškova poslovanja na koje se ne može uticati u skladu sa zakonom.

Članom 6 stav 5 Metodologije za prenos propisano je da se troškovi poslovanja za energetsku djelatnost, kojima pripadaju i troškovi poslovanja na koje se ne može uticati saglasno stavu 4 tačka 3 ovog člana, utvrđuju na osnovu dokumentacije dostavljene u skladu sa članom 32 Metodologije za prenos, kao i dokumentacije i podataka kojima Agencija raspolaže. Stavom 2 ovog člana propisano je da se troškovi poslovanja evidentiraju u skladu sa regulatornim kontnim planom i dokazuju računovodstvenom dokumentacijom i evidencijama, koje se vode u skladu sa zakonom kojim je uređeno računovodstvo, računovodstvenim standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama operatora.

U skladu sa navedenim izvršena je analiza zahtijevanih troškova na koje se ne može uticati na sljedeći način:

3.1. Troškovi poreza na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom predloženi su u iznosu od **2.058.189,20 €** za 2027. godinu, **2.058.189,20 €** za 2028. godinu i **2.058.189,20 €** za 2029. godinu.

CGES je uz Zahtjev dostavio analitičke kartice, pojašnjenja i strukturu ovih troškova, u vezi sa kojima je izvršena sljedeća analiza:

i. **Troškovi poreza na imovinu** predloženi su u iznosu od 2.000.000,00 € godišnje za sve godine regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi planirani uzimajući u obzir vrijednost imovine CGES i primjenjive stope poreza na nepokretnosti, shodno Zakonu o porezu na nepokretnosti (''Sl. list Crne Gore'', br. 25/2019, 49/2022, 152/2022, 118/2025, 126/2025 - Odluka US CG i 133/2025). Dalje se navodi da je trošak poreza na imovinu za 2022. godinu utvrđen od strane Agencije u iznosu od 180.000,00 €, za period 2023–2025. godine utvrđen je u iznosu od 1.214.958,05 € godišnje, dok je ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo 186.025,41 €, u 2023. godini 1.322.303,06 €, u 2024. godini 1.270.734,50 € (1.267.613,45 € na analitičkoj kartici 55509506 + 3.121,05 € na analitičkoj kartici 57940 (troškovi prethodnih godina)), i u 2025. godini 2.051.322,11 €. Prosječno ostvarenje troškova poreza na imovinu u navedenom periodu, prema CGES, iznosi 1.207.596,27 €, tako da je utvrđeno da je četvorogodišnji prosjek ostvarenja ovog troška u odnosu na utvrđeni prosjek veći u iznosu od 251.377,73 €.

Dakle, za regulatorni period 2027–2029. godine trošak poreza na imovinu planiran je u iznosu od 2.000.000,00 € godišnje, u skladu sa ostvarenjem iz 2025. godine, pri čemu su navedeni

iznosi planirani na osnovu vrijednosti nepokretnosti iz poslovnih knjiga CGES-a, kao i rješenja opštinskih organa kojima je utvrđen porez na nepokretnost.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o troškovima koji proizilaze iz zakonske obaveze, koji su neophodni za obavljanje energetske djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u predloženom iznosu od **2.000.000,00 €** godišnje, za sve tri godine regulatornog perioda.

ii. **Troškovi korišćenja gradskog zemljišta** predloženi su iznosu od **5.200,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je CGES u skladu sa Zakonom o putevima ("Službeni list Crne Gore", broj 82/20 i 140/22) dužan da plaća naknadu za korišćenje javnih puteva, pri čemu je članom 20 stav 1 tač. 7, 8 i 9 ovog zakona propisano da se za korišćenje javnih puteva plaćaju naknade, i to: naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih vodova, elektronskih komunikacionih vodova, gasovoda i naftovoda na javnom putu i druge sa njima povezane infrastrukture (trafostanice, bazne stanice, antenski stubovi, pumpne stanice i drugo), godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne vodove, elektronsko komunikacione vodove, gasovode i naftovode ugrađene na javnom putu i druge sa njima povezane infrastrukture (trafostanice, bazne stanice, antenski stubovi, pumpne stanice i drugo) i godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa javnog puta, zavisno od vrste, kategorije i površine objekta.

Troškovi korišćenja gradskog zemljišta za 2022. godinu utvrđeni su u iznosu od 7.000,00 €, dok su za period 2023–2025. godinu utvrđeni u iznosu od 4.000,00 € godišnje. CGES navodi da je u 2022. godini ostvaren trošak u iznosu od 3.683,25 €, u 2023. godini u iznosu od 3.833,93 €, u 2024. godini u iznosu od 1.030,00 €, dok je u 2025. godini ostvaren trošak u iznosu od 4.163,73 €.

CGES planira troškove za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme na opštinskim i nekategorisanim putevima i naknadu za kablovski vod ugrađen ili postavljen u trupu i van trupa puta koji pripada opštinskom i nekategorisanom putu.

Za regulatorni period 2027–2029. godine, troškovi su planirani u skladu sa troškovima koji su knjiženi u 2026. godini i iznosom rješenja koja su primljena u prvoj polovini 2026. godine, a koji iznose ukupno 5.044,23 €.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio: Rješenje Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Nikšić, br. UP/Io broj 11-444-3 od 04.02.2026. godine; Rješenje Sekretarijata za finansije Opštine Tivat br. 08-419/25-UPI-28996 od 26.06.2025. godine, Rješenje Sekretarijata za finansije Opštine Tivat, br. 08-419/26-upl-29437 od 10.08.2026. godine; Rješenje Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Berane, br. 12-420/26-14 od 06.03.2026. godine; Rješenje Uprave javnih prihoda Opštine Bijelo Polje, br. UPI-08-419/26-29-374 od 23.02.2026. godine; Rješenje Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Berane br.12-420/25-14 od 10.03.2025. godine; analitička kartica broj 55539506.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **5.072,57 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljene analitičke kartice broj 55539506 za 2026. godinu.

iii. **Troškovi komunalnih usluga** predloženi su u iznosu od **46.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi posljedica zakonske obaveze. Naime, članom 2 stav 1 Zakona o lokalnim komunalnim taksama („Službeni list Crne Gore“, broj 18/19) propisano je da se lokalne komunalne takse uređuju, uvode i utvrđuju propisom nadležnog organa opštine, Glavnog grada, opštine u okviru Glavnog grada i Prijestonice, uz saglasnost Vlade Crne Gore. Takođe, članom 3 ovog zakona propisano je da se lokalne komunalne takse, na javnim površinama, mogu uvesti i utvrditi do sljedećih iznosa, za:

1) korišćenje prostora na javnim površinama, osim radi postavljanja podzemnih i nadzemnih vodova i antenskih stubova koji se koriste za pružanje elektronskih komunikacionih usluga, uključujući i pripadajuće uređaje i opremu koji su građeni ili izgrađeni na istim i koji omogućavaju njihovo funkcionisanje i cjelishodno korišćenje (izvodni ormarić, outdoor kabineti, okna, stubovi, armature, antenski sistemi), trafostanica, ormara i elektro-energetskih stubova, prodaje štampe, knjiga i drugih publikacija, proizvoda starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti, do 15 € po m^2, mjesečno;

2) korišćenje reklamnih panoa i bilborda van poslovnog prostora, kao i na objektima i javnim površinama koji pripadaju opštini, osim pored magistralnih i regionalnih puteva do iznosa koji se utvrđuju za postavljanje reklamnih panoa ili bilborda na državnim putevima u skladu sa zakonom;

3) korišćenje prostora za parkiranje motornih i priključnih vozila, motocikala i bicikala, na uređenim i obilježenim mjestima, do iznosa 10 € za mjesečno korišćenje obilježenih mjesta, do 0,5 € po započetom času korišćenja po vozilu, odnosno do 300 €, ako se obračun vrši na godišnjem nivou na izdate licence.

Troškovi komunalnih usluga za 2022. godinu utvrđeni su u iznosu od 46.000,00 €, za 2023. godinu u iznosu od 43.501,99 €, za 2024. godinu u iznosu od 43.501,99 € i za 2025.godinu u iznosu od 43.501,99 €. Prema navodima CGES, ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 47.453,03 € (43.804,57 € na analitičkoj kartici 53950506 + 3.648,46€ na analitičkoj kartici 57940 (troškovi prethodnih godina)), u 2023. godini 43.495,76 € (43.335,28 € na analitičkoj kartici 53950506 + 160,48 € na analitičkoj kartici 57940 (troškovi prethodnih godina)) u 2024. godini 44.700,95 € (44.699,95 € na analitičkoj kartici 53950506 + 0,50 € na analitičkoj kartici 57940 (troškovi prethodnih godina)) I u 2025. godini iznosilo je 48.689,24€ (47.059,24€ na analitičkoj kartici 53950506 + 1.630 € na analitičkoj kartici 57940 (troškovi prethodnih godina)).

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i ostvarenje u prethodnom periodu, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **46.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

iv. **Troškovi naknada za postavljanje energetske infrastrukture uz/pri željezničkoj infrastrukturi** predloženi su u iznosu od **1.939,20 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na mjesečne naknade za korišćenje pružnog pojasa i zemljišta koje pripada željezničkoj infrastrukturi, a u skladu sa članom 32 stav 6 Zakona o željeznici („Službeni list Crne Gore", br. 27/13, 43/13) i Odlukom Vlade Crne Gore o visini mjesečne naknade za korišćenje pružnog pojasa i zemljišta koje pripada infrastrukturi i poslovnog prostora br. 08- 2342/2 od 09.10.2014. godine.

Troškovi naknada za postavljanje energetske infrastrukture uz/pri željezničkoj infrastrukturi utvrđeni su od strane Agencije u 2022. godini u iznosu od 1.939,00 €, i u periodu 2023-2025.

godine u iznosu od po 1.939,20 € godišnje, dok su ovi troškovi, prema navodima CGES-a, imali ostvarenje u periodu 2022-2025. godine od po 1.939,20 € godišnje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i ostvarenje u prethodnom periodu, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **1.939,20 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

v. **Troškovi taksi** predloženi su u iznosu od **2.050,00** € godišnje za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose se na administrativne takse koje se plaćaju u skladu sa zakonom i javljaju se u toku redovnog poslovanja, kao i na naknadu za ažuriranje investicionog plana. Članom 7 Zakona o administrativnim taksama („Službeni list Crne Gore", br. 18/19) propisano je da ako Taksenom tarifom nije drukčije određeno taksena obaveza nastaje za:

1) podneske - u trenutku kada se predaju, a za zahtjeve date na zapisnik - kada se zapisnik sastavi;
2) rješenja, dozvole i druge isprave - u trenutku podnošenja zahtjeva za njihovo izdavanje;
3) upravne radnje - u trenutku podnošenja zahtjeva za izvršenje tih radnji.

Ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 2.699,58 €, u 2023. godini 1.728,85€, u 2024. godini 863,00 €, i u 2025. godini 1.790,33€, dok prosječno ostvarenje troškova taksi u navedenom periodu iznosi 1.756,91 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i ostvarenje u prethodnom periodu, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **2.050,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

***

Agencija je ocjenjujući predložene troškove vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je uvažavajući priloženu dokumentaciju i obrazloženja data u svrhu pojašnjenja pojedinih troškova, utvrdila **troškove poreza na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom** u iznosu od:

– **2.055.061,77€** za 2027. godinu (i. 2.000.000,00€ + ii. 5.072,57€ + iii. 46.000,00€ + iv. 1.939,20€ + v. 2.050,00€),

– **2.055.061,77€** za 2028. godinu (i. 2.000.000,00€ + ii. 5.072,57€ + iii. 46.000,00€ + iv. 1.939,20€ + v. 2.050,00€),

– **2.055.061,77€** za 2029. godinu (i. 2.000.000,00€ + ii. 5.072,57€ + iii. 46.000,00€ + iv. 1.939,20€ + v. 2.050,00€),

3.2. **Troškovi naknada za licencu** predloženi su u iznosu od **1.157.640,00 €** za 2027. godinu, **1.166.140,00 €** za 2028. godinu i **1.181.640,00 €** za 2029. godinu. U dokumentu ''Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda'', CGES je dao pojašnjenja i strukturu troškova naknada za licence, u vezi sa kojima je izvršena sljedeća analiza:

i. **Trošak licence za obavljanje djelatnosti prenosa električne energije** predloženi su u iznosu od **115.000,00 €** za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je CGES na osnovu člana 56 stav 1 Zakona imalac Licence za obavljanje djelatnosti prenosa električne energije, iz čega proizilazi zakonska obaveza da plaća naknadu za izdatu licencu. Godišnji trošak CGES-a po ovom osnovu iznosio je 142.762,84 € u 2022. godini, 110.915,13 € u 2023. godini, 106.122,07 € u 2024. godini, i 92.283,44 € u 2025. godini, tako da je prosječno ostvarenje navedenog troška u periodu 2022–2025. godine iznosilo 113.020,87€. Planirani godišnji trošak CGES-a je utvrđen u skladu sa prosječnim ostvarenjem navedenog troška u prethodnom četvorogodišnjem periodu, kao i rješenjima br. Agencije 26/87-2 od 12.01.2026. godine i br. 26/1271-2 od 02.04.2026. godine

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja i činjenicu da se radi o troškovima koji proizilaze iz zakonske obaveze, koji su neophodni za obavljanje energetske djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u predloženom iznosu od **115.000,00 €** godišnje, za sve tri godine regulatornog perioda.

ii. **Godišnja rata za OVS (Microsoft)** predloženi su u iznosu od **170.000,00 €** za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je ovaj trošak neophodan za korišćenje softvera koji su u upotrebi, a to su operativni sistemi (MS Windows, MS Windows Server itd.) klijentski i serverski, kao i drugi aplikativni softveri (MS Office, MS Project, MsSQL server MS Visio itd). Takođe je navedeno da prosječno ostvarenje troškova godišnje rate za OVS iznosi 123.027,08€ u prethodnom četvorogodišnjem periodu, tj. konkretno u 2022. godini ovaj

trošak ostvaren je u iznosu od 64.983,32 €, u 2023. godini u iznosu od 133.291,63€, u iznosu od 142.541,70€ u 2024. godini i u iznosu od 151.291,67€ u 2025. godini.

Nadalje, CGES ističe da je planirani iznos ovih troškova u narednom periodu od 170.000 € godišnje utvrđen na osnovu procijenjene vrijednosti javne nabavke koji je u toku, kao i da ovaj trošak zavisi od broja korisničkih licenci, a da se očekuje povećanje broja licenci kao i porast cijena na IT tržištu.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje i Ugovor o javnoj nabavci br. 1021/3-JN/25-2674/16 od 28.11.2025. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, kao i da je dostavljenom dokumentacijom potvrđena opravdanost ovih troškova, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **170.000,00 € godišnje**, za sve tri godine regulatornog perioda.

iii. **Troškovi licenci za monitoring mreže** predloženi su u iznosu od **24.000,00 €** godišnje, za sve tri godine regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je zbog značajnog broja korisnika informacionog sistema, kao i zbog broja lokacija (objekata CGES-a), računarska mreža CGES-a opremljena sa velikim brojem mrežnih uređaja kroz koje se odvija mrežni saobraćaj, kao i da je kompleksnost mreže uslovila implementaciju softvera za nadzor mreže preko kojeg se brzo i efikasno otkrivaju problemi u funkcionisanju mreže i mrežnih uređaja, ali i identifikuju problematični korisnici priključeni na mreži. Ovaj trošak se odnosi na godišnju licencu za ovaj softver, koja između ostalog obuhvata podršku i sva ažuriranja od strane proizvođača u toku godine bez kojih bi ovaj softver bio smanjene funkcionalnosti i efikasnosti. CGES dalje navodi da prosječno ostvarenje troškova licenci za monitoring iznosi 7844,50€ u periodu 2022–2025. godine, odnosno u 2022. godini iznosi 9.680,00 €, u 2023. godini 10.929,00 € , u 2024. godini 10.929,00 € i 5.475,00 € u 2025. godini. Povećanje troškova u narednim godinama uzrokovano je nabavkom i implementacijom novog softverskog rješenja ManageEngine ADAudit Plus, koje je neophodno za ispunjavanje zahtjeva predstojeće revizije i osiguranje usklađenosti (compliance) IT sistema.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod

brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio Ugovor o javnoj nabavci za nabavku licence za softver za monitoring mreže za 2026. godinu.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **19.250,00 € godišnje**, za sve tri godine regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog ugovora (Ugovor o javnoj nabavci za nabavku licence za softver za monitoring mreže za 2026. godinu).

iv. **Naknada za korišćenje softvera SCALAR (Institut "Milan Vidmar")** predložena je u iznosu od **40.000 €** godišnje, za sve tri godine regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da SCALAR predstavlja softver za detekciju i lokaciju atmosferskih pražnjenja sa korelatorom koji se koristi od strane Nacionalnog dispečerskog centra. Ova usluga je neophodna kako bi operateri sistema, kao i ekipe održavanja imali precizniju informaciju o intenzitetu atmosferskih pražnjenja i mjestu kvara na dalekovodu i time unaprijedili operativno upravljanje i vrijeme potrebno za otklanjanje kvara sveli na minimum.

Prosječno ostvarenje predmetnog troška iznosi 34.500,00 € u prethodnom periodu, konkretno u 2022. godini iznosio je 36.000,00 €, u 2023. godini 36.000,00 €, u 2024. godini 27.000,00 €, i u 2025. godini 36.000,00 €. Za naredni regulatorni period su ovi troškovi planirani u skladu sa informacijama dobijenim istraživanjem tržišta.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje ovog troška uz upućivanje na sajt https://www.scalar.si/en/.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, oni su utvrđeni u predloženom iznosu od **36.000,00 €** godišnje, za sve tri godine regulatornog perioda, na osnovu Ugovora o javnoj nabavci, broj 1020/3-JN/26-140/8 od 06.03.2026. godine[10].

v. **Troškovi licenci za checkpoint firewall (Enterprise Services and Support for Check Point Products)** predloženi su u iznosu od **75.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog

[10] Izvor: https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/107217

perioda. U Zahtjevu je navedeno da su ovi troškovi neophodni za funkcionisanje check point firewall sistema u data centrima CGES-a (Dispečerski centar, Uprava CGES-a i Disaster Recovery Data Centar), čime se podiže stepen zaštite, sigurnosti i pouzdanosti rada mrežnih sistema i resursa. Check point firewall je uređaj preko kojeg je obezbijeđena sigurna konekcija tehničkog informacionog sistema CGES - računarska mreža SCADA sistema, kao i računarska mreža starog SCADA sistema sa spoljnim subjektima (npr. Institut Milan Vidmar, CEDIS, HOPS, EMS, itd). Takođe, putem ovog uređaja osiguran je servis WEB SCADA-e. Ovaj trošak se odnosi na godišnju licencu za softver pomenutih uređaja, koja između ostalog obuhvata podršku i sva ažuriranja ovog softvera od strane proizvođača u toku godine bez kojih bi ovi uređaji bili nefunkcionalni. Prema CGES, u 2022. godini ovi troškovi su ukupno ostvareni u iznosu od 44.819,15 €, ostvarenje u 2023. godini iznosilo je 57.573,32 €, 58.481,68 € u 2024. godini i 99.949,98 € u 2025. godini

CGES navodi da vrijednost Ugovora br. 1021/2-JN/25-1404/16 od 25.06.2025. godine iznosi 74.950,00 €, dok planirani iznos ovih troškova u periodu 2027–2029. godine iznosi 75.000,00 € godišnje u skladu sa ovim ugovorom.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, kao i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje opravdanost ovih troškova, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **75.000,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog ugovora.

vi. **Troškovi Iconics licenci –** CGES navodi da godišnja licenca neophodna za vizuelizaciju podataka iz EES-a i podrazumijeva prikaz SCADA sistema koji dopunjuje opservabilnost prenosnog sistema. Prosječno ostvarenje troškova Iconics licenci iznosi 1.169,20 € u periodu 2022–2025. godine. Konkretno, ovaj trošak ostvaren je samo u 2022. godini u iznosu od 1.169,20 €.

Nije planiran iznos troška ove licence za period 2027–2029, ali je predmet korekcija troškova na koje se ne može uticati u periodu od 2022-2025. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da troškovi Iconics licenci nijesu predloženi, ovi troškovi utvrđeni su u iznosu od **0,00€** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

vii. **Troškovi licenci softvera za back-up** predloženi su u iznosu od **30.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je neophodno obezbijediti

automatski back-up podataka, koji se vrši pomoću specijalizovanog softvera za koji je potrebna licenca. Prosječno ostvarenje troškova licence softvera za back-up iznosi 18.270,00€ u periodu 2022–2025. godine, konkretno u 2022. godini iznosi 10.920,00 €, u 2023. godini 14.240,00 €, u 2024. godini iznosi 21.640,00 € , i u 2025. godini 26.280,00€. Dalje se navodi da je trošak softvera za back-up neophodan za bezbjedno funkcionisanje poslovnih aplikacija i operativnih podataka korporativnih informacionih sistema CGES-a. Cijena licenci sistema za backup proporcionalna je broju fizičkih servera ali i samom broju instaliranih CPU-ova u njima. Implementacijom projekta nadogradnje serverske i mrežne infrastrukture u data centrima CGES-a ali i drugih infrastrukturnih projekata kao što su nabavka i implementacija ERP-a i DMS-a, došlo je do povećanja broja CPU-ova i fizičkih servera na tri lokacije Data centara CGES-a (Uprava, NDC, DR Data Centar) i zbog rasta cijena na IT tržištu kao i povećanja broja korisnika licence došlo je do povećanja ovog troška, iz kog razloga je isti planiran u većem iznosu u odnosu na ostvarenje prethodnog regulatornog perioda.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, kao i uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **30.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

viii. **Troškovi za licence web proxy** predloženi su u iznosu od **26.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je korporativna računarska mreža CGES-a povezana na internet preko Web-proxy servera, kojim se definišu prava pristupa korisnika određenim lokacijama na internetu, na koji način se zabranjuje pristup svim rizičnim lokacijama i vrši inspekcija internet saobraćaja, kako bi se osigurao bezbjedan rad informacionog sistema.

Prema CGES-u, prosječno ostvarenje troškova licence web proxy iznosi 23.769,75 € u periodu 2022–2025. godine, konkretno, u 2022. godini iznosi 21.879€, u 2023. godini 20.123€, 25.500€ u 2024. godini I 27.577€ u 2025. godini. U skladu sa Ugovorom broj 1021/4-JN/25-3391/8 iz 2025. godine, realizacija navedenog troška će iznositi 24.925 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, kao i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje opravdanost ovih troškova, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **24.925,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog ugovora.

ix. **Troškovi licenci zaštitnog softvera -** CGES je naveo da licenca zaštitnog softvera – Kasperski predstavlja sigurnosno rješenje koje obezbjeđuje kontinuitet rada antivirusne i antimalware zaštite na računarskoj infrastrukturi kompanije. Licenca omogućava aktivnu zaštitu radnih stanica i drugih računarskih resursa od različitih sigurnosnih prijetnji, uključujući viruse, maliciozni softver i pokušaje neovlašćenog pristupa i druge oblike kibernetičkih napada. Trošak je realizovan u periodu 2022–2023. u iznosu od 103,58 € u 2022. i 251,20 € dok u periodu 2024–2025. nije realizovan. Nije planiran iznos ovog troška u periodu 2027–2029. godine, ali je predmet korekcija troškova na koje se ne može uticati u periodu od 2022-2025. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da troškovi licenci zaštitnog softvera nijesu predloženi, ovi troškovi utvrđeni su u iznosu od **0,00€** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

x. **Troškovi za korporativni antivirus softver i Endpoint Direction and Response** predloženi su u iznosu 41.000 € za 2027. godinu, 43.000 € za 2028. godinu i 45.000 € za 2029. godinu. U Zahtjevu je navedeno da CGES koristi korporativno antivirusno rješenje koje je neophodno s obzirom na broj korisnika sistema i značaj djelatnosti kompanije. Ukupno prosječno ostvarenje ovih troškova iznosi 23.523 € u periodu 2022–2025. godine, konkretno, u 2022. godini iznosi 17.735,30 €, u 2023. godini 25.441,02 €,u 2024. godini 22.743,05€ i 51.456,50€ u 2025. godini.

CGES takođe navodi da vrijednost Ugovora br. 1021/2-JN/26-158/14, od 11.05.2026. godine iznosi 38.800,00 €. Endpoint Detection and Response (EDR) je vid nadogradnje AVS softvera. Softver obavlja detekciju, lov, izolaciju i eliminisanje prijetnji na svim endpointima. Detaljnije analizira sve potencijalne maliciozne aktivnosti na mreži, a zajedno sa AVS pružaju snažnu zaštitu od naprednih prijetnji.

CGES navodi da je došlo do povećanja broja klijentske (povećanje broja računara uslijed umrežavanja trafostanica u korporativnu mrežu, servisnih računara za tehničke sisteme CGES-a, novih korisnika itd.) i serverske opreme (gore navedeni rast opreme kroz investicione projekte) koja zahtijeva dodatne licence. Takođe, CGES ističe da postoji i potreba za povećanjem broja licenci potrebnih za siguran rad servera i radnih stanica, pa uz povećanje troška licenci, planirani iznos ovih troškova u periodu 2027–2029. godine iznosi 41.000 € za 2027. godinu, 43.000 € za 2028. godinu i 45.000 € za 2029. godinu.

Postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio Ugovor, br. 1021/2-JN/26-158/14 od 11.05.2026. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti i obezbjeđenje zaštite i bezbjednosti informacionog sistema operatora prenosnog sistema, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi se utvrđuju u iznosu od **41.000,00 € za 2027**. **godinu, 43.000,00 € za 2028. godinu i 45.000,00 € za 2029. godinu.**

xi. **Troškovi za Malwarebytes Premium softver** predloženi su u iznosu od **600,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ukupnog broja licenci za postojeće rješenje. U Zahtjevu je navedeno da Malwarebytes Premium softver predstavlja security antimalware softver koji se koristi u paru sa Symantec antivirusom na web servisima i servisnim računarima. U 2022. godini ovaj trošak je ostvaren u iznosu 773,00 €, dok ostvarenje u 2023. godini i 2024. godini iznosi 576,00 €, i 214.60€ u 2025. godini.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, kao i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje opravdanost ovih troškova, ovi troškovi su utvrđeni u predloženom iznosu od **600,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljene dokumentacije.

xii. **Troškovi za SSL sertifikat** predloženi su u iznosu od **800,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da su SSL sertifikati neophodni za postizanje veće bezbjednosti web servisa CGES-a kao što su ERP, DMS, Email, SharePoint, SMG itd. U 2022. godini ovaj trošak je ostvaren u iznosu od 341,03€, u 2023. godini ovaj trošak nije ostvaren, dok ostvarenje u 2024. godini iznosi 149€ i 414.89€ u 2025. godini.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje ovog troška.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi se utvrđuju u iznosu od **800,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

xiii. **Troškovi za Web Application Firewall (WAF)** predloženi su u iznosu od **32.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na licence za WAF koje su veoma bitne sa aspekta sigurnosti, jer omogućavaju zaštitu krucijalnih servisa CGES-a koji su izloženi internetu: mail, ERP, ESS i web SCADA. Ovaj trošak je realizovan u 2022. godini u iznosu od 27.023,37 €, u 2023. godini je realizovan u iznosu od 31.936,63 €, u 2024. godini u iznosu od 32.456,67 € i u 2025. godini 32.456,67 €.

Planirani iznos ovih troškova u periodu 2027–2029. godine utvrđen je u skladu sa realizacijom iz perioda 2022-2025. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **30.000,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu procijenjene vrijednosti javne nabavke za 2026. godinu.[11]

xiv. **Troškovi za licencu GoToMeeting** predloženi su u iznosu od **600,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je licenca potrebna za softver koji se koristi za online web konferencije, s obzirom da postoji česta potreba za organizovanjem online sastanaka, a takođe u jednom periodu je bila potreba za radom od kuće, te je isti korišćen za omogućavanje održavanja sastanaka između zaposlenih.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **490,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu iznosa ovog troška iz 2025. godine.

xv. **Troškovi Mc Afee licence (80 nodova)** predloženi su u iznosu od **5.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda**,** u skladu sa količinom radnih stanica koje će ubuduće

[11] Izvor: https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/124150

koristiti ovo rješenje. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na produženje licenci antivirusnog softvera McAfee koji se koristi na novom SCADA sistemu, a koji je implementiran tokom 2019. godine. Ovaj trošak je realizovan u iznosu od 3.713,75 € u 2022. godini, 3.725,00 € u 2023. godini, 3.603,00 € u 2024. godini i 900,00 € u 2025. godini.

CGES navodi da u skladu sa Ugovorom br.1021/4-JN/25-2298/8 iz 2026. godine, realizacija navedenog troška iznosi 3.600,00 €.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio Ugovor, br. 1021/4-JN/25-2298/8 od 12.08.2025. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **3.600,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu iznosa ovog troška iz ugovora za 2025. godinu (Ugovor, br. 1021/4-JN/25-2298/8 od 12.08.2025. godine).

xvi. **Troškovi za softver za arhiviranje mailova** predloženi su u iznosu od **8.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se ovaj trošak odnosi na licencu za softver za automatsko arhiviranje mejlova korisnika, kao i da je ovaj alat instaliran krajem 2021. godine u cilju čuvanja i arhiviranja email podataka korisnika sa email servera. Ovaj trošak je realizovan u 2022. godini u iznosu 9.666,66€, u 2023. godini 7.766,67€, u 2024. godini u iznosu 7.131,24€ i 2025.godine u iznosu 7.406,26€.

U skladu sa Ugovorom br. 1021/4-JN/25-2899/8 od 03.10.2025. godine, realizacija navedenog troška po ugovoru će iznositi 7.500,00 €, istekao je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su potrebni za unapređenje obavljanja regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **7.500,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ugovora br. 1021/4-JN/25-2899/8 od 03.10.2025. godine.

xvii. **Troškovi za Veeam licencu** predloženi su u iznosu od **6.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da u pitanju licenca za back up sistem novog SCADA sistema koji je implementiran kroz projekat nabavke SCADA/EMS sistema tokom 2019. godine. Trošak je realizovan u 2022. godini u iznosu 12.800€, 3.840€ u 2023. godini I nije realizovan u periodu 2024–2025. godini.

Navedeni trošak je u periodu 2027–2029. godine planiran u iznosu od 6.000,00 € godišnje, jer je došlo do promjene u načinu licenciranja Veeam Backup and Replication softvera.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **4.450,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj javnoj nabavci broj 1021/2-JN/26-917/9 od 12.05.2026. godine.

xviii. **Troškovi za VM WARE licence** predloženi su u iznosu od **10.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se Softver VM WARE koristi za virtuelizaciju na novim SCADA serverima. Kroz licencu se postiže puna funkcionalnost ovog virtualizacionog rješenja. Ovaj trošak je realizovan u 2022. godini u iznosu od 23.100,00 €, dok je u 2023. godini realizovan u iznosu od 15.350,00 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **10.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

xix. **Troškovi za licencu za Solar winds** predloženi su u iznosu od **8.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na licencu za monitoring računarskog sistema nove SCADA-e koji je implementiran kroz projekat nabavke SCADA/EMS sistema tokom 2019. godine. Trošak je realizovan 2022. u iznosu od 525,00 €, 2023. u iznosu od 2.983,00 €, u 2024. godini 1.945,00 € i u 2025. godini 1.695,00 €.

CGES ističe da planirani iznos ovog troška u periodu 2027–2029. godine iznosi 8.000,00 € godišnje, uslijed novog načina licenciranja kroz tzv. Observability paket.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **6.220,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/5-JN/26-685/6 od 17.04.2026. godine.

xx. **Troškovi licence za bekap ključnih radnih stanica** predloženi su u iznosu od **2.200,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se navedeni trošak odnosi na licence za produžetak rada softvera za bekap podataka na najvažnijim klijentskim stanicama u mreži CGES-a. Ovaj trošak je realizovan u iznosu od 1459,00 € u 2022. godini, 1100,00 € u 2023. godini, 1100,00 € u 2024. i 366,68€ u 2025. godini.

CGES navodi da planirani iznos ovih troškova u periodu 2027–2029. godini iznosi 2.200,00 € godišnje, u skladu sa povećanjem broja radnih stanica u narednom periodu.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **1.100,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/4-JN/25-2411/9 od 13.08.2025. godine.

xxi. **Troškovi licence za PLS Cadd i PLS Pole** predloženi su u iznosu od **23.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je korišćenje softvera PLS Cadd i PLS Pole neophodno sa stanovišta održavanja Odjeljenja za održavanje dalekovoda. Inicijalno su kroz odobreni projekat (IPD004 Nabavka havarijskih stubova koji je odobren 2015. i 2016. godine) nabavljene po dvije licence PLS CADD Lite i PLS Pole softverskog paketa za potrebe projektovanja havarijskih stubova u interventnim (havarijskim i preventivnim) situacijama. Takođe se navodi da, kako PLS CADD Lite ne omogućava šire modelovanje terena i objekata, to se 2019. javila potreba prilikom obnove licenci (po 1 PLS CADD Lite I PLS Pole) za nabavkom modula za PLS CADD standard edition I kao takva je obnavljana zaključno sa 2023. godinom. Uvažavajući činjenicu da je postojeća projektna dokumentacija stara i uglavnom nepotpuna, bilo je neophodno njeno ažuriranje. U tu svrhu, CGES ističe da su kroz projekat IPD027 Nabavka softverskih paketa PLS CADD i PLS Pole 2024. i 2025.godine

nabavljene dodatne licence sa potrebnim modulima. Nabavkom ovih licenci je prestala potreba da se plaća održavanje dvije licence PLS CADD Lite i PLS Pole. Ipak, prema CGES-u cijena operativnih troškova za ovu namjenu je veća jer je održavanje tehnički potpunije varijante softverskih paketa PLS CADD i PLS Pole skuplje. Dakle, razlog povećanja ovog nekontrolisanog troška je povećanje broja licenci i pratećih modula za softverske pakete s ciljem unapređenja njihove upotrebljivosti u procesu održavanja dalekovoda. Osim toga, na godišnjem nivou cijena obnove licenci kontinuirano raste.

Ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 3.937,00 €, u 2023. godini 2.145,00 €, u 2024. godini iznosilo 5.410,00 € i u 2025. godini 9.694,68€.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio Ugovor o jednostavnoj nabavci broj 1021/4-JN/26-1136/9 od 20.05.2026. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **17.262,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/4-JN/26-1136/9 od 20.05.2026. godine.

xxii. **Troškovi licence Check Point IPS** predloženi su u iznosu od 105.000,00 € u 2027. godini, 110.000,00 € u 2028. godini i 120.000,00 € u 2029. godini. U Zahtjevu je navedeno da licenca za Check Point IPS služi radi obezbjeđenja neophodne funkcionalnosti i kontinuiranog rada sigurnosnog uređaja (firewall) koji se koristi za zaštitu SCADA infrastrukture. Licenca omogućava aktivno praćenje, analizu i filtriranje mrežnog saobraćaja, kao i prepoznavanje i blokiranje potencijalno malicioznih aktivnosti i pokušaja neovlašćenog pristupa. Na ovaj način se smanjuje rizik od ugrožavanja kritične tehničke IT infrastrukture, prekida rada sistema, širenja sigurnosnih prijetnji i neovlašćenih izmjena u SCADA okruženju. Takođe se navodi da je obnavljanje licence neophodno kako bi sigurnosni uređaj nastavio da prima ažurirane sigurnosne definicije i zaštitne mehanizme, čime se obezbjeđuje adekvatan nivo zaštite SCADA sistema i pouzdanost rada ključnih procesa.

Trošak nije realizovan u 2022. i 2023. godini, dok je u 2024. godini realizovan u iznosu od 13.900,00 €, a u 2025. godini je realizovan u iznosu od 16.962,91€.

CGES tvrdi da je povećanje planiranog troška, uz IPS licence za postojeću opremu, rezultat nabavke dodatnih Next-Generation Firewall (NGFW) uređaja i upravljačkih konzola, namijenjenih sajber zaštiti SCADA sistema na lokacijama NDC-a i RDC-a. Ova nabavka realizovana je u okviru projekta NDC 136 – Obnova IT infrastrukture, čiji je obuhvat obuhvatio četiri NGFW uređaja i dva sistema za centralizovano upravljanje.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno pojašnjenje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u predloženom iznosu od **105.000,00 € u 2027**. godini, **110.000,00 € u 2028**. godini i **120.000,00 € u 2029**. godini.

xxiii. **Troškovi licence za ERP** softver predloženi su u iznosu **55.000,00 €** godišnje, za sve godine regulatornog perioda. U zahtjevu je navedeno da se ovaj trošak odnosi na licence za ERP softver i podrazumijeva pravo na korišćenje postojećih i novih funkcionalnosti ERP software – MS Dynamics 365 BC. Takođe omogućava kompatibilnost u radu sa integrisanim softverima DMS, MS Office, MS Exchange i operativnim sistemom MS Windows server na kojem ERP softver funkcioniše.

CGES ističe da ovaj trošak nije realizovan u periodu od 2022–2023. godini, a da je realizovan u ukupnom iznosu od 33.712,51 € u 2024. godini i 44.987,49 € u 2025. godini.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **50.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu Ugovora o javnoj nabavci broj 1021/3-JN/26-1075/12 od 26.06.2026. godine.[12]

xxiv. **Troškovi održavanja licenci za DMS sistem** predloženi su u iznosu od **12.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je implementacija DMS sistema realizovana 2022. godine, u skladu sa ugovorom o isporuci i implementaciji ERP sistema i DMS sistema. Ovaj trošak podrazumijeva pravo na preuzimanje i implementaciju

[12] Izvor: https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/113052

hot fix-eva, patch-eva i service pack-ova za bezbjedno, sigurno i stabilno funkcionisanje DMS sistema. Ovaj trošak podrazumijeva i pravo na korišćenje novih funkcionalnosti DMS sistema. Takođe omogućava kompatibilnost u radu sa integrisanim softverima podržanih verzija MS Dynamics 365BC, MS Office, MS Exchange i operativnim sistemom MS Windows server na kojem DMS sistem radi.

CGES navodi da trošak nije realizovan u periodu 2022. godine, u 2023. godini je realizovan u iznosu od 11.000,00 €, u 2024. godini u iznosu od 12.000,00 € i 2025. godine u iznosu od 12.000,00 €, a da planirani iznos ovog troška u periodu 2027–2029. godine iznosi 12.000,00 € godišnje, koji je procijenjen na osnovu pribavljene ponude renomiranog dobavljača.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **12.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/4-JN/25-3156/8 od 24.11.2025. godine.

xxv. **Troškovi održavanja licenci za BI** predloženi su u iznosu od **31.500,00 €** u 2027. godini, **33.000,00 €** u 2028. godini, **34.500,00 €** u 2029. godini. U Zahtjevu je navedeno da je implementacija BI sistema planirana tokom 2023. godine a ovaj trošak podrazumijeva pravo na preuzimanje i implementaciju hot fix-eva, patch-eva i service pack-ova za bezbjedno, sigurno i stabilno funkcionisanje BI sistema. Ovaj trošak podrazumijeva i pravo na korišćenje novih funkcionalnosti BI sistema. Takođe omogućava kompatibilnost u radu sa integrisanim softverima podržanih verzija MS Dynamics 365BC, MS Office, MS Exchange i operativnim sistemom MS Windows server na kojem DMS sistem radi.

CGES navodi da ovaj trošak nje realizovan u periodu od 2022–2025.godine, a da je za planirani period trošak procijenjen u skladu sa tržišnom cijenom po korisniku za odgovarajuće rješenje.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno pojašnjenje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, ovi troškovi utvrđeni su u iznosu od **3.500,00**

€ godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu utvrđenja ovog troška u Odluci za period 01.01.2023 – 31.12.2025. godina.

xxvi. **Troškovi licence -Multifaktorska autentifikacija (MFA**) predloženi su u iznosu od 8.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da je nabavka licenci za višefaktorsku autentifikaciju (MFA) neophodna radi značajnog unapređenja bezbjednosti informacionog sistema, zaštite korisničkih naloga i osjetljivih podataka, kao i usklađenosti sa savremenim bezbjednosnim standardima. MFA uvodi dodatni nivo provjere identiteta (npr. mobilni uređaj, kod ili biometrija), čime se značajno smanjuje mogućnost zloupotrebe korisničkih naloga. Takođe, MFA predstavlja jedan od osnovnih zahtjeva za zaštitu podataka prema standardima i regulativama.

CGES navodi da je trošak realizovan u 2024. godini u iznosu od 204,00 € i 2025. godine u iznosu 4.108,50 €, dok je trošak za regulatorni perioda procijenjen u skladu sa cijenama na tržištu i brojem zaposlenih kojima je potreban dati servis

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **7.700,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/5-JN/26-271/6 od 10.03.2026. godine. [13]

xxvii. **Troškovi licence za elektronsku komunikaciju** predloženi su u iznosu od 3.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da su ovi troškovi utvrđeni od strane Agencije u iznosu od 1.500 € godišnje, a da nastaju po osnovu obaveze CGES-a da plaća naknadu za pružanje elektronskih komunikacionih usluga Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosi 907,55 €, u 2023. godini 869,62 €, 2024. godini 1.002,37 € i 2025. godini iznosi 1.205,95 €, dok prosječno ostvarenje troška naknada za elektronske komunikacije iznosi 996,37 € u periodu 2022–2025. godine.

Za regulatorni period 2027–2029. godine, planirani su troškovi u iznosu od 3.000,00 € godišnje, iz razloga što su 2026. godine sklopljeni novi Ugovori o zakupu optičke

[13] Izvor: https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/108480

infrastrukture sa drugim operaterima, što će doprinijeti povećanju ostvarenih prihoda po osnovu pružanja elektronskih komunikacionih usluga, a sa završetkom dalekovoda TS Lastva – TS Pljevlja, očekuje se dodatno interesovanje od telekomunikacionih kompanija za zakup optičkih vlakana na toj trasi.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno pojašnjenje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **1.205,95 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ostvarenja ovog troška iz 2025. godine.

xxviii. **Troškovi licence za korišćenje pravno informacionog sistema (Katalog propisa)** predloženi su u iznosu od 900,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da licenca za katalog propisa omogućava pristup ažurnoj i pouzdanoj bazi važećih propisa Crne Gore, uključujući zakone, podzakonske akte, sudsku praksu, stručne komentare i druga relevantna pravna dokumenta. Prosječno ostvarenje predmetnog troška iznosi 666,44 € u periodu 2022–2025. godine, konkretno, u 2022. godini iznosio je 673,64 €, u 2023. godini 690,40 €, u 2024. godini 485,83€ i u 2025. godini 815,87€.

Za naredni regulatorni period su ovi troškovi planirani na bazi ostvarenja iz prethodne godine i činjenice da se usljed kontinuiranog usložnjavanja formalno-pravnog okvira i intenzivnog donošenja, izmjena i dopuna zakonskih i podzakonskih akata u svim oblastima poslovanja, naročito u procesu usklađivanja zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije, javila potreba za povećanjem planiranog troška za ovu svrhu.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **900,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

xxix. **Troškovi AdobePhotoshop licence** predloženi su u iznosu od 540,00 € za regulatorni period 2027-2029. godina. U Zahtjevu je navedeno da se ovaj trošak odnosi na nabavku licence za Adobe Photoshop, koja je neophodna radi obavljanja poslova koji uključuju obradu i pripremu digitalnih fotografija, grafičkih materijala i vizuelnih sadržaja za potrebe kompanije.

Prema navodima CGES-a softver omogućava profesionalnu izradu, uređivanje i optimizaciju promotivnih, informativnih i tehničkih materijala koji se koriste u internoj i eksternoj komunikaciji, a korišćenjem licenciranog softvera obezbjeđuje se usklađenost sa propisima o autorskim pravima i korišćenju softvera, kao i pristup redovnim bezbjednosnim i funkcionalnim ažuriranjima.

Prosječno ostvarenje troškova licenci za licencu za AdobePhotoshop iznosi 540,00 € u periodu 2022–2025. godine, pri čemu u 2022, 2024, i 2025. godini nema ostvarenja ovog troška, a u 2023. godini ostvarenje iznosi 540,00 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **540,00 € za period 2027 – 2029. godina**, na osnovu ostvarenja ovog troška u periodu 2022 – 2025. godina.

xxx. **Troškovi obnavljanja licence za softver za analizu mreže za planove razvoja (Licence za PSS-e)** predloženi su u iznosu od 40.000,00 € godišnje za 2027. i 2028. godinu, 42.000,00 € za 2029. godinu. U Zahtjevu se navodi da je trošak za licence nastao nakon realizacije projekta Nabavka softvera za analizu mreže za potrebe planova razvoja (IPD018), odobrenog od strane Agencije, kao i da je trošak realizovan u 2025. godini u iznosu od 39.900,00€.

CGES ističe da su licence za softver PSS-E neophodne za obavljanje stručnih analiza i proračuna u okviru poslova planiranja razvoja prenosnog sistema, izrade i provjere elektroenergetskih modela, kao i kontrole rezultata studija koje se odnose na razvoj i priključenje korisnika na prenosni sistem. Korišćenje PSS-E softvera potrebno je kako bi CGES mogao da aktivno učestvuje u pripremi, provjeri i verifikaciji podataka i rezultata koji predstavljaju osnov za izradu Plana razvoja prenosnog sistema. To obuhvata pripremu i ažuriranje ulaznih podataka i mrežnih modela, provjeru pretpostavki koje se koriste u analizama, sagledavanje rezultata proračuna, kao i stručnu reviziju predloženih razvojnih rješenja. Dalje se ističe da se na taj način se obezbjeđuje da razvojni dokumenti budu zasnovani na provjerenim modelima, realnom stanju sistema, važećim tehničkim kriterijumima i potrebama sigurnog i pouzdanog rada prenosne mreže.

Prema navodima CGES-a, PSS-E predstavlja standardni softverski alat za analize tokova snaga, kratkih spojeva, stabilnosti sistema i drugih proračuna potrebnih za sagledavanje sigurnosti i adekvatnosti rada prenosnog sistema. Raspolaganje licencama omogućava CGES-u da samostalno sprovodi proračune, provjerava dostavljene rezultate, identifikuje

eventualne neusaglašenosti, predlaže korekcije i donosi stručne zaključke na osnovu verifikovanih elektroenergetskih modela.Licence su potrebne i za redovne aktivnosti koje se odnose na pripremu, ažuriranje i verifikaciju mrežnih modela za potrebe regionalnih i evropskih analiza, uključujući pripremu modela i podataka za ENTSO-E dokumenta, procese i procedure. Time se obezbjeđuje usklađenost sa međunarodnom praksom, kvalitetna razmjena podataka sa drugim operatorima prenosnih sistema, kao i ispunjavanje obaveza CGES-a u okviru evropskih koordinisanih analiza. Softver je takođe neophodan za kontrolu i reviziju studija priključenja novih korisnika na prenosni sistem. CGES navodi da, kao operator prenosnog sistema, mora imati mogućnost da nezavisno provjeri rezultate proračuna dostavljenih u okviru studija priključenja, ocijeni uticaj priključenja na sigurnost i pouzdanost rada sistema, kao i da definiše tehničke uslove i eventualna potrebna pojačanja mreže.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **30.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu Ugovora o javnoj nabavci broj 1021/4-JN/25-3926/10 od 16.01.2026. godine.[14]

xxxi. **Troškovi EPLAN licence** predloženi su u iznosu od 7.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je EPLAN industrijski softver za projektovanje električnih instalacija i upravljačkih ormara, koji koriste Služba za gazdovanje i upravljanje trafostanicama i analitiku kao i Služba za održavanje, kao i da softver nabavljen 2024. godine kroz projekat IPR107 Nabavka, projektovanje i ugradnja VN opreme, koji je odobren 2023.godine. Dalje se navodi da rekonstrukcije kao i intervencije/zamjene opreme zahtijevaju i promjenu načina vezivanja/ožičenja odnosno samih šema djelovanja. CGES kao operator prenosnog sistema mora voditi ažurnu tehničku dokumentaciju za sve prenosne objekte, što EPLAN omogućava, a u skladu sa važećim međunarodnim standardima. Kako softver funkcioniše isključivo uz važeću godišnju licencu (pretplatni model), njeno obnavljanje je neophodno za kontinuitet rada. Godišnja licenca uključuje i redovna ažuriranja i tehničku podršku, a osigurava kompatibilnost elektronske projektne dokumentacije sa dobavljačima i izvođačima.

Ostvarenje ovog troška u 2025. godini iznosilo je 2.333,32 €.

[14] Izvor: https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/105890

Iznos za naredni regulatorni period 2027–2029. godine od 7.000,00 € godišnje, odgovara trenutnoj tržišnoj cijeni održavanja licence i ne predviđa značajnija odstupanja u odnosu na dosadašnji trošak, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **7.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/3-JN/25-2607/6 od 16.09.2025. godine.

xxxii. **Troškovi Licence-softver za klasifikaciju podataka i DLP (prethodni naziv Licence-Boldon James Data Classification i McAfee DLP)** predloženi su u iznosu od 24.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se softverska rješenja za Data Loss Prevention (DLP) i klasifikaciju podataka koriste za zaštitu osjetljivih informacija u CGES-u kroz njihovu identifikaciju, označavanje i kontrolu korišćenja. Softver za klasifikaciju podataka služi za kategorizaciju podataka prema nivou osjetljivosti (npr. javni, interni, povjerljivi).

Takođe se navodi da DLP rješenje zatim koristi te informacije kako bi se pratilo i kontrolisalo kretanje podataka, spriječilo njihovo neovlašćeno dijeljenje, curenje ili zloupotreba. DLP sistem identifikuje, nadgleda i štiti osjetljive informacije kroz različite kanale (email, mreža, cloud aplikacije, uređaji), primjenjujući unaprijed definisana pravila bezbjednosti.

U kombinaciji, ova rješenja omogućavaju: zaštitu poslovnih podataka od curenja i krađe, kontrolu pristupa i korišćenja osjetljivih informacija, usklađenost sa regulatornim zahtjevima, smanjenje rizika od internih i eksternih bezbjednosnih incidenata.

CGES navodi da ovaj trošak nije realizovan u periodu 2022–2024. godine, a da je realizovan u 2025. godini u iznosu 10.474,50€.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **22.927,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/5-JN/26-1404/6 od 08.06.2026. godine.[15]

[15] Izvor: https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/115535

xxxiii. **Troškovi licence za AutoCad** planirani su u iznosu od 35.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se AutoCad u CGES-u koristi kao ključni softver za tehničko projektovanje, crtanje i dokumentovanje infrastrukture, elektroenergetskih postrojenja, mreža i instalacija, kao i da AutoCAD predstavlja industrijski standard za izradu tehničkih crteža i projektne dokumentacije, što omogućava našim inženjerima da precizno projektuju elektroenergetske sisteme, postrojenja, mreže i instalacije. Ovaj softver omogućava primjenu međunarodnih tehničkih standarda i olakšava saradnju sa eksternim partnerima, projektantima i izvođačima.

Trošak nije realizovan u periodu 2022–2023. godine, dok u 2024. godini trošak iznosi 7.987,50 €, a u 2025.godini iznosi 24.561,85 €.

Prema navodima CGES-a, predloženi trošak licenci je porastao zbog povećanja broja zaposlenih kojima je isti neophodan.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **32.025,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o javnoj nabavci broj 1021/4-JN/26-323/16 od 19.05.2026. godine.

xxxiv. **Troškovi licence za AcrobatPro** predloženi su u iznosu od 6.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da Adobe Acrobat Pro predstavlja standardno rješenje za kreiranje, uređivanje, konverziju, potpisivanje i zaštitu PDF dokumenata. CGES navodi da je ovaj softver neophodan radi unapređenja procesa upravljanja digitalnom dokumentacijom, povećanja efikasnosti rada i obezbjeđenja sigurnog rukovanja poslovnim dokumentima u PDF formatu, kao i da softver omogućava i sigurno digitalno potpisivanje dokumenata, što ubrzava poslovne procese (npr. odobravanje ugovora i saglasnosti).

Ovaj trošak je ostvaren u iznosu od 325,00 € u 2023. godini, u 2024. u iznosu od 662,50 € i u 2025. godini u iznosu 4.151,25 €.

Planirani iznos ovog troška u periodu 2027–2029. godine je uslovljen povećanjem broja korisnika, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **3.945,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/3-JN/25-2707/6 od 30.09.2025. godine.

xxxv. **Troškovi licence za privileged access management** planirani su u iznosu od 75.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da softversko rješenje za Privileged Access Management (PAM) koristi se za kontrolu, upravljanje i zaštitu pristupa korisnika koji imaju pristup nad kritičnim sistemima, aplikacijama i podacima. Ovo rješenje omogućava CGES-u kontrolu, nadgledanje i ograničavanje pristupa ka kritičnim IT sistemima, čime se smanjuje rizik od neovlašćenog pristupa i zloupotrebe podataka. Na ovaj način CGES značajno poboljšava cyber bezbjednost, i samim tim ispunjava neophodne bezbjednosne zahtjeve od strane ENTSO-e.

CGES ističe da trošak nije realizovan u periodu od 2022–2024. godine, a da je realizovan u iznosu od 6.221,27 € u 2025. godini, dok je skladu sa Ugovorom broj: 1021/2-JN/25-1257/12 iznos ovog troška 74.600,00 €.

U periodu od 2027–2029. godine trošak se planira godišnje u skladu sa navedenim ugovorom, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **74.660,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o javnoj nabavci broj 1021/4-JN/25-2759/15 od 30.09.2025. godine.

xxxvi. **Troškovi Licence za ChatGPT** planirani su u iznosu od 6.000,00 € na, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se licence za ChatGPT nabavljaju u svrhu unapređenja efikasnosti poslovnih procesa, pripreme izvještaja, obrade i analize podataka, izrade tehničke i administrativne dokumentacije, kao i podršku zaposlenima u svakodnevnim poslovnim aktivnostima uz korišćenje vještačke inteligencije.

Iznos od 6.000,00 € na godišnjem nivou planiran je na osnovu dostupnih informacija o ispitivanju tržišta, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, a imajući u vidu da navedeni trošak nije obrazložen, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **0,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

xxxvii. **Troškovi Licence - Microsoft 365** planirani su u iznosu 25.000,00 € godišnje, za sve godine regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se ove licence nabavljaju u svrhu unaprjeđenja efikasnosti i standardizacije radnog okruženja kroz alate za komunikaciju, obradu dokumenata i timsku saradnju. U okviru licenci se dobija mogućnost korišćenja moderne komunikacione platforme Microsoft Teams, koja predstavlja potrebu zbog velikog broja sastanaka koji se organizuju online. Takođe, ovaj paket licenci sadrži i Microsoft BI, koji je omogućava zaposlenima analizu velikog broja podataka, kao i generisanje naprednih izvještaja za razne poslovne potrebe.

Predloženi iznos je planiran na osnovu zvaničnih Microsoft cijena i broja zaposlenih kojima je licenca neophodna, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **18.223,87 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/5-JN/26-534/7 od 09.04.2026. godine.

xxxviii. **Troškovi licence za MDM** predloženi su u iznosu od 15.000,00€ godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se licence za MDM nabavljaju u svrhu unapređenja informacione bezbjednosti i usklađivanja CGES-a sa ISO 27001 standardom i ENTSO-e security planom. Implementacija MDM rješenja je neophodna za zaštitu poslovnih podataka, efikasno upravljanje uređajima i podršku savremenim načinima rada. CGES navodi da je nabavka MDM rješenja ključna za osiguranje bezbjednog i efikasnog upravljanja mobilnim uređajima u poslovnom okruženju, posebno u uslovima korišćenja pametnih telefona u radne svrhe.

Planiran iznos za naredni period je utvrđen na osnovu istraživanja tržišta i broja zaposlenih, naveo je CGES.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno pojašnjenje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje i dokumentaciju, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **14.980,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/4-JN/25-3093/8 od 10.11.2025. godine.

xxxix. **Troškovi licence - Security Operation Centar** su predloženi u iznosu od 60.000,00 € godišnje, za sve godine narednog regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da trošak usluge i licenci Security Operation Centra (SOC) predstavlja trošak uspostavljanja i održavanja centralizovanog sistema za kontinuirani nadzor, detekciju, analizu i odgovor na sajber bezbjednosne incidente u informaciono-komunikacionoj infrastrukturi CGES-a. SOC podrazumijeva korišćenje specijalizovanih bezbjednosnih platformi i licenci (SIEM, SOAR, EDR/XDR, Threat Intelligence i drugih alata), kao i usluge stručnog tima koji vrši 24/7 praćenje bezbjednosnih događaja, identifikaciju prijetnji, analizu incidenata i koordinaciju odgovora na sajber napade. CGES dalje navodi da je, kao operator prenosnog sistema električne energije koji upravlja kritičnom infrastrukturom u energetskom sektoru, i kao ključni subjekat u smislu Zakona o informacionoj bezbjednosti, dužan da uspostavi i primjenjuje odgovarajuće tehničke, operativne i organizacione mjere za upravljanje rizicima po bezbjednost mrežnih i informacionih sistema, uključujući kontinuirani nadzor, detekciju i odgovor na sajber incidente. Planirani trošak predstavlja opravdano ulaganje u sajber bezbjednost i otpornost CGES-a, sa ciljem smanjenja operativnih, finansijskih i regulatornih rizika, kao i obezbjeđenja pouzdanog i sigurnog funkcionisanja elektroenergetskog sistema.

Takođe se navodi da ostvarenje predmetnog troška iznosi 0 € u periodu 2022–2025. godine, dok je za naredni regulatorni period trošak u iznosu 60.000,00 € godišnje, planiran na osnovu ugovora za uslugu/licencu za SOC koji je po prvi put zaključen u februaru 2026. godine (br. 1021/3-JN/25-3933/7), a po osnovu sljedećih aktivnosti usljed povećanja:

- broja informacionih sistema, servera, mrežnih uređaja i krajnjih korisnika koji će biti uključeni u nadzor;
- potrebnog broja licenci za bezbjednosne platforme;
- obima usluge (24/7 monitoring, upravljanje incidentima, izvještavanje i podrška);
- procijenjenih godišnjih troškova održavanja i obnove licenci.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, djelimično uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **59.550,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu Odluke o izboru najpovoljnije ponude broj 1021/3-JN/26-1603/10 od 12.10.2026. godine.[16]

xl. **Troškovi licence - Vulnerability skener** predloženi su u iznosu od 25.000,00 € godišnje za sve godine regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se trošak odnosi na licence za softver za identifikaciju i praćenje bezbjednosnih ranjivosti u mrežnim, serverskim i aplikativnim sistemima Društva. CGES dalje navodi da, kao operator kritične infrastrukture u energetskom sektoru i ključni subjekat u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti („Sl. list CG", br. 113/2024), ima obavezu uspostavljanja i održavanja sistema upravljanja informacionom bezbjednošću u skladu sa standardom MEST ISO/IEC 27001, koji je prepoznat Zakonom kao referentni okvir za primjenu mjera sajber bezbjednosti. Standard MEST ISO/IEC 27001 zahtijeva redovno identifikovanje, procjenu i tretman bezbjednosnih rizika i ranjivosti informacionih sistema. Vulnerability Scanner omogućava kontinuirano otkrivanje ranjivosti i pravovremeno preduzimanje mjera za njihovo otklanjanje, čime se smanjuje rizik od sajber incidenata i obezbjeđuje usklađenost sa zakonskim i standardizovanim zahtjevima za zaštitu kritične infrastrukture.

CGES navodi da nema ostvarenja navedenog troška za period 2022–2025.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno pojašnjenje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **24.955,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu podataka sadržanih u dostavljenom dodatnom pojašnjenju.

xli. **Troškovi Adonis licence** su predloženi u iznosu 1.500,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se ovaj trošak odnosi na troškove održavanja licenci za programski paket Adonis BPM, za 2027, 2028. i 2029. godinu. Softverska platforma

[16] Izvor: https://cejn.gov.me/tenders/view-tender/117754

Adonis koristi se za modelovanje poslovnih procesa i potrebna je CGES-u zbog buduće implementacije softverskih sistema kao i međunarodnih standarda.

CGES navodi da nema ostvarenja navedenog troška za period 2022–2025.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o troškovima koji se javljaju u toku redovnog poslovanja, koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, uvažavajući dostavljeno obrazloženje, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **1.500,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

xlii. **Troškovi platforme za internu komunikaciju** su predloženi u iznosu od 8.000,00€ godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da je CGES prepoznao potrebu za implementacijom platforme za internu komunikaciju koja će omogućiti unapređenje organizacione kulture, veću uključenost zaposlenih i efikasniju realizaciju HR aktivnosti. Ovaj trošak se odnosi na uspostavljanje dvosmjernog sistema interne komunikacije koji omogućava transparentnost, distribuciju organizacionih informacija i obavještenja, podršku HR inicijativama, kampanjama, učenju i razvoju zaposlenih kao i centralizaciju informacija i HR sadržaja kroz digitalnu platformu (web i mobilnu).

CGES navodi da nema ostvarenja navedenog troška za period 2022–2025, dok je trošak za naredni regulatorni period utvrđen istraživanjem tržišta.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se ne radi o troškovima koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti, ovaj trošak je **ocijenjen kao neopravdan**.

***

Agencija je ocjenjujući predložene troškove vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je uvažavajući priloženu dokumentaciju i obrazloženja data u svrhu pojašnjenja pojedinih troškova, **troškove naknada za licencu** utvrdila u iznosu od:

- **1.064.348,82 €** za 2027. godinu (115.000,00 € + 170.000,00 € + 19.250,00 € +36.000,00 € + 75.000,00 € + 30.000,00 € + 24.925,00 € + 41.000,00 € + 600,00 € + 800,00 € + 30.000,00 € + 490,00€ + 3.600,00 € + 7.500,00 € + 4.450,00 € + 10.000,00 € + 6.220,00 € + 1.100,00 € + 17.262,00 € + 105.000,00 € + 50.000,00 € + 12.000,00 € + 3.500,00 € + 7.700,00 € + 1.205,95 € + 900,00 € + 540,00 €+ 30.000,00 € + 7.000,00 € + 22.927,00 € + 32.025,00 € + 3.945,00 € + 74.660,00 € + 18.223,87 € + 14.980,00 € + 59.550,00 € + 24.955,00 € + 1.500,00 €)

- **1.070.808,82 €** za 2028. godinu (115.000,00 € + 170.000,00 € + 19.250,00 € +36.000,00 € + 75.000,00 € + 30.000,00 € + 24.925,00 € + 43.000,00€ + 600,00 € + 800,00 € + 30.000,00 € + 490,00€ + 3.600,00 € + 7.500,00 € + 4.450,00 € + 10.000,00 € + 6.220,00 € + 1.100,00 € + 17.262,00 € + 110.000,00 € + 50.000,00 € + 12.000,00 € + 3.500,00 € + 7.700,00 € + 1.205,95 € + 900,00 € + 30.000,00 € + 7.000,00 € + 22.927,00 € + 32.025,00 € + 3.945,00 € + 74.660,00 € + 18.223,87 € + 14.980,00 € + 59.550,00 € + 24.955,00 € + 1.500,00 €)i
- **1.082.808,82 €** za 2029. godinu (115.000,00 € + 170.000,00 € + 19.250,00 € +36.000,00 € + 75.000,00 € + 30.000,00 € + 24.925,00 € + 45.000,00€ + 600,00 € + 800,00 € + 30.000,00 € + 490,00€ + 3.600,00 € + 7.500,00 € + 4.450,00 € + 10.000,00 € + 6.220,00 € + 1.100,00 € + 17.262,00 € + 120.000,00 € + 50.000,00 € + 12.000,00 € + 3.500,00 € + 7.700,00 € + 1.205,95 € + 900,00 € + 30.000,00 € + 7.000,00 € + 22.927,00 € + 32.025,00 € + 3.945,00 € + 74.660,00 € + 18.223,87 € + 14.980,00 € + 59.550,00 € + 24.955,00 € + 1.500,00 €).

***

3.3. Troškovi za obezbjeđenje pomoćnih i usluga balansiranja

Troškovi za obezbjeđenje pomoćnih i usluga balansiranja predloženi su u iznosu od 12.850.434,44 € za 2027. godinu, 11.226.972,07 € za 2028. godinu i 10.464.956,68 € za 2029. godinu. U Zahtjevu se navodi da su troškovi za obezbjeđenje pomoćnih i usluga balansiranja, utvrđeni Odlukom Agencije o utvrđivanju korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda operatora prenosnog sistema električne energije i cijena za korišćenje sistema električne energije u toku regulatornog perioda 2023–2025. godina br. 24/2408-30 od 18.11.2024. godine. Naime, troškovi za obezbjeđenje rezerve sekundarne regulacije kao i obezbjeđenje rezerve tercijarne regulacije iz domaćih izvora, za 2023. godinu, utvrđeni su u iznosu od 3.826.697,42 €, za 2024. godinu u iznosu od 3.910.884,75 € , za 2025. godinu u iznosu od 3.989.102,54 €.

Ostvarenje ovih troškova u 2022. godini iznosilo je 1.474.082,04 €, u 2023. godini 1.869.421,64 €, u 2024. godini 1.975.831,94 € i u 2025. godini 1.686.414,91 €.

CGES dalje navodi da su troškovi pomoćnih usluga planirani u okviru troškova poslovanja na koje se ne može uticati, saglasno članu 9 stav 1 Metodologije za prenos, i utvrđuju se na osnovu dokumentacije iz člana 32 Metodologije za prenos (član 9 stav 5). Obaveza obezbjeđenja rezerve za primarnu, sekundarnu i tercijarnu regulaciju proizlazi iz Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i zahtjeva za dimenzionisanje rezerve u

SMM regulacionom bloku, a nabavka balansnog kapaciteta vrši se na tržišnom osnovu, saglasno članu 19 tačka 6 i članu 25 st. 10, 12 i 13 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Sl. list CG", br. 2/2026). Takođe, shodno članu 228 predmetnog Zakona, Uslovima i odredbama za pružaoce usluga balansiranja uređuju se kriterijumi, prava i obaveze subjekata koji žele da učestvuju u pružanju usluga balansiranja, kao i način njihovog učešća na tržištu balansne energije i balansnog kapaciteta, a sve u cilju da se obezbijedi transparentan, nediskriminatoran i konkurentan pristup tržištu balansiranja, uz istovremeno očuvanje sigurnosti rada elektroenergetskog sistema i omogućavanje operatoru prenosnog sistema da raspolaže dovoljnim i pouzdanim resursima za balansiranje sistema.

CGES dalje tvrdi da je potreban obim rezerve za crnogorski elektroenergetski sistem preuzet iz Dugoročnog energetskog bilansa Crne Gore za period od 2027. do 2029. godine, u skladu sa ugovorom o radu SMM regulacionog bloka, Studijom zajedničkog dimenzionisanja FRR rezerve u SMM bloku i zahtjevima SOGL uredbe, i za sve tri godine regulatornog perioda iznosi: 3 MW za primarnu regulaciju, po 28 MW za sekundarnu regulaciju naviše i naniže i 84 MW naviše i 10 MW naniže za tercijarnu regulaciju.

Takođe je navedeno da je jedinična cijena zakupa po vrsti rezerve utvrđena primjenom koeficijenata oportunitetnog troška iz studije „Podrška CGES-u u razvoju mehanizma za formiranje cijena zakupa balansne rezerve zasnovanog na prognozi oportunitetnih troškova" (Elektroenergetski koordinacioni centar d.o.o. Beograd, avgust 2026) 0,112 za primarnu, 0,127 i 0,118 za sekundarnu naviše i naniže i 0,075 i 0,065 za tercijarnu naviše i naniže, izvedenih hronološkim simulacijama rada sistema prema ostvarenim cijenama najlikvidnijeg regionalnog dan-unaprijed tržišta HUPX za 2024. i 2025. godinu. Visine koeficijenata su utvrđene prema regionalnoj praksi operatora prenosnih sistema u zemljama sa izrazito ograničenom konkurencijom na tržištu predmetnih usluga, karakterističnim portfoliom tehničkih jedinica koje pružaju pomoćne usluge uz uvažavanje svih specifičnosti i postavljene su tako da obezbijede održiv i stabilan mehanizam određivanja cijena, koji reflektuje stvarnu ekonomsku vrijednost rezervisanja kapaciteta uz ublažavanje uticaja kratkotrajnih ekstremnih tržišnih događaja. Za planiranje, koeficijenti su primijenjeni na očekivani nivo cijena istog tržišta, iskazan prosjekom cijena godišnjih baseload fjučersa za mađarsku tržišnu zonu na berzi EEX (HU futures) na dan 18.06.2026. godine (110,37 €/MWh za 2027, 95,71 €/MWh za 2028. i 87,49 €/MWh za 2029. godinu, cijene korišćene pri izradi biznis plana usvojenog od strane Odbora direktora društva), kao najlikvidnijeg terminskog proizvoda relevantnog za crnogorsku tržišnu zonu.

Na navedenim osnovama, uz zakup rezerve tokom svih 8.760 sati u godini (odnosno 8.784 sati za 2028. godinu), troškovi za obezbjeđenje pomoćnih usluga i usluga balansiranja (obezbjeđenje rezerve za primarnu, sekundarnu i tercijarnu regulaciju) za regulatorni period 2027–2029. godina planirani su od strane CGES-a u iznosu od 12.134.477,24 € za 2027. godinu, 10.511.014,87 € za 2028. godinu i 9.748.999,48 € za 2029. godinu.

Nadalje se navodi da planiranje po ovom osnovu odražava promjenu regulatornog okvira: zakup balansne rezerve po prvi put se sprovodi sa tržišnom referencom, u skladu sa Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, uz proširenje obuhvata na primarnu rezervu i na puni obim rezerve iz energetskog bilansa, pa se vrijednosti iz prethodnog regulatornog perioda, utvrđivane po drugačijem osnovu i u drugačijem obuhvatu, ne mogu koristiti kao mjerilo za planiranje.

CGES dodaje da je dokument „Uslovi i odredbe za pružaoce usluga balansiranja" nakon javne rasprave upućen Agenciji na odobrenje, a po odobravanju, elementi cijene zakupa utvrđivaće se u skladu sa istim. Ovi troškovi pripadaju kategoriji na koju se ne može uticati, pa razlika između planiranih i ostvarenih vrijednosti podliježe korekcijama u skladu sa pravilima kojima se uređuju korekcije cijena i naknada.

Pored navedenih, planirani su i troškovi regulacije napona i injektiranje reaktivne energije u iznosu od 674.641,62 € za 2027. godinu, 674.641,62 € za 2028. godinu i 674.641,62 € za 2029. godinu. Troškovi po osnovu black start-a planirani su u iznosu od 41.315,58 € za sve tri godine regulatornog perioda. Planiranje po ovom osnovu odražava promjenu regulatornog okvira, a u skladu sa članom 88 Zakona o energetici.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Agencija je ocjenjujući predložene troškove vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je uvažavajući priloženu dokumentaciju i obrazloženje dato u svrhu pojašnjenja ovih troškova, **troškove za obezbjeđenje pomoćnih i usluga balansiranja** utvrdila u iznosu od **6.635.516,14 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, što predstavlja zbir prosjek ostvarenja za period 2022 – 2025. godina i prosjeka predloženog iznosa navedenog troška od strane CGES-a za period 2027 – 2029. godina, podijeljen sa dva ((1.756.911,22 € + 11.514.121,06 €) / 2).

3.4. **Troškovi koji proizilaze iz međunarodnih ugovora** predloženi su u iznosu od **1.320.015,23 €** za 2027. godinu, u iznosu od **1.324.589,13 €** za 2028. godinu i u iznosu od **1.329.537,39 €** za 2029. godinu.

U dokumentu ''Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda'', CGES je dao pojašnjenja i strukturu troškova koji proizilaze iz međunarodnih ugovora, u vezi sa kojima je izvršena sljedeća analiza:

i. **Trošak članarine u ENTSO-E**[17] **i učešća u međunarodnim inicijativama za izradu studija** predloženi su u iznosu od **484.314,97 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da se trošak članarine u ENTSO-e odnosi na godišnju članarinu, koja se utvrđuje proporcionalno glasačkim pravima CGES u organizaciji, a na osnovu godišnjeg budžeta organizacije, koji utvrđuje Generalna skupština ENTSO-E. U Zakonu o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa definisan je član 38, koji glasi: "Operator prenosnog sistema električne energije sarađuje preko ENTSO za električnu energiju sa drugim operatorima prenosnih sistema radi promovisanja funkcionisanja unutrašnjeg tržišta električne energije i prekozonske trgovine i obezbjeđivanja optimalnog upravljanja, koordinisanog rada i odgovarajućeg tehničkog razvoja crnogorskog i evropskih prenosnih sistema električne energije ."

CGES navodi da je trošak članarine u ENTSO-E utvrđen od strane Agencije za 2022. godinu u iznosu od 312.429,00 €, dok je za period 2023–2025. godine utvrđen u iznosu od 317.333,34 € godišnje. U 2022. godini ovaj trošak je ostvaren u iznosu od 313.483,81 €, u 2023. godini u iznosu od 369.558,44 €, u 2024. godini u iznosu od 415.458,33 €, dok je u 2025. godini ostvaren trošak u iznosu od 435.412,79 €.

Takođe se navodi da je trošak članarine u ENTSO-E za naredni regulatorni period 2027–2029. planiran na osnovu projekcija troška godišnje članarine dostavljene od strane ENTSO-e, a za naredni regulatorni period ovaj trošak je planiran u skladu sa ostvarenjem iz 2026. godine. Kad se navedenom doda i trošak učešća u inicijativi Southeast Europe Cooperation Initiative Transmission System Planning Project (SECI TSP) koja je od 2017. godine pod okriljem ENTSO-E, u iznosu od 10.000,00 € godišnje, planirani iznos ovih troškova je ukupno 484.314,97 € godišnje, za naredni regulatorni period, u skladu sa ostvarenjem iz 2026. godine.

Postupajući u skladu sa zahtjevom Agencije, broj 26/2883-2 od 11.09.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/3 od 21.09.2026. godine, koji je u Agenciji zaveden pod brojem broj 26/2883-3 od 22.09.2026. godine, dostavio analitičke kartice konta 55400506 i konta 55079506 za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu.

[17] ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity - Evropska mreža operatora prenosnih sistema električne energije) je osnovan u skladu sa Trećim energetskim paketom EU za unutrašnje tržište električne energije u 2009. godini, koji ima za cilj liberalizaciju tržišta gasa i električne energije u EU.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da se radi o trošku koji proizilazi iz Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje njegovu opravdanost ovaj trošak se utvrđuje u iznosu od **474.314,97 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu iznosa ovog troška sa dostavljene analitičke kartice 55400506 iz 2025. godine pod nazivom "*Članarina ENTSOe 2026. god*".

ii. **Trošak po osnovu članarine u MEDTSO**[18] predložen je u iznosu od 13.000,00 € godišnje, za sve godine regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je Med-TSO (Mediterranean Transmission System Operators – Operatori prenosnog sistema Mediterana) asocijacija koja udružuje sve operatore zemalja Mediterana sa ciljem definisanja zajedničkih smjernica za saradnju i razvoj prenosnih sistema. Trošak po osnovu članarine u Med-TSO se odnosi na godišnju članarinu, koja se utvrđuje proporcionalno glasačkim pravima CGES u organizaciji, a na osnovu godišnjeg budžeta organizacije, koji utvrđuje Generalna skupština.

Navedeni trošak, za period 2022–2025. godina utvrđen je u iznosu od 10.000,00 € godišnje, dok je ostvarenje ovog troška za period 2022–2023. godine iznosilo 10.000,00 € godišnje, a za period 2024–2025. godine ostvarenje je iznosilo 13.000,00 € godišnje. Usvajanjem finansijskih izvještaja sa Generalne skupštine Med-TSO održane 20.11.2024. godine odobreno je preliminarno zatvaranje troškova za 2024. godinu i odobrenje budžeta za 2025–2027. godinu. Ovo je izazvalo povećanje troška na 13.000,00 €, istakao je CGES.

Za naredni regulatorni period 2027–2029. godine iznos je planiran u skladu sa ostvarenjem troškova u 2024. i 2025. godini, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja i dostavljenu dokumentaciju ocijenjeno je da je trošak opravdan i utvrđen je u iznosu od **13.000,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ostvarenja ovog troška iz 2024. i 2025. godine (analitička kartica 55400506 za period 2024 – 2025. godina)

iii. **Troškovi učešća u Market Coupling Steering Committee** planiran je u iznosu od 800,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da učešće CGES u Market Coupling Steering Committee predstavlja jednu od ključnih aktivnosti u procesu

[18] MEDTSO (Mediterranean Transmission System Operators – Operatori prenosnog sistema Mediterana) je asocijacija koja udružuje sve operatore zemalja Mediterana sa ciljem definisanja zajedničkih smjernica za saradnju i razvoj prenosnih sistema.

integracije nacionalnog tržišta električne energije u jedinstveno evropsko tržište. MCSC je upravljačko i koordinaciono tijelo koje okuplja operatore prenosnih sistema i nominovane operatore tržišta električne energije (NEMO) sa ciljem:

- donošenja strateških odluka vezanih za market coupling projekte;
- praćenja implementacije i razvoja jedinstvenog evropskog tržišta električne energije;
- usaglašavanja tehničkih, regulatornih i operativnih rješenja;
- koordinacije aktivnosti između TSO-a, NEMO-a i regulatornih institucija;
- upravljanja rizicima i donošenja odluka u slučaju značajnih promjena tržišnih procesa.

Učešćem u radu MCSC-a CGES:

- Obezbjeđuje zastupljenost nacionalnih interesa jer aktivno učestvuje u donošenju odluka koje mogu uticati na funkcionisanje domaćeg tržišta i prenosnog sistema.
- Doprinosi razvoju regionalnog i evropskog tržišta jer se uključuje u kreiranje pravila i procedura za efikasniju prekograničnu trgovinu električnom energijom.
- Prati regulatorne i tehničke promjene u cilju pravovremenog informisanja o novim zahtjevima, metodologijama i tržišnim modelima.
- Učestvuje u odlučivanju o market coupling projektima, planovima implementacije, planiranja budžeta, rokova i tehničkih rješenja.
- Obezbjeđuje sigurnost i pouzdanost sistema u cilju sigurnog rada prenosne mreže prilikom razvoja tržišnih mehanizama.
- Koordiniše implementaciju PICASSO, MARI, SIDC i SDAC procesa jer time usklađuje nacionalne aktivnosti sa evropskim inicijativama za balansiranje i trgovinu električnom energijom.

CGES ističe da navedeni trošak nije imao ostvarenje u periodu 2022–2024. godine, dok je u 2025. godini ostvaren u iznosu od 351,64€.

Planirani iznos ovih troškova u narednom regulatornom periodu je utvrđen u skladu sa Unilateral Declaration of Observers Project Place Access, istakao je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Djelimično uvažavajući iznesena obrazloženja i dostavljenu dokumentaciju ocijenjeno je da je trošak opravdan i utvrđen je u iznosu od **351,64 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ostvarenja ovog troška iz 2025. godine (analitička kartica 55400506 iz 2025. godine).

iv. **Troškovi po osnovu multilateralnog sporazuma (RSC MLA)**, predloženi su u iznosu od 66.083,09 € za 2027. godinu, 67.122,62 € za 2028. godinu i 69.996,90 € za 2029. godinu. U Zahtjevu je navedeno da su, na osnovu Multilateralnog sporazuma između ENTSO-E, TSO-ova članica i Regionalnih koordinacionih centara o regionalnoj koordinaciji sigurnosnih proračuna od 29.5.2020. godine, ostvareni troškovi, u skladu sa projekcijama dostavljenim od strane ENTSO-E, iznosili za 2022. godinu 79.478,13 €, za 2023. godinu 64.074,81 €, za 2024. godinu 66.505,70 € i za 2025. godinu 64.281,67 €. Utvrđeni iznosi po godinama u prethodnom periodu iznosili su 0 € za 2022. godinu, 62.351,30 € za 2023. godinu, 54.466,32 € za 2024. godinu i 55.975,10 € za 2025. godinu.

Planirane vrijednosti ovih troškova za naredni regulatorni period, procijenjene na osnovu ostvarenja iz prethodnog perioda, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje njegovu opravdanost, ovaj trošak se utvrđuje u iznosu od **64.281,67 godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ostvarenja ovog troška u 2025. godini (analitička kartica 55079506 iz 2025. godine).

v. **Troškovi FEES – FSKar Balancing Services „SLA FSKar"** predloženi su u iznosu od **5.360,00** € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je CGES obavezan da primjenjuje pravila relevantnih evropskih asocijacija operatora prenosnog sistema čiji je član i učestvuje u radu ENTSO-E, što podrazumijeva primjenu ENTSO-E Metodologije za finansijsko poravnanje neželjenih odstupanja. Naime, u skladu sa EU Regulativom 2017/2195, od 01. juna 2021. godine, u okviru sinhrone zone "Kontinentalna Evropa", počela je sa primjenom nova ENTSO-E metodologija za poravnanje neželjenih odstupanja (Financial Settlement Δf, ACE, RP - oDRŽAkar). Primjena FSkar metodologije je uticala na cjelokupan proces količinskog obračuna odstupanja balansno odgovornih subjekata, na proračun cijene odstupanja, troškova, prihoda operatora prenosnog sistema prilikom balansiranja prenosnog sistema, kao i na finansijski obračun i finansijsko poravnanje. Obaveza primjene FSkar metodologije, prepoznata je i kroz Odluku o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije („Sl. list Crne Gore", br. 52/21).

Ugovorom između ENTSO-E, OPS-ova i JAO-a, br. 9453 od 13.10.2021. godine, definisano je da JAO vrši finansijski obračun i finansijsko poravnanje i da se fakturisanje vrši između JAO i

pojedinačnih operatora prenosnih sistema, odnosno u ovom slučaju finansijsko poravnanje za odstupanja regulacione oblasti Crna Gora u nadležnosti CGES-a.

Navedeni trošak je u 2022. godini ostvaren u iznosu od 4.890,90 €, u 2023. godini u iznosu od 1.870,39 €, u 2024. godini u iznosu od 1.994,19 €, dok je u 2025. godini ostvaren u iznosu od 1.433,89 € u skladu sa predmetnim ugovorom.

Utvrđeni iznos za trošak SLA FSKar u 2022. godini je iznosio 0 €, dok je za period 2023–2025. godine iznosio 5.152,05 € godišnje.

Planirani troškovi u narednom regulatornom periodu 2027–2029. godina utvrđeni su u skladu sa sporazumom „INVOICING SERVICE AGREEMENT FOR THE "FSKAR" PROCESS", naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da proizilazi iz zakonske obaveze, ovaj trošak se utvrđuje u iznosu od **1.433,89 € godišnje**, na osnovu ostvarenog iznosa iz 2025. godine (analitička kartica 55079506 iz 2025. godine).

vi. **Troškovi eksterne revizije MVS Audit ENTSO-E** predloženi su u iznosu od **15.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da eksterna revizija predstavlja ispunjavanje obaveza preuzetih u skladu sa ENTSO-E OPDE ATOM AGREEMENT FOR THE MINIMUM VIABLE SOLUTION sporazumom, a prema kome je CGES u obavezi da angažuje nezavisnog eksternog auditora (koji je sertifikovan i akreditovan za tu vrstu provjere) i koji sprovodi revizije (audite) infrastrukture klijenta OPDE-a usluga, jednom godišnje prema OPDE sigurnosnom planu. Obaveza nezavisnog eksternog auditora je da izvrši provjeru i sačini izvještaj o sprovedenom auditu. Na temelju nalaza revizije CGES dokazuje da li se sigurnosni zahtjevi dosljedno sprovode i poštuju.

CGES navodi da je trošak eksterne revizije neophodna investicija za provjeru usaglašenost (compliance) CGES-a sa zahtjevima ENTSO-E security planova , i direktno je povezan sa regulatornim zahtjevima ENTSO-E i nacionalnih zakona o zaštiti kritične infrastrukture.

Ostvarenje predmetnog troška iznosi 9.630,00 € u 2022. godini, 9.650,00 € u 2023. godini, 9.775,00 € u 2024. godini i u 2025. godini 9.835,00 €.

Dalje se navodi da su za naredni regulatorni period ovi troškovi planirani u iznosu 15.000,00 € godišnje, iz razloga što je ENTSO-E proširio zahtjeve i CGES je od ove godine u obavezi da proširi oblast provjere na još dvije klijentske platforme CN I VP/S i angažuje nezavisnog eksternog revizora za provjeru usklađenosti sa sigurnosnim zahtjevima CN Security planom i

VP/S Security planom. Ovaj trošak je planiran na osnovu kontinuiranog proširenja obuhvata revizije:

- 2024: Revizija po OPDE Security planu

- 2025: Revizija po OPDE Security planu

- 2026: Revizija po OPDE Security planu + CN Security planu + VP/S Security planu

Dodavanje VP/S Security plana zahtijeva specijalizovanu OT (Operational Technology) reviziju industrijskih sistema, što je kompleksnije i zahtijeva dodatne specijalizacije eksternog nezavisnog auditora, pa samim tim opravdava povećanje troškova, istakao je CGES.

Očekuje se da će obuhvat revizija i dalje rasti sa razvojem tehnologije i povećanjem regulatornih zahtjeva. Dugoročna prognoza ukazuje na kontinuiran rast troškova eksterne revizorske verifikacije, zaključio je CGES.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio Ugovor o jednostavnoj nabavci broj 1021/5-JN/26-1906/8 od 28.08.2026. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje njegovu opravdanost, ovaj trošak utvrđuje se u iznosu od **14.780,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljenog Ugovora o jednostavnoj nabavci broj 1021/5-JN/26-1906/8 od 28.08.2026. godine.

vii. **Troškovi rada ENTSO-E regionalne grupe Kontinentalna Evropa (Regional Group Continental Europe support - RGCE)** predloženi su u iznosu od 41.834,17 € za 2027. godinu, 43.826,54 € za 2028. godinu i 45.900,53 € za 2029. godinu. U Zahtjevu je navedeno da se troškovi rada ENTSO-E Regionalne grupe Kontinentalna Evropa (RGCE), utvrđuju u skladu sa odobrenim Budžetom ENTSO-E. Ove aktivnosti tiču se dodatne eksterne podrške sekretarijatu RGCE, koje proističu iz sve složenijih procesa koje ova grupa prati, nadzire i dalje razvija. Svi zadaci grupe su jasno definisani aktima ENTSO-E organizacije, pa i dodatni troškovi direktno proističu iz potreba usaglašenih na nivou organa ENTSO-E (Generalne skupštine i Borda).

Navedeni trošak je u 2022. godini realizovan u iznosu od 6.479,71 €, u 2023. godini u iznosu od 4.823,00 €, u 2024. godini u iznosu od 14.441,00 € (od čega se 9.880,00 € odnosi na analitičku karticu 55079506 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga na osnovu međunarodnih ugovora koje nije moguće kontrolisati, a 4.561,00 € na analitičku karticu 57940 - Troškovi

prethodnih godina), dok je u 2025. godini realizovan u iznosu od 16.291,32 €. Utvrđeni iznosi za navedeni trošak iznosili su 0 € za 2022. godinu, 6.756,09 € za 2023. godinu, 6.664,78 € za 2024. godinu i 6.552,29 € za 2025. godinu. Planirani iznos ovih troškova u narednom regulatornom periodu iznosi 41.834,17 € za 2027. godinu, 43.826,54 € za 2028. godinu i 45.900,53 € za 2029. godinu.

Projekcija troška urađena je na osnovu okvirnih procjena ENTSO-E RGCE, korišćenih za potrebe srednjeročnog budžetiranja organizacije ENTSO-E. Posebna podgrupa RGCE-a zadužena za planiranje i praćenje realizacije budžeta organizacije, izradila je procjenu za svaku pojedinačnu članicu, istekao je CGES.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio Excel tabelu procjene posebne podgrupe RGCE-a za CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje njegovu djelimično opravdanost, ovaj trošak utvrđuje se u iznosu od **43.826,54 € za 2027. godinu, 45.900,53 € za 2028. godinu i 0,00 € za 2029. godinu**, na osnovu dostavljene Excel tabele procjene posebne podgrupe RGCE-a za CGES, u kojoj nije data procjena navedenog troška za 2029. godinu.

viii. **Troškovi po osnovu multilateralnog sporazuma (CN MLA)** predloženi su u iznosu od 122.672,00 € za 2027. godinu, 124.214,00 € za 2028. godinu i 124.214,00 € za 2029. godinu. U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na troškove po osnovu multilateralnog sporazuma između ENTSO-E, TSO-ova članica i Regionalnih koordinacionih centara o komunikacionim mrežama.

Utvrđeni iznosi za navedeni trošak su iznosili 0 € za 2022. godinu, 112.563,68 € za 2023. godinu, 110.579,88 € za 2024. godinu i 109.892,84 € za 2025. godinu.

Navedeni trošak je u 2022. godini ostvaren u iznosu od 45.816,87 €, u 2023. godini u iznosu od 90.758,69 €, u 2024. godini u iznosu od 231.428,28 € (180.980,58 € na analitičkoj kartici 55079506 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga na osnovu međunarodnih ugovora koje nije moguće kontrolisati + na analitičkoj kartici 57940 - Troškovi prethodnih godina 50.447,70 €), dok je u 2025. godini ostvaren u iznosu od 122.654,10 €. Prosječno ostvarenje navedenog troška u prethodnom četvorogodišnjem period je iznosilo 122.664,49 €.

Planirani iznos ovih troškova u narednom regulatornom periodu je utvrđen u skladu sa prosječnim ostvarenjem u prethodnom četvorogodišnjem periodu, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje njegovu djelimičnu opravdanost, ovaj trošak utvrđuje se u iznosu od **122.664,49 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu prosječnog ostvarenja navedenog troška u prethodnom četvorogodišnjem periodu.

ix. **Troškovi učešća u IBWT – Italian border working table** planiran je u iznosu od **30.000,00€** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da trošak predstavlja troškove učešća CGES-a u aktivnostima Italian Border Working Table (IBWT). Navedeni trošak nije imao ostvarenje u periodu 2022–2024. godine, dok je u 2025. godini ostvaren u iznosu od 562,50 €.
Za naredni regulatorni period, projekcija troška je napravljena na osnovu procjene očekivanih aktivnosti i obaveza CGES-a u okviru procesa integracije tržišta električne energije, definisanih u okviru IT-ME LIP projekta koje su navedene u Impact Assessment dokumentu, koji je dostavljen Agenciji dopisom br. 300-RAE/26-48/34 od 07.08. 2026. godine.
Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio detaljnije pojašnjenje ovog troška.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje njegovu djelimičnu opravdanost, ovaj trošak utvrđuje se u iznosu od **15.000,00 € za 2027. godinu, 30.000,00 € za 2028. godinu i 30.000,00 € za 2029. godinu**.
Kod ovakvog utvrđenja navedenog troška za 2027. godinu, Agencija se vodila činjenicom da aktivnosti definisane u okviru ITME LIP Projekta ne mogu biti formalno otpočete prije pozitivne ocjene Evropske komisije o transpoziciji EIP-a od strane Crne Gore, koji postupak je u toku.

x. **Troškovi usluga koordinacije SMM regulacionog bloka** predložen je u iznosu od 24.000,00 € godišnje, za sve godine regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da rad u evropskoj elektroenergetskoj interkonekciji podrazumijeva i definisanje kontrolnih oblasti, koje predstavljaju osnovu organizacione strukture ENTSO-E interkonekcije. Crnogorski elektroenergetski sistem čini jednu kontrolnu oblast, kojom upravlja CGES, a koja sa kontrolnim oblastima Srbije i Makedonije čini SMM Kontrolni blok. Koordinaciju rada

kontrolnog bloka sa interkonekcijom obavlja Elektromreža Srbije (EMS). To se u dosadašnjem radu, prije svega, odnosilo na koordinaciju razmjene odgovarajućih dokumenta, u skladu sa ENTSO-E procedurama. Članice rade na prilagođavanju rada SMM Bloka u cilju praćenja izmjena u ENTSO-E propisima, s posebnom pažnjom na osnovnu funkciju SMM bloka - koordinaciju regulacije, u cilju što kvalitetnijeg rada članica Bloka, uz minimum troškova, naveo je CGES.

Navedeni trošak, za period 2022–2025. godine utvrđen je u iznosu od 24.000,00 € godišnje, koliko je iznosilo i ostvarenje. Za naredni regulatorni period navedeni trošak je planiran u skladu sa ostvarenjem.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija koja potvrđuje njegovu opravdanost, ovaj trošak utvrđuje se **u iznosu od 24.000,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu dostavljene analitičke kartice broj konta 55079506 za 2025. godinu.

xi. **Troškovi usluga Kancelarije za koordinisane aukcije u Jugoistočnoj Evropi (SEE CAO)** predloženi su u iznosu od **87.111,00 € godišnje**. U Zahtjevu je navedeno da se usluga koordinisane dodjele prekograničnih prenosnih kapaciteta obavlja na nivou regiona Jugoistočne Evrope (JIE), koju vrši Kancelarija za koordinisane aukcije u JIE, za potrebe operatora prenosnih sistema Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Albanije, Kosova, Grčke, Turske i Crne Gore, a u skladu principima definisanim EU Regulativom 2009/714.

Uz to, CGES navodi da nakon stavljanja podvodnog kabla između Crne Gore i Italije u komercijalnu upotrebu, crnogorski i italijanski regulator su 2020. godine pozvali CGES i Ternu da izaberu SEE CAO za aukcijsku kuću za prvi period upotrebe kabla, odnosno 2020. i 2021. godine. Dodatno, u skladu sa Sporazumom zaključenim između pomenutih regulatora u decembru 2021. godine, CGES i TERNA su i u 2022. godini angažovali SEE CAO za dodjelu kapaciteta na granici Italija – Crna Gora. Korišćenje usluga SEECAO se nastavilo i tokom 2023–2025. godine.

Postupkom prilagođavanja evropske regulative, konkretno Uredbe 2016/1719 o uspostavljanju smjernica za dugoročnu alokaciju kapaciteta (FCA), čijim prilagođenim tekstom je predviđeno da se za članice Energetske zajednice formira regionalna platforma za alokaciju kapaciteta, koja bi bila otvorena i za uključenje operatora prenosnih sistema iz EU kao i trećih zemalja. Takođe je predviđeno da regionalna platforma treba da obavlja svoju djelatnost u

bliskoj saradnji sa JAO i da uskladi svoje operativne i alokacijske procedure sa jedinstvenom platformom, usljed čega dvije platforme mogu i formalno uspostaviti partnerske odnose.

Imajući u vidu navedeno, CGES je opredjeljenja da se nastavi angažovanje SEE CAO kao aukcijske kuće koja će pružati usluge koordinisane alokacije prekograničnih kapaciteta tokom relevantnog regulatornog perioda (2027–2029. godina).

Trošak usluga Kancelarije za koordinisane aukcije u Jugoistočnoj Evropi (SEE CAO), posredstvom koje CGES obavlja dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta, utvrđen je od strane Agencije za 2022. godinu u iznosu od 84.003,00 €, dok je za period 2023–2025. godine utvrđen u iznosu od 94.398,00 € godišnje.

Ostvarenje ovog troška iznosilo je 87.841,80 € u 2022. godini, 93.951,60 € u 2023. godini, 101.251,47 € u 2024. godini i 106.701,96 € u 2025. godini.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljeno obrazloženje koje potvrđuje njegovu opravdanost, ovaj trošak utvrđuje se u iznosu od **87.111,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda.

xii. **Troškovi po osnovu multilateralnog sporazuma (VPS MLA)** predloženi su u iznosu od **36.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je svrha ovog troška ispunjenje obaveza propisanih od strane ENTSO-e koje se odnose na dostavljanje na VP podataka vezanih za planiranje rada EES-a u nadležnosti TSO-a.

Navedeni trošak u 2022. godini je ostvaren u iznosu od 25.243,97 €, u 2023. godini je ostvaren u iznosu od 24.839,70 €, u 2024. godini je ostvaren u iznos od 42.959,49 € (34.949,29 € na analitičkoj kartici 55079506 - Troškovi drugih neproizvodnih usluga na osnovu međunarodnih ugovora koje nije moguće kontrolisati + na analitičkoj kartici 57940 - Troškovi prethodnih godina 8.010,20 €), dok je u 2025. godini trošak ostvaren u iznosu od 55.963,52 €.

Prosječno ostvarenje navedenog troška u prethodnom četvorogodišnjem periodu je iznosilo 35.249,12 €. Ostvarenje je u skladu sa ugovornim obavezama iz ugovora Verification Platform Multilateral Agreement od 24.06.2020. godine sa ENTSO-e.

Utvrđen iznos za trošak VPS MLA u 2022. godini je iznosio 0 €, u 2023. godini 29.007,45 €, u 2024. godini 27.616,50 €, dok je u 2025. godini iznosio 28.897,62 €.

Planirani troškovi za naredni regulatorni period su utvrđeni u skladu prosječnim ostvarenjem ovog troška u prethodnom četvorogodišnjem periodu, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija i obrazloženje koja potvrđuje njegovu opravdanost ovaj trošak se utvrđuje u iznosu od **36.000,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda.

xiii. **Trošak vezan za International Grid Control Cooperation (IGCC)** predložen je u iznosu od **20.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je International Grid Control Cooperation (IGCC) implementacioni projekat, koji je ENTSO-E pokrenuo 2016. godine, čime je uspostavljena Evropska platforma za proces netovanja debalansa sistema (IN-Platforma), u skladu sa smjernicama za balansiranje električne energije (EB GL, čl. 22). TSO-ovi, članovi IGCC-a su ili operativni članovi, oni koji učestvuju (tj. oni koji su fizički povezani sa IGCC-om i koji obavljaju proces netovanja putem platforme), ili neoperativni članovi (tj. oni koji aktivno učestvuju u donošenju odluka u okviru IGCC-a, ali još ne sprovode postupak netovanja debalansa sistema).

CGES navodi da trošak nije realizovan u periodu 2022–2025. godine jer je CGES izgubio status posmatrača. Naime, iako je CGES potpisnik NDA koja definiše status posmatrača, ENTSO-E je, prema uputstvima Evropske komisije, status posmatrača/članstva na platformama za balansiranje: IGCC, MARI i PICASSO, dozvoljen je samo za OPS iz Energetske zajednice (EnC) koji ispunjava sljedeće uslove:

- Međunarodnim sporazumom Unije i EnC kao ugovorne strane u kojoj se nalazi Crna Gora odnosno CGES kao operator prenosnog sistema, je dužan da preuzme pravnu tekovinu EU u oblasti energetike (u ovom slučaju, ovaj uslov je ispunjen jer je Crna Gora potpisnica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice).
- Da je država u potpunosti prenijela najmanje Uredbu o električnoj energiji 2019/943 i Direktivu o električnoj energiji 2019/944 iz paketa za integraciju električne energije (EIP) u nacionalno zakonodavstvo. Verifikaciju i odobrenje treba da obezbedi Evropska komisija u skladu sa postupkom verifikacije navedenim u pismu ugovornim stranama koje su Evropska komisija i Sekretarijat Energetske zajednice poslali 7. avgusta 2025. godine članovima stalne grupe na visokom nivou Energetske zajednice.

CGES ističe da je nakon ispunjenja ovog uslova, u planu dobijanje statusa prvo neoperativnog, a zatim operativnog člana. Ovaj trošak će proisteći iz međunarodnog ugovora SAFA, a u vezi obaveza operatora prenosnog sistema za balansiranjem sistema.

Iznos ovog troška u periodu 2027–2029. godine je planiran u skladu sa informacijama o očekivanim troškovima koje će vezano pristup IGCC platformi imati Elektromreža Srbije.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje ovog troška.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija i obrazloženje koji potvrđuje njegovu opravdanost ovaj trošak se utvrđuje u iznosu od **20.000,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda.

***

Agencija je ocjenjujući predložene troškove vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je uvažavajući priloženu dokumentaciju i obrazloženja data u svrhu pojašnjenja pojedinih troškova, **troškove koji nastaju na osnovu međunarodnih ugovora** utvrdila u iznosu od:

- **916.764,20 €** za 2027. godinu (474.314,97 € + 13.000,00 € + 351,64 € + 64.281,67 € + 1.433,89 € + 14.780,00 € + 43.826,54 € + 122.664,49 € + 15.000,00 € + 24.000,00 € + 87.111,00 € + 36.000,00 € + 20.000,00 €)
- **933.838,19 €** za 2028. godinu (474.314,97 € + 13.000,00 € + 351,64 € + 64.281,67 € + 1.433,89 € + 14.780,00 € + 45.900,53 € + 122.664,49 € + 30.000,00€ + 24.000,00 € + 87.111,00 € + 36.000,00 € + 20.000,00 €)
- **887.937,66 €** za 2029. godinu (474.314,97 € + 13.000,00 € + 351,64 € + 64.281,67 € + 1.433,89 € + 14.780,00 € + 122.664,49 € + 30.000,00€ + 24.000,00 € + 87.111,00 € + 36.000,00 € + 20.000,00 €)

3.5. **Troškovi za zaštitu životne sredine** predloženi su u iznosu od **75.000,00 € za 2027. godinu,100.000,00 € za 2028. godinu, 55.000,00 € za 2029. godinu**. U Zahtjevu je navedeno da se upravljanje otpadom vrši od 2013. godine na osnovu „Plana upravljanja otpadom CGES AD" na koji je Agencija za zaštitu prirode i životne sredine dala sljedeće saglasnosti:

- Broj: 02 -UPI – 1268/8 od 11.11.2013. godine;
- Broj: 02 - UPI-1513/2 od 14.09.2015. godine;
- Broj: UPI-101/2 -02-1566/3 od 21.09.2018. godine;
- Broj: 02-UPI-1228/2 od 19.10.2021. godine.
- Broj: 03-UPI-1794/17 od 24.02.2025. godine.

U Zahtjevu je navedeno da se troškovi za zaštitu životne sredine odnose, između ostalog na sprovođenje mjera kompenzacije ili mjera za smanjenje uticaja el.energetskih objekata na životnu sredinu (pošumljavanje, postavljanje odbijača ptica, postavljanje kućica za slijepe miševe i dr.). Navedene mjere se propisuju elaboratima o procjeni uticaja na životnu sredinu, baznim studijama biodiverziteta, monitoringom uticaja projekata na životnu sredinu i sl. CGES ističe da je dužan da sprovede mjere utvrđene elaboratom procjene uticaja određenog projekta na životnu sredinu shodno Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list Crne Gore", br. 75/18, 84/24 i 70/26). Takođe, ukoliko je obaveza propisana elaboratom, CGES je dužan da vrši monitoring određenih aspekata životne sredine prepoznatih baznim studijama rađenim za područje na kojem se projekat realizuje, nakon realizacije projekta tj. puštanja objekta u rad.

Dalje, navodi se da je u 2026. potpisan ugovor za monitoring biodiverziteta nakon izgradnje dalekovoda 400 kV Čevo- Pljevlja tokom 2026 (Broj ugovora: 1021/5-JN/26-276/6 od 10.03.2026.) Vrijednost ugovora je 21.000,00 eura bez PDV-a. Pošto se monitoring biodiverziteta radi min dvije godine, planiran je i za narednu godinu.

Takođe, CGES navodi da eko naknada za stvaranje opasnog otpada na osnovu Zakona o životnoj sredini („Sl. list Crne Gore", br. 52/16, 73/19 i 84/24) zavisi od količine proizvedenog otpada u godini za koju se vrši obračun. Obračunata eko naknada za 2025. godinu dostavljena je na iznos 4.249,24 €, na osnovu rješenja Agencije za zaštitu životne sredine broj: 02-UPI-916/3 od 30.03.2026. godine I broj 02-UPI-916/4 od 07.04.2026. godine.

Troškovi zaštite životne sredine utvrđeni su od strane Agencije u 2022. godini u iznosu od 12.000,00 €, u 2023. godini u iznosu od 37.000,00 €, u 2024. godini utvrđen iznos je 32.000,00 €. godini i u 2025. godini 32.000,00 €, tako da prosjek utvrđenog iznosa za navedeni period iznosi 28.250,00€. Ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosi 20.294,76 €, u 2023. godini ostvarenje je iznosilo 41.078,14€, u 2024. godini 113.774,62 €. i u 2025. godini 61.122,65€.

CGES ističe da se predloženi troškovi za naredni regulatorni period planiraju u slučaju da se desi incident sa izlivanjem transformatorskog ulja u životnu sredinu, kao i za zbrinjavanje pojedinih vrsta opasnog otpada kad se pojavi potreba (npr. pražnjenje uljnih jama, zbrinjavanje SF6 gasa, zbrinjavanje otpadnog transformatorskog ulja itd.).

S tim u vezi, u 2026. godini planirano je preuzimanje zauljanog šljunka iz uljnih kada, koji se tretira kao opasan otpad, u trafostanicama TS 220/110/35 kV Podgorici 1 i TS 220/110/35 kV Mojkovac, za šta je potpisan ugovor broj 1021/5-JN/26-1099/6 od 19.05.2026. godine, čija je vrijednost 19.980,00 eura bez PDV-a.

Od 2024. godine se realizuju ugovori za proračun emisija CO2 , kojima se realizuje praćenje emisija shodno Zakonu o klimatskim promjenama („Sl. list Crne Gore", br. 149/25) a važni su za sprovođenje obaveza Iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije niskougljeničkog razvoja i sistem menadžmenta zaštitom životne sredine.

Takođe, CGES navodi da je u 2026. zaključen ugovor broj: 1021/5-JN/26-215/6 od 06.03.2026. godine, čija je vrijednost 4.950,00 eura bez PDV-a, koji se odnosi na monitoring biodiverziteta nakon izgradnje dalekovoda 400 kV Čevo-Pljevlja, kao i Ugovor za pripremu i izradu ESG izvještaja, broj:1021/3-JN/26-434/6 od 13.03.2026. godine, čija je vrijednost 17.450,00 eura bez PDV-a.

Osim toga, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje i dokumentaciju: Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj: 02-UPI-916/3 od 30.03.2026. godine I 02-UPI-916/4 od 07.04.2026. godine; Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj 06-UPI-893/3 od 10.03.2025. godine; Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj 06-UPI-775/2 od 04.04.2024. godine; Rješenje Agencije za zaštitu životne sredine broj 06-UPI-655/2 od 13.04.2023. godine; i Rješenje o ispravci grešaka u rješenju, broj 02-UPI-916/4 od 07.04.2026. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da troškovi za zaštitu životne sredine nastaju po osnovu zakonske obaveze, kao i da je CGES detaljno obrazložio i dokumentovao njegovu opravdanost, ovi troškovi se utvrđuju u predloženom iznosu od **75.000,00 €** za 2027. godinu, **100.000,00 €** za 2028. godinu i **55.000,00 €** za 2029. godinu.

3.6 Naknada za rad subjekta odgovornog za organizaciju i upravljanje tržište električne energije (COTEE) predložena je u iznosu od **220.675,44 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je naknada za rad subjekta odgovornog za organizaciju i upravljanje tržištem električne energije (COTEE) utvrđena u Odluci o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta za period 01.01.2020 – 31.12.2021. godina, broj 19/3309-22 od 02.12.2019. godine, donjetoj u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta (''Sl. list Crne Gore'', br. 27/19), u iznosu od 183.621 € za 2020. godinu, odnosno 193.126 € za 2021. godinu. Dalje je navedeno da, s obzirom da je regulatorni period za koji

se utvrđuju naknade za rad operatora tržišta trajao dvije godine, ovi troškovi su se za treću regulatornu godinu, odnosno za 2022. godinu, za potrebe utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda za CGES utvrdili u iznosu od 184.583,19 €, kao što je bilo utvrđeno za 2021. godinu, u skladu sa Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za period 01.01.2022. – 31.12.2022. godine, broj 21/3215-32 od 30.11.2021. godine, naveo je CGES.

U 2022. godini navedeni trošak je ostvaren u iznosu od 184.583,16 €, u 2023. godini je ostvaren u iznosu od 226.064,16 €, u 2024. godini u iznosu od 221.082,24 €, dok je u 2025. godini ostvaren u iznosu od 220.675,44 €.

Trošak je u 2022. godini utvrđen u iznosu od 193.126,00 €, u 2023. godini u iznosu od 226.064,14 €, u 2024. godini u iznosu od 221.082,20 €, i u 2025. godini u iznosu od 220.675,40 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Naknada za rad subjekta odgovornog za organizaciju i upravljanje tržištem električne energije za 2027, 2028. i 2029. godinu utvrđena je u predloženom iznosu od **220.675,44 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

3.7 Troškovi rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije predloženi su iznosu od **450.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da CGES vrši rezervisanje za odlive sredstava koji mogu nastati po osnovu aktivnih sudskih sporova koji se vode protiv CGES-a na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a prema očekivanom ishodu pojedinačnih sudskih sporova, nakon prvostepene presude i do iznosa koji je potreban da se obaveza izmiri u cjelosti.

Trošak rezervisanja za sudske sporove gdje je predmet spora bila naknada štete je realizovan u iznosu od 208.002,75 € u 2022. godini, u 2023. godini je realizovan u iznosu od 232.574,83 €, u 2024. godini je realizovan u iznosu od 322.299,93 €, dok je u 2025. godini realizovan u iznosu od 961.703,08 €.

GGES ističe da je predloženi trošak za period 2027-2029. godine planiran u iznosu 430.000,00 € godišnje imajući u vidu ostvarenja u prethodnom periodu koja su uslovljena promjenom sudske prakse u postupcima koji se odnose na naknadu po osnovu konstituisanja zakonske stvarne službenosti izgradnjom dalekovoda, kao i činjenicu da se prema novijim pravnim stanovištima Ustavnog suda Crne Gore (Odluka U-III 1196/20 od 28.11.2020. godine) i Vrhovnog suda Crne Gore ova potraživanja tretiraju kao nezastariva.

Navedena promjena pravnog stanovišta može imati značajan finansijski uticaj na poslovanje, kako to tvrdi CGES, posebno imajući u vidu starost dalekovodne infrastrukture, obuhvat mreže na teritoriji Crne Gore, mogućnost podnošenja većeg broja zahtjeva od strane trećih lica, kao i činjenicu da se naknade dosuđuju prema vrijednostima u trenutku presuđenja, mišljenja je CGES.

Trošak rezervisanja za sudske sporove gdje je predmet spora bio porez na imovinu je realizovan u iznosu od 712.597,23 € 2022. godine, 0 € 2023. godine, 81.261,95 € 2024. godine, dok je 2025. godine realizovan u iznosu od 3.382,36 €.

Dalje se navodi da planirani trošak rezervisanja za sudske sporove gdje je predmet spora porez na imovinu u narednom regulatornom periodu 2027–2029. godina iznosi 20.000,00 € godišnje, imajući u vidu da je najveći dio pokrenutih sudskih postupaka rezervisan u prethodnim finansijskim izvještajima i da se ne očekuje se značajniji trošak u narednom trogodišnjem periodu.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje ovog troška.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da troškovi rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije nastaju po osnovu zakonske obaveze, kao i da je subjekat obrazložio i dokumentovao njegovu opravdanost, ovi troškovi se utvrđuju u predloženom iznosu od **450.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

3.8 **Troškovi usluge JAO - spajanje tržišta** predloženi su u iznosu od 47.000,00 € za 2027. godinu, a za 2028. i 2029. godinu predložen je iznos od 130.000,00 € godišnje. U Zahtjevu je navedeno da za potrebe Single Day-Ahead Coupling (SDAC) i Single Intraday Coupling (SIDC) JAO pruža sljedeće usluge TSO-ovima:

1. (CIDS) – obračun i raspodjela prihoda od zagušenja (Congestion Income Distribution System). Nakon završetka market coupling-a, sistem prima rezultate od NEMO-a i obračunava prihode od zagušenja koji pripadaju svakom TSO-u.
2. Accounting, Clearing i Settlement usluge – finansijski obračuni između TSO-ova koji proizlaze iz prekograničnih razmjena i raspodjele prihoda. JAO pruža računovodstvenu i obračunsku podršku za ove procese.
3. Contracting Services – priprema, administracija i upravljanje ugovorima između TSO-ova i drugih učesnika projekta.

4. IT usluge – razvoj, održavanje i hosting informacionih sistema koji podržavaju prekograničnu alokaciju kapaciteta i post-coupling procese.
5. Operativna podrška projektima – podrška pri implementaciji novih bidding zona, novih interkonekcija i proširenju SDAC/SIDC-a.
6. Fallback (Shadow Auctions) – ako market coupling ne uspije na određenoj granici, JAO organizuje rezervne (shadow) eksplicitne aukcije za dodjelu prekograničnih kapaciteta.

Navedeni trošak nije imao ostvarenje u periodu 2022–2025. godine.

CGES navodi da su predloženi iznosi planirani na osnovu procjene očekivanih aktivnosti i obaveza CGES-a koji proističu iz akata JAO: Service agreement, Congestion Income Distribution Agreement (CIDA) kao i odluka Market Coupling Steering Committee (MCSC).

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje i dokumentaciju.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o troškovima koji proizilaze iz zakonske obaveze, koji su neophodni za obavljanje energetske djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u predloženom iznosu od **47.000,00 € za 2027. godinu** i po **130.000,00 € za 2028. i 2029. godinu**, na osnovu dodatno dostavljene dokumentacije i obrazloženja.

3.9 Troškovi tržišnog povezivanja nominovanog operatora tržišta električne energije (NEMO) predloženi su iznosu **168.343,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je zakonski osnov za pokriće troškova NEMO-a sadržan u članu 50 stavu 5 Zakona kojim je propisano da regulatorno dozvoljeni prihod operatora prenosnog sistema obuhvata opravdane troškove koji nastaju po osnovu povezivanja tržišta dan-unaprijed i unutardnevnog tržišta, a koje operator prenosnog sistema pokriva NEMO-u. Takođe se navodi da su u cilju sprovođenja funkcija operatora tržišnog povezivanja (Market Coupling Operator – MCO) i integracije u jedinstveno evropsko tržište dan-unaprijed (Single Day-Ahead Coupling – SDAC), od juna 2026. godine intenzivirane aktivnosti na Lokalnom implementacionom projektu (LIP ITME). S tim u vezi, nastaju nacionalni troškovi angažovanja stručnih kapaciteta NEMO-a i učešća predstavnika u radu ključnih tijela upravljanja (NEMO Committee i Market Coupling Steering Committee – MCSC).

Navedeni trošak nije imao ostvarenje u periodu 2022–2025. godine.

CGES navodi da je planirani iznos ovih troškova u narednom regulatornom periodu 2027-2029. godina 168.343,00 € godišnje, i da je utvrđen u skladu sa Obrazloženim predlogom procentualnog učešća CGES-a u pokrivanju troškova i izdataka NEMO-a za 2027. godinu (Dopis br: 300-RAE/26-48/35 od 27.08.2026. godine).

Utvrđivanje od strane Agencije:

Odlukom Agencije o utvrđivanju procentnog učešća „Crnogorskog elektroprenosnog sistema" AD Podgorica u pokrivanju troškova i izdataka nominovanog operatora tržišta električne energije (NEMO) – DOO „Berza električne energije" Podgorica, neophodnih za jedinstveno povezivanje dan-unaprijed tržišta u 2027. godini, broj 26/2895-5 od 21.10.2026. godine, u skladu sa članom 142 st. 1 do 4 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, utvrđeno je stoprocentno učešće CGES-a u pokrivanju sljedećih troškova i izdataka:

- troškova zarada u iznosu od 66.343,00 €;
- troškova službenih putovanja u iznosu od 12.000,00 €;
- jednokratnog izdatka za nadogradnju softvera za dan-unaprijed tržište u iznosu od 90.000,00 €.

S obzirom da navedeni trošak proizlazi iz zakonske obaveze, djelimično uvažavajući dato obrazloženje, ovaj trošak je utvrđen u iznosu od **168.343,00 € za 2027. godinu, 78.343,00 € za 2028. godinu i 78.343,00 € za 2029. godinu**. Troškovi za 2028. i 2029. godinu se odnose na troškove zarada i troškove službenih putovanja, s obzirom da izdatak za nadogradnju softvera za dan-unaprijed tržište predstavlja jednokratni trošak u 2027. godini. Procentualno učešće CGES-a u pokrivanju troškova i izdataka nominovanog operatora tržišta električne energije (NEMO) neophodnih za jedinstveno povezivanje dan-unaprijed i unutardnevnog tržišta se utvrđuje na godišnjem nivou i predmet je korekcija.

3.10 Ostali troškovi poslovanja na koje se ne može uticati predloženi su u iznosu od **2.457.335,69 €** za 2027. godinu, **2.328.978,15 €** za 2028. godinu i **2.293.205,27 €** za 2029. godinu. U dokumentu ''Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda'', CGES je dao pojašnjenja i strukturu ostalih troškova poslovanja na koje se ne može uticati, u vezi sa kojima je izvršena sljedeća analiza:

i. **Troškovi naknade štete drugim licima** predloženi su u iznosu od **180.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je citiran član 223 Zakona, pri čemu se navodi da je troškove naknade štete drugim licima za 2022. godinu Agencija utvrdila u iznosu od

92.000,00 €, a za period 2023–2025. godine u iznosu od 58.524,40 € godišnje. Ostvarenje troškova u 2022. godini iznosi 80.821,21 €, u 2023. godini 127.705,80 €, u 2024. godini 96.133,55 €, dok je u 2025. godini ostvaren trošak u iznosu od 143.291,60 €.

CGES ističe da su troškovi za naredni regulatorni period procijenjeni na osnovu štete koju neminovno prouzrokuju radovi na izvođenju planiranih rekonstrukcija i održavanja postojećih dalekovoda, jer je usljed radova potrebno pristupiti predmetnim dalekovodima, a prolaskom mašina dolazi do štete na imanjima u vlasništvu fizičkih lica, koju je potrebno nadoknaditi shodno Zakonu o energetici. Planiranom sječom šume nastaje šteta na drvnom asortimentu koji se nalazi takođe u privatnom vlasništvu i istu je neophodno nadoknaditi. Obračun se vrši po važećem cjenovniku Uprave za šume Crne Gore na osnovu Zakona o šumama i za drvne asortimente u dubećem stanju koji iznosi:

1. Trupci od 35,00 € do 60,00 € po m3,

2. Trupci hrasta od 33,00 € do 115,00 € po m3,

3. Jamsko od 30,00 € do 37,00 € po m3,

4. Tehničko drvo 100,00 € po metru dužnom,

5. Ogrijevno drvo 20,00 € po m3.

Pored toga, CGES navodi da je ENTSO-E u Finalnom izvještaju o poremećaju od 21. juna 2024. godine identifikovao vegetaciju u koridorima dalekovoda kao neposredni uzrok inicijalnih kvarova koji su doveli do poremećaja elektroenergetskog sistema jugoistočne Evrope. Kao jednu od ključnih preporuka, ENTSO-E je zahtijevao preispitivanje nacionalnih politika i procedura upravljanja vegetacijom, uspostavljanje efikasnijih procedura kontrole rasta vegetacije i obezbjeđivanje redovnog održavanja koridora dalekovoda radi sprječavanja sličnih događaja u budućnosti.

CGES dalje ističe da je u međuvremenu usvojio internu proceduru sječe šume, te izvršio intenzivnu sječu u koridorima dalekovoda, sa akcentom na 400 kV mrežu, što je dovelo do većeg ostvarenja ovog troška u 2025. godini.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje ovog troška.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija i obrazloženje koji potvrđuje njegovu djelimičnu opravdanost, ovaj trošak se utvrđuje u iznosu od **143.291,60 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ostvarenja ovog troška u 2025. godini (analitička kartica broj 57930506 iz 2025. godine).

ii. **Troškovi po osnovu javnog oglašavanja** predloženi su u iznosu od **51.000,00 € za 2027. godinu, 36.000,00 € za 2028. godinu i 21.000,00 € za 2029. godinu.** U Zahtjevu je navedeno da se ovi troškovi odnose na troškove objavljivanja finansijskih izvještaja, podsticaj, organizovanje i preduzimanje mjera za efikasno funkcionisanje finansijskih tržišta, kao i troškove objave obavještenja o sazivanju Skupštine akcionara i isplati dividende.

Troškovi po osnovu javnog oglašavanja, utvrđeni su od strane Agencije za 2022. godinu u iznosu od 3.259,00 €, za 2023. godinu u iznosu od 10.520,13 €, za 2024. godinu u iznosu od 4.670,13 €, i za 2025. godinu u iznosu od 4.670,13 €.

Ostvarenje navedenog troška u 2022. godini iznosi 8.464,23 €, u 2023. godini 3.757,87 €, u 2024. godini 3.212,81 €, dok je u 2025. godini ostvaren trošak u iznosu od 3.814,21 €.

CGES dalje ističe da je planirano povećanje navedenog troška zbog stupanja na snagu Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Sl. list CG", broj 2/2026), gdje je propisano da je operator prenosnog sistema nadležan za donošenje seta opštih akata i metodologija.

Takođe, navodi se da je planirano i povećanje navedenog troška po osnovu objavljivanja finansijskih izvještaja, uslijed promjene cjenovnika Komisije za hartije od vrijednosti.

Zakonom o tržištu kapitala („Službeni list Crne Gore", br. 1/18, sa izmjenama i dopunama) propisano je da se sredstva za rad Komisije obezbjeđuju iz naknada koje se plaćaju uz podnošenje zahtjeva Komisiji, kao i naknada koje se plaćaju za registraciju i prenos hartija od vrijednosti kod ovlašćenog lica za vođenje registra hartija od vrijednosti, pri čemu visinu navedenih naknada utvrđuje Komisija za tržište kapitala.

Naknadu za objavljivanje finansijskih izvještaja emitenta i naknadu za podsticanje, organizovanje i preduzimanje mjera za efikasno funkcionisanje finansijskih tržišta fakturiše Komisija za tržište kapitala u skladu sa Pravilnikom o naknadama za rad Komisije za tržište kapitala – Cjenovnikom („Službeni list Crne Gore", br. 144/25 od 09.12.2025. i 044/26 od 27.03.2026), dodao je CGES.

Članom 3 navedenog Pravilnika propisano je da svi emitenti hartija od vrijednosti plaćaju kvartalnu naknadu u iznosu od 300,00 € po osnovu podsticanja, organizovanja i preduzimanja

mjera za efikasno funkcionisanje finansijskih tržišta, u roku od 30 dana od isteka kvartala za koji se naknada plaća. Emitenti čije su hartije od vrijednosti uključene na regulisano tržište, pored navedene naknade, kvartalno plaćaju i naknadu za objavljivanje finansijskih izvještaja u iznosu od 700,00 €, takođe u roku od 30 dana od isteka kvartala za koji se naknada plaća, istakao je CGES.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje i dokumentaciju.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da ovaj trošak proizilazi iz zakonske obaveze i da je dostavljena dokumentacija i obrazloženje koja potvrđuje njegovu opravdanost, ovaj trošak se utvrđuje u iznosu od **51.000,00 € za 2027. godinu, 36.000,00 € za 2028. godinu i 21.000,00 € za 2029. godinu**.

iii. **Troškovi zaštite i ispitivanja** predloženi su u iznosu od **142.300,00 € za 2027. godinu, 110.800,00 € za 2028. godinu i 104.300,00 € za 2029. godinu**. U Zahtjevu je navedeno da je traženi iznos za 2027. godinu veći od dosadašnjeg prosječnog ostvarenja za 80.329,99 €, kao i da je rast posljedica kumulativnog dejstva više odvojenih okolnosti: povećanja broja transformatora u pogonu koji podliježu obaveznoj analizi ulja, proširenog obima mjerenja elektromagnetnih zračenja (uključujući mjerenje na novom dalekovodu 400 kV Čevo–Pljevlja i pripremu za predstojeću Studiju zatečenih izvora), potrebe za ispitivanjem veće količine sredstava kolektivne zaštite na radu nabavljene 2022. godine radi usklađivanja sa važećim normativom, kao i rasta broja objekata sa ugrađenim sistemom za dojavu požara, koji je pojedinačno najveći pojedinačni uzrok rasta ovog troška.

CGES je dostavio sljedeća obrazloženja pojedinačnih aktivnosti koje čine ovaj trošak, sa pripadajućim pravnim osnovom, periodičnošću i, gdje je primjenjivo, odgovarajućim iznosom traženim za naredni period:

- **Analiza ulja iz energetskih transformatora:** Vrši se u skladu sa Pravilnikom o održavanju elektroenergetskih postrojenja, u intervalima od jedne, dvije ili četiri godine, u zavisnosti od vrste ispitivanja, naponskog nivoa i značaja objekta. Cilj je pravovremeno otkrivanje degradacionih procesa u izolacionom sistemu transformatora i sprečavanje kvarova. Planirani trošak je u prosjeku 6.245,00 € veći u odnosu na prethodni trogodišnji period, usljed povećanja broja transformatora u pogonu.

- **Ispitivanje uzemljenja:** Vrši se u skladu sa Pravilnikom o tehničkim normativima za uzemljenja elektroenergetskih postrojenja nazivnog napona iznad 1000 V, u intervalima od pet ili deset godina, zavisno od tipa izvedenog uzemljivača.
- **Izdavanje atesta za kolektivni alat:** Sprovodi se u skladu sa Pravilnikom o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine („Sl. list CG", br. 71/05). Odnosi se na alat koji tehničke službe koriste pri održavanju elektroenergetskih objekata (pullifti, tirfori, sprave za zamjenu izolatora i sl.) opremu koja preuzima velike sile i čija je ispravnost, usljed svakodnevne upotrebe, neophodan uslov bezbjednog rada.
- **Ispitivanje sredstava za rad, uslova radne sredine i gromobranskih instalacija:** Sprovodi se u skladu sa Pravilnikom o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine („Sl. list CG", br. 71/05): ispitivanje električnih i gromobranskih instalacija svake treće godine, ispitivanje uslova radne sredine svake pete godine, ispitivanje sredstava za rad svake treće godine. Član 18 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu propisuje da poslodavac zaposlenima smije dati sredstva za rad na upotrebu samo ako posjeduje stručni nalaz, odnosno izvještaj o izvršenom pregledu i ispitivanju, sa ocjenom da su na njima obezbijeđene propisane mjere zaštite.
- **Mjerenje nivoa elektromagnetnih zračenja:** Predstavlja zakonsku obavezu CGES-a kao imaoca izvora nejonizujućih zračenja, u skladu sa Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Sl. list CG", br. 35/13 i 84/24), i sprovodi se nakon izgradnje novih objekata, nakon rekonstrukcije postojećih, kao i periodično u intervalima određenim zakonom; obaveza mjerenja proizlazi i iz elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za pojedine projekte. Rješenjima Ekološke inspekcije br. UPI-0303/2018-570 i UPI-0303/2018-573 od 21.6.2018. godine, CGES-u je naloženo sprovođenje prvih mjerenja i pribavljanje dozvole za korišćenje izvora nejonizujućeg zračenja; mjerenja su potom vršena u 7 trafostanica u 2022. i 2023. godini, na dva dalekovoda u 2024. godini, te na 5 dalekovoda i u 2 postrojenja u 2025. godini. Za 2026. godinu planirano je mjerenje u 5 trafostanica i na dalekovodu 400 kV Čevo–Pljevlja nakon puštanja u rad (Ugovor br. 1021/5-JN/26-875/6 od 11.5.2026, vrijednost 18.000,00 € bez PDV-a), kao i mjerenje buke od istog dalekovoda (2.500,00 €). Planirani trošak je u prosjeku 7.046,67 € veći u odnosu na ostvarenje u prethodnom trogodišnjem periodu. Agencija za zaštitu životne sredine očekuje se da u 2026. godini, o trošku CGES-a kao imaoca izvora zračenja, pokrene izradu Studije zatečenih izvora elektromagnetnih zračenja, nakon koje će uslijediti i revizija procjene rizika po istom zakonu.

- **Ispitivanje čelične konstrukcije stubova:** Dalekovodi CGES-a su, u najvećem broju, u eksploataciji duže od 40 godina, sa stubovima koji u tom periodu nijesu mijenjani. Ispitivanje svojstava čelične konstrukcije stubova posebno je potrebno prije većih revitalizacija dalekovoda (zamjena provodnika, izolatora, spojne i ovjesne opreme).
- **Baždarenje etilometara:** Sprovodi se na osnovu člana 44 stav 2 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu i čl. 42 i 49 Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu (interni akt CGES-a, br. 7132/1 od 3.7.2020. godine), kojim je donijeta Procedura o postupku provjere alkoholisanosti i prisustva drugih psihoaktivnih supstanci (br. 11120/2 od 28.10.2020. godine). Trošak ne prelazi 350,00 € godišnje i u periodu 2022–2025. godine iznosio je ukupno 1.400,00 €.
- **Ispitivanje sredstava kolektivne zaštite na radu:** Sprovodi se radi ispunjenja uslova iz Normativa kolektivnih sredstava zaštite na radu, koji proizlazi iz Akta o procjeni rizika br. 6195 od 10.6.2020. godine. Planirani trošak je u prosjeku 18.509,00 € veći u odnosu na ostvarenje u prethodnom trogodišnjem periodu — u 2022. godini nabavljena je veća količina nedostajuće opreme za trafostanice i dalekovodne ekipe (216.370,00 €) radi usklađivanja sa Normativom, uz istovremeni rast tržišnih cijena opreme, usljed čega su bila potrebna i veća sredstva za njeno periodično ispitivanje.
- **Ispitivanje i servisiranje PP aparata i hidrantskih mreža**: Sprovodi se svakih šest mjeseci, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG", br. 13/07, 5/08, 86/09, 32/11, 54/16, 146/21, 3/23 i 82/25). Za naredni regulatorni period trošak je planiran u iznosu od 7.950,00 € godišnje, na osnovu broja objekata CGES-a, broja PP aparata i hidrantskih mreža u njima, i tržišnih cijena ispitivanja.
- **Ispitivanje sistema za dojavu požara:** Sprovodi se svakih šest mjeseci. Sistem za dojavu požara ugrađen je u svim objektima CGES-a, izuzev u Upravnoj zgradi i zgradi održavanja u Zagoriču, a njihov broj se iz godine u godinu povećava. Sistem za dojavu požara ugrađen je u svim objektima CGES-a, izuzev u Upravnoj zgradi i zgradi održavanja u Zagoriču, a njihov broj se iz godine u godinu povećava, što je pojedinačno najveći uzrok rasta ovog troška. Za naredni regulatorni period trošak je planiran u iznosu od 10.000,00 € godišnje.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da troškovi zaštite i ispitivanja nastaju po osnovu zakonskih obaveza, kao i da je CGES obrazložio i dokumentovao njegovu opravdanost, ocijenjeno je da su ovi troškovi opravdani zbog čega se utvrđuju u predloženim iznosima od **142.300,00 € za 2027. godinu, 110.800,00 € za 2028. godinu i 104.300,00 € za 2029. godinu**.

iv. **Troškovi poreza na dobit pravnih lica** predloženi su u iznosu od **1.863.699,00 € za 2027. godinu, 1.781.841,46 € za 2028. godinu i 1.767.568,58 € za 2029. godinu.** U Zahtjevu je

navedeno da u skladu sa članom 9 stav 4 Metodologije za prenos, ostali troškovi poslovanja na koje se ne može uticati u skladu sa zakonom obuhvataju i troškove poreza na dobit pravnih lica koji se utvrđuju kao proizvod regulatorne osnove sredstava iz člana 13 Metodologije za prenos, vlasničkog udjela u ukupnom kapitalu, stope povrata na vlasnički kapital i stope poreza na dobit utvrđene zakonom kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Članom 9 stav 2 Metodologije propisano je da ostali troškovi poslovanja na koje se ne može uticati obuhvataju i troškove poreza na dobit pravnih lica, koji se izračunavaju kao proizvod regulatorne osnove sredstava iz člana 13 Metodologije za prenos, udjela vlasničkog kapitala u ukupnom kapitalu, utvrđenog u iznosu od 40%, stope povrata na vlasnički kapital iz člana 14 Metodologije za prenos i stope poreza na dobit utvrđene zakonom kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica. Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Službeni list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04 i „Službeni list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11,14/12, 61/13, 55/16, 146/21, 152/22, 28/23, 125/23, 88/24, 104/26, 152/22, 028/23, 125/23, 088/24, 104/26), propisane su stope poreza na dobit, pa se,u skladu sa članom 28 stav 2 tačka 3, na dobit veću od 1.500.000,01 € primjenjuje stopa poreza od 177.000,00 € + 15% na iznos preko 1.500.000,01 €. U skladu sa navedenim, utvrđeni su troškovi poreza na dobit CGES-a u iznosu od:

- **1.806.611,56 €** (177.000,00 € + 15% * (12.364.077,07 € - 1.500.000,01 €)) za **2027. godinu**,
- **1.725.979,65 €** (177.000,00 € + 15% * (11.826.530,98 € - 1.500.000,01 €)) za **2028. godinu,**
- **1.712.268,16 €** (177.000,00 € + 15% * (11.735.121,10 € - 1.500.000,01 €)) za **2029. godinu.**

v. **Troškovi članarine BELEN-a i tehničkog održavanja** predloženi su u iznosu od **17.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je, shodno izmjeni Zakona, CGES u obavezi da vrši nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na berzanskom tržištu. Takođe, definisano je da berzanskim tržištem upravlja pravno lice koje je osnovano u skladu sa zakonom – Berza električne energije DOO Podgorica – BELEN. BELEN je donio set akata koja definišu iznos naknade za učešće na berzanskom tržištu. CGES je planirao ove troškove za naredni regulatorni period na bazi zvaničnog cjenovnika BELEN-a i iznose 17.000,00 € godišnje.

Utvrđeni iznosi od strane Agencije su iznosili 0 € za 2022. godinu, dok su za period 2023–2025. godine iznosili 12.000,00 € godišnje, pri čemu je ovaj trošak u 2022. godini ostvaren u iznosu od 12.000,00 €, u 2023. godini u iznosu od 3.333,36€, u 2024. godini u iznosu od 17.000,00 €, i u 2025. godini ostvaren u iznosu od 17.000,00 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o troškovima koji proizilaze iz zakonske obaveze, koji su neophodni za obavljanje energetske djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u predloženom iznosu od **17.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu ostvarenja iz 2025. godine (analitička kartica broj 55599506 iz 2025. godine).

vi. **Trošak sprovođenja postupaka nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka posredstvom BELEN-a** planiran je u iznosu od **21.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je CGES u obavezi, u skladu sa Zakonom, da vrši nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na berzanskom tržištu. BELEN je donio set akata, i između ostalog Pravila berzanskog tržišta koja definišu jediničnu cijenu naknade za realizovani volumen.

Ostvarenje ovih troškova u 2022. godini iznosi 10.365,60 €, u 2023. godini iznosi 15.739,60 €, u 2024. godini iznosi 15.112,30 €, dok je u 2025. godini ostvaren trošak u iznosu od 14.483,40 €.

Planirani troškovi u narednom regulatornom periodu 2027–2029. godina, su predloženi na bazi očekivanih količina električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, naveo je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Članom 86 stav 5 Zakona o energetici propisano je da operator prenosnog sistema električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu kupuje na berzanskom tržištu električne energije.
Za obračun ovih troškova primijenjena je naknada za ugovoreni volumen trgovine od **0,10 €/MWh**, utvrđena važećim dokumentom BELEN-a „Iznos naknada“, verzija 1.4 od 28.03.2023. godine. Navedeni iznos naknade korišćen je za sve tri godine regulatornog perioda.
Na osnovu podataka prikazanih u poglavlju „Troškovi na koje se djelimično može uticati“, količine električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka, bez gubitaka usljed tranzita, utvrđene su u iznosu od **114.261,21 MWh** za 2027. godinu, **121.622,41 MWh** za 2028. godinu i **124.132,12 MWh** za 2029. godinu. Ove količine izračunate su na osnovu opravdanih stopa gubitaka iz Studije gubitaka i prihvaćenih količina isporučene električne energije iz Obrasca P, u skladu sa formulom iz člana 8 stav 2 Metodologije za prenos.

Pored navedenih količina, CGES nabavlja i električnu energiju za pokrivanje gubitaka usljed tranzita. Dugoročnim energetskim bilansom gubici usljed tranzita planirani su u iznosu od **34.000,00 MWh** za svaku godinu regulatornog perioda.

Polazeći od navedenog, a imajući u vidu da je riječ o troškovima koji proizlaze iz zakonske obaveze nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka na berzanskom tržištu, ovi troškovi utvrđeni su u iznosu od **14.826,12 €** za 2027. godinu (0,10 €/MWh × (114.261,21 MWh + 34.000,00 MWh)), **15.562,24 €** za 2028. godinu (0,10 €/MWh × (121.622,41 MWh + 34.000,00 MWh)) i **15.813,21 €** za 2029. godinu (0,10 €/MWh × (124.132,12 MWh + 34.000,00 MWh)).

vii. **Trošak članarine u Uniji poslodavaca Crne Gore** predložen je u iznosu od **1.800,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu se navodi da se ovaj trošak odnosi na članstvo CGES-a u Uniji poslodavaca Crne Gore, koje je od posebnog značaja jer CGES-u omogućava da budu pravovremeno informisani o svim zakonskim i regulatornim promjenama koje utiču na poslovanje. Kroz aktivnosti Unije, CGES sopstvene interese zastupa i promoviše pred nadležnim državnim institucijama i drugim relevantnim akterima. Dalje se ističe da članstvo obezbjeđuje pristup stručnim pravnim savjetima, edukacijama, radionicama i drugim programima koji doprinose unapređenju poslovanja i profesionalnih kapaciteta zaposlenih. Takođe, CGES ukazuje da kroz mrežu članica ostvaruje saradnju i razmjenu iskustava sa drugim kompanijama, što doprinosi jačanju poslovnih veza i stvaranju novih prilika za razvoj. Posebnu vrijednost predstavlja povezanost sa međunarodnim organizacijama poslodavaca i pristup informacijama o evropskim standardima i savremenim poslovnim praksama. CGES ističe da aktivno članstvo u Uniji doprinosi boljem pozicioniranju kompanije u poslovnoj zajednici i pruža dodatnu podršku u ostvarivanju razvojnih i strateških ciljeva.

Trošak članarine u Uniji poslodavaca Crne Gore za 2022. godinu utvrđeni su u iznosu od 1800 €, dok za period 2023–2025.godine nijesu utvrđeni.

Navedeni trošak nije imao ostvarenje u 2022. godini, dok je u 2023. godini ostvaren u iznosu od 1.350,00 €, u 2024. godini u iznosu od 1.800,00 € i u 2025. godini u iznosu od 1.800,00 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o troškovima koji proizilaze iz zakonske obaveze, koji su neophodni za obavljanje energetske djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u predloženom iznosu od **1.800,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

viii. **Trošak članarine CIGRE** predložen je u iznosu od **10.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je ovaj trošak planiran na osnovu Sporazuma o poslovno tehničkoj saradnji br. 100-D/23-18/2 zaključenog dana 14.02.2023. godine između CGES i CIGRE, kojim je utvrđena obaveza CGES-a u iznosu od 10.000 € na godišnjem nivou, i u kojem je navedeno da se saradnja sastoji u članstvu, tematskom djelovanju studijskih komiteta i savjetovanja CG KO CIGRE i učešću stručnjaka iz CG KO CIGRE u razvojnim, investicionim i eksploatacionim aktivnostima CGES. Navedenim članstvom CGES, kako ističe, dobija pravo da na zahtjev obezbijedi učešće stručnjaka odgovarajućeg profila iz CG KO CIGRE u angažovanju na traženim poslovima; da se preferencijalnim temama za savjetovanja, okruglim stolovima i panel prezentacijama obuhvati problematika aktuelna za CGES i dr. Navedeni trošak je 2019. godine knjižen kao trošak istraživanja i razvoja i kao takav je utvrđen od strane Agencije, naveo je CGES.

Trošak je realizovan u 2022. godini u iznosu od 5.000,00 €, u 2023. godine iznosio je 10.000,00 €. U periodu od 2024–2025. godine trošak nije realizovan.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Budući da je CGES dostavio Sporazum o poslovno tehničkoj saradnji br. 100-D/23-18/2, za koji je u dokumentu „Detaljan obračunu preloženog regulatornog dozvoljenog prihoda“, naveo da je zaključen dana 14.02.2023. godine, a da je članom 11 navedenog sporazuma propisano njegovo jednogodišnje trajanje (koje je, imajući u vidu datum zaključenja ovog sporazuma, isteklo), ocijenjeno je da CGES nije obrazložio predloženi iznos, pa je navedeni trošak **utvrđen u iznosu od 0,00 €.**

ix. **Troškovi naknada za korišćenje dobara nacionalnih parkova** predloženi su u iznosu od **132.336,69 € godišnje,** za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore, donijelo Odluku o visini i načinu obračuna i plaćanja naknada za korišćenje dobara nacionalnih parkova ("Službeni list CG", broj 52/2019). Članom 4 stav 1 navedene odluke određena je visina naknade koja se plaća za korišćenje prostora nacionalnog parka za dalekovode 110, 220 i 400 kV, dok je stavom 2 istog člana određeno da se naknada plaća na osnovu zaključenog ugovora ili na osnovu fakture i da se ista uplaćuje na žiro račun Javnog preduzeća nacionalni parkovi Crne Gore. Troškovi naknada za korišćenje dobara Nacionalnih parkova utvrđeni su od strane Agencije za 2022. godinu u iznosu od 132.397,00€, za 2023. godinu 132.397,00€, u 2024. godini utvrđen iznos od 141.074,38 € i u 2025. godini

141.074,38€. S druge strane, ostvarenje ovog troška u 2022. godini iznosilo je 132.396,69 €, u 2023. godini 0 €, u 2024. godini iznosilo 0 € i u 2025. godini 0 €.

CGES navodi da je trošak za naredni regulatorni period planiran u predloženom iznosu, sve dok se, na teritoriji dobara nacionalnih parkova, ne izgrade i puste u pogon drugi objekti (DV 400kV Čevo-Pljevlja), što će dovesti do uvećanja troška.

Utvrđivanje od strane Agencije:

S obzirom da je riječ o troškovima na koje se ne može uticati, koji su neophodni za obavljanje djelatnosti, troškovi naknada za korišćenje dobara nacionalnih parkova utvrđeni su u predloženom iznosu od **132.336,69 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda.

x. **Trošak kolaterala za DAM postupke nabavke el.en. za pokrivanje gubitaka posredstvom BELEN-a** predložen je u iznosu od 40.000,00 € godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U zahtjevu je navedeno da je shodno izmjeni Zakona o energetici (Sl. List 28/2025 od 19.03.2025), CGES u obavezi da vrši nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu na berzanskom tržištu, pri čemu je BELEN donio set akata koja definišu iznos naknade za učešće na berzanskom tržištu.

CGES dalje navodi da se, prema Pravilima kliringa i poravnanja za učesnike na berzanskim tržištima, za DAM postupke (transakcije na dnevnom nivou) primjenjuje sistem novčanih kolaterala, što znači da je CGES dužan uplatiti kolateral kako bi dobio dozvolu da trguje na DAM tržištu u cilju obezbjeđenja sigurnosti u sprovođenju poravnanja transakcija na DAM električne energije.

Navedeni trošak nije imao ostvarenje u periodu 2022–2025. godine.

Utvrđivanje od strane Agencije:

U skladu sa članom 10 Pravila kliringa i poravnanja donijetim od strane DOO „Berza električne energije" Podgorica (BELEN) osnov za obračun sredstava obezbjeđenja (kolaterala) je rizik neizvršavanja obaveza učesnika. Rizik neizvršavanja obaveza predstavlja potencijalni finansijski gubitak na štetu BELEN-a u slučaju da učesnik ne ispuni obaveze koje su nastale po osnovu zaključenih transakcija na BELEN-ovim tržištima. Nadalje, učesnik može putem portala ili elektronske pošte predati zahtjev BELEN-u kojim traži vraćanje sredstava obezbjeđenja, ukoliko je izvršio sve obaveze prema BELEN-u, uključujući i obaveze po osnovu zaključenih transakcija. S tim u vezi, sredstva obezbjeđenja potraživanja nemaju karakter troška jer CGES kao učesnik, ukoliko ispunjava obaveze, može zahtijevati njihov povraćaj od BELEN-a. U slučaju da CGES ne izvršava svoje obaveze, ovaj izdatak ima karakter

neopravdanog troška, jer bi nastao kao direktna posljedica nepoštovanje Pravila kliringa i poravnanja.

U skladu sa navedenim, Agencija ocjenjuje da ovaj trošak nema pravnu prirodu troška iz člana 9 Metodologije za prenos, pa **je ocijenjeno da je neopravdan**.

xi. **Trošak usluge JAO - alokacija kapaciteta (ME-IT, ME-SR)** predložen je u iznosu od **400.000,00 €** godišnje, za svaku godinu regulatornog perioda. U Zahtjevu je navedeno da je članom 87 stav 1, tač. 20. i 25. Zakona propisano da operator prenosnog sistema utvrđuje pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije, zasnovanih na tržišnim principima, kao i da u saradnji sa nadležnim organizacijama ili operatorima drugih sistema vrši dodjelu prekograničnog kapaciteta u skladu sa principima transparentnosti, nediskriminatornosti učesnika, te da s tim u vezi CGES, u saradnji sa operatorima prenosnih sistema Srbije i Italije, proces dodjele prekograničnih prenosnih kapaciteta na dugoročnom i dan unaprijed tržištu vrši posredstvom jedinstvene alokacione platforme JAO, počev od 2026. godine.

Navedeni trošak nije imao ostvarenje u periodu 2022–2025. godine.

CGES takođe navodi da je planirani iznos ovih troškova u narednom regulatornom periodu od 400.000,00 € godišnje, utvrđen u skladu sa Service Agreement-om između CGES-a i JAO. Sporazum obuhvata troškove koji proizilaze iz korišćenja jedinstvene platforme za alokaciju kapaciteta, održavanja i razvoja IT sistema, operativne podrške i raspodjele zajedničkih troškova između operatora prenosnih sistema, u skladu sa FCA regulativom.

Takođe, postupajući u skladu sa dopisom Agencije, broj 26/2883-4 od 02.10.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/6 od 09.10.2026. godine, u Agenciji zaveden pod brojem 26/2883-6 od 09.10.2026. godine, dostavio dodatno obrazloženje i dokumentaciju.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Djelimično uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o troškovima koji proizilaze iz zakonske obaveze, koji su neophodni za obavljanje energetske djelatnosti, ovi troškovi su utvrđeni u iznosu od **332.390,64 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu projekcije ovog troška za 2026. godinu temeljene na dostavljenim računima Joint Allocation Office-a ispostavljenim CGES-u za period od februara do oktobra 2026.

***

Agencija je ocjenjujući predložene troškove vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je uvažavajući priloženu dokumentaciju i obrazloženja data u svrhu pojašnjenja pojedinih troškova, **ostale troškove poslovanja na koje se ne može uticati u skladu sa zakonom** utvrdila u iznosu od:

- **2.641.616,92 €** za 2027. godinu (143.291,60 € + 51.000,00 € + 142.300,00€ + 1.806.611,56 € + 17.000,00 € + 14.826,12 € + 1.800,00 € + 132.397,00 € + 332.390,64 €),
- **2.515.221,13 €** za 2028. godinu (143.291,60 € + 36.000,00 € + 110.800,00 € + 1.725.979,65 € + 17.000,00 € + 15.562,24 € + 1.800,00 € + 132.397,00 € + 332.390,64 €),
- **2.480.260,61 €** za 2029. godinu (143.291,60 € + 21.000,00 € + 104.300,00 € + 1.712.268,16 € + 17.000,00 € + 15.813,21 € + 1.800,00 € + 132.397,00 € + 332.390,64 €),

***

Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati su predloženi u iznosu od **20.830.792,99 €** za 2027. godinu, **19.200.046,99 €** za 2028. godinu i **18.377.706,98€** za 2029. godinu.

Agencija je, ocjenjujući predložene troškove, vodila računa da oni budu opravdani i dokumentovani u skladu sa odredbama Metodologije za prenos, pa je, uvažavajući priloženu dokumentaciju i obrazloženja data u svrhu pojašnjenja pojedinih troškova, troškove poslovanja na koje se ne može uticati utvrdila u iznosu od:

- **14.274.326,29 €** za 2027. godinu (2.055.061,77€ + 1.064.348,82 € + 6.635.516,14 € + 916.764,20 € + 75.000,00 € + 220.675,44 € + 450.000,00 € + 47.000,00 € + 168.343,00 € + 2.641.616,92 €),
- **14.189.464,49 €** za 2028. godinu (2.055.061,77€ + 1.070.808,82 € + 6.635.516,14 € + 933.838,19 € + 100.000,00 € + 220.675,44 € + 450.000,00 € + 130.000,00 € + 78.343,00 €+ 2.515.221,13 €), i
- **14.075.603,44 €** za 2029. godinu (2.055.061,77€ + 1.082.808,82 € + 6.635.516,14 € + 887.937,66 € + 55.000,00 € + 220.675,44 € + 450.000,00 € + 130.000,00 € + 78.343,00 € 2.480.260,61 €).

Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati podliježu vršenju korekcija u skladu sa članom 4 stav 1 tačka 1 i članom 10 stav 1 tačka 2 Pravila za korekcije, što znači da će svako odstupanje u ostvarenju ovih troškova u odnosu na utvrđeni iznos biti uzeto u obzir u postupku utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda, ukoliko se ispune Zakonom propisani uslovi, ili prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda za naredni regulatorni period.

* * *

Troškovi poslovanja za energetsku djelatnost su predloženi u iznosu od **42.546.051,50 €** za 2027. godinu, **41.651.270,10 €** za 2028. godinu i **40.997.296,70 €** za 2029. godinu.

Saglasno članu 6 stav 4 Metodologije za prenos, troškovi poslovanja se dijele na: troškove poslovanja na koje se može uticati, troškove poslovanja na koje se djelimično uticati i troškove poslovanja na koje se ne može uticati. Agencija je u skladu sa čl. 7, 8 i 9 Metodologije za prenos utvrdila navedene kategorije troškova, što je sadržano u Poglavlju A, potpoglavlja 1, 2 i 3, ovog izvještaja, na osnovu čega se utvrđuju troškovi poslovanja za energetsku djelatnost u iznosu od:

- **34.952.601,58 €** za 2027. godinu (8.440.546,20 € + 12.237.729,09 € + 14.274.326,29 €),
- **35.662.899,00 €** za 2028. godinu (8.447.298,64 € + 13.026.135,87 € + 14.189.464,49 €),
- **35.824.593,55 €** za 2029. godinu (8.454.056,48 € + 13.294.933,63 € + 14.075.603,44 €).

B. Trošak amortizacije

Trošak amortizacije predložen je u iznosu od **11.053.270,85 €** za 2027. godinu**, 10.672.010,94 €** za 2028. godinu **i 9.654.553,84 €** za 2029. godinu.

U dokumentu ''Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda'', CGES je naveo da je trošak amortizacije za regulatorni period obračunat na osnovu:

- nabavne vrijednosti osnovnih sredstava koja su u funkciji na kraju 2025, 2026. i 2027. godine obračunate u skladu sa Zakonom i Metodologijom za prenos,
- korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, i
- primjene proporcionalnog metoda amortizacije.

U skladu sa članom 32 stav 4 Metodologije za prenos, Agencija je CGES-u dostavila tabelu za potrebe obračuna regulatorne osnove sredstava iz člana 13 Metodologije za prenos. Na osnovu ove tabele koju je popunio CGES, Agencija saglasno članu 11 stav 1 tačka 1 Metodologije za prenos, utvrđuje i trošak amortizacije. U dokumentu „Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica – Napomene uz finansijske iskaze za godinu završenu 31. decembra 2025. godine“[19], objavljenom na portalu Poreske uprave, CGES navodi da je za početno priznavanje i naknadno mjerenje osnovnih sredstava odabrao model nabavne vrijednosti, kao svoju računovodstvenu politiku.

[19] Izvor: IRMS Portal. Dokument: *„25 CGES_Napomene uz FI -final.pdf“ za 2025. godinu*. Link: https://irms.tax.gov.me/public/search-register/business-entities/30659

U tom kontekstu, a u skladu sa članom 11 stav 2 Metodologije za prenos, Agencija je pri utvrđivanju korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava uzela u obzir zvanične računovodstvene politike CGES-a kao relevantnu referencu.

CGES je dostavio podatke o vrijednosti osnovnih sredstava koja su u funkciji na kraju 2025, 2026. i 2027. godine i troškovima amortizacije u 2026, 2027. i 2028. godini u dokumentu „Obrazac za ROS".

U skladu sa članom 11 stav 1 tačka 1 Metodologije za prenos, u obračunati trošak amortizacije uključena je i amortizacija sredstava koja su stečena iz kapitalnih doprinosa.

* * *

U skladu sa članom 11 Metodologije, trošak amortizacije za **2027. godinu** je obračunat u iznosu od **11.053.270,85 €** na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2025. godine, uključujući osnovna sredstva nabavljena iz donacija, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalnog metoda amortizacije.

U skladu sa članom 11 Metodologije, trošak amortizacije za **2028. godinu** je obračunat u iznosu od **10.672.010,94 €** na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2026. godine, uključujući osnovna sredstva nabavljena iz donacija, kao i osnovna sredstva čije je stavljanje u upotrebu planirano za 2028. godinu, koja su odobrena od strane Agencije u postupcima davanja saglasnosti na investicione planove i odnose se na projekte od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu (u daljem tekstu: Zajednica) i projekte od uzajamnog interesa, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalnog metoda amortizacije.

U skladu sa članom 12 stav Metodologije, trošak amortizacije za **2029. godinu** je obračunat u iznosu od **9.654.553,84 €** na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2027. godine, uključujući osnovna sredstva nabavljena iz donacija, kao i osnovna sredstva čije je stavljanje u upotrebu planirano za 2029. godinu, koja su odobrena od strane Agencije u postupcima davanja saglasnosti na investicione planove i odnose se na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalnog metoda amortizacije.

C. Povrat na sredstva

Povrat na sredstva predložen je u iznosu od **18.004.327,83 € za 2027. godinu**, **17.213.540,35 € za 2028. godinu** i **17.075.656,68 € za 2029. godinu**, što predstavlja

primjenu stope povrata na kapital od 7,54 % na vrijednost regulatorne osnove sredstava CGES-a od 238.632.348,59 € za 2027. godinu, 228.151.120,19 € za 2028. godinu i 226.323.587,06 € za 2029. godinu, iz koje je, u skladu sa članom 13 stav 5 Metodologije za prenos, isključena vrijednost sredstava koja nijesu odobrena od strane Agencije u postupku davanja saglasnosti na investicione planove, vrijednost sredstava stavljenih van upotrebe i vrijednost sredstava pribavljenih putem kapitalnog doprinosa (poklon, donacija i druga bespovratna sredstva).

U dokumentu ''Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda'' su data obrazloženje na koji su način utvrđeni elementi regulatorne osnove sredstava, i to:

1. **Neto vrijednost osnovnih sredstava** OS^{net}_{t+n-2}, iznosi **222.217.647,27** € za 2027. godinu, **224.828.667,82** € za 2028. godinu i **214.796.443,02 €** za 2029. godinu. Navedeno je da su za svaku godinu regulatornog perioda iz neto vrijednosti osnovnih sredstava isključene vrijednost sredstava stavljenih van upotrebe i vrijednost sredstava pribavljenih putem kapitalnog doprinosa.

2. **Investicije** (I_{t+n}), koje se u skladu sa članom 13 stav 6 Metodologije za prenos mogu odnositi samo na investicije na koje je Agencija dala saglasnost i koje se odnose na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, predložene su u iznosu od **8.258.000,00 € za 2029. godinu**, budući da je Agencija u postupcima davanja saglasnosti na investicione planove dala saglasnost na projekte za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, pod nazivima:

- Izgradnja 400 kV DV Čevo–Pljevlja[20] – **13.024.505 €** (sa aktivacijom u 2026. godini)
- Izgradnja 400kV DV Pljevlja2-B.Bašta-Višegrad[21] - **8.258.000 €** (sa planiranom aktivacijom u 2028. godini).

3. **Radni kapital** (RK_{t+n}) je predložen u iznosu od **3.390.196,06 €** za 2027. godinu, **3.322.452,37 €** za 2028. godinu i **3.269.144,04 €** za 2029. godinu, a izračunat je, u skladu sa članom 13 stav 9 Metodologije za prenos, kao 1/12 ukupnih utvrđenih troškova poslovanja iz člana 6 Metodologije za prenos, isključujući troškove poreza na dobit pravnih lica iz člana 9 stav 4 ove metodologije, koji su predloženi u iznosu od 238.632.348,59 € za 2027. godinu, 228.151.120,19 € za 2028. godinu i 226.323.587,06 € za 2029. godinu.

[20] Izvor za listu projekata od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekata od uzajamnog interesa: https://www.energy-community.org/topics/infrastructure/PECI/selection.html
[21] Izvor za listu projekata od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekata od uzajamnog interesa: https://www.energy-community.org/topics/infrastructure/PECI/selection.html

4. **Stopa povrata na kapital (SPK)** koju je CGES koristio u obračunu povrata na sredstva, saglasno članu 14 Metodologije za prenos, iznosi **7,54 %**.

Metodologijom za prenos, članom 12, propisano je da je povrat na sredstva dio prihoda koji se ostvaruje po osnovu uloženog kapitala, a izračunava se kao proizvod regulatorne osnove sredstava i stope povrata na kapital.

Metodologijom za prenos, članom 13 stav 1, propisano je da je regulatorna osnova sredstava vrijednost sredstava u odnosu na koju se računa povrat na sredstva za regulatornu godinu, a sastoji se od neto vrijednosti osnovnih sredstava, investicija i radnog kapitala.

***

Elementi koji čine regulatornu osnovu sredstava utvrđeni su na sljedeći način:

a) Regulatorna osnova sredstava ($\mathbf{ROS_{t+1}}$) za 2027. godinu

Neto vrijednost osnovnih sredstava za 2027. godinu, u skladu sa članom 13 stav 1 Metodologije za prenos, utvrđuje se kao neto vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2025. godine. Vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2025. godine je utvrđena u iznosu od **222.217.647,00 €**, što predstavlja konačan podatak.

Vrijednost investicija za 2027. godinu utvrđena je u skladu sa članom 13 stav 6 Metodologije za prenos u iznosu od **13.024.505,00 €,** budući da je investicionim planom CGES-a predviđeno stavljanje u upotrebu sredstava koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa.[22]

Radni kapital se utvrđuje u iznosu od 1/12 ukupnih opravdanih troškova poslovanja utvrđenih od strane Agencije, u skladu sa članom 13 stav 9 Metodologije za prenos. Utvrđeni ukupni troškovi poslovanja iznose 33.143.855,40 € za 2027. godinu, što znači da radni kapital iznosi **2.762.165,84 €**.

Regulatorna osnova sredstava za 2027. godinu, izračunata u skladu sa članom 13 Metodologije za prenos, iznosi **238.004.317,84 €**, a sastoji se od neto vrijednosti osnovnih sredstava u iznosu od 222.217.647 €, investicija u iznosu od 13.024.505 € i radnog kapitala u iznosu od 2.761.987,95 €.

b) Regulatorna osnova sredstava ($\mathbf{ROS_{t+2}}$) za 2028. godinu

[22] Izvor za listu projekata od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekata od uzajamnog interesa: https://www.energy-community.org/topics/infrastructure/PECI/selection.html

Neto vrijednost osnovnih sredstava za 2028. godinu, u skladu sa članom 13 stav 1 Metodologije za prenos, utvrđuje se kao neto vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2026. godine. Vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2026. godine je utvrđena u iznosu od **224.828.668,00 €**, na osnovu neto vrijednosti sredstava na kraju 2025. godine, umanjene za trošak amortizacije u 2026. godini, a uvećane za neto vrijednost sredstava koja služe obavljanju regulisane djelatnosti koja su stavljena u funkciju tokom 2026. godine, a odnose se na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa.

Vrijednost investicija za 2028. godinu utvrđena je u skladu sa članom 13 stav 6 Metodologije za prenos u iznosu od **0 €**, budući da investicionim planom CGES-a nije predviđeno stavljanje u upotrebu sredstava koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa u 2027. godini.

Radni kapital se utvrđuje u iznosu od 1/12 ukupnih opravdanih troškova poslovanja utvrđenih od strane Agencije, u skladu sa članom 13 stav 9 Metodologije za prenos. Utvrđeni ukupni troškovi poslovanja iznose 33.934.783,02 € za 2028. godinu, što znači da radni kapital iznosi **2.828.076,61 €**.

Regulatorna osnova sredstava za 2028. godinu, izračunata u skladu sa članom 13 Metodologije za prenos, iznosi **227.656.744,61 €**, a sastoji se od neto vrijednosti osnovnih sredstava u iznosu od 224.828.668 €, investicija u iznosu od 0 € i radnog kapitala u iznosu od 2.827.898,59 €.

c) Regulatorna osnova sredstava $(\mathbf{ROS_{t+3}})$ za 2029. godinu

Neto vrijednost osnovnih sredstava za 2029. godinu, u skladu sa članom 13 stav 1 Metodologije za prenos, utvrđuje se kao neto vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2027. godine. Vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2027. godine je utvrđena u iznosu od **214.796.443,00 €**, na osnovu neto vrijednosti sredstava na kraju 2026. godine, umanjene za trošak amortizacije u 2027. godini, a uvećane za neto vrijednost sredstava koja služe obavljanju regulisane djelatnosti na kraju 2027. godine, koja su stavljena u funkciju tokom 2026. godine, a odnose se na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa.

Vrijednost investicija za 2029. godinu utvrđena je u skladu sa članom 13 stav 6 Metodologije za prenos u iznosu od **8.258.000,00 €**, budući da je investicionim planom CGES-a predviđeno stavljanje u upotrebu sredstava koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa.

Radni kapital se utvrđuje u iznosu od 1/12 ukupnih opravdanih troškova poslovanja utvrđenih od strane Agencije, u skladu sa članom 13 stav 9 Metodologije za prenos. Utvrđeni ukupni troškovi poslovanja iznose 34.110.187,35 € za 2029. godinu , što znači da radni kapital iznosi **2.842.693,78 €**.

Regulatorna osnova sredstava za 2029. godinu, izračunata u skladu sa članom 13 Metodologije za prenos, iznosi **225.897.136,78 €**, a sastoji se od neto vrijednosti osnovnih sredstava u iznosu od 214.796.443 €, investicija u iznosu od 8.258.000 € i radnog kapitala u iznosu od 2.842.515,61 €.

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, utvrđena je **regulatorna osnova sredstava** u iznosu od:

- **238.004.317,84 €** za 2027. godinu,
- **227.656.744,61 €** za 2028. godinu i
- **225.897.136,78 €** za 2029. godinu.

Metodologijom za prenos, članom 14 stav 1, propisano je da se stopa povrata na kapital (SPK) utvrđuje za svaku godinu regulatornog perioda kao ponderisani prosjek troška kapitala (PPTK), koji uključuje trošak vlasničkog kapitala i trošak pozajmljenog kapitala, ponderisanih prema njihovom udjelu u ukupnom kapitalu operatora prenosnog sistema. U skladu sa navedenim članom, stopa povrata na kapital utvrđena je u iznosu od **7,58 %** kao ponderisani prosjek troška kapitala, izračunat na osnovu elemenata propisanih članom 14 Metodologije za prenos, prikazanih u tabelama 6 i 7.

Tabela 20. Elementi za obračun stope povrata na kapital

Obračun stope povrata na kapital SPK	
Elementi	**2027-2029**
rf	2,61%
Vkudio	0,4
Dudio	0,6
βbd	0,43
β	1,08
PRRT	4,23%
PRZ	5,83
SPvk	**12,99%**

SP	0,15
SPpk	**4,67%**
PPTK	**7,58%**

Tabela 21. Prikaz stope oslobođene rizika, premije rizika zemlje i razvijenog tržišta i bete bez duga

Mjesec	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Stopa oslobođena rizika - rf (Njemačke obveznice)	2,48	2,41	2,74	2,51	2,56	2,52	2,63	2,67	2,69	2,62	2,66	2,81
Prosjek stope oslobođena rizika za 2025. godinu[23]												**2,61**
Premija rizika zemlje (PRZ) [24]												5,83
Premija rizika razvijenog tržišta (PRRT)[25]												4,23
Beta bez duga (power sektor)[26]												0,43

Članom 14 stav 4 Metodologije za prenos je propisano da je stopa oslobođena rizika rf jednaka prosječnoj godišnjoj stopi prinosa na njemačke državne obveznice za godinu koja prethodi godini podnošenja zahtjeva sa rokom dospijeća od deset godina, koju objavljuje Evropska centralna banka (ECB), ako se ona ne može utvrditi na osnovu parametara raspoloživih u Crnoj Gori (državne obveznice emitovane u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva sa rokom dospijeća od deset godina).

Stopa povrata vlasničkog kapitala od **12,99%** utvrđena je primjenom formule iz člana 14 stav 2 Metodologije za prenos, a na osnovu parametara sa razvijenih tržišta, iz izvora navedenih u članu 14 st. 3 – 7, i to: 1) stope oslobođene rizika od 2,61%; 2) bete kompanije od 1,08; 3) premije rizika razvijenog tržišta od 4,23% i 4) premije rizika zemlje od 5,83%.

Stopa povrata pozajmljenog kapitala utvrđena je u iznosu od **4,672%**, u skladu sa članom 14 stav 9 Metodologije za prenos, kao trogodišnji ponderisani prosjek kamatnih stopa ugovorenih na aktivna dugoročna kreditna zaduženja mrežnih operatora u Crnoj Gori na kraju 2023, 2024. i 2025. godine. Pri obračunu ove stope korišćeni su podaci koje su CGES i CEDIS dostavljali kroz godišnje izvještajne obrasce. Obračun je izvršen u skladu sa metodom

[23] Izvor podataka: http://www.ecb.europa.eu/stats/money/long/html/index.en.html

[24] Izvor podataka: www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/betaemerg.xls

[25] Izvor podataka: http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctryprem.xls

[26] Izvor podataka: * http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctryprem.xls

sadržanom u dokumentu ''Obračun stope zaduženja na pozajmljeni kapital energetskih kompanija u Crnoj Gori'', od 12.06.2015. godine, koji je urađen od strane konsultanta koga je angažovala Agencija, po Ugovoru broj 15/1794-1 od 01.06.2015. godine.

Stopa povrata na kapital, u iznosu od 7,58%, primjenjuje se na regulatornu osnovu sredstava od 238.004.139,95 € za 2027. godinu, 227.656.566,59 € za 2028. godinu i 225.896.958,61 € za 2029. godinu, u skladu sa članom 12 Metodologije za prenos, što znači da ovako izračunati povrat na sredstva iznosi **18.040.727,29 €** za 2027. godinu, **17.256.381,24€** za 2028. godinu i **17.123.002,97 €** za 2029. godinu.

D. Korekcije prethodnog perioda

Članom 50 stav 4 Zakona propisano je da je regulatorno dozvoljeni prihod operatora prenosnog sistema je ukupni godišnji prihod od regulisane energetske djelatnosti koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, troškove amortizacije i povrat na sredstva, koji Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtjeva iz stava 1 ovog člana, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja energetskih i finansijskih vrijednosti u odnosu na primijenjene vrijednosti u prethodnom periodu, utvrđene u skladu sa pravilima kojima se uređuju korekcije cijena i naknada. Stavom 7 istog člana propisano je da se korekcije iz stava 4 ovog člana utvrđuju u skladu sa Pravilima za korekcije cijena i naknada („Službeni list Crne Gore“, br. 110/26 i 140/26) (u daljem tekstu: Pravila za korekcije) za posljednju godinu prethodnog regulatornog perioda (2022. godina) i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev iz stava 1 ovog člana za koje postoje konačni godišnji podaci (2027-2029. godina).

Članom 5 stav 1 Metodologije za prenos propisano je da su jedan od elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetskih i finansijskih veličina od utvrđenih izračunate u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija, tj. Pravilima za korekcije.

Članom 10 stav 1 Pravila za korekcije propisano je da se u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada operatora prenosnog i distributivnog sistema električne energije korekcija utvrđuje po osnovu odstupanja ostvarenih energetskih i finansijskih vrijednosti u odnosu na utvrđene na godišnjem nivou, i to:

1) troškova poslovanja na koje energetski subjekat može djelimično uticati i prihoda od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka (fakturisana realizacija);

2) troškova poslovanja na koje energetski subjekat ne može uticati;

3) prihoda od regulisane djelatnosti, koji se odnose na angažovanje kapaciteta za operatora prenosnog sistema, odnosno operatora distributivnog sistema (fakturisana realizacija);

4) amortizacije i povrata na sredstva po osnovu realizacije investicionih planova; i

5) ostalih prihoda.

Odlukom za period 2020-2022. godine utvrđene su navedene kategorije troškova i prihoda za 2022. godinu, dok su za 2023, 2024. i 2025. godinu utvrđene Odlukom za period 2023-2025. godine.

Dodatno, Odlukom o utvrđivanju iznosa korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije tokom regulatornog perioda 2023-2025. godina ("Službeni list CG", br. 116/24) (u daljem tekstu: Odluka o korekcijama 2023. godine) utvrđen je iznos korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda od 35.715.706,85 €, u korist korisnika prenosnog sistema električne energije, po osnovu odstupanja troškova na koje energetski subjekat ne može uticati, prihoda od regulisane djelatnosti i ostalih prihoda, koje je kumulativno veće od 10% u odnosu na regulatorno dozvoljeni prihod za 2023. godinu utvrđen Odlukom za period 2023-2025. godine. Ovom odlukom je, takođe, utvrđeno da se dio korekcija od 35.715.706,85 € primjenjuje na više regulatornih godina, od čega se dio korekcije u iznosu od 9.541.081,72 € primjenjuje tokom 2025. godine, dok će se o primjeni preostalog iznosa od 26.174.625,13 € donijeti posebna odluka.

Na osnovu dokumentacije dostavljene uz Zahtjev, utvrđena su ostvarenja kategorija troškova i prihoda koje podliježu vršenju korekcija, a korekcije tih kategorija su utvrđene na sljedeći način:

1. Korekcija po osnovu razlike utvrđenih i ostvarenih troškova poslovanja na koje se djelimično može uticati i korekcija prihoda od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka

1.1. Korekcija troškova poslovanja na koje se može djelimično uticati

i. Članom 20 stav 1 Pravila za korekcije propisano je da se korekcija troškova poslovanja na koje operator prenosnog sistema električne energije može djelimično uticati (KTP_g^P) za 2022. godinu, utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{KTPg^P = TPg_{ut} - TPg_{os}^{op}}$$

gdje je:

$\mathbf{TPg_{ut}}$ - troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati, utvrđeni za godinu za koju se vrši korekcija, (€)

$\mathbf{TPg_{os}^{op}}$ - troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati za godinu za koju se vrši korekcija, izračunati primjenom sljedeće formule (€):

$$\mathbf{TPg_{os}^{op} = Ce_{op} * Eg_{os}^{P}}$$

gdje je:

$\mathbf{Ce_{op}}$ - cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za godinu za koju se vrši korekcija, izračunata primjenom sljedeće formule (€/MWh):

$$\mathbf{Ce_{op} = \frac{C^{oDT} + \frac{1}{3} * (2 * C_{t+n}^{ob} + C_{t+n}^{op})}{2}}$$

$\mathbf{C^{oDT}}$ - prosječna ponderisana cijena električne energije koju je dominantni trgovac sa crnogorskog tržišta ostvario u godini za koju se vrši korekcija i dvije godine koje joj prethode, (€/MWh)

$\mathbf{C_{t+n}^{ob}}$ - ostvarena prosječna ponderisana cijena godišnjih fjučersa u godini za koju se vrši korekcija (band energija), objavljena na berzi u Budimpešti - Hungarian Derivative Energy Exchange (HUDEX)[27], (€/MWh)

$\mathbf{C_{t+n}^{op}}$ - ostvarena prosječna ponderisana cijena godišnjih fjučersa u godini za koju se vrši korekcija (peak energija), objavljena na berzi u Budimpešti - Hungarian Derivative Energy Exchange (HUDEX)[28], (€/MWh)

$\mathbf{Eg_{os}^{P}}$ - opravdani gubici u prenosnom sistemu koji nastaju usljed prenosa električne energije za potrebe domaće potrošnje, izračunati primjenom sljedeće formule (MWh):

$$\mathbf{Eg_{os}^{P} = \frac{g_p}{100 - g_p} * E_{os}^{P}}$$

gdje je:

[27] Izvor: https://web.archive.org/web/20221006011057id_/https://hudex.hu/uploads/riportok/2021/HUDEX%20Power%20Monthly%20Report%20December%202021.pdf

[28] Izvor: https://web.archive.org/web/20221006011057id_/https://hudex.hu/uploads/riportok/2021/HUDEX%20Power%20Monthly%20Report%20December%202021.pdf

$\mathbf{g_p}$ - opravdana stopa gubitaka u prenosnom sistemu električne energije, koju Agencija utvrđuje uzimajući u obzir rezultate ažurirane studije gubitaka, revidovane u skladu sa Zakonom, (%)

$\mathbf{E_{os}^P}$ - električna energija isporučena korisnicima prenosnog sistema električne energije, (MWh).

Troškovi poslovanja na koje se može djelimično uticati utvrđeni su Odlukom za period 2020-2022. godine u iznosu od **6.442.292,00 €** za 2022. godinu.

Prosječna ponderisana cijena električne energije koju je EPCG, kao dominantni trgovac sa crnogorskog tržišta, ostvarila u godini za koju se vrši korekcija i dvije godine koje joj prethode iznosi **99,3146 €/MWh**, i izračunata je koristeći podatke koje je EPCG dostavila dopisom broj IN-13/33378-26/ID od 18.09.2026. godine, zavedenim u Agenciji pod brojem 26/2965-2 istog dana. Sastavni dio dostavljene dokumentacije čini dopis Direkcije za upravljanje energijom broj IN-13/33255-26/D6 od 17.09.2026. godine, sa prilogom „Izvještaj o ostvarenoj trgovini električnom energijom za period 2020–2022. godine".

Ostvarena prosječna ponderisana cijena godišnjih fjučersa u godini za koju se vrši korekcija (band energija), na berzi u Budimpešti – Hungarian Derivative Energy Exchange (HUDEX) iznosila je **233,12 €/MWh**, dok je ostvarena prosječna ponderisana cijena godišnjih fjučersa u godini za koju se vrši korekcija (peak energija), objavljena na istoj berzi, iznosila **293,52 €/MWh** u 2022. godini.

S tim u vezi, primjenom formule iz člana 20 stav 1 Pravila za korekcije u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijene električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, ova cijena se utvrđuje u iznosu od **176,2840 €/MWh** za 2022. godinu.[29]

Uvidom u Studiju gubitaka kao i u Izvještaj o reviziji, utvrđeno je da opravdana stopa gubitaka u prenosnom sistemu električne energije za 2022. godinu iznosi **4,06%**, u odnosu na bruto električnu energiju prenesenu za potrebe konzuma u Crnoj Gori.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, električna energija isporučena korisnicima prenosnog sistema električne energije u 2022. godini iznosila je **2.837.886,27 MWh.**

[29] Cjelokupan obračun korekcija zasnovan je na ulaznim cijenama i tarifama sa četiri decimalna mjesta te stopama gubitaka i energetskim veličinama sa dva decimalna mjesta. Izuzetak čine cijene HUDEX-a, koje su preuzete u izvornoj preciznosti od dva decimalna mjesta. Proračun je izvršen bez međukoračnog zaokruživanja. Iznosi korekcija iskazani su u eurima na dva decimalna mjesta.

Prema podacima iz Studije gubitaka, energija opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu koji nastaju usljed prenosa električne energije za potrebe domaće potrošnje u 2022. godini iznosila je **119.961,00 MWh.**

Na kraju, primjenom formule iz člana 20 stav 1 Pravila za korekcije u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje troškova poslovanja na koje se djelimično može uticati za godinu za koju se vrši korekcija ($\mathbf{TPg_{os}^{op}}$), ovi troškovi su izračunati u iznosu od **21.147.200,93 €** za 2022. godinu.

***

U skladu sa članom 20 stav 1 Pravila za korekcije, korekcija troškova poslovanja na koje operator prenosnog sistema može djelimično uticati utvrđuje se u iznosu od:

- **14.704.908,93 € u korist operatora prenosnog sistema** za 2022. godinu (6.442.292,00 € - 21.147.200,93 €).

ii. Korekcija **troškova poslovanja na koje operator prenosnog sistema može djelimično uticati za 2023, 2024. i 2025. godinu**

Članom 25 stav 1 Pravila za korekcije propisano je da se korekcija troškova poslovanja na koje operator prenosnog sistema električne energije može djelimično uticati (KTP_g^P) za 2023, 2024. i 2025. godinu utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{KTPg^{P} = TPg_{ut} - TPg_{os}^{op}}$$

gdje je:

$\mathbf{TPg_{ut}}$ - troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati, utvrđeni za godinu za koju se vrši korekcija, (€)

$\mathbf{TPg_{os}^{op}}$ - troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati za godinu za koju se vrši korekcija, izračunati primjenom sljedeće formule (€):

$$\mathbf{TPg_{os}^{op} = Ce_{os} * Eg_{os}^{P}}$$

gdje je:

$\mathbf{Ce_{os}}$ - prosječna ponderisana cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu ostvarena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh);

$\mathbf{Eg_{os}^{P}}$ - opravdani gubici u prenosnom sistemu koji nastaju usljed prenosa električne energije za potrebe domaće potrošnje, izračunati primjenom sljedeće formule (MWh):

$$\mathbf{Eg_{os}^{P} = \frac{g_p}{100 - g_p} * E_{os}^{P}}$$

gdje je:

$\mathbf{g_p}$ - opravdana stopa gubitaka u prenosnom sistemu električne energije, koju Agencija utvrđuje uzimajući u obzir rezultate ažurirane studije gubitaka, revidovane u skladu sa Zakonom, (%);

$\mathbf{E_{os}^{P}}$ - električna energija isporučena korisnicima prenosnog sistema električne energije, (MWh).

Troškovi poslovanja na koje se može djelimično uticati utvrđeni su Odlukom za period 2023–2025. godine, u iznosu od **12.935.103,33 €** za 2023. godinu, **13.800.995,14 €** za 2024. godinu i **13.678.901,43 €** za 2025. godinu.

Nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu vršena je putem aukcija. Prema podacima koje je CGES dostavio dopisom broj 300-D/26-2500/3 od 21.09.2026. godine, zavedenim u Agenciji pod brojem 26/2883-3 dana 22.09.2026. godine, prosječna ponderisana cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu iznosila je **140,7985 €/MWh** u 2023. godini, **125,8989 €/MWh** u 2024. godini i **104,4334 €/MWh** u 2025. godini.

Uvidom u Studiju gubitaka i Izvještaj o reviziji utvrđena je opravdana stopa gubitaka u prenosnom sistemu električne energije za 2023. godinu u iznosu od **4,03%**, za 2024. godinu **3,58%**, dok je za 2025. godinu utvrđena u iznosu od **3,19%**, u odnosu na bruto električnu energiju prenesenu za potrebe konzuma u Crnoj Gori u odnosnim godinama.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, električna energija isporučena korisnicima prenosnog sistema električne energije iznosila je **2.870.497,18 MWh** u 2023. godini, **2.970.800,81 MWh** u 2024. godini i **3.040.049,32 MWh** u 2025. godini.

Prema podacima iz Studije gubitaka, energija opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu koji nastaju usljed prenosa električne energije za potrebe domaće potrošnje iznosila je **120.385,00 MWh** u 2023. godini, **110.334,00 MWh** u 2024. godini i **100.013,00 MWh** u 2025. godini.

Na kraju, primjenom formule iz člana 25 stav 1 Pravila za korekcije u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje troškova poslovanja na koje se djelimično može uticati za godinu za koju se vrši

korekcija ($\mathbf{TPg_{os}^{op}}$), ovi troškovi su izračunati u iznosu od **16.950.027,42 €** za 2023. godinu, **13.890.929,23 €** za 2024. godinu i **10.444.697,63 €** za 2025. godinu.

***

U skladu sa članom 25 stav 1 Pravila za korekcije, korekcija troškova poslovanja na koje operator prenosnog sistema može djelimično uticati utvrđuje se u iznosu od:

- **4.014.924,09 € u korist operatora prenosnog sistema** za 2023. godinu (12.935.103,33 € - 16.950.027,42 €),
- **89.934,09 € u korist operatora prenosnog sistema** za 2024. godinu (13.800.995,14 € - 13.890.929,23 €) i
- **3.234.203,80 € u korist korisnika prenosnog sistema** za 2025. godinu (13.678.901,43 € - 10.444.697,63 €).

S tim u vezi, ukupna korekcija troškova na koje se može djelimično uticati za period 2023–2025. godine utvrđuje se u iznosu od **870.654,38 €** (-**4.014.924,09 €** - **89.934,09 €** + **3.234.203,80 €) u korist operatora prenosnog sistema**.

***

Uzimajući u obzir i korekciju za 2022. godinu, utvrđenu u skladu sa članom 20 stav 1 Pravila za korekcije u iznosu od **14.704.908,93 € u korist operatora prenosnog sistema**, ukupna korekcija troškova poslovanja na koje operator prenosnog sistema može djelimično uticati za period od 2022. do 2025. godine utvrđuje se u iznosu od **15.575.563,31 € u korist operatora prenosnog sistema** (-14.704.908,93 € - 4.014.924,09 € - 89.934,09 € + 3.234.203,80 €).

1.2. Korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka

i. Korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka za 2022. godinu

Članom 20 stav 2 Pravila za korekcije je propisano da se korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka (K^{FRg}) za 2022. godinu, utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K^{FR} = K^{FRgok} + K^{FRgProiz}}$$

gdje je:

$\mathbf{K^{FRgok}}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

a) $\mathbf{K^{FRgok} = Cg^{os} * E^{os}_{ost} - Cg^{os} * E^{os}_{ut}}$

gdje je:

$\mathbf{Cg^{os}}$ - cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh),

$\mathbf{E^{os}_{ost}}$ - električna energija isporučena ostalim korisnicima prenosnog sistema u godini za koju se vrši korekcija, (MWh),

$\mathbf{E^{os}_{ut}}$ - električna energija planirana za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema za godinu za koju se vrši korekcija, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene gubitaka za ostale korisnike (MWh).

gdje je:

$\mathbf{K^{FRgProiz}}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koji se alociraju na proizvođače, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K^{FRgProiz} = Cg^{Proiz} * E^{Proiz}_{os} - Cg^{Proiz} * E^{Proiz}_{ut}}$$

$\mathbf{Cg^{Proiz}}$ - cijena gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, izračunata na osnovu utvrđenih troškova gubitaka koje pokrivaju proizvođači priključeni na prenosni sistem i planirane proizvodnje električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa aktivna električna energija, (€/MWh),

$\mathbf{E^{Proiz}_{os}}$ - ostvarena proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MWh),

$\mathbf{E^{Proiz}_{ut}}$ - planirana proizvodnja električne energije za godinu za koju se vrši korekcija, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene gubitaka za proizvođače priključene na prenosni sistem, (MWh).

Cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema utvrđena je Odlukom za period 2020–2022. godine u iznosu od **0,1470 c€/kWh** za 2022. godinu. Navedena cijena je utvrđena uzimajući u obzir količinu od **3.177.721,00 MWh** električne energije planirane za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, električna energija isporučena ostalim korisnicima prenosnog sistema električne energije iznosila je **2.837.886,27 MWh** u 2022. godini.

Primjenom formule za izračunavanje K^{FRgok} iz člana 20 stav 2 Pravila za korekcije, korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema utvrđuje se u iznosu od **499.557,05 €** za 2022. godinu, u korist operatora prenosnog sistema.

Cijena gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, izračunata na osnovu utvrđenih troškova gubitaka koje pokrivaju proizvođači priključeni na prenosni sistem (**3.237.385,00 €**) i planirane proizvodnje električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa aktivna električna energija (**3.558.840,00 MWh**) iznosi **0,9097 €/MWh** za 2022. godinu.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, ostvarena proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem iznosila je **3.051.231,60 MWh** u 2022. godini.

Primjenom formule za izračunavanje $K^{FRgProiz}$ iz člana 20 stav 2 Pravila za korekcije, korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koji se alociraju na proizvođače utvrđuje se u iznosu od **461.771,36 €** za 2022. godinu, u korist operatora prenosnog sistema.

***

Primjenom formule iz člana 20 stav 2 Pravila za korekcije, korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka ($\mathbf{K^{FRg}}$) utvrđuje se u iznosu od **961.328,41 € u korist operatora prenosnog sistema** za 2022. godinu (-499.557,05 € - 461.771,36 €).

ii. Korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka za 2023. godinu

Odlukom korekcijama 2023. godine, utvrđena je korekcija fakturisane realizacije po osnovu opravdanih gubitaka za 2023. godinu u iznosu od **1.554.028,44 € u korist korisnika prenosnog sistema**, kao dio utvrđene korekcije prihoda od regulisane djelatnosti iz tačka 2 podtačka b navedene odluke, koja je primijenjena pri utvrđivanju cijena za korišćenje

prenosnog sistema za 2025. godinu. Saglasno članu 9 stav 5 Pravila za korekcije, predmetna korekcija se ne utvrđuje ponovo.

iii. Korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka za 2024. i 2025. godinu

Članom 25 stav 2 Pravila za korekcije propisano je da se korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka (K^{FRg}) za 2024. i 2025. godinu utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K^{FRg} = K^{FRgok} + K^{FRgProiz}}$$

gdje je:

$\boldsymbol{K^{FRgok}}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K^{FRgok}} = \left(\boldsymbol{Cgvt^{ok} * Evt_{os}^{ok} - Cgvt^{ok} * Evt_{ut}^{ok}}\right) + \left(\boldsymbol{Cgnt^{ok} * Ent_{os}^{ok} - Cgnt^{ok} * Ent_{ut}^{ok}}\right)$$

gdje je:

$\mathbf{Cgvt^{ok}}$ - cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema u višoj tarifi, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh);

$\mathbf{Cgnt^{ok}}$ - cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema u nižoj tarifi, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh);

$\boldsymbol{Evt_{os}^{ok}}$ - električna energija isporučena ostalim korisnicima prenosnog sistema u godini za koju se vrši korekcija, u višoj tarifi, (MWh);

$\boldsymbol{Ent_{os}^{ok}}$ - električna energija isporučena ostalim korisnicima prenosnog sistema u godini za koju se vrši korekcija, u nižoj tarifi, (MWh);

$\boldsymbol{Evt_{ut}^{ok}}$ - električna energija planirana za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema za godinu za koju se vrši korekcija, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene gubitaka za ostale korisnike prenosnog sistema, u višoj tarifi, (MWh);

$\boldsymbol{Ent_{ut}^{ok}}$ - električna energija planirana za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema za godinu za koju se vrši korekcija, koja je korišćena prilikom

utvrđivanja cijene gubitaka za ostale korisnike prenosnog sistema, u nižoj tarifi, (MWh);

gdje je:

$K^{FRgProiz}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koji se alociraju na proizvođače, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K^{FRgProiz} = Cg^{Proiz} * E_{os}^{Proiz} - Cg^{Proiz} * E_{ut}^{Proiz}}$$

gdje je:

$\mathbf{Cg}^{Proiz}$ - cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh);

$\mathbf{E}_{os}^{Proiz}$ - ostvarena proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MWh);

$\mathbf{E}_{ut}^{Proiz}$ - planirana proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene gubitaka za proizvođače priključene na prenosni sistem za godinu za koju se vrši korekcija, (MWh).

Cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema za 2024. godinu utvrđena je Odlukom za period 2023–2025. godine u iznosu od **0,4175 c€/kWh** u višoj tarifi i **0,2088 c€/kWh** u nižoj tarifi. Za 2025. godinu primijenjene su korigovane cijene gubitaka u iznosu od **0,3914 c€/kWh** u višoj tarifi i **0,1957 c€/kWh** u nižoj tarifi, dobijene primjenom korekcija utvrđenih Odlukom o korekcijama 2023. godine. Pri utvrđivanju, odnosno korekciji navedenih cijena korišćene su sljedeće količine električne energije planirane za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema: za 2024. godinu **1.687.273,80 MWh** u višoj tarifi i **956.527,20 MWh** u nižoj tarifi, a za 2025. godinu 1**.670.774,69 MWh** u višoj tarifi i **949.637,31** MWh u nižoj tarifi.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, električna energija isporučena ostalim korisnicima prenosnog sistema električne energije iznosila je **1.902.408,85 MWh** u 2024. godini i **1.942.296,57 MWh** u 2025. godini u višoj tarifi i **1.068.391,96 MWh** u 2024. godini i **1.097.752,75 MWh** u 2025. godini u nižoj tarifi.

Primjenom formule za izračunavanje K^{FRgok} iz člana 25 stav 2 Pravila za korekcije, korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih

gubitaka koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema utvrđuje se u iznosu od **1.131.762,46 €** za 2024. godinu u korist korisnika prenosnog sistema i **1.352.598,55 €** za 2025. godinu u korist korisnika prenosnog sistema.

Cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem za 2024. godinu utvrđena je Odlukom za period 2023–2025. godine u iznosu od **2,0315 €/MWh**. Za 2025. godinu primijenjena je korigovana cijena opravdanih gubitaka u iznosu od **1,5103 €/MWh**, dobijena primjenom korekcija utvrđenih Odlukom o korekcijama 2023. godine. Planirana proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene gubitaka za proizvođače priključene na prenosni sistem iznosila je **2.685.908,00 MWh** za 2024. godinu i **3.541.398,00 MWh** za 2025. godinu.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, ostvarena proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem iznosila je **3.230.238,27 MWh** u 2024. godini i **2.091.475,93 MWh** u 2025. godini.

Primjenom formule za izračunavanje $K^{FRgProiz}$ iz člana 25 stav 2 Pravila za korekcije, korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koji se alociraju na proizvođače utvrđuje se u iznosu od **1.105.806,94 €** za 2024. godinu, u korist korisnika prenosnog sistema, odnosno **2.189.817,30 €** za 2025. godinu, u korist operatora prenosnog sistema.

***

Primjenom formule za izračunavanje K^{FRg} iz člana 25 stav 2 Pravila za korekcije, korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka za 2024. i 2025. godinu utvrđuje se u sljedećim iznosima:

- **2.237.569,40 € u korist korisnika prenosnog sistema** za 2024. godinu (1.131.762,46 € + 1.105.806,94 €) i
- **837.218,75 € u korist operatora prenosnog sistema** za 2025. godinu (1.352.598,55 € - 2.189.817,30 €).

S tim u vezi, ukupna korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka za 2024. i 2025. godinu utvrđuje se u iznosu od **1.400.350,65 € u korist korisnika prenosnog sistema**.

***

Na osnovu navedenog, ukupna korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka za 2022, 2024. i 2025. godinu utvrđuje se u iznosu

od **439.022,24 € u korist korisnika prenosnog sistema** (-961.328,41 € + 2.237.569,40 € - 837.218,75 €).

2. Korekcija po osnovu razlike utvrđenih i ostvarenih troškova poslovanja na koje se ne može uticati

U skladu sa članom 13 stav 1 Pravila za korekcije, korekcije troškova poslovanja na koje se ne može uticati utvrđuju se kao razlika između utvrđenih i ostvarenih troškova u godini za koju se vrši korekcija, dok je stavom 2 istog člana propisano da pri utvrđivanju ove korekcije za 2022. godinu ne uzimaju se u obzir troškovi nastali po osnovu poreza na dobit pravnih lica.

Odlukom za period 2020-2022. godine utvrđeni su troškovi poslovanja na koje se ne može uticati u iznosu od 1.657.928 € za 2022. godinu (bez troškova pomoćnih usluga), dok su Odlukom o utvrđivanju cijena za pomoćne usluge i usluge balansiranja („Službeni list CG" broj 66/19) utvrđeni troškovi pomoćnih usluga u iznosu od 2.284.896 € za 2022. godinu. Stoga, ukupni utvrđeni troškovi na koje se ne može uticati za 2022. godinu iznose 3.942.824 €. Odlukom za period 2023-2025. godine ovi troškovi utvrđeni u iznosu od 9.891.306,24 € za 2024. godinu i 9.895.410,97 € za 2025. godinu. **Ukupni iznos za navedene godine utvrđen je u iznosu od 23.729.541,21 € (3.942.824 € + 9.891.306,24 € + 9.895.410,97 €).**

Struktura troškova na koje se ne može uticati i ostvarenje troškova koji pripadaju ovoj kategoriji u 2022, 2024. i 2025. godini prikazani su u Tabeli 22.

Tabela 22. Realizacija troškova na koje se ne može uticati u toku 2022, 2024. i 2025. godine[30]

Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati		2022	Broj konta	2024	Broj konta	2025	Broj konta
1	Troškovi koji se odnose na poreze na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom	673.551,17	55509506 55519506 55539506 53950506 55549506 55588506 55580506	1.853.606,42	55509506 55519506 55539506 53950506 55549506 55588506 55580506	2.817.966,00	55509506 55519506 55539506 53950506 55549506 55588506 55580506
2	Troškovi za obezbjeđenje	1.474.082,03	50191506	1.975.832,24	50191506	1.686.414,91	50191506

[30] Izvor: analitičke kartice konta glavne knjige, koje su dostavljene uz Zahtjev, kao i pomenuta dodatna obrazloženja CGES-a dostavljena po zahtjevima Agencije.

	pomoćnih usluga i usluga balansiranja		50192506		50192506		50192506
3	Troškovi koji nastaju na osnovu međunarodnih ugovora	762.865,19	55400506 55079506	1.043.794,56	55400506 55079506 57940	1.102.488,39	55400506 55079506
4	Troškovi za zaštitu životne sredine	20.294,26	55520506	113.774,62	55520506	61.122,65	55520506
5	Troškovi koji se odnose na naknadu za rad operatora tržišta	184.583,16	55599506	221.082,24	55599506	220.675,44	55599506
6	Troškovi rezervisanja sudskih sporova koji se odnose na troškove poreza, naknada štete trećim licima i/ili eksproprijacije	-	54900	403.561,88	54900	965.085,44	54900
7	Ostali troškovi poslovanja na koje se ne može uticati	311.673,73	57930506 55910506 53909506 55079506 55400 55599506	4.928.644,26	57930506 55910506 53909506 55079506 55400 55599506	4.224.434,25	57930506 55910506 53909506 55079506 55400 55599506

UKUPNO (1+2+3+4+5+6)	**3.427.049,54**	**10.540.296,22**	**11.078.187,08**

Analizom dokumentacije i analitičkih kartica dostavljenih uz Zahtjev, utvrđeno je da su troškovi poslovanja na koje se ne može uticati ostvareni u iznosu od **25.045.532,84 €** u 2022, 2024. i 2025. godini (3.427.049,54 € + 10.540.296,22 € + 11.078.187,08 €).

S obzirom da su ukupni utvrđeni troškovi poslovanja na koje se ne može uticati manji od ostvarenih troškova u 2022. 2024. i 2025. godini, a u skladu sa članom 13 Pravila za korekcije, utvrđuje se korekcija u iznosu od **1.315.991,63 € u korist operatora prenosnog sistema** (25.045.532,84 € - 23.729.541,21 €).

Odlukom o utvrđivanju korekcija za 2023. godinu utvrđena je korekcija troškova poslovanja na koje se ne može uticati u iznosu od **839.650,87 € u korist operatora prenosnog sistema**. U skladu sa tačkom 4 navedene Odluke, predmetna korekcija nije primijenjena.

***

Uzimajući sve navedeno u obzir, utvrđeno je da korekcija troškova poslovanja na koje se ne može uticati iznosi u 2022, 2023, 2024. i 2025. godini **2.155.642,50 € u korist operatora prenosnog sistema** (1.315.991,63 € + 839.650,87 €).

3. Korekcija prihoda od regulisane djelatnosti, koji se odnose na angažovanje kapaciteta za operatora prenosnog sistema

i. Korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta za 2022. godinu

Članom 22 Pravila za korekcije propisano je da se korekcija prihoda operatora prenosnog sistema (K_{ak}^{FR}) po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K_{ak}^{FR} = K_{ak}^{FRok} + K_{ak}^{FRproiz}}$$

gdje je:

$\boldsymbol{K_{ak}^{FRok}}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema iz člana 10 stav 1 tačka 3 Pravila za korekcije koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K_{ak}^{FRok} = \sum_{m} C_k * MK_{os}^{m} - 12 * C_k * MK_{ut}}$$

gdje je:

$\mathbf{C_k}$ - tarifa za tarifni element aktivna snaga za ostale korisnike, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MW),

$\mathbf{m}$ - 1, 2, 3, ..., 12,

$\mathbf{MK_{os}^{m}}$ - maksimalna snaga ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem ostvarena u mjesecu „m" u godini za koju se vrši korekcija, (MW),

gdje je:

$\boldsymbol{K_{ak}^{FRproiz}}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema iz člana 10 stav 1 tačka 3 Pravila za korekcije koji se alociraju na proizvođače, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K_{ak}^{FRproiz}} = \left(\mathbf{12} * \mathbf{C_{ks}^{Proiz}} * \mathbf{MK_{os}^{proiz}} - \mathbf{12} * \mathbf{C_{ks}^{Proiz}} * \mathbf{MK_{ut}^{proiz}}\right) + \left(\mathbf{C_{ake}^{Proiz}} * \mathbf{E_{os}^{proiz}} - \mathbf{C_{ake}^{Proiz}} * \mathbf{E_{ut}^{proiz}}\right)$$

$\mathbf{C_{ks}^{Proiz}}$ - cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa maksimalno raspoloživa aktivna snaga, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MW),

$\mathbf{MK_{os}^{proiz}}$ - maksimalno raspoloživa snaga svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MW),

$\mathbf{MK_{ut}^{proiz}}$ - planirana maksimalno raspoloživa snaga proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa maksimalno raspoloživa aktivna snaga za godinu za koju se vrši korekcija, (MW),

$\mathbf{C_{ake}^{Proiz}}$ - cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po energiji, izračunata na osnovu utvrđenih troškova poslovanja na koje se može i ne može uticati koje pokrivaju proizvođači i planirane proizvodnje električne energije korišćene prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa aktivna električna energija, (€/MWh),

$\mathbf{E_{os}^{proiz}}$ - električna energija proizvedena od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MWh),

$\mathbf{E_{ut}^{proiz}}$ - planirana proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta za godinu za koju se vrši korekcija, (MWh).

Tarifa za tarifni element aktivna snaga za ostale korisnike utvrđena je Odlukom o korekcijama 2020–2022. godine u iznosu od **2,0352 €/kW/mjesec** za 2022. godinu. Navedena tarifa utvrđena je korišćenjem planirane maksimalne snage ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem u iznosu od **575.759,00 kW**.

U sljedećoj tabeli su prikazane maksimalne snage ostalih korisnika koje su ostvarene u 2022. godini, dostavljene od strane CGES-a.

Tabela 23. Mjesečna ostvarenja maksimalne snage ostalih korisnika u 2022. godini

Maksimalna snaga ostalih korisnika prenosnog sistema (MW)	
mjesec	**2022.**
januar	552,71
februar	535,16
mart	522,20
april	444,47
maj	358,97
jun	499,47
jul	598,87
avgust	588,82
septembar	452,98
oktobar	397,35
novembar	497,61
decembar	527,22

Primjenom formule iz člana 22 stav 1 Pravila za korekcije u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje korekcije prihoda operatora prenosnog sistema koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema ($\mathbf{K_{ak}^{FRok}}$), ova korekcija se utvrđuje u iznosu od **1.899.387,03 €** u korist operatora prenosnog sistema.

Cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa maksimalno raspoloživa aktivna snaga utvrđena je Odlukom o korekcijama 2020–2022. godine u iznosu od **213,8034 €/MW/mjesec**. Navedena cijena je utvrđena korišćenjem planirane maksimalno raspoložive snage proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem od **1.068,00 MW**.

Prema podacima koje je dostavio CGES, maksimalno raspoloživa snaga svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem u 2022. godini, uzimajući u obzir odredbu člana 22 stav 2 Pravila za korekcije, iznosila je **970,00 MW**.

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po energiji, izračunata na osnovu utvrđenih troškova poslovanja na koje se može uticati i troškova poslovanja na koje se ne može uticati koje pokrivaju proizvođači (5.530.102,00 €) i planirane proizvodnje električne energije korišćene prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po osnovu tarifnog elementa aktivna električna energija (**3.558.840,00 MWh**) iznosi **1,5539 €/MWh**. Polazne veličine za obračun navedene cijene utvrđene su Odlukom za period 2020–2022. godine.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, električna energija proizvedena od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem iznosila je **3.051.231,60 MWh**.

Primjenom formule iz člana 22 stav 1 Pravila za korekcije u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje korekcije fakturisane realizacije prihoda operatora prenosnog sistema koji se alociraju na proizvođače ($\mathbf{K}_{\mathbf{ak}}^{\mathbf{FRproiz}}$), ova korekcija se utvrđuje u iznosu od **1.040.208,42 €** za 2022. godinu u korist operatora prenosnog sistema (-251.432,80 € - 788.775,62 €).

***

Primjenom formule iz člana 22 stav 1 Pravila za korekcije, korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta utvrđuje se u iznosu od **2.939.595,45 € u korist operatora prenosnog sistema** za 2022. godinu (-1.899.387,03 € - 1.040.208,42 €).

ii. Korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta za 2023. godinu

Odlukom o korekcijama 2023. godine utvrđena je korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta za 2023. godinu u iznosu od **387.053,28 € u korist korisnika prenosnog sistema**. Navedena korekcija primijenjena je pri utvrđivanju cijena za korišćenje prenosnog sistema za 2025. godinu, pa se, saglasno članu 9 stav 5 Pravila za korekcije, ne utvrđuje ponovo.

iii. Korekcije fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta za 2024. i 2025. godinu

Članom 27 Pravila za korekcije propisano je da se korekcija prihoda operatora prenosnog sistema (K_{ak}^{FR}) po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K_{ak}^{FR} = K_{ak}^{FRok} + K_{ak}^{FRproiz}}$$

gdje je:

$\boldsymbol{K_{ak}^{FRok}}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema iz člana 10 stav 1 tačka 3 Pravila za korekcije koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K_{ak}^{FRok} = \sum_{m} C_k * MK_{os}^{m} - 12 * C_k * MK_{ut}}$$

gdje je:

$\mathbf{C_k}$ - cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za ostale korisnike prenosnog sistema, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija (€/MW);

$\boldsymbol{m}$ - 1, 2, 3, ..., 12;

$\mathbf{MK_{os}^{m}}$ - maksimalna snaga ostalih korisnika prenosnog sistema ostvarena u mjesecu „m" u godini za koju se vrši korekcija, (MW);

$\mathbf{MK_{ut}}$ - planirana maksimalna snaga ostalih korisnika prenosnog sistema koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta za godinu za koju se vrši korekcija, (MW).

gdje je:

$\boldsymbol{K_{ak}^{FRproiz}}$ - korekcija prihoda operatora prenosnog sistema iz člana 10 stav 1 tačka 3 Pravila za korekcije koji se alociraju na proizvođače, koja se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{K_{ak}^{FRproiz} = \left(12 * C_{aks}^{Proiz} * MK_{os}^{proiz} - 12 * C_{aks}^{Proiz} * MK_{ut}^{proiz}\right) + \left(C_{ake}^{Proiz} * E_{os}^{proiz} - C_{ake}^{Proiz} * E_{ut}^{proiz}\right)}$$

$\mathbf{C_{aks}^{Proiz}}$ - cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MW);

$\mathbf{MK_{os}^{proiz}}$ - maksimalno raspoloživa snaga svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MW);

$\mathbf{MK}_{\mathbf{ut}}^{\mathbf{proiz}}$ - planirana maksimalno raspoloživa snaga proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj snazi za godinu za koju se vrši korekcija, (MW);

$\mathbf{C}_{\mathbf{ake}}^{\mathbf{Proiz}}$ - cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh);

$\mathbf{E}_{\mathbf{os}}^{\mathbf{proiz}}$ - električna energija proizvedena od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MWh);

$\mathbf{E}_{\mathbf{ut}}^{\mathbf{proiz}}$ - planirana proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji, za godinu za koju se vrši korekcija, (MWh).

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za ostale korisnike prenosnog sistema utvrđena je Odlukom za period 2023–2025. godine u iznosu od **1,0575 €/kW/mjesec** za 2024. godinu, dok je za 2025. godinu, nakon primjene korekcije utvrđene Odlukom o korekcijama 2023. godine, iznosila **0,2839 €/kW/mjesec**. Navedene cijene utvrđene su korišćenjem sljedećih planiranih maksimalnih snaga ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem u odnosnim godinama: **500.290,00 kW** za 2024. godinu i **507.410,00 kW** za 2025. godinu.

U sljedećoj tabeli su prikazane maksimalne snage ostalih korisnika koje su ostvarene u 2024. i 2025. godini, dostavljene od strane CGES-a.

Tabela 24. Mjesečna ostvarenja maksimalne snage ostalih korisnika u 2024. i 2025. godini

Maksimalna snaga ostalih korisnika prenosnog sistema (MW)		
mjesec	**2024.**	**2025.**
januar	548,81	588,46
februar	526,06	588,59
mart	488,08	542,88
april	445,21	524,39
maj	378,69	386,93
jun	543,26	549,30
jul	662,57	622,51

avgust	641,98	670,03
septembar	543,34	488,55
oktobar	399,90	482,34
novembar	558,04	544,09
decembar	600,21	681,17

Primjenom formule iz člana 27 stav 1 Pravila za korekcije u dijelu koji se odnosi na korekciju prihoda operatora prenosnog sistema koji se alociraju na ostale korisnike prenosnog sistema (K_{ak}^{FRok}), ova korekcija se utvrđuje u iznosu od **351.787,95 €** za 2024. godinu u korist korisnika prenosnog sistema i **164.750,01 €** za 2025. godinu u korist korisnika prenosnog sistema.

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi utvrđena je Odlukom za period 2023–2025. godine u iznosu od **97,5216 €/MW/mjesec** za 2024. godinu, dok je za 2025. godinu, nakon primjene korekcije utvrđene Odlukom o korekcijama 2023. godine, iznosila **26,3714 €/MW/mjesec**. Navedene cijene utvrđene su korišćenjem sljedećih planiranih maksimalno raspoloživih snaga proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem u odnosnim godinama: **1.071,60 MW** za 2024. godinu i **1.114,60 MW** za 2025. godinu.

Prema podacima koje je dostavio CGES, maksimalno raspoloživa snaga svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, uzimajući u obzir odredbu člana 27 stav 2 Pravila za korekcije, iznosila je **968,00 MW** za 2024. i 2025. godinu.

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji utvrđena je Odlukom za period 2023–2025. godine u iznosu od **0,4560 €/MWh** za 2024. godinu, dok je za 2025. godinu u Odluci o korekcijama 2023. godine ponovo izračunata u iznosu od **0,0045 €/MWh**, kao dio utvrđene korekcije cijene za korišćenje prenosnog sistema za proizvođeče električne energije koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji iz tačke 6 navedene odluke. Navedene cijene izračunate su uzimajući u obzir sljedeće vrijednosti planirane proizvodnje električne energije od proizvođača priključenih na prenosni sistem: **2.685.908,00 MWh** za 2024. godinu i **3.541.398,00 MWh** za 2025. godinu.

Prema podacima koje je dostavio CGES, električna energija proizvedena od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem iznosila je **3.230.238,27 MWh** u 2024. godini i **2.091.475,93 MWh** u 2025. godini.

Primjenom formule iz člana 27 stav 1 Pravila za korekcije u dijelu koji se odnosi na korekciju prihoda operatora prenosnog sistema koji se alociraju na proizvođače ($K_{\text{ak}}^{FRproiz}$), ova korekcija se utvrđuje u iznosu od **126.975,75 €** za 2024. godinu u korist korisnika prenosnog sistema (-121.238,85 € + 248.214,60 €) i **52.917,22 €** za 2025. godinu u korist operatora prenosnog sistema (-46.392,57 € - 6.524,65 €).

***

Primjenom formule iz člana 27 stav 1 Pravila za korekcije, korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta utvrđuje se u iznosu od:

- **478.763,70 € u korist korisnika prenosnog sistema** za 2024. godinu (351.787,95 € + 126.975,75 €) i
- **111.832,79 € u korist korisnika prenosnog sistema za** 2025. godinu (164.750,01 € - 52.917,22 €).

S tim u vezi, ukupna korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta za period 2024–2025. godine utvrđuje se u iznosu od **590.596,49 € u korist korisnika prenosnog sistema** (478.763,70 € + 111.832,79 €).

***

Na osnovu navedenog, ukupna korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta za 2022, 2024. i 2025. godinu utvrđuje se u iznosu od **2.348.998,96 € u korist operatora prenosnog sistema** (-2.939.595,45 € + 478.763,70 € + 111.832,79 €).

***

4. Korekcije po osnovu amortizacije i povrata na sredstva operatora prenosnog sistema

i. Korekcije po osnovu amortizacije i povrata na sredstva operatora prenosnog sistema za 2022. godinu

U skladu sa članom 24 stav 1 Pravila za korekciju korekcija utvrđenog povrata na sredstva i amortizacije po osnovu ostvarenja investicija koje su ušle u regulatornu osnovu sredstva za 2022. godinu na osnovu člana 14 stav 7 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list Crne Gore", br. 32/19, 50/19, 5/20 i 8/20), vrši se u skladu sa st. 2 do 5 ovog člana, uzimajući u obzir završetak i vrijednost svake investicije pojedinačno ili grupe povezanih investicija ako su one utvrđene odobrenim investicionim planom od strane Agencije.

Članom 24 stav 2 Pravila za korekciju propisano je da ako investicija iz stava 1 navedenog člana nije završena u roku iz odobrenog investicionog plana, odnosno sredstva nijesu stavljena u upotrebu u godini u kojoj je planirano, vrijednost te investicije će se isključiti iz osnovice za obračun povrata i amortizacije do stavljanja sredstva u funkciju, osim u slučaju dejstva više sile, dok je stavom 3 propisano da Agencija na razliku odobrene i realizovane investicije obračunava iznos korekcije povrata na sredstva i amortizacije ako investicija nije završena usljed dejstva više sile.

Odlukom za period 2020 - 2022. godina vrijednost investicija za 2022. godinu utvrđena je u iznosu od 2.654.600 €, i odnosi se na investicije koje do stupanja na snagu Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije („Službeni list CG", br. 32/19 i 50/19) nijesu ušle u regulatornu osnovu sredstava. Navedeni iznos se odnosi na investicije pod ID brojem: IPD016, IPD014, IPR083, NDC113, IPD013, NDC011, NDC123, IPR085, IPR087 i IPR080.

Korekcije povrata na sredstva po osnovu investicija koje nijesu stavljene u upotrebu u godini u kojoj je planirano i koje se isključuju iz osnovice za obračun povrata i amortizacije do stavljanja sredstva u funkciju (član 24 stav 2 Pravila za korekcije) utvrđene su na način prikazan u tabeli koja slijedi, a odnose se na investicije pod ID brojem IPD016 i IPD014.

Tabela 25. Korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija koje nijesu stavljene u upotrebu u godini u kojoj je planirano i koje se isključuju iz osnovice za obračun povrata i amortizacije do stavljanja sredstva u funkciju

	Naziv investicije	ID broj projekta	Odobrena vrijednost investicije koja je ušla u ROS	Realizacija	Osnovica za korekciju	Stopa povrata na sredstva	Korekcija povrata na sredstva
			1.	2.	3.	4.	5.
1	Zaštita objekata CGES-a i video nadzor trafostanica	IPD016	515.000,00	0,00	515.000,00	5,91%	30.436,50
2	Nabavka motornog vozila za potrebe Službe zaštite i ispitivanja	IPD014	20.000,00	0,00	20.000,00	5,91%	1.182,00
UKUPNO			**535.000,00**	**-**	**535.000,00**	**5,91%**	**31.618,50**

Saglasno članu 24 stav 2 Pravila za korekcije utvrđena je korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija koje nijesu stavljene u upotrebu u godini u kojoj je planirano i koje se isključuju iz osnovice za obračun povrata i amortizacije do stavljanja sredstva u funkciju u iznosu od **31.618,50 €, u korist korisnika prenosnog sistema električne energije**.

U skladu sa članom 24 stav 4 Pravila ako je investicija iz stava 1 navedenog člana završena u roku iz odobrenog investicionog plana, odnosno sredstva su stavljena u upotrebu u godini u kojoj je planirano, ali je investicija realizovana u manjoj vrijednosti od odobrene, Agencija na razliku odobrene i realizovane investicije obračunava iznos korekcije povrata na sredstva i amortizacije. Korekcije povrata na sredstva po osnovu investicija koje su stavljene u upotrebu u godini u kojoj je planirano ali je investicija realizovana u manjoj vrijednosti od odobrene (član 24 stav 4 Pravila za korekcije) utvrđene su na način prikazan u tabeli koja slijedi, a odnose se na investicije pod ID brojem IPR083, NDC113, IPD013, NDC011 i NDC123.

Tabela 26. Korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija koje su stavljene u upotrebu u godini u kojoj je planirano ali je investicija realizovana u manjoj vrijednosti od odobrene

Naziv investicije		ID broj projekta	Odobrena vrijednost investicije koja je ušla u ROS	Realizacija	Osnovica za korekciju	Stopa povrata na sredstva	Korekcija povrata na sredstva
			1.	2.	3.	4.	5.
1	Revitalizacija transformatora	IPR083	205.600,00	163.712,49	41.887,51	5,91%	2.475,55
2	Obnavljanje računara I računarske opreme	NDC113	61.000,00	28.525,80	32.474,20	5,91%	1.919,23
3	Nabavka teretnog vozila za potrebe Službe održavanja - DV ekipa BP	IPD013	65.000,00	56.000,00	9.000,00	5,91%	531,90
4	Nadogradnja telekomunikacionog sistema	NDC011	247.000,00	16.500,00	230.500,00	5,91%	13.622,55
5	Unapređenje računarske mreže CGES i IT servisa	NDC123	61.000,00	48.200,00	12.800,00	5,91%	756,48
UKUPNO			**639.600,00**	**312.938,29**	**326.661,71**	**5,91%**	**19.305,71**

Saglasno članu 24 stav 4 Pravila za korekcije utvrđena je korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija koje su stavljene u upotrebu u godini u kojoj je planirano, ali je investicija realizovana u manjoj vrijednosti od odobrene, u iznosu od **19.305,71 €, u korist korisnika prenosnog sistema električne energije**.

Investicije pod ID brojem IPR085, IPR087 i IPR080 su realizovane u većem iznosu od planiranog, za koji u Pravilima za korekcije ne postoji pravni osnov za vršenje korekcije. Realizovana vrijednost ovih investicija je uključena u regulatornu osnovu sredstava za regulatorni period 2027-2029. godina kroz element $OS^{net}_{t+n-2.}$

U skladu sa članom 24 stav 6 Pravila za korekcije, korekcija utvrđenog povrata na sredstva i amortizacije po osnovu ostvarenja investicija koje su ušle u regulatornu osnovu sredstva za 2022. godinu na osnovu člana 39 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list Crne Gore", br. 32/19, 50/19, 5/20 i 8/20), vrši se u skladu sa st. 7 do 12 ovog člana, uzimajući u obzir početak realizacije i vrijednost svake investicije pojedinačno ili grupe povezanih investicija ako su one utvrđene odobrenim investicionim planom.

U skladu sa članom 24 stav 8 Pravila za korekcije, vrijednost investicija iz stava 6 navedenog člana će se isključiti iz osnovice za obračun povrata i amortizacije do stavljanja sredstva u funkciju, ako se investicija:

1) čija je realizacija planirana na period do tri godine ostvari u vrijednosti manjoj od 75% od odobrene za tu godinu i koja nije rezultirala završetkom izgradnje i aktiviranjem sredstva; ili
2) čija je realizacija planirana na period od tri ili više godina, ostvaruje u toku prve dvije godine u vrijednosti manjoj od 75% od odobrene za odnosni period.

Odlukom za period 2020 - 2022. godina vrijednost investicija za 2022. godinu utvrđena je u iznosu od 1.676.734 €. Navedenu vrijednost čine vrijednosti investicija u toku na kraju 2018. godine, planirane vrijednosti investicija za 2019. godinu i 2020. godinu i polovina planirane vrijednosti investicija za 2021. godinu, koje su do stupanja na snagu Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije („Službeni list CG“, br. 32/19 i 50/19) ušle u regulatornu osnovu sredstava, a na koje je saglasnost data Odlukom, broj 19/19-5 od 22.02.2019. godine i Odlukom, broj 19/3989-2 od 29.10.2019. godine. U postupku donošenja Odluke za period 2020 - 2022. godina vrijednost investicija u toku na kraju 2018. godine je bila konačan podatak, tako da nema osnova za vršenje korekcije po tom osnovu.

Korekcije povrata na sredstva po osnovu realizacije investicija (čija je realizacija planirana na period od tri ili više godina) u 2019, 2020. i 2021. godini utvrđene su saglasno članu 24 stav 8 tačka 2 Pravila za korekcije, na način prikazan u tabeli koja slijedi.

Tabela 27. Korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija iz 2019, 2020, i 2021. godine koje su bile sastavni dio regulatorne osnove sredstava za 2022. godinu a čija je finansijska realizacija manja od 75% od odobrenog iznosa

	Naziv investicije	ID broj projekta	Odobreno	Realizacija	Realizacija u 2019. i 2020. (%)	Osnovica za korekciju	Stopa povrata sredstava	Korekcija povrata na sredstva
			1.	2.	3.	4.	5.	6.
Investicije iz 2019. godine								
1	Izrada Idejnog projekta sa geomehaničkim istraživanjima rekonstrukcije DV 110 kV Podgorica1-Trebješica-Andrijevica	IPR060	86.319,74	27.718,06	20%	86.319,74	5,91%	5.101,50
2	DR Data Centar (Disaster Recovery Data Centar)	NDC109	5.000,00	25.980,83	40%	5.000,00	5,91%	295,50
3	Izgradnja 400kV DV Pljevlja2-B.Bašta-Višegrad (sopstvena sredstva)	IPI009	10.000,00	10.142,57	26%	10.000,00	5,91%	591,00
UKUPNO U 2019. GODINI			101.319,74	63.841,46	63%	101.319,74	5,91%	5.988,00
Investicije iz 2020. godine								
1	Izrada Idejnog projekta sa geomehaničkim istraživanjima rekonstrukcije DV 110 kV Podgorica1-Trebješica-Andrijevica	IPR060	63.000,00	2.844,31	20%	63.000,00	5,91%	3.723,30
2	DR Data Centar (Disaster Recovery Data Centar)	NDC109	215.000,00	61.016,19	40%	215.000,00	5,91%	12.706,50
3	Izgradnja 400kV DV Pljevlja2-B.Bašta-Višegrad (sopstvena sredstva)	IPI009	87.000,00	14.697,86	26%	87.000,00	5,91%	5.141,70
UKUPNO U 2020. GODINI			365.000,00	78.558,36	22%	365.000,00	5,91%	21.571,50
Investicije iz 2021. godine								
1	DR Data Centar (Disaster Recovery Data Centar)	NDC109	201.000,00	162.480,27	40%	100.500,00	5,91%	5.939,55
2	Izgradnja 400kV DV Pljevlja2-B.Bašta-Višegrad (sopstvena sredstva)	IPI009	955.000,00	7.539,59	26%	477.500,00	5,91%	28.220,25
UKUPNO U 2021. GODINI			1.156.000,00	170.019,86	15%	578.000,00	5,91%	34.159,80
UKUPNO			1.622.319,74	312.419,68	19%	1.044.319,74	5,91%	61.719,30

Saglasno članu 24 stav 8 tačka 2 Pravila za korekcije, utvrđena je korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija planiranih na period od tri ili više godina, čija se realizacija ostvaruje u toku prve dvije godine u vrijednosti manjoj od 75% od odobrene za odnosni period, u iznosu od **61.719,30 €, u korist korisnika prenosnog sistema električne energije**.

Članom 24 stav 9 Pravila za korekcije propisano je da Agencija na razliku ukupno odobrene i realizovane investicije obračunava iznos korekcije povrata na sredstva i amortizacije ako investicija iz stava 8 tačka 1 navedenog člana rezultira završetkom izgradnje i aktiviranjem sredstva, dok je članom 24 stav 10 Pravila propisano da, ako se investicija iz stava 6 ovog člana realizuje u vrijednosti većoj od 75% a manjoj od 100% u odnosu na odobrenu, Agencija na osnovu analize godišnjeg izvještaja utvrđuje korekcije utvrđenog povrata na sredstva i amortizacije, na sljedeći način:

1) za investicije čija je realizacija planirana na period do tri godine, Agencija obračunava iznos korekcije odobrenog povrata i amortizacije na razliku između odobrene i realizovane investicije,

2) za investicije planirane u trajanju od tri i više godina, ako se realizacija u toku prve dvije godine ostvaruje u vrijednosti većoj od 75% a manjoj od 100% u odnosu na odobrenu, iznos korekcije odobrenog povrata i amortizacije obračunava se na razliku odobrene i realizovane investicije.

Članom 24 stav 11 Pravila za korekcije propisano je da ako se investicija iz člana 24 stav 6 ovog člana realizuje u vrijednosti većoj od 100% u odnosu na odobreno, energetski subjekat je dužan da u godišnjem izvještaju obrazloži razloge prekoračenja investicije, a Agencija nakon razmatranja obrazloženja postupa na sljedeći način:

1) za investicije čija je realizacija planirana na period do tri godine, više ostvareno ulaganje potpuno ili djelimično prihvata ili odbija, a za više prihvaćenu vrijednost izvršenog ulaganja obračunava iznos korekcije,

2) za investicije čija je realizacije planirana u tri i više godina, više ostvareno ulaganje u bilo kojoj prethodnoj godini realizacije investicije priznaje kao ulaganje u narednoj odnosno narednim godinama, i ako se ukupno ulaganje na kraju perioda investiranja ostvari u iznosu većem od ukupno odobrenog, isto tretira kao u tački 1 ovog stava.

Članom 24 stav 12 Pravila propisano je da se odredbe stava 8 ovog člana neće se primijeniti ako do kašnjenja u realizaciji planiranih investicija dođe usljed dejstva više sile.

Saglasno navedenim odredbama Pravila za korekcije, Agencija je utvrdila korekcije povrata na sredstva po osnovu realizacije investicija iz 2019, 2020, i 2021. godine, koje su bile sastavni dio regulatorne osnove sredstava za 2022. godinu, a čija je realizacija različita od odobrenog iznosa, što je prikazano u tabeli koja slijedi.

Tabela 28. Korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija iz 2019, 2020, i 2021. godine koje su bile sastavni dio regulatorne osnove sredstava za 2022. godinu a čija je finansijska realizacija različita od odobrenog iznosa

Naziv investicije		ID broj projekta	Odobreno	Realizacija	Realizacija (%)	Osnovica za korekciju	Stopa povrata sredstava	Korekcija povrata na sredstva
			1.	2.	3.	4.	5.	6.
					3.=2./1.	4.=1.		6.=4.*5.
Investicije iz 2019. godine								
1	Izgradnja110 kV DV Vilusi - Herceg Novi	IPI016	20.000,00	16.233,23	81%	3.766,77	5,91%	222,62
2	Nova rekonstrukcija 110 kV DV Bar - Budva	IPR077	22.340,00	39.835,66	178%	- 17.495,66	5,91%	-1.033,99
3	Nabavka prekidaca snage 35 kV	IPR054	32.283,18	29.750,00	92%	2.533,18	5,91%	149,71
4	SCADA za novi dispečerski centar sa EMS sistemom(uključujući i procjenu N-1 faktora sigurnosti u EES u realnom vremenu)	NDC005b	1.028.095,69	1.122.184,56	109%	- 94.088,87	5,91%	- 5.560,65
5	Prosirenje i unapredjenje sistema daljinskog ocitavanja brojila(AMR)	NDC119	39.774,31	46.613,35	117%	- 6.839,04	5,91%	- 404,19
UKUPNO U 2019. GODINI			1.142.493,18	1.254.616,80	110%	-112.123,62	5,91%	- 6.626,51
Investicije iz 2020. godine								
1	Nova rekonstrukcija 110 kV DV Bar - Budva	IPR077	230.000,00	206.392,55	90%	23.607,45	5,91%	1.395,20
2	Izgradnja110 kV DV Vilusi - Herceg Novi	IPI016	20.000,00	24.819,88	124%	- 4.819,88	5,91%	- 284,85
3	Nabavka prekidaca snage 35 kV	IPR054	30.000,00	25.659,30	86%	4.340,70	5,91%	256,54
4	SCADA za novi dispečerski centar sa EMS sistemom(uključujući i procjenu N-1	NDC005b	174.000,00	10.383,61	6%	163.616,39	5,91%	9.669,73

	faktora sigurnosti u EES u realnom vremenu)							
5	Prosirenje i unapredjenje sistema daljinskog ocitavanja brojila(AMR)	NDC119	20.000,00	20.049,08	100%	- 49,08	5,91%	- 2,90
UKUPNO U 2020. GODINI			474.000,00	287.304,42	61%	186.695,58	5,91%	11.033,71
Investicije iz 2021. godine								
1	Izgradnja110 kV DV Vilusi - Herceg Novi	IPI016	193.040,00	11.756,70	6%	90.641,65	5,91%	5.356,92
2	Nova rekonstrukcija 110 kV DV Bar - Budva	IPR077	230.000,00	5.627,71	2%	112.186,15	5,91%	6.630,20
3	Nabavka prekidaca snage 35 kV	IPR054	30.000,00	27.944,72	93%	1.027,64	5,91%	60,73
4	Prosirenje i unapredjenje sistema daljinskog ocitavanja brojila(AMR)	NDC119	10.000,00	10.020,00	100%	- 10,00	5,91%	- 0,59
UKUPNO U 2021. GODINI			463.040,00	55.349,13	12%	203.845,44	5,91%	12.047,27
UKUPNO			2.079.533,18	1.597.270,34	77%	278.417,40	5,91%	16.454,47

Na osnovu podataka navedenih u Tabeli 28, a saglasno članu 24 st. 10 i 11 Pravila za korekcije utvrđena je korekcija povrata na sredstva po osnovu investicija iz 2019, 2020, i 2021. godine koje su bile sastavni dio regulatorne osnove sredstava za 2022. godinu a čija je finansijska realizacija različita od odobrenog iznosa, u iznosu od **16.454,47 €, u korist korisnika prenosnog sistema električne energije**.

Odlukom za period 2020-2022. godina utvrđena je neto vrijednost osnovnih sredstava za 2022. godinu, kao neto vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2020. godine. Vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2020. godine je utvrđena u iznosu od 144.299.888 €, na osnovu neto vrijednosti sredstava na kraju 2019. godine, kao i vrijednosti sredstava koja služe obavljanju regulisane djelatnosti koja su planirana za stavljanje u upotrebu u 2020. godini i vrijednosti sredstava stečenih putem kapitalnih doprinosa. S obzirom na to da je postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda za 2022. godinu sprovođen 2019. godine, korišćene su planirane neto vrijednosti sredstava na kraju 2019. godine, kao i planirane vrijednosti sredstava na kraju 2020. godine.

Odlukom za period 2020-2022. godina, takođe je utvrđen trošak amortizacije za 2022. godinu, na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2020. godine, korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i primjene proporcionalnog metoda amortizacije.

Polazeći od navedenog, a u skladu sa članom 24 Pravila za korekcije utvrđene su korekcije povrata na sredstva i troška amortizacije po osnovu planiranog stavljanja sredstava u funkciju tokom 2019. i 2020. godine, na način prikazan u tabeli koja slijedi.

Tabela 29. Korekcija povrata na sredstva i troška amortizacije po osnovu planirane aktivacije sredstava u 2019. i 2020. godini

Naziv investicije		ID broj projekta	Planirana vrijednost sredstva na kraju 2020. godine, čija je aktivacija u 2019. i 2020. godini	Ostvarena vrijednost sredstva na kraju 2020. godine, čija je aktivacija ostvarena u 2019. i 2020. godini	Osnovica za korekciju povrata po osnovu sredstva	Stopa povrata sredstava	Korekcija povrata na sredstva	Stopa amortizacije	Korekcija amortizacije
			1.	3.	5.	6.	7.	6.	7.
1	Izgradnja TS 110/35/10kV Kotor (Škaljari) i 110kV DV Tivat-Kotor	IPI001	1.367.687	1.352.721	- 14.966	5,91%	**-884**	2,00%	**-299**
2	TS 400/110/35 kV Brezna (sopstvena sredstva)	IPI019	107.865	-	- 107.865	5,91%	**-6.375**	2,78%	**-2.999**
3	Rekonstrukcija sistema zaštita u cijeloj mreži (sopstvena sredstva)	IPR006a	59.891	-	-59.891	5,91%	**-3.540**	2,78%	**-1.665**
4	Ispravljači 24V i 48V DC za NDC	NDC101	73.336	71.700	-1.636	5,91%	**- 97**	8,33%	**-136**
5	Rekonstrukcija I prosirenje TS 110/35kV Pljevlja1	IPI018	844.894	-	-844.894	5,91%	**-49.933**	2,78%	**-23.488**
6	Zamjena VN opreme u trafostanicama (sopstvena sredstva)	IPR034	727.935	219.867	-508.068	5,91%	**-30.027**	2,78%	**-14.124**
7	SCADA za novi dispečerski centar sa EMS sistemom(uključujući i procjenu N-1 faktora sigurnosti u EES u realnom vremenu)	NDC005b	3.953.778	3.446.572	-507.206	5,91%	**-29.976**	20,00%	**-101.441**

8	Baterije 24V i 48 V za NDC	NDC103	15.300	14.955	-345	5,91%	**-20**	10,00%	**-35**
9	Baterijsko spojno polje 220 VDC u NDC-u	NDC106	18.900	18.711	-189	5,91%	**-11**	10,00%	**-19**
10	DR Data Centar (Disaster Recovery Data Centar)	NDC109	219.200	83.749	-135.451	5,91%	**-8.005**	20,00%	**-27.090**
11	Prosirenje I unapredjenje sistema daljinskog ocitavanja brojila(AMR)	NDC119	129.426	115.920	-13.506	5,91%	**-798**	12,50%	**-1.688**
12	Revitalizacija transformatora	IPR083	201.158	162.000	-39.158	5,91%	**-2.314**	2,78%	**-1.089**
13	Revitalizacija video zida u Nacionalnom Dispečerskom Centru	NDC125	36.000	36.541	541	5,91%	**32**	20,00%	**108**
14	Nabavka mjernih transformatora II faza	IPR080	297.220	-	-297.220	5,91%	**-17.566**	2,78%	**-8.263**
15	Nabavka motornog vozila za potrebe Službe Održavanja	IPD012	43.750	-	-43.750	5,91%	**-2.586**	12,50%	**-5.469**
16	Nabavka softvera PLS CADD i obuka inženjera	IPD015	16.000	20.000	4.000	5,91%	**236**	20,00%	**800**
17	Isporuka i ugradnja dizel električnih agregata, 60kVA, u TS Andrijevica i TS Vilusi	IPR084	34.999	-	-34.999	5,91%	**-2.068**	2,78%	**-973**
18	Izgradnja DV 400 kV Podgorica - Tirana (ulaganje u opremu) -oprema		169.621	116.076	-53.545	5,91%	**-3.165**	2,00%	**-1.071**
19	Rekonstrukcija postrojenja	IPR002a	13.517	13.970	453	5,91%	**27**	2,78%	**13**
20	Mjerni transformatori 400kV, 220kV, 110kV i 35 kV		9.216	9.480	264	5,91%	**16**	2,78%	**7**
21	Investicione nekretnine - eksproprijacija zemljišta za Ternu		8.625	-	-8.625	5,91%	**-510**	0,00%	**-**
22	Rekonstrukcija TS 110/35 kV Pljevlja 1	IPI018	25.864	-	-25.864	5,91%	**-1.529**	2,78%	**-719**

23	Nabavka aku-baterija za objekte CGES-a		549	610	61	5,91%	**4**	10,00%	**6**
24	Izgradnja TS 110/35 kV Zeta i 110kV DV Podgorica5-Zeta (Golubovci)	IPI051	41.677	-	-41.677	5,91%	**-2.463**	2,78%	**-1.159**
25	Sanacija DV Bar-Budva	IPR024	277.196	268.236	-8.960	5,91%	**-530**	2,00%	**-179**
26	Ostale investicije		2.121.533	-	-2.121.533	5,91%	**-125.383**	2,78%	**-58.979**
27	Razvoj, rekonstrukcija, mjerenje i zaštita trafostanica	IPR012	135.358	139.229	3.871	5,91%	**229**	2,78%	**108**
28	Izgradnja TS 110/10(20)kV Nikšić (Kličevo) i priključni vodovi 110kV	IPI012	28.298	28.970	672	5,91%	**40**	2,78%	**19**
29	Isporuka i ugr. OPGW kabla na dv 110 Klicevo - Brezna i tel. op. u ts Klicevo i TS B rezna	NDC116	223.606	228.170	4.563	5,91%	**270**	2,00%	**91**
30	Sanacija stuba br.134 na DV Ribarevine Mojkovac	IPR073	1.425	1.454	29	5,91%	**2**	2,00%	**1**
31	Proširenje TS 220/110/35 kV Mojkovac sa raspletom DV 220kV i 110 kV	IPI002	102.818	105.253	2.435	5,91%	**144**	2,78%	**68**
32	Izgradnja DV 400kV Lastva - Pljevlja	IPI006a	-	27.418.239	27.418.239	5,91%	**1.620.418**	2,00%	**548.365**
33	Hardver i softver za FMIS	NDC002	-	63.314	63.314	5,91%	**3.742**	20,00%	**12.663**
34	Invertori za trafostanice	NDC102	-	177.022	177.022	5,91%	**10.462**	10,00%	**17.702**
35	Isporuka i zamjena motornih pogona regulacionih sklopki u TS Berane i TS Virpazar	IPR056	-	57.368	57.368	5,91%	**3.390**	2,78%	**1.595**
36	Nabavka prekidaca snage 35 KV	IPR054	-	22.409	22.409	5,91%	**1.324**	2,78%	**623**

37	Rekonstrukcija DV110 KV Berane-Andrijevica	IPR058	-	283.100	283.100	5,91%	**16.731**	2,00%	**5.662**
38	Revitalizacija DV 110 kV (zamijena opreme i rekonstrukcija)	IPR004	-	565.979	565.979	5,91%	**33.449**	2,00%	**11.320**
39	Revitalizacija DV 110 kV Budva-Podgorica 2	IPR036	-	430.381	430.381	5,91%	**25.435**	2,00%	**8.608**
40	Revitalizacija trafostanica-građevinski dio	IPR066	-	93.110	93.110	5,91%	**5.503**	1,25%	**1.164**
41	Izrada Idejnog projekta sa geomehaničkim istraživanjima rekonstrukcije DV 110 kV Podgorica1-Trebješica-Andrijevica	IPR060	149.320	-	-149.320	5,91%	**-8.825**	2,00%	**-2.986**
42	Nabavka motornog vozila za potrebe Službe zaštite i ispitivanja - po specifikaciji	IPD014	20.000	-	-20.000	5,91%	**-1.182**	12,50%	**-2.500**
43	Nabavka energetskog transformatora 110/35KV, 20MVA, u TS Kotor	IPR085	500.000	491	-499.509	5,91%	**-29.521**	2,78%	**-13.886**
44	Nabavka energetskog transformatora 110/35KV, 63MVA, u TS Nikšić	IPR087	780.000	774	- 779.226	5,91%	**-46.052**	2,78%	**-21.662**
45	Proširenje postojeće TS Budva 110/10kV za potrebe realizacije dvostrukog sistema sabirnica 110kV	IPR088	5.000	-	-5.000	5,91%	**-296**	2,78%	**-139**
46	Zaštita objekata CGES-a i video nadzor trafostanica	IPD016	514.957	-	-514.957	5,91%	**-30.434**	10,00%	**-51.496**
47	Izgradnja TS 400/110 /35 kV Lastva	IPI007	-	558.113	558.113	5,91%	**32.984**	2,78%	**15.516**
48	Podgorica 4,obezbjeđenje dvostranog 110 kV napajanja	IPI021	-	2.018.000	2.018.000	5,91%	**119.264**	2,00%	**40.360**

49	Revitalizacija DV 110 kV (zamijena opreme i rekonstrukcija)	IPR004	-	735.000	735.000	5,91%	**43.439**	2,00%	**14.700**
50	Revitalizacija trafostanica-građevinski dio	IPR066	-	122.000	122.000	5,91%	**7.210**	1,25%	**1.525**
51	Nadogradnja telekomunikacionog sistema	NDC011	-	250.000	250.000	5,91%	**14.775**	10,00%	**25.000**
52	Realizacija sistema za daljinski pristup procesnim mrežama I uključenje novih objekata u NDC SCADA sistem	NDC114	-	505.000	505.000	5,91%	**29.846**	10,00%	**50.500**
53	Nadogradnja serverske mreze infrastrukture u data centru CGES-a	NDC112	-	93.000	93.000	5,91%	**5.496**	10,00%	**9.300**
54	Ispitna oprema	IPR076	-	112.000	112.000	5,91%	**6.619**	2,78%	**3.114**
55	Nabavka teretnog vozila za potrebe Službe Održavanja – DV ekipa BP	IPD013	-	56.076	56.076	5,91%	**3.314**	12,50%	**7.010**
56	Nabavka i ugradnja uređaja za sušenje zraka	IPR051	-	63.072	63.072	5,91%	**3.728**	2,78%	**1.753**
57	Nabavka mjernih transformatora	IPR052	-	1.014	1.014	5,91%	**60**	2,78%	**28**
58	Nabavka odvodnika prenapona	IPR053	-	286	286	5,91%	**17**	2,78%	**8**
59	Nabavka prekidaca snage 35 KV	IPR054	-	5.939	5.939	5,91%	**351**	2,78%	**165**
60	Isporuka i zamjena motornih pogona regulacionih sklopki u TS Berane i TS Virpazar	IPR056	-	3.256	3.256	5,91%	**192**	2,78%	**91**
61	Rekonstrukcija DV110 KV Berane-Andrijevica	IPR058	-	5.064	5.064	5,91%	**299**	2,00%	**101**

62	Sanacija ankernih dijelova portalnih stubova DV 110 kV Bar-Možura-Ulcinj	IPR061	-	200	200	5,91%	**12**	2,00%	**4**
63	Sanacija klizišta kod stuba 174 na DV 220 kV Piva-Pljevlja vod 265	IPR063	-	779	779	5,91%	**46**	2,00%	**16**
64	Rekonstrukcija stuba broj 15 na DV 400kV Ribarevine-Peć	IPR064	-	6.949	6.949	5,91%	**411**	2,00%	**139**
65	Izmještanje dijela DV 400 kV Ribarevine-Peć	IPR065	-	22.215	22.215	5,91%	**1.313**	2,00%	**444**
66	Rekonstrukcija dijela DV 110kV Nikšić-Vilusi	IPR072	-	25.938	25.938	5,91%	**1.533**	2,00%	**519**
67	Modul za dostavljanje podataka na Transparency platformu r2	NDC010	-	43.359	43.359	5,91%	**2.563**	10,00%	**4.336**
68	Zamjena agregata u NDC i rezervnom dispečerskom centru	NDC100	-	81	81	5,91%	**5**	10,00%	**8**
69	Invertori za trafostanice	NDC102	-	4.405	4.405	5,91%	**260**	2,78%	**122**
70	Nabavka i implementacija ERP sistema	NDC120	-	18.519	18.519	5,91%	**1.094**	20,00%	**3.704**
71	Unapređenje računarske mreže CGES-a i IT servisa	NDC123	-	60.897	60.897	5,91%	**3.599**	20,00%	**12.179**
UKUPNO			**13.275.919**	**40.277.535**	**27.001.616**	**5,91%**	**1.595.796**		**456.008**

Na osnovu podataka navedenih u *Tabeli 29,* a saglasno članu 24 Pravila za korekcije, utvrđena je korekcija povrata na sredstva i korekcija amortizacije po osnovu aktivacije investicija čija je finansijska realizacija različita od planiranih vrijednosti uključenih u regulatornu osnovu sredstava za 2022. godinu, u iznosu od **1.595.796,00 €, i iznosu od 456.008,00 €, respektivno, u korist operatora prenosnog sistema električne energije**.

ii. Korekcije po osnovu amortizacije i povrata na sredstva operatora prenosnog sistema za 2024. i 2025. godinu

Članom 16 Pravila stav 1 za korekcije propisano je da se korekcija po osnovu amortizacije po osnovu realizacije investicionih planova za operatora prenosnog sistema (**KA**) izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{KA} = -(\mathbf{A^{u}} + \mathbf{A^{Ir}} - \mathbf{A^{Inr}} - \mathbf{A^{vu}})$$

gdje je:

- $\mathbf{A^{u}}$ - amortizacija obračunata za osnovna sredstva koja su stavljena u upotrebu, a koja su odobrena u postupcima davanja saglasnosti na investicione planove od strane Agencije, uključujući i osnovna sredstva čija je nabavka finansirana iz donacija, ako amortizacija tih sredstava nije uključena u regulatorno dozvoljeni prihod utvrđen za godinu za koju se vrši korekcija;
- $\mathbf{A^{Ir}}$ - razlika ostvarene i utvrđene amortizacije osnovnih sredstava koja su stavljena u upotrebu i koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, ako je vrijednost tih sredstava različita od vrijednosti korišćene pri utvrđivanju troška amortizacije za godinu za koju se vrši korekcija;
- $\mathbf{A^{Inr}}$ - amortizacija obračunata za osnovna sredstva koja nijesu stavljena u upotrebu, a koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, ako je amortizacija tih sredstava uključena u regulatorno dozvoljeni prihod utvrđen za godinu za koju se vrši korekcija;
- $\mathbf{A^{vu}}$ - amortizacija obračunata za osnovna sredstva koja su stavljena van upotrebe, ako je amortizacija tih sredstava uključena u regulatorno dozvoljeni prihod utvrđen za godinu za koju se vrši korekcija.

Članom 16 stav 2 Pravila za korekcije propisano je da se korekcija povrata na sredstva za operatora prenosnog sistema (**KPS**) izračunava primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{KPS} = -(\mathbf{SPK} * \mathbf{OS^{u}} - \mathbf{SPK} * \mathbf{OS^{Inr}} - \mathbf{SPK} * \mathbf{OS^{vu}})$$

gdje je:

- $\mathbf{SPK}$ - stopa povrata na kapital utvrđena od strane Agencije za godinu za koju se vrši korekcija;
- $\mathbf{OS^{u}}$ - vrijednost osnovnih sredstava koja su stavljena u upotrebu, koja su odobrena u postupcima davanja saglasnosti na investicione planove od strane Agencije

i nijesu bila sastavni dio regulatorne osnove sredstava utvrđene za godinu za koju se vrši korekcija;

OS^{Inr} - razlika između vrijednosti osnovnih sredstava, koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu i projekte od uzajamnog interesa, a koja je bila sastavni dio regulatorne osnove sredstava utvrđene za godinu za koju se vrši korekcija i njihove realizovane vrijednosti;

OS^{vu} - vrijednost osnovnih sredstava koja su stavljena van upotrebe, koja su bila sastavni dio regulatorne osnove sredstava utvrđene za godinu za koju se vrši korekcija.

U skladu sa članom 10 stav 1 tačka 4 i članom 16 stav 1 Pravila za korekcije, izvršen je obračun korekcije amortizacije po osnovu realizacije investicionih planova operatora prenosnog sistema. Prilikom obračuna uzeti su u obzir podaci o sredstvima koja su stavljena u upotrebu i sredstvima stavljenim van upotrebe.

Primjenom člana 16 stav 1 Pravila za korekcije, korekcija amortizacije:

- za 2024. godinu je izračunata u iznosu od **608.959,16 € za 2024. godinu,** a utvrđena je na osnovu obračunate amortizacije aktiviranih osnovnih sredstava u iznosu od 451.351,69 € i sredstava finansiranih iz kapitalnih doprinosa u iznosu od 157.607,47 €;
- za 2025. godinu je izračunata u iznosu od **1.420.339,64 € za 2025. godinu**, a utvrđena je na osnovu obračunate amortizacije aktiviranih osnovnih sredstava u iznosu od 1.294.801,74 €, sredstava finansiranih iz kapitalnih doprinosa u iznosu od 193.704,66 €, uz umanjenje za amortizaciju sredstava stavljenih van upotrebe u iznosu od 68.166,75 €.

Ukupna korekcija amortizacije za 2024. i 2025. godinu je utvrđena u iznosu od **2.029.298,80 € u korist operatora prenosnog sistema**.

U skladu sa članom 10 stav 1 tačka 5 i članom 16 stav 2 Pravila za korekcije, izvršena je korekcija povrata na sredstva po osnovu realizacije investicionih planova. Obračun je izvršen na osnovu podataka o vrijednosti sredstava koja su stavljena u upotrebu i sredstava stavljenih van upotrebe, uz primjenu stope povrata na kapital od 7,17%. Prilikom utvrđivanja osnovice za obračun isključena je vrijednost sredstava finansiranih iz donacija.

Primjenom člana 16 stav 2 Pravila za korekcije, korekcije povrata na sredstva:

- **za 2024. godinu** je izračunata u iznosu od **374.837,73 €**, na osnovu primjene stope povrata na kapital od 7,17% na vrijednost aktiviranih osnovnih sredstava u iznosu od 5.227.862,38 € u.
- **za 2025. godinu** je izračunata u iznosu od **2.805.364,09 €,** na osnovu primjene stope povrata na kapital od 7,17% na vrijednost aktiviranih osnovnih sredstava u iznosu od 41.891.094,50 €, uz umanjenje za povrat na sredstva stavljena van upotrebe u iznosu od 198.227,39 €.

Ukupna korekcija povrata na sredstva za 2024. i 2025. godinu je utvrđena u iznosu od **3.180.201,82 € u korist operatora prenosnog sistema.**

5. Korekcija po osnovu razlike utvrđenih i ostvarenih ostalih prihoda

U skladu sa članom 17 Pravila za korekcije, korekcije ostalih prihoda utvrđuju se kao razlika između ostvarenih i utvrđenih ostalih prihoda za godinu za koju se vrši korekcija.

Odlukom za period 2020-2022. godine utvrđeni su ostali prihodi za 2022. godinu u iznosu od 7.410.582 €, dok su Odlukom za period 2023-2025. godina, utvrđeni u iznosu od 26.126.828,67 € za 2024. godinu i 26.126.828,67 € za 2025. godinu, što ukupno iznosi 59.664.239,34 €.

Struktura ostalih prihoda, kao i ostvarenje prihoda koji pripadaju ovoj kategoriji u 2022, 2024. i 2025. godini su prikazani u Tabeli 30.

Tabela 30. Realizacija ostalih prihoda u toku perioda 2022, 2024. i 2025. godina

Ostali prihodi		2022	Broj konta	2024	Broj konta	2025	Broj konta
1	Prihodi po osnovu prefakturisanja troškova	21.564,90	65901	15.508,09	65901	15.618,49	65901
2	Prihod od zakupa optičkih vlakana	50.062,32	67020 67030	66.481,33	67020 67030	70.096,30	67020 67030 57060
3	ITC (PRIHODI ITC - RASHODI ITC - GUBICI TRANZIT)	256.813,00	61222	1.172.350,91	61222	-82.894,61	61222
4		445.836,96		375.428,86		506.892,90	

	Neadekvatnost i neraspoloživost isporuke energije po osnovu tercijarne regulacije		612294		612294		612294
5	NETO prihod prekomjerne preuzete reaktivne el. energije	646.807,40	61224 501992	626.226,40	61224 501992	608.571,59	61224 501992
5	Prihodi od zakupnina	2.111,45	65090509	0,00	65090509	0,00	65090509
6	Prihodi od alokacija kapaciteta	40.854.415,37	61220511	42.051.442,61	61220511	50.344.255,78	61220511
7	Prihodi od usluga na osnovu međunarodnih ugovora	0,00	65902	33.751,24	65902 69200	30.803,55	65902
8	Prihodi od naplate štete	11.553,94	64000	0,00	64000	133.813,37	64000
9	Prihodi od rezervisanja za sudske sporove	0,00	67840	0,00	67840	205.514,63	67840
9	Prihodi od priključenja	0,00	61220513	3.770.368,00	61220513	1.305.693,80	61220513
10		526.385,61		110.510,00		0,00	

	Prihodi po osnovu viška sredstava iz balansnog mehanizma		61225		61225		61225
UKUPNO (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)		**42.815.550,95**		**48.222.067,44**		**53.138.365,80**	

Analizom dokumentacije i analitičkih kartica dostavljenih uz Zahtjev, utvrđeno je da su ostali prihodi ostvareni u iznosu od **144.175.984,19 €** u 2022, 2024. i 2025. godini (42.815.550,95 € + 48.222.067,44 € + 53.138.365,80 €).

S obzirom da su utvrđeni ostali prihodi manji od ostvarenih u 2022, 2024. i 2025. godini, a u skladu sa članom 17 Pravila za korekcije, utvrđuje se korekcija u iznosu od **84.511.744,85 € u korist korisnika prenosnog sistema** (144.175.984,19 € - 59.664.239,34 €).

Odlukom o utvrđivanju korekcija za 2023. godinu propisano je da će se o primjeni preostalog dijela korekcije ostalih prihoda u iznosu od **26.174.625,13 € u korist korisnika prenosnog sistema**, donijeti posebna odluka.

Uzimajući sve navedeno u obzir, utvrđeno je da korekcija ostalih prihoda iznosi **110.686.369,98 € u korist korisnika prenosnog sistema** (84.511.744,85 € + 26.174.625,13 €).

6. Ukupne korekcije

Kumulativno odstupanje po osnovu troškova poslovanja na koje se djelimično može uticati, troškova poslovanja na koje se ne može uticati, ostalih prihoda, prihoda po osnovu angažovanja prenosnog sistema i povrata na sredstva za period 2022 – 2025. godina, utvrđeno je kao zbir sljedećih stavki:

- korekcija troškova poslovanja na koje se djelimično može uticati u iznosu od 15.575.563,31 € u korist operatora prenosnog sistema,
- korekcija prihoda od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka u iznosu od 439.022,24 € u korist korisnika prenosnog sistema,
- korekcija po osnovu razlike utvrđenih i ostvarenih troškova poslovanja na koje se ne može uticati u iznosu od 2.155.642,50 € u korist operatora prenosnog sistema,

- korekcija prihoda od regulisane djelatnosti, koji se odnose na angažovanje kapaciteta za operatora prenosnog sistema, u iznosu od 2.348.998,96 € u korist operatora prenosnog sistema,
- korekcija ostalih prihoda u iznosu od 110.686.369,98 € u korist korisnika prenosnog sistema,
- korekcije povrata na sredstva po osnovu realizacije investicija u iznosu od 4.775.997,82 €, u korist operatora prenosnog sistema,
- korekcije amortizacije po osnovu realizacije investicija u iznosu od 2.485.306,80 €, u korist operatora prenosnog sistema.

Saglasno navedenom, utvrđena je ukupna korekcija u iznosu od **83.783.882,83 € u korist korisnika prenosnog sistema.**

Članom 19 stav 1 Pravila za korekcije propisano je da se korekcije utvrđene u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada primjenjuju u regulatornom periodu za koji se utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod i cijene ili naknade, na način kojim se obezbjeđuje stabilnost cijena odnosno naknada. U skladu sa navedenim, utvrđene korekcije su raspoređene tokom regulatornog perioda 2027-2029. godina na sljedeći način:

- u 2027. godini u iznosu od **27.927.960,94 €** u korist korisnika prenosnog sistema,
- u 2028. godini u iznosu od **27.927.960,94 €** u korist korisnika prenosnog sistema,
- u 2029. godini u iznosu od **27.927.960,94 €** u korist korisnika prenosnog sistema.

E. Ostali prihodi

Članom 15 stav 1 Metodologije za prenos propisano je da su ostali prihodi od energetske djelatnosti prihodi po osnovu realizacije međunarodnih ugovora, prihodi po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta (prihodi od zagušenja), prihodi od donacija, premija, subvencija i sl, prihodi od naplate štete, prihodi od ukidanja rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije, prihodi po osnovu naknade za priključnu snagu, prihodi ili dio prihoda od neenergetske djelatnosti ako nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za pružanje tih djelatnosti, neto prihodi nastali po osnovu mehanizma naknade između operatora prenosnih sistema (ITC mehanizam), prihod po osnovu neadekvatne usluge i neraspoloživosti isporuke pomoćnih usluga, prihod od prekomjerno preuzete reaktivne energije, kao i drugi prihodi koji nijesu

posebno specificirani, a mogu se pojaviti u poslovanju, čiji su pripadajući troškovi priznati prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene.

U skladu sa članom 15 stav 6 Metodologije za prenos ostali prihodi od energetske djelatnosti utvrđuju se na osnovu dokumentacije iz člana 32 ove metodologije i dokumentacije i podataka kojima raspolaže Agencija ovi prihodi se, saglasno članu 5 stav 3 Metodologije za prenos, oduzimaju od utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda prilikom transponovanja u cijene.

Ostali prihodi predloženi su u iznosu od **13.651.024,78 € za 2027. godinu, 8.018.547,70 € za 2028. godinu i 11.919.518,08 € za 2029. godinu.**

U dokumentu ''Detaljan obračun predloženog regulatorno dozvoljenog prihoda'', CGES je dao pojašnjenja i strukturu ostalih prihoda, u vezi sa kojima je izvršena sljedeća analiza:

i. **Prihodi od zakupa optičkih vlakana –** CGES u Zahtjevu navodi da su ovi prihodi planirani u neto iznosu od 138.418 € za 2027. godinu, 104.865 € za 2028. i 2029. godinu. Članom 15 stav 1 Metodologije propisano je da se ostalim prihodima smatra i dio prihoda od neenergetske djelatnosti ako nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za pružanje tih djelatnosti, dok je stavom 3 člana 5 Metodologije normirano da se ostali prihodi računaju kao odbitna stavka za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene. Nadalje se ističe da je Agencija Odlukom broj 11/523-8 od 11.05.2011. godine, odobrila CGES-u obavljanje neenergetske djelatnosti - pružanje usluga iznajmljivanja optičkih vlakana (OPGW), te da se, kao što je navedeno u pomenutoj Odluci, prihod ostvaren neenergetskom djelatnošću dijeli u odnosu 50:50% između CGES-a i kupaca električne energije, zbog specifičnosti OPGW kabla uslijed kojih je teško izvršiti razdvajanje troškova poslovanja na regulisanu i neregulisanu aktivnost. Imajući u vidu prethodno, polovina od neto prihoda od zakupa optičkih vlakana za sve tri godine regulatornog perioda predstavlja odbitnu stavku za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene, i to 69.209 € za 2027. godinu i 52.432 € za 2028. i 2029. godinu.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući dostavljena pojašnjenja i dokumentaciju, prihodi od zakupa optičkih vlakana su utvrđeni u predloženom u iznosu od **138.418,00 € za 2027. godinu** i po **104.865,00 € za 2028. i 2029. godinu**.

ii. **Prihode od alokacija kapaciteta -** CGES u Zahtjevu navodi da saglasno članu 15 stav 2 Metodologije za prenos, prihodi po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta (prihodi od zagušenja) utvrđuju se na osnovu podataka o:

- ukupnom planiranom iznosu za svaku godinu regulatornog perioda;
- iznosu koji se planira koristiti za garantovanje neprekidne raspoloživosti dodijeljenog kapaciteta i za održavanje ili povećanje prekozonskih kapaciteta kroz optimizaciju korišćenja postojećih interkonektora pomoću koordinisanih remedijalnih mjera;
- iznosu koji se predlaže za umanjenje regulatorno dozvoljenog prihoda;
- i iznosu koji se planira čuvati na posebnim bankarskim računima u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena.

Prihodi od alokacije kapaciteta (prihodi od zagušenja) koji su namijenjeni za umanjenje regulatorno dozvoljenog prihoda planirani su u iznosu od 12.475.261,44 € za 2027. godinu, 7.002.018,46 € za 2028. godinu i 10.966.216,53 € za 2029. godinu, u skladu sa Planom za korišćenje prihoda od zagušenja za regulatorni period 2027-2029. godine (u daljem tekstu: Plan), iz člana 37 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa ("Službeni list Crne Gore", broj 2/2026) i člana 15 Metodologije za prenos. CGES ističe da je kao osnov za procjenu ukupnih prihoda od alokacije kapaciteta za potrebe izrade Plana, u iznosu od 35.000.000,00 € za svaku godinu regulatornog perioda, korišćena je studija „Evaluacija prihoda od zagušenja na električnim granicama Crne Gore za period 2027–2029“ (Elektroenergetski koordinacioni centar d.o.o. Beograd, avgust 2026. godine). Prema navodima CGES-a, polazne pretpostavke za izradu Plana zasnovane su na činjenici da CGES raspolaže pravima 50% kapaciteta na granicama sa Albanijom, Kosovom, BiH i Srbijom, dok na HVDC kablu sa Italijom raspolaže sa 200MW. Vrijednosti raspoloživog NTC-a u regulatornom period 2027–2029. godina zadržane su na nivou iz tekućeg regulatornog perioda.

CGES ukazuje da je projekcija po granicama i smjerovima izvedena iz istorijske osnove prihoda od godišnjih, mjesečnih i dnevnih aukcija za 2024. i 2025. godinu (ponderisano 25% / 75%), na koju su primijenjena tri korektivna koeficijenta, i to: 1) koeficijent uticaja CBAM mehanizma na vrijednost prekozonskog kapaciteta, utvrđen upoređivanjem prvih pet mjeseci 2026. godine sa istim periodom 2024. i 2025. godine; 2) koeficijent trenda cijena na referentnim tržištima, izveden iz fjučers cijena za 2027–2029. godinu (94,5% / 81,9% / 74,9% u odnosu na ostvarene cijene za 2025. godinu); i 3) koeficijent finansijske izloženosti ograničenjima dodijeljenog kapaciteta, u iznosu od 3%. Takođe, CGES ističe da se najveći dio prihoda očekuje na granici sa Italijom (14,3–15,4 mil. € godišnje), pri čemu projekcija za 2029. godinu uključuje očekivano spajanje dan-unaprijed tržišta sa Italijom i posljedičnu suspenziju primjene CBAM mehanizma na Crnu Goru.

Takođe, u Planu CGES, između ostalog, predlaže način korišćenja prihoda od zagušenja u regulatornom periodu 2027–2029. godine. Ovaj plan se primarno zasniva na članu 37 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa i članu 15 Metodologije za prenos. ACER metodologija se, kako ističe CGES, koristi kao pomoćni okvir za tumačenje kategorija troškova, prekogranične relevantnosti ulaganja i načina regulatornog praćenja. Plan obuhvata projekciju bruto prihoda, prioritetne operativne troškove, predloženi investicioni program, obračun prihoda bez unaprijed određene namjene, raspodjelu tog prihoda po modelu 50:50, upravljanje posebnim bankarskim računima, kontrolne postupke, izvještavanje i upravljanje rizicima.

U Planu je dat sljedeći tabelarni pregled planiranog bruto prihoda od zagušenja u regulatornom periodu 2027-2029. godine, kao i načina njegovog korišćenja u navedenom periodu.

Ključni pokazatelji	2027–2029 (EUR)	Napomena
Planirani bruto prihodi od zagušenja	105.000.000,00	35,0 mil. EUR godišnje
Planirani prioritetni operativni troškovi	18.411.007,14	17,5% ukupnih prihoda
Planirana investiciona upotreba (CAPEX)	25.702.000,00	14 kandidovanih projekata
Prihod bez unaprijed određene namjene	60.886.992,86	bruto prihod umanjen za OPEX i CAPEX
Predlog za umanjenje tarifa – 50%	30.443.496,43	polovina prihoda bez unaprijed određene namjene
Neto akumulacija na posebnom računu – 50%	30.443.496,43	polovina prihoda bez unaprijed određene namjene

U Planu se navodi da se, nakon pokrića planiranih prioritetnih operativnih troškova i planirane investicione upotrebe, preostali prihod bez unaprijed određene namjene dijeli u jednakim djelovima: 50% predlaže se za umanjenje regulatorno dozvoljenog prihoda, odnosno tarifa, a 50% predstavlja neto akumulaciju na posebnim bankarskim računima za buduće zakonom dozvoljene potrebe. CGES ističe da se član 15 stav 4 Metodologije ne tretira kao unaprijed određeni pozitivni minimum za ovaj regulatorni period te da se eventualni regulatorni efekti amortizacije, povrata i povezanih dažbina evidentiraju se tek kada za kvalifikovana sredstva nastanu i budu priznati u obračunu regulatorno dozvoljenog prihoda.

U Planu je, takođe, naveden godišnji pregled tokova prihoda i posebnih bankarskih računa:

Stavka	2027	2028	2029	Ukupno 2027–2029
Bruto planirani prihod od zagušenja	35.000.000,00	35.000.000,00	35.000.000,00	105.000.000,00
Prioritetni operativni troškovi	5.393.477,12	6.165.963,07	6.851.566,94	18.411.007,14
Planirana investiciona upotreba (CAPEX)	4.656.000,00	14.830.000,00	6.216.000,00	25.702.000,00
Prihod bez unaprijed određene namjene	24.950.522,88	14.004.036,93	21.932.433,06	60.886.992,86
Umanjenje RDP-a i tarifa – 50%	12.475.261,44	7.002.018,46	10.966.216,53	30.443.496,43
Minimalno umanjenje tarifa	-	-	-	-
Neto godišnja akumulacija – 50%	12.475.261,44	7.002.018,46	10.966.216,53	30.443.496,43
Završno stanje posebnog računa na kraju godine	12.475.261,44	19.477.279,90	30.443.496,43	30.443.496,43

CGES u predmetnom planu predlaže da se za svaku godinu regulatornog perioda prihod bez unaprijed određene namjene utvrđuje kao razlika između bruto planiranog prihoda od zagušenja i zbira planiranih prioritetnih operativnih troškova i planirane investicione upotrebe, te da se tako utvrđeni iznos prihoda bez unaprijed određene namjene raspodijeli u odnosu 50:50: jedna polovina kao ostali prihod kojim se umanjuje RDP i tarifno opterećenje, a druga polovina kao neto akumulacija na posebnim bankarskim računima za buduće potrebe.

CGES navodi da su operativni troškovi u Planu kandidovani na osnovu njihove neposredne veze sa garantovanjem validnosti dodijeljenog kapaciteta, regionalnom koordinacijom, remedijalnim mjerama i finansijskim posljedicama ograničenja kapaciteta. Kao ključne kategorije u navedenom planu predstavljene su:

- **RCC/SOR/CCR/OCR usluge:** Koordinisani proračun kapaciteta, koordinacija operativne sigurnosti i planiranje isključenja. Planirani iznos: 3.068.368,99 EUR.
- **Countertrading:** Uslovna remedijalna mjera potrebna za maksimizaciju dodjele i očuvanje sigurnog rada. Planirani iznos: 10.316.401,78 EUR.

- **Garantovanje kapaciteta:** Troškovi mjera kojima se obezbjeđuje validnost dodijeljenog kapaciteta. Planirani iznos: 907.920,00 EUR.
- **Decoupling:** Trošak zamjenske procedure na granici IT–ME, uz nultu procjenu za SEE i ECE u ovom periodu. Planirani iznos: 393.168,00 EUR.
- **Naknade za ograničenje kapaciteta:** Procjena zasnovana na istorijskom trošku 2023–2025. Planirani iznos: 3.725.148,37 EUR.

U Planu je navedeno da su investicioni projekti kandidovani kao buduće namjene sredstava sa posebnih bankarskih računa, zbog direktnog ili dokazivog indirektnog uticaja na prekozonski kapacitet, smanjenje zagušenja, sigurnost regionalnih tokova i efikasnije korišćenje postojeće mreže, te da svaki projekat mora biti usklađen sa odobrenim planom razvoja i investicionim planom i potkrijepljen tehničkom dokumentacijom ili obrazloženjem prekogranične relevantnosti i pojedinačno odobren u pogledu izvora i regulatornog tretmana finansiranja.

Kao projekti visokog prioriteta, u vrijednosti od 17.252.000,00 €, u Planu su navedeni:

- IPI009 – Izgradnja 400 kV DV Pljevlja 2-B.Bašta-Višegrad: 7.861.000,00 EUR; status: U toku.
- IPI019 – Izgradnja TS 400/110/35 kV Brezna - II faza: 603.000,00 EUR; status: U toku.
- IPI061 – Izgradnja 400 kV DV Brezna-Pivska planina -Sarajevo sa TS 400/220 kV Pivska planina : 1.060.000,00 EUR; status: U pripremi.
- IPI062 – Izgradnja 110 kV veze Ulcinj-Velika Plaža-Velipoje sa TS 110/35 kV Velika Plaža: 3.000.000,00 EUR; status: U pripremi.
- IPR115 – Rekonstrukcija i proširenje postrojenja 220/110 kV TS Perućica : 1.300.000,00 EUR; status: U pripremi.
- IPI015 – Izgradnja 110 kV DV Virpazar- Ulcinj: 183.000,00 EUR; status: U pripremi.
- IPR110 – Povećanje propusne moći DV 220 kV Trebinje (BiH) – Perućica – Podgorica - Koplik (AL): 383.000,00 EUR; status: U toku.
- NDC137 – Upgrade GE SCADA i EMS sistema u NDC i RDC: 2.862.000,00 EUR; status: nije naveden.

Kao projekti srednjeg prioriteta, u vrijednosti od 8.450.000,00 € u Planu su navedeni:

- IPI017 – Izgradnja 110 kV DV Lastva - Kotor: 1.926.000,00 EUR; status: U pripremi.
- IPR072 – Rekonstrukcija DV 110 kV Nikšić-Bileća: 1.592.000,00 EUR; status: U pripremi.
- IPI077 – Izgradnja TS 110/35 kV Rožaje i izgradnja DV 110 kV Rožaje – Tutin: 150.000,00 EUR; status: Planiran.

- IPI016 – Izgradnja 110 kV DV Vilusi - Herceg Novi: 795.000,00 EUR; status: U toku.
- IPR116 – Nabavka energetskih transformatora: 3.655.000,00 EUR; status: U toku.
- IPD026 – Ugradnja senzora za kontrolu temperature užeta: 332.000,00 EUR; status: nije naveden.

U konačnom, CGES predlaže da Agencija, u okviru postupka odlučivanja po regulatornom zahtjevu:

1. prihvati projekciju bruto prihoda od zagušenja od 35.000.000 EUR godišnje;
2. odobri planiranje prioritetnih operativnih troškova u ukupnom iznosu od 18.411.007,14 EUR;
3. odobri investicioni program u ukupnom iznosu do 25.702.000 EUR kao namjensku upotrebu sredstava sa posebnih bankarskih računa, po projektima i dinamici iz Priloga C, uz jasno definisan tretman u ROS-u i zabranu dvostrukog finansiranja;
4. prihvati politiku da se prihod bez unaprijed određene namjene, nakon planiranih operativnih troškova i investicione upotrebe, raspodijeli 50% za umanjenje RDP-a i tarifa i 50% za akumulaciju na posebnim bankarskim računima.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Nakon detaljne analize dostavljenog Plana, uvažavajući argumente CGES-a koji se odnose na uticaj CBAM mehanizma na vrijednost prekozonskog kapaciteta, trend cijena na referentnim tržištima te finansijsku izloženost ograničenjima dodiljeljenog kapaciteta, kao i očekivano spajanje dan unaprijed tržišta sa Italijom tokom 2029. godine, Agencija je utvrdila da, po osnovu ostalih prihoda iz člana 37 stav 5 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, regulatorno dozvoljeni prihod utvrđen za:

- 2027. godinu, umanji za **12.475.261,44 €;**
- 2028. godinu, umanji za **7.002.018,46 €;**
- 2029. godinu, umanji za **10.966.216,53 €.**

iii. Prihodi po osnovu ITC mehanizma - CGES navodi da se, saglasno članu 15 stav 1 Metodologije za prenos, u okviru ostalih prihoda iskazuju neto prihodi nastali po osnovu mehanizma naknade između operatora prenosnih sistema (ITC mehanizam), uspostavljenog članom 47 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Sl. list CG", br. 2/2026) i sprovođenog kroz ITC ugovor između operatora prenosnih sistema. U okviru ITC mehanizma jasno su, kako ističe CGES, odvojeni fiksni i varijabilni troškovi, kao i fiksni i

varijabilni prihodi: varijabilni troškovi odnose se na gubitke koje korisnici prenosnog sistema Crne Gore prouzrokuju u drugim sistemima, a varijabilni prihodi na gubitke koji usljed tranzita nastaju u prenosnom sistemu Crne Gore.

U skladu sa Studijom gubitaka, gubici u prenosnom sistemu koji su posljedica prekograničnih tranzita očekuju se, prema navodima CGES-a, u procentu od 22,60% ukupnih gubitaka, odnosno 33.710 MWh u 2027. godini, 20,49 % odnosno 31.570 MWh u 2028. godini i 19,73 % odnosno 30.540 MWh u 2029. godini. Troškovi nabavke električne energije po tom osnovu, po cijeni za pokrivanje opravdanih gubitaka iz člana 8 stav 6 Metodologije, iznosiće 3.610.439 € za 2027. godinu, 3.381.239 € za 2028. godinu i 3.270.923 € za 2029. godinu, istakao je CGES.

Takođe, pretpostavka CGES-a je da će ukupni prihodi (uključujući fiksne i varijabilne prihode) po osnovu ITC mehanizma pokriti troškove za dio gubitaka u prenosnom sistemu koji su posljedica tranzita i da će isti iznositi; za 2027. godinu - 3.610.439 €; za 2028. godinu - 3.381.239 € i 2029. godinu - 3.270.923 €.

Uzimajući u obzir navedeno, neto prihod po osnovu ITC mehanizma planiran je za period 2027–2029. godina u iznosu od 0 € za svaku godinu regulatornog perioda.

Troškovi nabavke električne energije za gubitke koji su posljedica prekograničnih tranzita iskazuju se u okviru ITC mehanizma i nijesu, kako je istakao CGES, sadržani u troškovima opravdanih gubitaka, budući da je opravdana stopa gubitaka utvrđena bez gubitaka usljed prekograničnih tranzita.

Postupajući u skladu sa zahtjevom Agencije, broj 26/2883-2 od 11.09.2026. godine, CGES je uz dopis, broj 300-D/26-2500/3 od 21.09.2026. godine, koji je u Agenciji zaveden pod brojem broj 26/2883-3 od 22.09.2026. godine, dostavio dodatnu dokumentaciju i obrazloženja ovog prihoda.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uzimajući u obzir dostavljena obrazloženja koja se tiču ITC mehanizma, kao i ostvarenje prihoda po osnovu ITC mehanizma u četiri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva (2022, 2023, 2024. i 2025. godina), ovi prihodi su utvrđeni u iznosu od **€ 517.197,69 €** godišnje, za sve tri godine regulatornog perioda, a na osnovu prosjeka četvorogodišnjeg ostvarenja (analitičke kartice broj 61224 Nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne el.energije i 501992 Trošak za prekomjerno preuzetu reaktivnu električnu energiju)

iv. **Prihod po osnovu neadekvatne usluge i neraspoloživosti isporuke tercijarne regulacije**

CGES navodi da se, saglasno članu 15 stav 1 Metodologije za prenos, u okviru ostalih prihoda iskazuje prihod po osnovu neadekvatne usluge i neraspoloživosti isporuke pomoćnih usluga. Troškovi zakupa balansne rezerve planirani su, kako ističe CGES, u bruto iznosu, za pun ugovoreni obim, a očekivani efekti neraspoloživosti pružalaca iskazuju se na prihodnoj strani, čime su trošak zakupa i efekti neispunjenja obaveza razdvojeni i pojedinačno provjerljivi.

Nadalje se navodi da planiranje po ovom osnovu odražava promjenu regulatornog okvira, odnosno shodno članu 228 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, Uslovima i odredbama za pružaoce usluga balansiranja uređuju se obaveze subjekata koji učestvuju u pružanju usluga balansiranja.

CGES ukazuje da je predmetni dokument - Uslovi i odredbe za pružaoce usluga balansiranja, je nakon javne rasprave upućen Agenciji na odobrenje a po odobravanju, elementi penalizacija utvrđivaće se u skladu sa istim.

Prihod po ovom osnovu izračunat je, za svaku vrstu rezerve, kao proizvod planiranog troška zakupa pretpostavljene stope raspoloživosti do punog ostvarenja, i iznosi:

- za 2027. godinu 1.048.682 €;
- za 2028. godinu 906.224 €;
- za 2029. godinu 842.996 €.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju, činjenicu da se radi o prihodima koji proizilaze iz obavljanja regulisane djelatnosti, te činjenicu da je za akt iz člana 228 stav 1 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa (Uslovi i odredbe za pružaoce usluga balansiranja), članom 308 stav 3 ovog zakona propisano donošenje u roku od 12 mjeseci od njegovog stupanja na snagu, ovi prihodi su utvrđeni u iznosu od **694.717,13 € godišnje,** za svaku godinu regulatornog perioda, na osnovu zbira prosjeka ostvarenja za period 2022 – 2025. godina i prosjeka predloženog iznosa navedenog troška od strane CGES-a za period 2027 – 2029. godina, podijeljenog sa dva ((456.800,27 € + 932.634,00 € / 2)).

v. **Nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne električne energije -** CGES u Zahtjevu ističe da je nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne električne energije planirana je u iznosu od 57.873 € za sve tri godine regulatornog perioda. Kupcima direktno priključenim na prenosni sistem se, kako navodi CGES, fakturiše prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija po

cijeni koja iznosi 20% cijene aktivne energije (osnovni tarifni model) za domaćinstva koju utvrđuje snabdjevač koji je imao status javnog snabdjevača u skladu sa članom 31 stav 2 Metodologije za prenos.

Kako je stavom 4 člana 30 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za korišćenje distributivnog sistema električne energije („Službeni list Crne Gore", broj 97/26 od 08.07.2026. godine) propisano da prihod od prekomjerno preuzete reaktivne električne energije pripada operatoru distributivnog sistema, CGES navodi da planirani prihod u iznosu od 57.873,00 € predstavlja prihod ostvaren od kupaca priključenih na prenosni sistem, isključujući prihod ostvaren od operatora distributivnog sistema.
Predmetni prihod planiran je na osnovu prosječnog mjesečnog prihoda ostvarenog po osnovu prekomjerno preuzete reaktivne električne energije od kupaca direktno priključenih na prenosni sistem, zaključio je CGES.

Utvrđivanje od strane Agencije:

Uvažavajući iznesena obrazloženja, dostavljenu dokumentaciju i činjenicu da se radi o prihodima koji proizilaze iz obavljanja regulisane djelatnosti, ovi prihodi su utvrđeni u predloženim iznosima od **57.873,00 € godišnje**, za svaku godinu regulatornog perioda.

* * *

Imajući u vidu ostale prihode ostvarene u 2022, 2023, 2024. i 2025. godini i dokumentaciju i obrazloženja data od strane CGES-a, ostali prihodi utvrđeni su u iznosu od:

- **13.883.467,27 €** za 2027. godinu (138.418 € + 12.475.261,44 € + 517.197,69 € + 694.717,13 € + 57.873,00 €),
- **8.376.671,29 €** za 2028. godinu (104.865 € + 7.002.018,46 € + 517.197,69 € + 694.717,13 € + 57.873,00 €), i
- **12.340.869,36 €** za 2029. godinu (104.865 € + 10.966.216,53 € + 517.197,69 € + 694.717,13 € + 57.873,00 €).

Ostali prihodi podliježu vršenju korekcija u skladu sa članom 4 stav 1 tačka 6 i članom 10 stav 1 tačka 5 Pravila za korekcije, što znači da će svako odstupanje u ostvarenju ovih prihoda u odnosu na utvrđeni iznos, biti uzeto u obzir u postupku utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda, ukoliko se ispune Zakonom propisani uslovi, ili prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda za naredni regulatorni period.

F. Predlog regulatorno dozvoljenog prihoda

Na osnovu prethodno navedenog, regulatorno dozvoljeni prihod operatora prenosnog sistema za regulatorni period 01.01.2027-31.12.2029. godina utvrđen je, u skladu sa članom 50 stav 4 Zakona i članom 5 stav 1 Metodologije za prenos, u iznosu od:

- **36.118.625,30 €** za 2027. godinu, kao zbir ukupnih troškova poslovanja (34.952.601,58 €), amortizacije 11.053.270,85 €) i povrata na sredstva (18.040.713,81 €), od koga su oduzete korekcije u korist korisnika prenosnog sistema (27.927.960,94 €),
- **35.663.316,74 €** za 2028. godinu, kao zbir ukupnih troškova poslovanja (35.662.899,00 €), amortizacije (10.672.010,94 €) i povrata na sredstva (17.256.367,75 €), od koga su oduzete korekcije u korist korisnika prenosnog sistema (27.927.960,94 €),
- **34.674.175,91 €** za 2029. godinu, kao zbir ukupnih troškova poslovanja (35.824.593,55 €), amortizacije (9.654.553,84 €) i povrata na sredstva (17.122.989,46 €), od koga su oduzete korekcije u korist korisnika prenosnog sistema (27.927.960,94 €).

Polazeći od utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda, a u skladu sa članom 50 stav 8 Zakona i članom 5 stav 3 Metodologije za prenos, utvrđen je regulatorno dozvoljeni prihod koji se transponuje u cijene, u iznosu od:

- **22.235.158,03 €** za 2027. godinu, kao razlika utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda (36.118.625,68 €) i utvrđenih ostalih prihoda za 2027. godinu (13.883.467,27 €),
- **27.286.645,45 €** za 2028. godinu, kao razlika utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda (35.663.316,74 €) i utvrđenih ostalih prihoda za 2028. godinu (8.376.671,29 €),
- **22.333.306,56 €** za 2029. godinu, kao razlika utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda (34.674.175,91 €) i utvrđenih ostalih prihoda za 2029. godinu (12.340.869,36 €).

U Tabeli 31. dat je prikaz regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene i njegovih elemenata.

Tabela 31. Struktura regulatorno dozvoljenog prihoda CGES-a koji se transponuje u cijene za 2027. 2028. i 2029. godinu

R.br.	Kategorije obračuna	Predloženo 2027 €	Utvrđeno 2027. €	Razlika €	Razlika %	Predloženo 2028. €	Utvrđeno 2028. €	Razlika €	Razlika %	Predloženo 2029. €	Utvrđeno 2029. €	Razlika €	Razlika %
		1	2	2.-1.	2./1.-1	3	4	4.-3.	4./3.-1	5	6	6.-5.	6./5.-1
a)	**UKUPNI TROŠKOVI POSLOVANJA (1+2+3)**	**42.546.051,50**	**34.952.601,58**	**-7.593.449,92**	**-17,85%**	**41.651.270,10**	**35.662.899,00**	**-5.988.371,10**	**-14,38%**	**40.997.296,70**	**35.824.593,55**	**-5.172.703,15**	**-12,62%**
1	Troškovi poslovanja na koje se može uticati	9.353.429,51	8.440.546,20	**-912.883,31**	**-9,76%**	9.334.329,11	8.447.298,64	**-887.030,47**	**-9,50%**	9.315.267,72	8.454.056,48	**-861.211,24**	**-9,25%**
2	Troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati	12.361.829,00	12.237.729,09	**-124.099,91**	**-1,00%**	13.116.894,00	13.026.135,87	**-90.758,13**	**-0,69%**	13.304.322,00	13.294.933,63	**-9.388,37**	**-0,07%**
3	Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati	20.830.792,99	14.274.326,29	**-6.556.466,70**	**-31,47%**	19.200.046,99	14.189.464,49	**-5.010.582,50**	**-26,10%**	18.377.706,98	14.075.603,44	**-4.302.103,54**	**-23,41%**
b)	**AMORTIZACIJA**	**11.053.270,85**	**11.053.270,85**	**0,00**	**0,00%**	**10.672.010,94**	**10.672.010,94**	**0,00**	**0,00%**	**9.654.553,84**	**9.654.553,84**	**0,00**	**0,00%**
c)	**POVRAT NA SREDSTVA**	**18.004.327,83**	**18.040.713,81**	**36.385,98**	**0,20%**	**17.213.540,35**	**17.256.367,75**	**42.827,40**	**0,25%**	**17.075.656,68**	**17.122.989,46**	**47.332,78**	**0,28%**
d)	**KOREKCIJE PRETHODNOG PERIODA**	**15.000.000,00**	**27.927.960,94**	**12.927.960,94**	**86,19%**	**18.500.000,00**	**27.927.960,94**	**9.427.960,94**	**50,96%**	**11.500.000,00**	**27.927.960,94**	**16.427.960,94**	**142,85%**
REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD (a+b+c-d)		**56.603.650,18**	**36.118.625,30**	**-20.485.024,88**	**-36,19%**	**51.036.821,39**	**35.663.316,74**	**-15.373.504,65**	**-30,12%**	**56.227.507,22**	**34.674.175,91**	**-21.553.331,31**	**-38,33%**
e)	**OSTALI PRIHODI**	**13.651.024,78**	**13.883.467,27**	**232.442,49**	**1,70%**	**8.018.547,70**	**8.376.671,29**	**358.123,59**	**4,47%**	**11.919.518,08**	**12.340.869,36**	**421.351,28**	**3,53%**
REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD KOJI SE TRANSPONUJE U CIJENE (a+b+c-d-e)		**42.952.625,40**	**22.235.158,03**	**-20.717.467,37**	**-48,23%**	**43.018.273,69**	**27.286.645,45**	**-15.731.628,24**	**-36,57%**	**44.307.989,14**	**22.333.306,56**	**-21.974.682,58**	**-49,60%**

Broj: 26/2883-14

Podgorica, 02.11.2026. godine

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti